

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Sosyoloji Anabilim Dalı
Uygulamalı Sosyoloji Bilim Dalı

BİR YERLEŞİM BİRİMİ OLARAK KENT ANLAYIŞINDA
YENİ POLİTİKA: YÜKSELEN DEĞER OLARAK
“YAVAŞ KENT “(CITTA SLOW)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYÇA ÖZTÜRK

DANIŞMAN: PROF.DR. ERCAN TATLIDİL

İZMİR- 2012

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne sunduğum BİR YERLEŞİM BİRİMİ OLARAK KENT ANLAYIŞINDA YENİ POLİTİKA: YÜKSELEN DEğER OLARAK "YAVAŞ KENT "(CİTTA SLOW) adlı yüksek lisans tezimin tarafımdan bilimsel ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

AYÇA ÖZTÜRK

TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 11.06.2012 tarih ve 15/5. sayılı kararı ile oluşturulan jüri Saygıdeğ. anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Ayça D2 TÜRK 'nın aşağıda (Türkçe / İngilizce) belirtilen tezini incelemiş ve aday 26.10.2012 günü saat 13.22.'da 80.66. süren tez savunmasına almıştır.

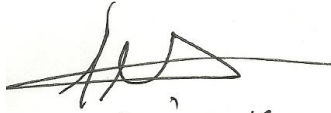
Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı/başarısız/düzeltilmesi gerekli olduğuna oybirliğiyle / oyçokluğuyla karar vermiştir.

BASKAN

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltilme (Üç ay süreli) ☐

Prof. Dr. İpek Bönüzoğlu
ÜYE

Prof. Dr. Önel Saygı
ÜYE

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltilme (Üç ay süreli) ☐

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltilme (Üç ay süreli) ☐

Tezin Türkçe Başlığı : Bir Yerleşim Birimi Olarak Kent Anlayışında
Yeni Politika : "Yükselen Değer Olarak "Yavaş Kent"
(Citta Slow)

Tezin İngilizce Başlığı :

New Policies in understanding Urban As a
Residential Area : Rising Value of "Slow City"
Concept

- * 1. Yüksek Lisans Tezi savunma süresi asgari 45 azami 90 dakikadır.
2. Tutanak (jürinin karar ve imzaları haricinde) bilgisayarda doldurulmalıdır.
3. Tez başlığı (İngilizce ve Türkçe) mutlaka belirtilmelidir.
4. Yüksek Lisans Tez savunmasında üyelerden en az birinin E.Ü.Lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliğinin 17(2) maddesi gereğince anabilim dışından olması zorunludur.

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında ekonomik, politik ve kültürel düzeyde benzeri görülmedik bir değişim ve dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Bu süreç içerisinde küreselleşme, ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde; ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel yapının sınırlar ötesi bir hareketlilikle tüm ülkelerin ve kentlerin birbirlerini etkilediği süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçte kentler ve yerel yönetimler daha çok ön plana çıkmaya başlamış ve kendi aralarında ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli ağlar ve organizasyonlar içinde işbirliği içine girmişlerdir. Bu açıdan 1999 yılında İtalya’da uluslar arası bir kent ağı olarak başlayan Cittaslow hareketi, ekonomik ve kültürel küreselleşmenin olumsuzluğuna karşı, yerel sürdürülebilirliğe dayanarak, çevre, ekonomi ve eşitliği temel alan, hayatın kentsel yaşanabilirliğini ve kalitesini korumayı zenginleştirmeyi hedefleyen alternatif bir sürdürülebilir kent modeli olarak ortaya konmaktadır.

Tez çalışmam süresince bilgi ve tecrübesini benimle paylaşıp her konuda yardımcı olan beni yüreklendiren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Ercan TATLIDİL’e, eğitim hayatıma katkıda bulunan tüm saygıdeğer hocalarıma, kaynak yardımları için Seferihisar Belediyesine ve tüm çalışma arkadaşlarına, “benim tezim var, çalışmam gerek, siz programınızı yapın” cümlelerine aynı zamanda sosyal medyada tez ile ilgili paylaşımlarıma katlanmak zorunda kalan tüm dostlarıma, bu süreçte sabırla bana maddi manevi her açıdan desteklerini, sevgi ve güvenlerini esirgemeyen, her pes edişimde bana moral veren annem babam ve tüm akrabalarıma, canım anneanneme, ve belki de bu tezi almamda bana ilham olan çocukluğumun en güzel 17 yazını, hatıralarımda kaldırımlarında tebeşirlerle çizerek oynadığım sek seklerin, sokaklarında saklambaç oynayarak büyüdüğüm zamanların eksik olmadığı, o çok sevdiği Seferihisar’da, eski adıyla Jandarma Sitesi şimdiki adıyla Ada kent Sitesindeki yazlık evinde, birlikte zaman geçirdiğim ve şimdi beni yukarıdan izlediğime inandığım MELEK DEDEM YAKUP ÖZBEKLER’E armağan eder ve teşekkürü bir borç bilirim.

Saygılarımla,

Haziran 2012

Ayça ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	4
İÇİNDEKİLER.....	5
TABLO LİSTESİ.....	10
RESİM LİSTESİ.....	11
GİRİŞ.....	14

BÖLÜM.I.

Bir Yerleşim Birimi Olarak “Kent”

1.1.Kent Ve Kentleşme Kavramı.....	17
1.1.1Tarihsel Süreç İçersinde Kentlerin Dönüşümü.....	20
1.1.1.1. Antik Çağ kentleri.....	21
1.1.1.2. Ortaçağ Kentleri.....	21
1.1.1.3. Geçiş Dönemi Kentleri.....	22
1.1.1.4.Sanayileşme Dönemi Kentleri.....	23
1.1.1.5.Küreselleşmenin Biçimlendirdiği Günümüz Kentleri.....	24
1.1.2.Küreselleşme Sürecinin Etkisiyle Biçimlenen Günümüz Kentlerine Yönelik Farklı Yaklaşımlar.....	25
1.1.3. Küreselleşme Sürecinde Değişen Kent Kimliği.....	30
1.2.Günümüzün Sorunu Kentlerin Sürdürülebilirliği.....	33
1.2.1.Sürdürülebilirlik Kavramı.....	33
1.2.2. Sürdürülebilir Kentleşme.....	36

1.2.3.Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Yaklaşımı.....	39
1.2.3.1.Sürdürülebilir Gelişme Olgusu.....	39
1.2.3.2 Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Kavramı.....	41
1.2.4.Sürdürülebilir Kentleşme İle İlgili Yapılan Uluslar Arası Çalışmalar.....	43
1.2.4.1. Birleşmiş Milletler Çerçevesi.....	43
1.2.4.2 Avrupa Birliği Çerçevesi.....	46
1.2.5.Sürdürülebilir Kentsel Yaşam Kalitesi ,Yaşanabilirlik ve Kentlilik Bilinci.....	48
1.2.5.1.Kentsel yaşam kalitesi.....	48
1.2.5.2.Yaşanabilirlik ve Kentlilik Bilinci.....	50

BÖLÜM II.

Kent Yaşamı İçin Yeni Bir Anlayış “Citta Slow”

2.1. Küreselleşmenin Yarattığı “Hız” A Karşın “Yavaşlık”	56
2.1.1 Yavaş Hareketi_Yavaş Yaşam (Slow Movement_Slow Living)	56
2.1.2 Yavaş Yemek(Slow Food).....	61
2.2. Yavaş Kent (Cittaslow).....	65
2.2.1.Cittaslow Üyelik Şartları.....	75
2.2.2.Uluslararası Cittaslow Organları.....	77
2.2.3. Cittaslow Kriterleri.....	80
2.2.3.1. Çevre Politikaları.....	81
2.2.3.2. Altyapı Politikaları.....	82
2.2.3.3. Şehir Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar.....	82
2.2.3.4. Yerel Ürünlerin Ve Üretimin Desteklenmesi.....	83

2.2.3.5. Misafirperverlik.....	84
2.2.3.6. Farkındalık Oluşturma.....	84
2.2.3.7. Slow Food Faaliyet Ve Projelerinin Desteklenmesi.....	85
2.2.3.8. Özel Koşullar.....	86
2.3. Dünyada Yavaş Şehir(Cittaslow) Uygulamaları.....	86
2.3.1. Almanya İngiltere, İtalya- Genel Bakış.....	88
2.3.2.Oriveto-İtalya.....	90
2.3.3.Waldkirch Ve Hersbruck_Almanya.....	92
2.4.Türkiye’de Yavaş Şehir(Cittaslow) Uygulamaları.....	94
2.4.1.Seferihisar Belediyesi.....	94
2.4.1.1. Başvuru Süreci.....	94
2.4.1.2.Dönüşüm Çalışmaları.....	96
2.4.2.Akyaka Belediyesi.....	116
2.4.3.Aydın –Yenipazar	117
2.4.4.Sakarya-Taraklı Belediyesi.....	119
2.4.5.Gökçeada Belediyesi.....	120

BÖLÜM III

Araştırma Yöntem Ve Teknikleri

3.1.Araştırmanın Yöntemi.....	123
3.1.1. Araştırmanın Amacı.....	126
3.1.2 Araştırmanın Hipotezi.....	127
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	127
3.2.1 Araştırmanın örnekleme.....	131
3.3. Araştırmanın Tekniği.....	132

BÖLÜM.IV.

,Demografik, Toplumsal Özellikler Ve Sakin Şehir Algısı

4.1 Demografik Ve Toplumsal Özellikler.....	133
4.1.1.Cinsiyet ve Yaş Durumu.....	133
4.1.2 Doğum Yeri ve İkametgah Durumu.....	134
4.1.3.Anketin Uygulandığı Bölge.....	136
4.1.4 Aile Büyüklüğü ve Eğitim.....	137
4.1.4.Ekonomik Durum.....	139
4.2.Seferihisarlıların Sakin Şehir Algısı.....	142
4.2.1. Seferihisar’ in Sakin Şehir Olmasını Karşılama.....	142
4.2.2.Sakin Şehir Hakkında Bilgi Sahibi Olma.....	144

BÖLÜM.V.

Seferihisarlıların Sakin Şehir Olgusundan Beklentileri Ve Tutumları

5.1.Seferihisarlıların Sakin Şehir Olgusundan Beklentileri.....	147
5.1.1 Ekonomik Değişim Gözlemi.....	147
5.1.2. Yaşam Kalitesinde İyileşme.....	149
5.1.3.Yerel Kimlik Kazanımı.....	151
5.1.4. Geleneksel Değerlerin Günümüze Kazanımı.....	153
5.1.5. Çevresel Sürdürülebilirlik.....	153

5.1.6.Gelecekte Çocukların Sakin Şehirde Yaşamaları.....	155
5.2.Seferihisarlıların Sakin Şehir Projesi Tutumları.....	156
5.2.1. Yapılan Projelerin Bilinirliği.....	156
5.2.2. Projelerden Duyulan Memnuniyet.....	158
5.2.3. Seferihisar’da Yaşanılan Sorunlar.....	159
5.2.4. Sorunların Çözümüne Olan İnanç.....	161
SONUÇ.....	162
EKLER.....	175
EK.1.ANKET FORMU.....	170
EK.2.ULUSLARARASI CİTTASLOW TÜZÜĞÜ.....	175
KAYNAKÇA.....	201
ÖZGEÇMİŞ.....	207
ÖZET.....	208
ABSTRACT.....	209

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Sürdürülebilirlik Çalışmaları Kronolojisi.....	36
Tablo.2. Sürdürülebilir Gelişmenin Boyutları.....	42
Tablo.3. Hız İle Yavaş Arasındaki Farklılıklar.....	58
Tablo.4. Dünyada Yavaş kent Ülkeleri Ve Şehirleri.....	87
Tablo.5. Dünyada Başarılı Yavaş Kent Uygulamaları.....	89
Tablo 6. Seferihisar İlçesinde Arazinin Kullanım Şekli.....	129
Tablo .7. Seferihisar Turizm Potansiyeli.....	131
Tablo.8. Örneklem Bölge Dağılımı.....	132
Tablo .9. Cinsiyet Ve Yaş Durumu Tablosu Ve Frekansları.....	134
Tablo 10. Doğum Yeri Tablosu Ve Frekansı.....	135
Tablo.11. Seferihisar Da İkametgah Tablosu Ve Frekansı.....	136
Tablo. 12. Seferihisar’da Yaşama Süresi Ve Frekansı.....	136
Tablo .13. Yerleşim Yeri Dağılımı.....	137
Tablo.14. Medeni Durum Ve Çocuk Durumu Tablosu Ve Frekansları.....	138
Tablo 15 Aile Üye Sayısı Tablosu Ve Frekansı.....	138
Tablo.16 Eğitim Durumu Tablosu Ve Frekansı.....	139
Tablo.17. Meslek Dağılımı Tablosu Ve Frekansı.....	140
Tablo 18. İşteki Konum.....	141
Tablo.19. Gelir Düzeyi Tablosu.....	142

Tablo.20. Seferihisar’ın Sakin Şehir Olma Statüsünü Karşılama Tablosu ve Frekansı.....	143
Tablo .21. Sakin Şehir Olma Ve Yerleşim Bölgesi Çapraz Tablosu.....	145
Tablo.22 Sakin Şehir Hakkında Bilgi Tablosu Ve Frekansı.....	146
Tablo.23. Sakin Şehirli Olma Ve Eğitim Durumu Çapraz Tablosu.....	147
Tablo.24. Sakin Şehir Bilgi Sahibi Olma Ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu.....	148
Tablo.25. Ekonomik Değişim Tablosu Ve Frekansı.....	149
Tablo.26.Ekonomik Değişim Ve Meslek Çapraz Tablosu.....	149
Tablo.27. Ekonomik Değişim Ve Cinsiyet Çapraz Tablosu.....	150
Tablo .28. Yaşam Kalitesinde İyileşme Tablosu Ve Frekansı.....	150
Tablo.29. Yaşam Kalitesinde İyileşme Ve Yaş Çapraz Tablosu.....	151
Tablo.30. Yerel Kimlik Kazanımı Tablosu Ve Frekansı.....	152
Tablo.31. Yerel Kimlik Ve Seferihisar’da Yaşama Süresi Çapraz Tablosu.....	153
Tablo.32. Geleneksel Değerlerin Kazanımı Tablosu.....	154
Tablo.33. Çevresel Sürdürülebilirlik Tablosu Ve Frekansı.....	154
Tablo.34.Çevresel Sürdürülebilirlik Ve Seferihisar’da Yaşam Süresi Çapraz Tablosu.....	155
Tablo.35. Gelecekte Çocukların Sakin Şehirde Yaşama Tablosu Ve Frekans.....	156
Tablo.36. Yapılan Projelerin Bilinirliği Tablosu Ve Frekansı.....	157
Tablo.37 . Projelerden Duyulan Mennuniyet Tablosu Ve Frekansı.....	159
Tablo 38. Seferihisar’da Yaşanılan Sorunlar Tablosu Ve Frekansı.....	160
Tablo.39. Sorunların Çözümüne Olan İnanç Tablosu Ve Frekansı.....	162

RESİMLER

Resim.1. Orvieto Sokaklarından Görüntüler.....	92
Resim .2. Hersbruck Evlerinden Görüntü.....	93
Resim.3. Waldkirch sokak eğlencesi.....	94
Resim.4. yavaş kent sertifikası.....	97
Resim .5.Seferihisar Köy Pazarı.....	100
Resim.6. Sığacık Köy Pazarı	101
Resim.7. Seferi pazar Sanal Pazarı.....	101
Resim.8.Sefertası Lokantası.....	102
Resim.9.Üretime Tevsik Edilen Gençler.....	103
Resim.10.Balıkçılık Konferansından Görüntü.....	104
Resim .11. Atatürk Caddesi Eski Hali.....	106
Resim.12.Atatürk Caddesi Yeni Hali.....	108
Resim .13.Sığacık Meydan.....	108
Resim 14 Teos Antik Kenti.....	108
Resim 15.Mavi Bayrak Plajı.....	110
Resim 16 Kadın Emeği Evleri.....	111
Resim .17. Sakın Şehir Tanıtım Broşürleri.....	113
Resim 18. Cittaslow Bilim Kongresi.....	113
Resim.19.Mandalina Festivali.....	114
Resim.20. Tohum Taka	115

Resim 21.Seferihisarlılar Fuarı Şenliği.....	115
Resim.22.Cittaslow Festivali.....	116
Resim .23.Akyaka Sahil.....	118
Resim.24. Aydın Yeni Pazarı.....	119
Resim.24. Taraklı Belediyesi.....	121
Resim 25. Gökçeada Harita.....	122
Resim.25. Gökçeada Sahil.....	122

GİRİŞ

Ekonominin ve yönetimin merkezi olarak kent, insanların yerleşik hayata geçmeleri kadar eski bir tarihi kültürel geçmişe sahiptir. Tarihin her döneminde kentler toplumsal değişimin merkezi olma niteliğini korumuştur. “Kentler sadece toplumdaki geniş çaplı değişimlerin başlatıcısı olmakla kalmamış, toplumdaki değişimlerle birlikte kendi iç yapıları da değişime uğramıştır. Ancak tarihin hiçbir döneminde kentler, 20. yüzyılın son çeyreğinde olduğu ölçüde büyük çaplı bir değişim yaşamamıştır.”¹

Özellikle son yıllarda ekonomik dönüşümlerin etkisiyle, her geçen gün daha çok insan kentlerde yaşamakta, yani kısaca dünya hızla kentleşmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde göçlerle büyüyen kent nüfusu artmaya devam etse de; endüstriyel gelişimini tamamlamış ülkelerdeki gelişme ve değişme, sanayileşme ile kentleşmenin birlikte oluşum sürecinde sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel olarak bütünleşmiş ve kent nüfusları belli bir dengeye oturmuştur. Sanayiye dayalı üretim biçiminin ardından bilgiye dayalı üretim biçimine geçilmesi kentleri sanayi merkezi olma özelliğinden çıkarmıştır. Sermayenin ve ticaretin serbest dolaşımı, bilgi teknolojilerinin gelişiminin üretmiş olduğu bilgi toplumu anlayışı ve küresel bütünleşmenin öngördüğü standartların evrensel değer olarak kabulü, kenti yeni bir anlayışla yapılandırmaktadır.

Bugünün kentleri, hizmetler sektörünün yoğunlaştığı sosyal ve kişisel ihtiyaçlara karşılık veren kültürel-rekreasyon alanları ve bilişim merkezleri haline gelmektedir. Ekonomide mal ve hizmet dolaşımını sağlayan kentler, sadece kendi hinterlandı için değil, tek pazara giden dünyada uluslararası dolaşıma katılan örgütlenmeleri de oluşturmuştur. Bu gelişim, küresel gerçekleri ve kent değişimini bir bütün içinde ele alma zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Küreselleşme sürecinin etkileri tüm dünya üzerinde hissedilmekte, bu sürecin hızına yetişebilmek ve onu anlamlandırabilmek ise her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. İlk olarak ekonomik alanda kendini hissettiren küreselleşme olgusu

¹ ISIK, Oguz, “Kenti Düşünmek, Kent Üzerine Düşünmek”, s.163

giderek kültürel, siyasi ve toplumsal alanlarda da varlığını ve etkisini hissettiren çok yanlı bir süreç niteliğine dönüşmüştür. Küreselleşme sürecinin tek tipleştirici ve farklılıkları ortadan kaldıran etkileri, özellikle yerel toplumsal değerlerin korunması gerektiğini savunan düşünceleri beraberinde getirmiştir. Bununla beraber 21. Yüzyıl da umut edilen şey sürdürülebilir bir yaşamı olanaklı kılacak yerleşmelerin ve yaşama mekanlarının gerçekleştirilmesidir. Bu nedenle kentler, bu hızlı değişim sürecinde kendi kimliklerinin sürekliliğini nasıl sağlayacağı, geçmişlerinden gelen değerli öğelerin nasıl kullanacağı gibi sorulara yanıt vermek durumundadırlar. Şüphesiz bu gelişme kendi kendine gerçekleşemeyeceği gibi etkili bir sürdürülebilir kent politikası gerektirir.

Dünyanın bir miras değil emanet olduğu düşüncesi çerçevesinde, hem bugünün hem de gelecekte aynı yerde yaşayacak insanları ve onların yaşam kalitelerini merkeze alan farklı sürdürülebilir kent yaklaşımları ortaya konulmuştur. Bu yaklaşımlardan biri de “*yavaş kent (cittaslow)*” hareketidir.

Yavaş kentler (Cittaslow), küreselleşmenin, şehirlerin dokusunun, yaşam tarzını standartlaştırmasının ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasının önüne geçmek, çevreye duyarlı ve turizm merkezli yerel kalkınmayı gerçekleştirmek için, yaşam kalitesini esas alan, nüfusu belirli bir büyüklüğe ulaşmayan şehirler için geliştirilmiş alternatif bir sürdürülebilir kent modelidir.

1999 yılında ortaya çıkan İtalyanca **Citta (şehir)** ve İngilizce **slow** (yavaş) kelimelerinden oluşan **Cittaslow**, ‘**Yavaş Şehir**’ ‘**Yavaş Kent**’ ya da ‘**Sakin Şehir**’ anlamına gelmektedir. Bu hareketin kökleri 1986 yılında İtalya’da Amerikan sitili ‘Hızlı Yiyecek’ (Fast Food) zincirlerinin istilasına karşı çıkılmasıyla başlayan ‘Yavaş Yiyecek’ (Slow Food) hareketine kadar uzanmaktadır. Kentlerin hangi alanlarda özel olabileceği üzerine stratejiler geliştiren yavaş kent hareketi başlangıcından bu yana henüz 13 yıl geçmesine rağmen 24 ülke ve 147 şehirden oluşan dev bir kasabalar birliğine ulaşmıştır.

Tezin temel felsefesi olarak oluşan yaklaşımlar, teorik çerçevede son 10' lu yıllarda ortaya çıkan yavaş kent olgusunu anlatmaktadır. Küreselleşmenin yaratmış olduğu sorunlara çözüm bulmak kentlerin geçmişten günümüze taşıdığı doğal ve kültürel zenginlikleri koruyarak geliştirme ve gelecek kuşaklara taşıma gayretinden kaynaklanmıştır.

Bu bağlamda projenin çıkışına neden olan akademik literatürün taramaları ile birlikte uluslararası sözleşmelerin “kent ve kentlilik hak ve sorumlulukları” incelenmiştir. Teorik çerçevenin ikinci aşamasında ise Yavaş Kent algısı uygulamaları incelenmiştir. Aynı zamanda, İtalya’da ortaya çıkan konunun Türkiye’de **Seferihisar’a** nasıl yansıdığı ele alınmıştır.

Literatür taramasının öngördüğu temel prensipler bağlamında hazırlanan Anket Formu verileri değerlendirilmiştir. Özet olarak alan çalışmasında elde edilen veriler ile kuramsal perspektif içerisinde irdelenerek Türkiye’de Seferihisar’da Yavaş Kent uygulamasını akademik bir perspektif içerisinde ortaya çıkması amaçlanmıştır. Bu araştırma betimsel olduğu kadar uygulamaların kentlilik bilinci içinde kabulü de sorgulanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde tarihten bugüne kadar olan süreçte kent kavramı ve yaklaşımları teorik olarak incelenip ortaya konulmuştur. Küreselleşme ile birlikte değişen kent anlayışı, kent kimliği sürdürülebilirlik anlayışı çerçevesinde açıklanmış, Cittaslow’un kriterlerinin temeli olan, sürdürülebilirlik olgusunun kentsel gelişmeye yansıması ele alınmıştır.

Tez çalışmamın ana konusu olan ikinci bölümde önce yavaş kent hareketini ortaya çıkaran düşünsel temeller, yavaş kent hareketinin bileşenleri ve yavaş kent kavramı irdelenmiş, daha sonra dünyada uygulanan yavaş kentlerden örnekler verilmiştir. En son alan araştırmamıza temel oluşturan ***Türkiye’nin ilk yavaş kenti (cittaslow) Seferihisar*** ele alınmış, Seferihisar’ın yavaş kent kriterleri kapsamında gerçekleştirdiği projeler anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde, araştırmamızın metodolojisi açıklanmış, bir kentin sürdürülebilirliği o kentte yaşayanların kentlilik bilincine ve oraya sahip çıkmalarına

bağlıdır düşüncesi temelinde Türkiye'nin ilk yavaş kenti Seferihisar'da, yaşayan halka hareketin temel varsayımları çerçevesinde oluşturulan sorular sorulup, birebir görüşmeler yapılmış ve bunlar dördüncü bölüm ve sonrasında değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölüm de, Seferihisar'daki görüşmecilerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek grubu, gelir durumu gibi demografik özellikleri incelenmiştir, Seferihisarlıların yavaş kent olgusuna yaklaşımları kapsamında algıları irdelenmiştir. Beşinci bölümde Seferihisarlıların yavaş kent ten beklentileri analiz edilmiş ve Seferihisarlıların yavaş kent tutumları yapılan çalışmaların farkındalığı ve sorunları kapsamında incelenmiştir

Tez boyunca “Cittaslow” yerine “yavaş kent” kavramı kullanılmış, Seferihisar özelinde ise, Seferihisar'ın tercih ettiği “Sakin Şehir” terimi kullanılmıştır.

I.BÖLÜM

BİR YERLEŞİM BİRİMİ OLARAK “KENT”

1.1.Kent ve Kentleşme Kavramı

Kent realitesi sosyoloji, ekonomi, coğrafya, politika ve sosyal antropoloji gibi değişik bilim dallarında irdelenebilmektedir. Bilimsel yöntemin uyarlandığı değişik bilim dallarında “kent” anlaşılmaya çalışılmıştır. Kent olgusuna bakışta, realitelere verilen önemde ve geliştirilen kavramlarda öncelikler söz konusu olmuştur. Bununla birlikte ekonomistlerin ve sosyologların belki de son yıllarda coğrafyacıların yaklaşımlarında yakınlaşmalar ortaya çıkmıştır. Bazı araştırmacılar kentle ilgili problemlerin irdelenmesinde ve çözümlerin aranmasında “interdisipliner” yaklaşımın yararına inanmaktadır. Kentsel yaşam biçiminin açıklanmasında geliştirilen kentsel değişme kuramları geleneksel anlamda iki farklı yaklaşıma yönelme eğilimindedir.

- a) Kentler kendi yaşam anlayışıyla tamamen ayrı bir bütün içinde görülür.
- b) Kentler basit anlamda toplumun genelinde bir yansıma olarak ele alınır.²

Geçmişten günümüze çeşitli biçimlerde tanımlanan kent kavramı hakkında evrensel bir tanımlama yapılamamakla birlikte kent;

“Kentler tarımsal olmayan üretimin yapıldığı ve daha önemlisi hem tarımsal hem de tarım dışı üretimin dağıtımının kontrol fonksiyonlarının toplandığı, belirli teknolojik gelişme seviyelerine göre büyüklük, heterojenlik ve bütünleşme düzeylerine varmış yerleşme biçimleridir.”³

“Kent, en azından insanlığın toplumsallaşmasıyla ilgili temel yaratımlarına kaynaklık eden tamamen insan ürünü toplumsal töz, sahici kültür alanı olarak saygı görür. Bu gelenekte kent, doğadan ayrılmış toprak parçası, adetler ve mitlerden ayrılmış rasyonalite, kardeşlik yemininin bir arada tuttuğu arkaik gruptan ayrılmış bireyler olarak

² Ercan Tatlıdil , Kentleşme Ve Göç, Sosyolojiye Giriş, Martı Kitap Ve Yayınevi,Ankara, 2003 ,335

³Mübeccel Kıray, Örgütlemeyen Kent İzmir, Sosyal Bilimler Derneği Yayını, Ankara 1972, S. 1.

görülür. İdeal olarak bakıldığında kent, törelerin, irrasyonelitenin ve doğal olumsuzluğun iniş ve çıkışlarının ölümcül penceresinden bir tür insani yakınlığın alanıdır; Özetle, egemen yurttaşın kendi benliğini ve kişisel geleceğini belirlemede özgür olduğu toplumsal alandır.”⁴

“Kent; sanayi, ticaret, hizmet gibi ekonomik etkinliği olan, tarımsal ürünler de dahil olmak üzere her türlü ürünün dağıtıldığı, sınırları belirlenmiş bir alanda yoğunlaşmış nüfusun sosyal bakımdan tabakalaştığı, mesleki rollerin artarak farklılaştığı, dikey ve yatay hareketliliğin yaygın olduğu, çeşitli sosyal grupları barındıran, sivil toplumun organize olduğu, merkezi ve yerel yönetimi temsil eden yönetsel, hukuksal vb. kurumların bulunduğu, bölgesel ya da uluslar arası ilişki ağlarına sahip, kendine özgü bir yaşam biçiminin ve bilincinin gelişmekte olduğu heterojen bir toplumdur.”⁵

“Kent, mesleki örgütlenmenin ön plana çıktığı, sosyal baskı mekanizmasının sınırlandığı, bireyin “ben” olarak toplumsal ilişkilerde yer aldığı örgütlü toplumdur.”⁶

Bir ülkede, işbölümünün, sanayi ve ticareti tarımdan ayırdığını ve bunun sonucunda da, kırsal alanlarla kentlerin, her birinin çıkarları arasında bir zıtlık baş gösterdiğini öne sürer. Bu nedenle, kente işbölümünün arttığı bir yerleşim gözü ile bakar, köye karşı tavrı alır. Köysel yaşam, Marx için “aptalca” bir yaşamdır. Gelişme ve kurtuluş, Marx’a göre köylülükten kurtulmaya dayanır.⁷

Durkheim; kenti Marx’ın ileri sürdüğü kapitalist süreçlerle doğrudan olan ilişkisinin yerine işbölümü, örgütlenme gibi kapitalist üretim sürecinin ve ilişkilerinin yansıyan yönlerini açıklama yoluna gitmiştir. Kenti “işbölümü” kavramıyla ele alan Durkheim’e göre toplumda işbölümü, “özdeksel yoğunluk” ve “tinsel yoğunluk” olmak üzere iki etmenle artar. Durkheim ise kentleşmeyi belirleyen en önemli etkenin “tinsel yoğunluk” olduğunu ileri sürmektedir.

⁴ Henri, Pirenne, Ortaçağ Kentleri, İletişim Yayınları, İstanbul 1994, S. 28.

⁵ Hüseyin Bal, , Kentsel Yapı Ve Kentleşme Süreci, Fakülte Kitabevi, Isparta 2003, S. 23.

⁶ Tatlidil, Ercan, Kentleşme Ve Gecekondu, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir 1989, S. 386

⁷ Ruşen, Keleş, , Kentleşme Politikası, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 1990, S. 131

Bir toplumun üyeleri arasındaki etkileşimi ve toplumsal ilişkileri anlatan kavrama tinsel yoğunluk adı verilir⁸

Max Weber sanayi olayına bağlı değerlendirmeleri ile kente getirdiği yeni bir yorumla Durkheim'in kavramsallaştırma ölçütlerini yeterli kabul etmez. Bu anlayış ile Weber Batı şehrini başlı başına diğer şehirlerden ayırmıştır. Weber tüm şehirler arasında orta olan yanlara ve benzer niteliklere rağmen Batı şehrinin sahip olduğu özel bir dayanışma, özerklik ve bağımsızlık içindeki birlik olgusu ile yeryüzünün diğer şehirlerinden kesin olarak ayrıldığı kanısındadır. Bu yorum ile şehir konusundaki literatüre “Batı şehri” türünü kesin bir şekilde yerleştiren Weber'in bu yorumu tartışmasız onay görmüştür⁹

Louis Wirth, kentliliğin çevrebilimsel, örgütsel ve sosyo-psikolojik özelliklerini kapsayan bir kent kuramı geliştirmeye çalışmıştır. Ona göre köy ile kent arasında görülen ayrımlar, bu süreç içindeki derece ayrımlarıdır. Wirth, kenti üç özelliğin karakterize ettiğini varsaymıştır: Bunlar, nüfus büyüklüğü, yoğunluk ve heterojenliktir¹⁰

Kentleşme belirli bir zamana ve ülkeye göre, kent olarak kabul edilen yerleşme birimlerinde nüfusun yoğunlaşma hız veya oranını vermektedir. Bu nüfusun değişimi ile birlikte görülen ekonomik ve toplumsal değişmeyi de belirleyen bir süreçtir.¹¹

Sanayileşme ve ekonomik gelişmeye koşut olarak, kent sayısının artması ve kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında artan oranda örgütlenme, işbölümü ve uzmanlaşma yaratan; insanların davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim sürecidir.¹²

Kentleşme olgusu, fiziksel, çevresel, sosyal, ekonomik, politik bileşenleri olan bir alandır. Bu bileşenler kendi içlerinde kapalı değildir; karşılıklı ilişkiler içinde birbirlerini etkilemektedir. Üstelik ulusal ve uluslararası sosyo-ekonomik süreçlerden de

⁸ Keleş, S. 132.

⁹ Tuna, Korkut, Şehirlerin Ortaya Çıkışı Ve Yaygınlaşması Üzerine Sosyolojik Bir Deneme, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 1987, S. 40

¹⁰ Tuna, S. 56.

¹¹ Tatlıdil, 1989, S.4

¹² Keleş, S.140.

etkilenmektedir. Bu çok bileşenli ve dinamik yapısı ile kentleşme başlı başına karmaşık bir alandır.¹³

Kentleşme salt bir göç, nüfus yoğunlaşması ve tarım dışı üretim süreci olarak algılanılmamaktadır. Bunların yanında sosyal yapıda niteliksel değişimler, sosyal sınıf ve statülerdeki değişme, sosyal sınıf ve statülerde değişme, sosyal kurumların fonksiyonlarında ki artış, kültürün çeşitlenmesi, doğa insan ilişkilerindeki farklılaşma, demokratikleşme, gücün tabana yayılması, vb. gibi özellikle de vurgulanmaktadır. Kentleşme bu anlamda modernleşme sürecinin pozitif ve negatif sonuçlarıyla aynı şeyi ifade etmektedir.

Kentleşme, sanayileşme ve modernleşmenin yarattığı toplumsal yapıda köklü niteliksel değişme sürecidir. Kentleşme üretim ve istihdamda ağırlığın tarımdan sanayi ve hizmet sektörüne kaydığı evrensel bir olgudur. Tarım toplumları yerine endüstri toplumunu ve gelecekte bilgi toplumunu oluşturma sürecidir. Kentleşme sadece nüfusun kentlerde yoğunlaşması değildir. Bunun ötesinde farklılaşmış, uzmanlaşmış örgütlenmiş kent toplumunun inşa edilmesidir. Kentleşme sadece kent sayısının artması da değildir. Demografik ekonomik bakımdan büyüyen kentlerin bölgesel, ulusal ve küresel boyutlarda ilişkileri organize edebilmesidir. Kentleşme, kentsel çevrenin kentsel toplumun yaşamını nesiller boyunca sürdürebileceği biçimde geliştirilmesidir.¹⁴

1.1.1.1.Tarihsel Süreç İçerisinde Kentlerin Dönüşümü

İnsanlar çok eski zamanlardan beri kendilerini korumak ve güvenliklerini sağlamak amacıyla; birlikte hareket etmekte ve yaşamaktadır. Yaşantılarını devam ettirebilmek için, ihtiyaçları olan yiyecekleri bulabilmek için, ilk zamanlar hareketli, göçebe, yaşam tarzını benimsemiştir. Ancak; buldukları en verimli, en elverişli bulduklarında buralara yerleşmiş ve böylelikle kentlerin temelini oluşturmuşlardır. Yerleşik hayata geçilmesi ile toprağın işlenmesi ve ondan yarar sağlanması önem

¹³Kentleşme Tematik Grubu 1. Raporu,Sürdürülebilir Kentleşme Bakış Açısı İle Türkiye’de Kentleşme Sektörüne İlişkin Tespit Ve Değerlendirmeler, Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi,2007,S.5

¹⁴ Hüseyin Bal, ,Kent Sosyolojisi,4.Baskı ,Fakülte Kitap Evi ,Isparta 2008 .S.72

kazanmış; bunun sonucunda tarım faaliyetlerinin egemen olduğu gündelik hayat başlamıştır. Bununla beraber; kırsal yerleşimler ortaya çıkmış ve günümüz kentlerinin köklerini oluşturmuşlardır.

1.1.1.1.2 Antik Çağ Kentleri

Kentlerin tarihsel gelişimi sürecinde içerisinde geçirdikleri aşamalar kentleşme olgusunun açıklanmasını kolaylaştıracaktır. İnsanlık tarihinin gelişimi içerisinde bir yerleşim biçimi olarak kentlerin antik çağa kadar uzandığı görülmektedir. Bu çağda kentler genellikle akarsu ve göl kenarlarında kurulmuştur. Bunun nedeni bu bölgelerin tarıma elverişli olmalarıdır¹⁵

İnsan topluluklarının tarımla uğraştıkları bu dönemde üretim güçlerinin gelişmesiyle kabile ve soy birlikleri şeklinde örgütlenen topluluklar belli bir doğa kesimini yerleşme amacıyla kullanmaya başlamışlardır. Bu dönemde topluluk üyelerinin aynı toprak üzerinde bir arada yaşamaları yerleşme birimleri olarak “site”leri ortaya çıkarmıştır.¹⁶

Ancak ilk kent merkezleri olan antik sitelere tam anlamıyla kent merkezleri demek olanaklı değildir. Bu siteler tarımsal niteliğini koruyan toplulukların yerleştiği merkezler olmaktan öteye geçememişlerdir. Antik sitelerin güçlü bir yapıya sahip olmamaları, bu yapıların çözülmelerine sebep olmuş, böylece ortaçağ kentleri ortaya çıkmıştır.

1.1.1.1.3. Ortaçağ Kentleri

Antik sitelerin çözülmesiyle oluşan feodal toplum aşamasında, yaşamın kırlara çekilmesine bağlı olarak toplumsal yapı kırsal etkinlikler üzerinde örgütlenmiştir. Feodal toplumun yerleşme biçimi mülk sahibi olan senyör ve çevresinin yaşadığı korunaklı şatolarla, üretimin işgücü olarak toprağa bağlı bulunan serflerin barındığı

¹⁵ İnan Özer, Toplumsal Değişme Ve Kent Olgusu, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sivas 1984, S.23.

¹⁶ , Yakut Sencer, Türkiye’de Kentleşme, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara 1979, S. 13

yerleşmelerden oluşmuştur. Senyör şatoları gelecekteki kentlerin çekirdekleri olarak belirirken, köylülük yerleşmeler kır topluluklarının hareket noktası olmuştur¹⁷

Ortaçağda 10. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak ticaret canlanmaya başlamıştır. Tacirlerin, gezginci yaşamları, karşı karşıya kaldıkları çeşitli riskler, yağmanın, soyluların ikinci derece geçim kaynağı olduğu bir çağda, başlangıçtan itibaren seyahat ettikleri nehirler ya da doğal yollara üzerinde belli aralıklarla kurulmuş olan surlarla çevrili kasabaların korunmasındaki zorluklar yeni yerleşim yerleri aramalarına yol açtı.¹⁸

Ortaçağ sonlarında bilişimin teknolojiye uygulanmasıyla üretim güçleri ve dağıtım teknikleri alanında da büyük ilerlemeler sağlanmıştır. Bu ilerlemenin yarattığı aşama sanayi devrimidir¹⁹

1.1.1.1.4. Geçiş Dönemi Kentleri

Geçiş dönemi kentinde sanayi öncesi kentin mekân yapısının etkileri yok olmuştur. Kent merkezinin çevresinde bir yanda konut alanları varlığını sürdürürken, diğer tarafta artan sanayi ve ticaret işlevlerine koşut olarak depolama ve merkez geçiş alanları ortaya çıkmıştır. Orta gelir grubu merkezin çevresinde yer alır. Kent çevresindeki alanlarda bir taraftan inşaat sektöründe ortaya çıkan canlanma sonucunda alt kentleşme görülürken, aksi yönde alt gelir grubuna ait gecekondu yer almaktadır. Ağır sanayi alanları kentin çevresindedir²⁰

Sjoberg ise geçiş dönemi kentini, sanayi kentine dönüşüm sürecinde değerlendirmiştir. Geleneksel yapıdan modern yapıya dönüşümü sağlayan toplumsal mekanizmaların sanayi kentini ortaya çıkaracağı varsayılmaktadır.²¹ Ancak geçiş halindeki kentte, kentte yaşayanların sanayileşmekte olan ortalama uyumunu sağlayan kimi uyum mekanizmaları ortaya çıkmaktadır. Bu mekanizmaların temel işlevi şunlardır: a) Bu mekanizmalar aracılığıyla kırsal kesimden göç eden birey karmaşık

¹⁷ Sencer, S. 14.

¹⁸ Pirenne, S. 71.

¹⁹ Erkan, S. 45

²⁰ Aslanoğlu, S. 42.

²¹ Pirenne, S. 58

kentsel ortama uyum sağlamaktadır. Akraba ve hemşerileri kentsel yaşam tarzının gerekleri konusunda kente göç edenlerin eğitilmesinde etkili olmaktadır. b) Bu mekanizmalar kente yeni gelen göçmenin kırsal kesimle ilişkilerini sürdürmesine de yardım eder. c) Bu mekanizmalar sayesinde kentsel yaşamın etkilerinin kırsal yaşama da yansması mümkündür.²²

Uyum mekanizmaları değişen koşullara göre çoğu zaman kişinin toplumla bütünleşmesi için yeterli olamamaktadır. Bu nedenle Sjoberg'e göre uyum mekanizmaları ile sanayi kentinin gerektirdiği toplumsallaşmanın sağlanamayacağını belirtmektedir.

1.1.1.1.5.Sanayileşme Dönemi Kentleri

16. yüzyılın ikinci yarısının sonlarına doğru İngiltere'de doğan ve insanlık tarihi için önemli aşamalardan biri olan Sanayi Devrimi'nin kentler üzerindeki etkileri çok fazladır.

Sanayi Devrimi ile birlikte çağdaş sanayi devrimi tekniğinin hızla gelişmesi büyük ve derin toplumsal değişmelere yol açtı. Bu teknik ve toplumsal gelişmelerin işçi sınıfını da oluşturması yeni yaşama ve çalışma koşullarının ortaya çıkması, başka bir deyişle yeni üretim ilişkilerinin yaratmış olduğu yeni durum kentlerin hızla çoğalmalarına ve nüfuslarının artmasına yol açmıştır²³

Endüstri devrimi kentlerin yapısal dönüşümü içinde ikincil mal üretimini sağlayan merkezler haline gelmesine yol açmıştır. Tarımsal üretim alanlarında teknoloji ve buna bağlı modern tarım girdilerinin (sulama, gübreleme ve seracılık gibi) kullanılması verimliliği arttırırken, kullanılmayan yoğun is gücünü ortaya çıkarmıştır. Kentsel alanlarda ikincil mal üretiminde kullanılan yeni enerji kaynakları ve teknoloji, yarattığı is arzı ile bu is gücünü kentlere transfer etmiştir. Özellikle ekonomik anlamda yatırım ve pazar olanaklarına sahip olan kentsel merkezler hızla büyümüş ve yalnız ulusal sınırlar içinde değil, aynı zamanda uluslararası ekonomik ilişkilerde merkezler

²² Aslanoğlu, S. 39 -40

²³ Erkan, S. 46.

haline dönüşmüştür. Endüstriye dayalı ekonomik gelişme sürecinde nüfus kentsel alanlarda yoğunlaşmıştır²⁴

Sjoberg'in kuramsal çerçevesinde sanayi kenti, ticaret ve sanayi merkezidir. Bu kentte idari ve dini işlevler önemini yitirmiştir. Kentsel mekân büyümüş, yollar genişlemiş, yapılar yükselmiştir. Sanayi öncesi kentten farklı olarak üst ve orta gelir grubu, kent çevresine yerleşmiş, merkez ve konut alanları arasında kalan alanda geçiş bölgesi ortaya çıkarak belirginleşmiş, alt tabaka ve istenmeyen unsurlar burada yer almıştır. Sanayi kentinde ekonomik yaşantı çok gelişmiştir. Kent hayatı artan sosyal hareketlilik sonucunda yerellikten giderek uzaklaşmaktadır²⁵

1.1.2.Küreselleşmenin Biçimlendirdiği Günümüz Kentleri

1970'li yıllarda ortaya çıkan ekonomik krizin neticesinde yaşanan yapısal değişimle kentin anlamı ve küresel düzlemde sahip olduğu rolü değişmeye başlamıştır. Kentin tanımlanışı (bununla beraber anlamlandırılması) artık kaçınılmaz olarak sermayenin egemenliğine bağımlı bir dünya kavrayışı üzerine oturtulmaktadır²⁶

Ekonomik düzlemde tanık olunan dönüşüm süreciyle, küresel ve yerel mekanların doğrudan eklemlenmesini ve kentlerin / belirli yerlerin, uluslararası ağların içine girmelerini mümkün kılmaktadır. Bu süreç içinde, birbirine bağlı üretim kompleksleri küresel bir ağ oluşturmakta ve farklı derecede gelişmiş bölgeler, kentler ve mahaller ortaya çıkmaktadır. Uluslararası ekonomik düzenin yeniden düzenlenmesi, kentlerin rolünü, doğasını değiştirmiş ve kentler arasında yatırımcıları çekmek amacıyla rekabetin oluşmasına neden olmuştur.²⁷

²⁴ Tatlıdil, E., 1994, Türkiye'de Kentleşme Ve Kentleşmede Kimlik Sorunu, 2000'li Yıllarda Türkiye'deki Toplumsal Ve Kültürel Dönüşümler Sempozyumu, 14-16 Aralık 1994, Unesco Türkiye MILLI Komisyonu, Abant

²⁵ Aslanoğlu, S. 32.

²⁶ Ersan,ocak , “Kentın Değişen Anlamı”,Birikim Dergisi, Sy. 86-87, 1996, S.35

²⁷ Oya,akın Küreselleşme Olgusu Ve Kent Mekanı Üzerine Etkileri: İstanbul Metropoliten Alanı Örneği, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.1996,S.42

Yirminci yüzyılda kentlerin ve bölgelerin bizzat kendi ihtiyaçlarını ve kendi stratejilerini belirlemekten başka seçenekleri yoktur. Küresel sermayenin ve üretimin yeniden örgütlendiği bu süreçte, sahip oldukları ayrıcalıklarıyla bazı mekanlar, diğer bazı mekanlara göre daha önemli hale gelmiştir. Küreselleşme bütün etkileşimler altında, ülkeler arasındaki fiziksel ve ekonomik sınırları önemsizleştirerek ülkelerin ekonomik egemenliklerini törpülerken, küresel sistemin temel birimlerini giderek kentler oluşturmaktadır.

1.1.3.Küreselleşme Sürecinin Etkisiyle Biçimlenen Günümüz Kentlerine Yönelik Farklı Yaklaşımlar

Kent sosyolojisinde, 1970’li yıllardan itibaren kenti, kapital birikim süreçlerine göre analiz eden yaklaşımlar gündeme gelmiştir. Kentleşme yazınında kapital ile kent arasında dört tür ilişkiden söz edilmektedir. Bu ilişkiler

- Kentin artı değer yaratıldığı yer olması,
- Kentin üretim biçiminin yeniden belirlendiği alan olması,
- Kentin altyapısıyla, üretim ve hizmet işlevi binalarıyla kendisinin bizzat kapital birikimi olması,
- Kentsel alanda ortaya çıkan rantlar, artı ürünün bölüşümünün ve kapital birikiminin etkilenmesi biçiminde ortaya konulmaktadır. Böylece kapital ile kent arasındaki çok yönlü ve karmaşık ilişkiler ortaya çıkmaktadır.²⁸

Kentlerde meydana gelen mekansal farklılaşma ve ayrımlaşma sürecinin neden ve hangi koşullarda meydana geldiğini ele alan yaklaşımlar arasında; Kentsel Ekolojik Kuram, Sjoberg’in ‘sanayi kenti’ söylemi, Castells, Lefebvre ve Harvey’in kenti kapitalist ilişkiler çerçevesinde ele alan yaklaşımları önemli bir yere sahiptir.

Kent analizine ilişkin oluşturulan kuramsal çerçevenin ilki ABD’de Chicago Okulu tarafından geliştirilmiştir. Kentsel Ekolojik Kuram, kenti ilk defa sistemli olarak incelenmiştir. Kentsel Ekolojik Kuram içinde kentsel gelişme dinamiğini belirleyen

²⁸ Hasan, Ertürk, Kent Ekonomisi, 2. Baskı, Bursa: Ekin Kitapevi,1997, S.114

temel ekolojik süreçler vardır. Bunlar; yoğunlaşma (concentration), merkezileşme (centralization), ayrışma (segregation), istila – ardıllık (invansion – succession) olarak tanımlanır.²⁹ Bu süreçlerin yardımıyla kentsel mekanda meydana gelen ayrışma süreçleri incelenebilir. Buna göre, kent merkezinin işlevleri kentin gelişmesine paralel olarak artar, çoğalan işyerleri merkezi iş bölgesine sığamaz hale gelir ve merkezin dışına taşmaya başlar. İmalathaneler, depolar merkezden konut bölgesine yayılmaya devam eder. Bunun sonucunda iş yerleri önceleri konut bölgesi olan yerde hakim hale gelir. Böylece yerleşim bölgeleri iş merkezine dönüşmeye başlar. Mekansal yapıda bu hareketlilik devam ettikçe yerleşim bölgesinin eski oturanları; kent çeperinde inşa edilen toplu konutlara taşınmaya başlamışlardır. Ulaşım teknolojisinin gelişmesi, yol ağlarının genişlemesi, kitlesel konut üretiminin yapılabilmesi, kent dışındaki arsaların ucuzluğu ve itibarlı konut alanlarının merkezin işgaline uğramasının da eklenmesiyle yeni konut alanları yerleşime açılmıştır. Bu banliyöleşme sürecidir. Banliyöleşme sürerken eş anlı olarak merkezi iş bölgesinin yakınındaki konut alanları giderek yıpranmaktadır. Bu alanda konut sahibi olanlar kentin yeni gelişme alanlarına taşınırken eski konutlarını ellerinde tutma eğilimdedirler. Bu durum fiziksel yapının giderek eskidiği, kiraların düştüğü bir bölge yaratmıştır. Kentlerin en düşük gelirli gurupları, sosyal ve ekonomik olarak kaybedenler burada yaşamaya başlamışlardır. Bu alanlar kentleşme yazınında çöküntü alanları olarak adlandırılmaktadır³⁰

Kentleşme yazınında kentsel mekanı analiz eden yaklaşımlar içinde Sjoberg'in 'sanayi kenti' tanımlamasında da alt kentleşme (banliyöleşme) süreci ele alınmaktadır. Buna göre, sanayi kentinin mekansal ayrışmasında, banliyöleşme süreci etkili bir rol oynamaktadır. Bu süreç, kent dışı arsaların oransal olarak ucuzluğu ve kitlesel konut üretiminin teknolojik gelişmelerin de etkisiyle olanaklı hale gelmesinin yanı sıra, merkezi iş bölgesinin yakınındaki itibarlı konut alanlarının merkez tarafından istilası ile başlamıştır. Bu süreç ile birlikte merkezi iş bölgesinin yakınındaki konut sahipleri kentlerin yeni gelişme alanlarına taşınmaya başlamışlardır. Özetle, sanayi kentinde, sanayinin yönetim ve denetim işlevlerini merkezde toplama ve böylece kent

²⁹Rana,Aslanoğlu, Kent Kuramları İçinde Çöküntü Bölgelerinin Analizi: Bursa - Reyhan Örneği,Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi),1990, Bursa.S.14

³⁰ Aslanoğlu 1998 S.29; Ertürk,S.95, 96; Aslanoğlu 1990,S.14

merkezindeki büyüme eğilimi ile birlikte ortaya çıkan alt kentleşme süreci, kentin mekansal yapısının belirlenmesinde etkili bir rol oynamaktadır.³¹

Castells'in yaklaşımında, mekan ile sosyal süreçler arasındaki ilişki birebir hale getirilerek mekansal birim – sosyal birim tanımlaması yapılmaktadır. (Castells 1976: 57) Kentsel mekan, ekonominin belirleyiciliğinden çıkmıştır. Çünkü üretim süreci bölgesel ve ülkesel ölçekte gerçekleşmektedir. Üretim sürecindeki farklı aşamalar farklı merkezlerde gerçekleşebileceği ve bunların dağıtımı da farklı merkezler arasında yapılacağından, kentsel mekan dağıtım işlevi ile de açıklanamaz. Kentin temel işlevi tüketimdir. Castells, kenti tanımlarken kolektif tüketim kavramına başvurmuştur. Castells, kuramsal yaklaşımında, kent tekrar kendisi bir analiz nesnesi haline gelmiş ancak bu kez kapital birikim süreçleriyle tanımlı bir çerçeveye oturtulmuştur. Castells, kentsel mekandaki dinamiği sosyal ve mekansal mekanizmalarla açıklama yoluna gitmektedir. Bu mekanizmalar; metropolitenleşme ve alt kentleşme süreçleridir. Metropolitenleşme; nüfus ve kentsel sermayenin mekanda yoğunlaşmasıdır. Söz konusu yoğunlaşma, üretim araçları, iş gücü, tüketim ve kurumsallaşmanın bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Alt kentleşme süreci ise, sanayi birimlerinin ve iş alanlarının merkezden uzaklaşmasıyla orta sınıfın ve kalifiye işçilerin hareketliliği ile gerçekleşmiştir. Bu durum %90'ı kamu harcamalarıyla yapılan otoyol inşaları ile desteklenmektedir.³² Ayrıca özellikle gelişmiş ülkelerde hükümet politikalarının, vergi indirimi ve uzun vadeli, düşük faizli borçlanmaya imkan vermesi neticesinde alt kentlerde konut sahibi olmak kolaylaşmıştır. Castells'in analizinde bundan sonraki süreç, çöküntü bölgelerinin incelenmesidir. Orta gelir grubunun bıraktığı konutlar, alt gelir grupları tarafından işgal edilmiştir. Böylece kent merkezinde yoksulluk başlamıştır. Evler giderek köhneleşmiştir. Bu sorun devlet politikalarıyla değil sermaye hareketiyle çözüme kavuşabilir. Castells'e göre, konut olgusu açısından etkili olan mekanizmalar, sermayenin yatırım alanı olarak alt kentleri (banliyöleri) seçmesidir. Sermaye

³¹ Ertürk, S.109

³² Aslanoğlu (1998), S64

hareketliliği, kent merkezi – alt kent çelişkisinde etkili olmaktadır. ³³Bu çelişkinin neticesinde kent, hem mekansal hem de sosyal ve kültürel açıdan parçalanmaktadır.

Lefebvre, kentsel mekanda tanık olunan hareketliliği, sanayiden kent kaynaklı modern kapitalist üretime dönüşümün bir sonucu olarak ortaya çıkan ‘kentsel devrim’ kavramıyla açıklamaktadır. Lefebvre’ye göre, kentsel devrim sermayenin krizlerine çözüm getirmekle birlikte bir dizi sorunu da gündeme getirmiştir. Buna göre, mekanın sermaye döngülerine sokulmasıyla kentsel nüfus mekanda dağılmakta ve merkezden uzaklaşmaktadır. Bu süreç şu şekilde gelişmektedir; kent merkezi gelişme aşamasında mal, sermaye, bilgi vb. elemanlarını önce kendine çekmekte, ancak doyum noktasına ulaştıktan sonra ise uzaklaştırmaktadır.³⁴ Lefebvre’nin kuramsal tanımlamasında kent yoktur, ancak kırdan uzaklaşmış, küresel, kentli yaşam biçiminin egemen olduğu bir mekan vardır.³⁵ Bu nedenle mekanda yayılmanın neticesinde ortaya çıkan bir alt kentleşme sürecine de rastlanılamamaktadır. Sadece kentli yaşam biçiminin egemen olduğu bir mekan tanımlamasına rastlanılmaktadır. Bu anlamda Lefebvre, kent sosyolojisi yazınında ilk kez kentsel mekan dışında ‘mekan’ sözcüğü kullanmıştır. Kapitalist gelişme içinde sermaye, mekanı bir meta haline getirmiştir. Lefebvre, mekanın edilgen, coğrafi bir alan olmaktan çıkıp işlevsellik kazandığını belirtmektedir. Kapitalizm, malların mekansal yerleşmede üretildiği aşamadan, mekanın kendisinin kıt bir kaynak olarak üretildiği bir sisteme dönüşmüştür. Bu anlamda kent, üretim ilişkilerinin insanların gündelik hayat deneyimlerinde yeniden üretildiği bir küresel mekansal bağlam olarak ifade edilmektedir.

Harvey, kent bilim çalışmalarında Marksist ekonomik analizin kategorilerini sistematik olarak analiz etmiştir. Bunu dört ana çerçevede gerçekleştirmiştir; ilk olarak, yoğunlaşan ve hareket eden sermayenin uzamsal kavşağı olarak Engels’in yaklaşımı çerçevesinde kenti tanımlamıştır. İkinci olarak, kentte kapitalist ve çalışan sınıfların birbirinden ayrılan yönlerini tartışmaktadır. Üçüncü olarak, ekonomik faktörlerin geçici kentsel bileşimini idari (siyasi) müdahaleler çerçevesinde ele almıştır. Son olarak, kent

³³ Aslanoğlu (1990),S.57-58

³⁴ Aslanoğlu (1998),S.67

³⁵ Aslanoğlu (1998)S.66-67

mekanında kapitalist sınıfın artı değer elde etme sürecini ayrıntılı olarak analiz etmiştir. Harvey'in kuramsal yaklaşımında, kentsel mekanın önemi kapitalist üretim ilişkilerini açıklamasıyla tanımlıdır. Harvey, kentleşmenin öneminin, sanayi sermayesinin ürünlerine olan talebin artmasından kaynaklandığını ifade eder. Kapitalizm doğası gereği, artık değer üretiminde krize girdiğini ifade etmektedir. Artık değer elde etmek için çalışma saatlerini uzatmak ya da üretim araçlarına yatırım yapmak gereğini vurgulamıştır. Bu durum aşırı birikim krizine yol açarak, kar oranlarında düşüşe neden olmuştur. Buna çözüm olarak sermayenin ikincil döngülerinin işletilmesini önermektedir. Sermayenin ikincil döngülerine yapılan yatırımlar, kentsel alana yapılan yatırımlardır. Buna göre, kapitalist süreçler içinde ortaya çıkan aşırı birikim sorununa çözüm olarak sermayenin ikincil döngüleri olan inşa edilmiş çevreye diğer bir anlatımla kentsel alana yatırım yapılmaktadır. Kentsel alana yapılan yatırımlar, ABD'de 1950'lerde yaşanan banliyöleşme olgusu ile açıklanabilir. Bu çerçevede inşaat sektörüne ve konut sahiplerine çeşitli kredi kolaylıkları sağlanmış, vergi oranları düşürülmüştür. İnşaat sektöründeki bu gelişme otomobil sektöründe ivme yaratmıştır.³⁶ Böylece kentsel mekanın çeperinde görece olarak ucuz olan bölgelerde banliyöleşme süreci hızlanmıştır. Düzenli bir işi olan orta gelir grubu, uzun vadeli ve düşük faizli bir borçlanma ile bu bölgelerden konut sahibi olmuşlardır. Kent merkezinde ise; gençler, öğrenciler, bekarlar ve / veya çocuksuz aileler, kent yaşantısından uzaklaşmak istemeyen kişiler, sosyal ve ekonomik açıdan kaybedenler yaşamaya başlamıştır. Harvey, ikincil döngülerin, sermayenin içine girdiği krizi çözümlemede sadece geçici bir çözüm olduğunu, esas olarak sermayenin üçüncü döngülerine yapılan yatırımların bir çözüm niteliğine sahip olduğunu vurgulamaktadır. Sermayenin üçüncü döngülerine yapılan yatırım, bilim ve teknoloji alanında ve işgücünün yeniden üretimine yönelik sosyal harcama yatırımlarıdır.³⁷

³⁶ Aslanoğlu (1998) ,S.69

³⁷ Harvey (1985)S.4-8

2.5.2 Küreselleşme Sürecinde Değişen Kent Kimliği

Kent; konut alanları, yeni yerleşme alanları, rekreasyon alanları, sanayi alanları, iş merkezleri ve tarihi dokudan oluşan bir bütündür. Kent; sadece onu oluşturan bina, sokak, meydan bütünü değil aynı zamanda onu dolduran insan, araç, mobilya, heykel, ışık, renk, ses, müzik, koku gibi pek çok bileşeni de içinde barındıran canlı bir organizmadır. Bu canlı organizmanın kimliğinin oluşmasında da hem onu oluşturan hem de onun içini dolduran tüm faktörlerin doğrudan ya da dolaylı olarak katkısı vardır. Her parçanın kendi görsel karakteri ve farklı kimliği vardır. Kent kimliği o kenti oluşturan parçaların bütününe kimliklerinin bir potada eritilmesi sonucunda ortaya çıkar.

Kent tıpkı büyük ölçekli bir yapı gibi, fakat daha uzun mesafe ve zaman aralığında algılanabilen bir mekân kurgusudur. Kent fiziksel çevresi dışında sosyal, kültürel, ekonomik, politik gibi bir takım toplum kökenli bileşenlere de sahiptir ve bu bileşenler kent kimliğine farklı boyutlarda nitelikler kazandırır.³⁸ Kentin sosyo kültürel yapısı, kişilerin toplumsal davranışlarını yönlendiren gelenek - görenekleri, inançları, toplumsal deneyimleri, ekonomik ve politik yapıları, kentsel kimliği üzerinde etkin rol oynar. Kentin doğal çevresi, coğrafyası, tarih birikimi, yasal, yönetsel ve ekonomik yapısı toplum yapısı ile birleşerek pek çok bileşenli kimlik kavramını ortaya çıkarır.

Yaşam biçimi açısından kentler arasında temel ortak özellikler bulunmasına karşın, kentlerin kendi tarihsel gelişim sürecinde oluşturdıkları farklılıklar da bulunmaktadır. Bu sosyal, ekonomik ve politik etkinlikler kentlerin kendine özgü “kimliğin” oluşmasında önemli rol oynamaktadır. Kentsel mekânların kullanımından kentler arası ilişkilerde belirlenen hiyerarşik konumlara kadar bu etkinlikler kentlere özellikler sağlar.³⁹

Kentin kimliğini, daha çok doğrudan onda gözlenebilir özellikler, yaşayarak elde edilen deneylerden giderek ona yakıştırılanlar oluşturmaktadır. Kentin sahip oldukları kentin kimliğinin ne olabileceğini sınırlar; kimlik ise, kentin varlığının gelişimini

³⁸ Örer Güçlü, İstanbul’un Kentsel Kimliği Ve Değişimi, İstanbul, İ.T.Ü. - Fen Bilimleri Ens. Y.L Tezi, 1993, S.34.

³⁹ Ercan Tatlıdil, Kent Ve Kentli Kimliği; İzmir Örneği, Ege Akademik Bakış ,2009 ,Sayı:9,S.319-336

yönlendirmiş olur. Bir kentin kimliğinden söz edildiğinde kentte yaşayanların onda buldukları bir değerler kümesinden, kente yüklenen bir idealleştirmeden söz etmiş oluruz.⁴⁰

Kent kimliği; kent imajını etkileyen; her kentte farklı ölçek ve yorumlarla kendine özgü nitelikler taşıyan; fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, tarihsel ve biçimsel faktörlerle şekillenen; kentliler ve onların yaşam biçiminin oluşturduğu; sürekli gelişen ve sürdürülebilir kent kavramını yaşatan, geçmişten geleceğe uzanan büyük bir sürecin ortaya çıkarttığı anlam yüklü bütünlüktür.⁴¹ Bir başka deyişle, kentsel kimlik, çevresel ve toplumsal kimliğin harmanlanması ile oluşur. Doğada var olanlar, geçmişten bu güne yapılan tüm müdahaleler, fiziksel, tarihi ve kültürel yapının üst üste gelip birbirlerini etkileyerek oluşturdukları yapı kentsel kimliği meydana getirir.

Kentlerin, farklı insan kaynaklarından oluşması, farklı alt bölgelere sahip olması (Mahalleler, alışveriş merkezi, eğlence, dinlence, spor, eğitim, sağlık, konaklama merkezi, tarihsel, yönetsel, dinsel merkez, savunma merkezi), farklı fiziksel özelliklere sahip olması, farklı geçmişe sahip olması sonucu, her kentin kimlik oluşumu ortaya çıkmıştır. Kentin oluşumuna katkı sağlayan kent bileşenlerinin tümü soyut ya da somut olarak kentin kimliği üzerinde olumlu veya olumsuz etkilidirler. Bu katkıdan olumlu olanlar kent kimliğini yüceltip algılanabilirliğini artırırken olumsuz olanlar kimliğin ‘kimliksizleşme’ olarak kaşımıza çıkmasına neden olur.

Günümüz dünyasında değişen değer yargıları ve değişen yaşam şekilleri nedeni ile kentler sahip oldukları anlam ve önemi yitirmeye başlamışlardır. Özellikle görsel iletişim olanaklarındaki gelişmelerin de yardımıyla medya tarafından da idealize edilen tüketim çılgınlığı sonucunda, toplumların uzun geçmişleri ile oluşturdukları değerlerin yerini ekonomik kaygıların yönlendirdiği piyasa kültürünün moda değerleri almaktadır. Giyimden beslenmeye, eğitimden müzik anlayışına kadar yeni bir tüketim kültürü ve toplumu yaratılmaktadır. Buna bağlı olarak da günümüzde büyük şirketlerin ve

⁴⁰ Tekeli (1991)S. 81-83

⁴¹ [Http://Www.Solencol.Com/B10.Htm](http://Www.Solencol.Com/B10.Htm).

markaların egemenliği belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İşte bu tekdüze tüketim kültürü ve büyük şirketlerin ve markaların egemenliği kendini kentlerde göstermekte ve bu da kentteki sosyal hayatı şekillendirerek dünyaya sosyal ve kültürel açıdan yön vermesine neden olmaktadır.

Sanayileşme ile birlikte kentlerde meydana gelen işlev değişimi, kentlerde göç ile artan nüfus hareketlerini ortaya çıkarmıştır. Bu hızlı nüfus artışına ve bu nüfusun beklentilerine cevap vermekte zorlanan kentler de ise sağlıksız ve güvensiz ortamlar oluşmuş ve kentsel alanın yok olma limitine ulaşması gündeme gelmiştir. Sanayi devrimi ile başlayan ve 1980’li yıllara kadar yaşanan süreçte meydana gelen hızlı kentleşme, kentin mekânsal yapısında değişim, kentsel alanlarda nüfus yoğunlaşması gibi faktörleri beraberinde getirip kentsel çevrede fiziksel köhneleşme yaratmış, kentler bu hızlı değişime uyum sağlayamamış ve kimlikleri zarar görmüştür. Günümüz şehirleri giderek birbirlerine benzemekte, ‘aynılaşmaktadırlar. Özellikle ekonomik gelişmelerle birlikte rantsal bir araca dönüşen kent mekânı; özgünlüğünü, tek ve benzersiz olma özelliğini kaybetmeye, ona kimlik kazandıran öğeleri yitirmeye başlamıştır.

Yeryüzündeki kentlerin çoğunda yaşanan benzer yapılaşma eğilimleri, giderek kentlerin birbirine benzemesi sonucunu da beraberinde getirmektedir. Bu eğilim kent mekânına, dev otopark alanları ile gökdelenler, çok katlı alışveriş merkezleri, plazalar, çok yıldızlı oteller biçiminde yansımaktadır. Bu süreçte, bundan 20-30 yıl kadar önce kentin en önemli simgeleri olarak bilinen tarihi yapılar yerlerini, bu değerleri de ezercesine yükselen dev otellere, çok katlı alışveriş merkezlerine ve gökdelenlere bırakabilmektedir. Bu tür yeni yapılar ise kentlere yeni kimlik kazandırmaktan çok bir örnekletmektedir. Benzer tasarımlarla, aynı yapım teknolojisi ve aynı yapı malzemesi ile üretilen benzer yapılar, dünya kentlerini birbirine benzeştirirken, yakınlaştıırken, yerel özgünlüklerin belirlediği kent kimliklerini yok etmektedir. Küreselleşmenin kentsel mekanlara damgasını vurması kentler arasındaki farklılıkları ortadan kaldırırken aynılaştırmayı beraberinde getirmekte, kentlerin kimlikleri bu durumdan olumsuz bir biçimde etkilenmektedir.

Özetle, kent kimliği, en genel tanımıyla, bir kenti diğer kentlerden ayıran, farklı kılan niteliklerin ve kenti özgü öğelerin toplamı olarak adlandırılabilir. Bu farklılıklar, doğal çevre koşullarından ve tarihsel gelişme süreci içinde kazanılmış olan sosyoekonomik ve kültürel çevre koşullarından kaynaklanmaktadır. Kent kimliği, fiziksel mekân ve içinde yer alan yaşam biçimi ile bir bütün oluşturmaktadır. Kentin coğrafi içeriği, kültürel düzeyi, mimari, yerel gelenekleri, yaşam biçimi, niteliklerinin karışımı kentin kimliğini tanımlar. Sürekli değişim ve gelişim halinde olan toplum ilişkileri, kent kimliğinin devamlı olarak yeniden tanımlanmasına ve üretilmesine neden olmaktadır. Bu açıdan kent kimliği, geçmişin korunması ile bugünkü kültürün yaşatılmasına bağlıdır ve genel olarak zaman zaman doğal yapıdaki bozulma, sosyo-ekonomik ve kültürel çevre koşulları, kültürel yozlaşma ve tarihi mirasın bozulması gibi unsurlar kentlerde kimliğin bozulmasına veya yok olmasına neden olmaktadır. Bu noktada önemli olan; küreselleşmenin etkisiyle, kentlerin kimlik özelliklerinden kaynaklanan farklılıkların aynılaşmaması ve yerelliğini kaybetmemesidir. Bu durumun, yani kentsel kimliğin korunması, yerelliğin vurgulanması ile sağlanabilmektedir. Postmodernizmin, küreselleşmeye karşı yerelliği savunan anlayışı, sürekli gelişen ve sürdürülebilir kent kavramını açısından kentsel kimliğin önemi vurgulamaktadır.

1.2 Günümüzün Sorunu Kentlerin Sürdürülebilirliği

1.2.1.Sürdürülebilirlik Kavramı

Günümüzde yaşanan ekolojik sorunların dünyayı mekanik bir biçimde algılayan ve tasarlayan modernist dünya görüşünün bir sonucu olduğu bilinmektedir. Bu anlayış, iktisadi büyüme biçimlerinin çoğunda, gerek doğal kaynakları kullanarak gerek savurganlığa ve kirlenmeye yol açan yöntemler benimseyerek, çevreden daha fazla şey isteyen bir politika izlemiştir. Oysa bu gelecek kuşaklar açısından büyümeyi riske sokan bir yönelimdir.⁴²

⁴² Gordon Marshall, (1999), Sosyoloji Sözlüğü, Osman A. Ve Derya K. (Çev), Bilim Ve Sanat Yayınları, Ankara: S.706.

Bu dünya görüşünün devlet, toplum, insan ve ekonomi anlayışlarının ciddi ekolojik sorunlara kaynaklık ettiği aşıkardır. Kaynakların yanlış kullanılarak tüketilmesi ve çevre kirliliği sorunlarının evrenselliğinin anlaşılmasıyla beraber, tamirinin ve yerine konulmasının bir sürece bağlı olduğu fark edilmiştir. Böylelikle vakit kaybetmeden çözüm aranması gerektiği ortaya çıkmış ve dünyadaki pek çok ülkeyi bir çatı altında toplayarak çalışma yapma ve çözüm önerileri üretme fikri ortaya çıkmış ve sürdürülebilirliğin sağlanmasının yolları araştırılmıştır. Bu bağlamda insan yaşamı için tehdit oluşturan olumsuz gelişmelerin farkına varılması “sürdürülebilirlik” kavramının temelini oluşturmaktadır.⁴³

Bu düşüncelerden hareketle, çevre sorunlarının, dünyadaki artan yoksulluk ve işsizlik, sağlıksız kentleşme, uluslararası eşitsizlik gibi sorunlara da yönelecek şekilde, yeni ve geniş bir bakış açısı ile ele alınması zorunluluğu doğmuştur. Bu düşüncelerin sonucunda insanlığın çıkış yolu, çevre ile kalkınma arasında bir denge oluşturulmasına ve kalkınmanın “sürdürülebilir” olmasına bağlanmıştır.⁴⁴ Sürdürülebilir kalkınma, doğal çevredeki kaynakların temelini koruyan politikalara dayalı bir iktisadi büyüme anlayışıdır.⁴⁵ Bu açıdan sürdürülebilirlik kavramı, sürdürülebilirlik kalkınma kavramıyla da yakından ilişkilidir.

Sürdürülebilirlik kavramı, ilk uluslararası ifadesini, İsveç’in Stockholm Kentinde 1972 yılında yapılan Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı’nda bulmuştur. Konferans’ın sonuç bildirgesinde, kaynak kullanımında kuşaklararası hakkaniyeti gözetken, kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan ilkeler ortaya konmuştur.⁴⁶ Sürdürülebilirlik kavramı Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından 1982 yılında kabul edilen Dünya Doğa Şartı belgesinde de yer almıştır. Sürdürülebilirlik kavramının küresel bağlamda ilk defa ele alındığı resmi belge olan bu şarta göre insanların yararlandığı ekosistem, organizmalar, kara, deniz ve atmosfer

⁴³ Arzu Çahantimur Ve Hülya Turgut Yıldız,(2008), Sürdürülebilir Kentsel Gelişmeye Sosyokültürel Bir Yaklaşım: Bursa Örneği, İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım, Cilt:7, Sayı:2, İstanbul: S.3.

⁴⁴ Sadun Emrealp, (2005), Türkiye Yerel Gündem 21 Programı. Yerel Gündem 21Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı, 2.Baskı, IULA- EMM Yayını, İstanbul: S.13.

⁴⁵ Marshall, a.g.e., S.706

⁴⁶ Emrealp, a.g.e., S.13.

kaynaklarının optimum sürdürülebilirliğini başarabilecek biçimde yönetilmeleri gerektiği ancak bunun ekosistemlerin ve türlerin bütünlüğünü tehlikeye atmayacak biçimde yapılması öngörülmektedir.⁴⁷

Sürdürülebilirliğin Dünya gündeminde önemli bir yer edinmesi ile birlikte sürdürülebilirlik kavramını ve hedeflerini dünya genelinde anlatmayı kendine görev bilen pek çok uluslararası organizasyon oluşmaya başlamıştır. Bu çerçevede BM Genel Kurulu tarafından 1978 yılında sosyal ve çevresel olarak sürdürülebilir yerleşimleri teşvik etmek için BM-HABITAT kurulmuştur.⁴⁸

BM-HABITAT ve diğer organizasyonlar tarafından yapılan çalışmaların sürdürülebilirlik gündemi üzerinde önemli etki oluşturanları Tablo 1.1.de kronolojik olarak verilmiştir.

Tablo 1. Sürdürülebilirlik Çalışmaları Kronolojisi

1972	Bir grup araştırmacı, yönetici, sanayici ve bilim adamından oluşan <i>The Club of Rome (Roma Kulübü)</i> adlı topluluğun yayınladığı <i>The Limits to Grow (Büyümenin Sınırları)</i> başlıklı raporda yer alan sonuç cümlesi olan; “.....eğer günümüzdeki nüfus artışı, kirlilik, yiyecek üretimi ve kaynak kullanımı aynı hızla devam ederse, önümüzdeki yüzyıl içinde bu gezegen büyüme sınırlarına dayanmış olacaktır.” Denilerek konunun önemi uluslararası düzeyde ortaya koyulmuştur.
1972	UNEP, tarafından çevre problemlerinin çözümüne ilişkin ilk uluslararası organizasyon olan <i>Stockholm İnsan Çevreleri Konferansı (Stockholm Conference on the Human Environment)</i> gerçekleştirilmiştir
1976	<i>Van Couver (Kanada)</i> ’da, hızla gelişen dünyada yerleşme ve konut problemlerini tartışmaya açmak için <i>BM Habitat I Konferansı</i> düzenlenmiştir.
1978	UNCHS kurulmuştur.
1980 - 1983	<i>Brandi Komisyonu</i> tarafından <i>North-South: A Programme for Survivals (Kuzey-Güney: Yaşam İçin Bir Program) (1980)</i> ve <i>Common Crisis:North-South Co-Operation for World Recovery (Ortak Kriz: Dünyayı Kurtarmak İçin Kuzey-Güney İşbirliği) (1983)</i> kitapları yayınlanarak sürdürülebilir bir dünyanın önemine dikkat çekilmiştir.
1987	WCED tarafından <i>Brundland Raporu, “Ortak Geleceğimiz” (Our Common Future)</i> yayınlanarak “sürdürülebilirlik” kavramı tanımlanmıştır.
1992	<i>Rio De Janerio (Brezilya)</i> da, UN-Habitat tarafından düzenlenen <i>Dünya Zirvesi (Earth</i>

⁴⁷ Ayşegül Mengi Ve Nesrin Algan, (2003), Küreselleşme Ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme-AB Ve Türkiye Örneği, 1. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara: S.19

⁴⁸ [Http://www.bayindirlik.gov.tr/Turkce/Kentlesme/Kentges_Raporu_Son.Pdf](http://www.bayindirlik.gov.tr/Turkce/Kentlesme/Kentges_Raporu_Son.Pdf)

	<i>Summit</i>)’nde sürdürülebilirliğin sosyal önemi vurgulanmıştır.
1994	<i>Aalborg (Danimarka)</i> da düzenlenen <i>Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Avrupa Konferansı</i> nda <i>Yerel Gündem 21 (Agenda 21)</i> imzalanarak sosyal eşitlik ana fikri vurgulanmıştır.
1996	<i>Lizbon (Portekiz)</i> de, <i>II. Sürdürülebilir Kentler Avrupa Konferansı</i> düzenlenmiştir.
1996	<i>İstanbul (Türkiye)</i> ’da, <i>Habitat II Konferansı</i> düzenlenerek sürdürülebilir gelişmenin sağlanabilmesi için yerel yönetimlerle işbirliğinin önemi üzerinde durulmuştur.
2000	Günümüzün en güçlü ve öncelikli küresel taahhüt belgelerinden biri olarak kabul edilen <i>BM Binyıl (Milenyum) Bildirgesi</i> imzalanmıştır.
2000	Venedik (İtalya) da düzenlenen <i>Birleşmiş Milletler Yerel Yönetimler Toplantısı</i> ’nda Habitat II Deklarasyonu’nun nasıl uygulanabileceği tartışılmıştır.
2000 - 2001	<i>Birleşmiş Milletler</i> tarafından ardı ardına yayınlanmış olan <i>Yeni Yüzyılda Kentler ve Diğer İnsan Yerleşmeler</i> (<i>Declaration on Cities and Other Human Settlements</i>) ile ilgili deklarasyonlar ile sürdürülebilir kentsel gelişmenin sağlanması ve yoksulluğun azaltılması konularındaki uluslararası toplumsal sorumluluğa dikkat çekilmiştir.
2002	Nairobi (Kenya)’da UN-Habitat tarafından düzenlenen <i>World Urban Forum I</i> ’ de, Habitat II de ele alınan konular, değerlendirilerek sürdürülebilir kentleşme için katılımcı yerel yönetimin önemi bir kere daha vurgulanmıştır.
2002	Johannesburg’ da düzenlenen <i>Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (World Summit on Sustainable Development)</i> ’ de, tüm dünya ülkeleri için ortak hedefin; uygar ve her konuda eşit haklara sahip bir küresel toplum yaratılması ve bir taraftan çevreyi korurken diğer yandan ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlayacak <i>Yerel Gündem 21</i> esaslarının uygulanmasının yerelden küresele kadar tüm ölçeklerde gerçekleştirilmesi olduğu belirlenmiştir.
2004	Barcelona (İspanya)’ da düzenlenen <i>World Urban Forum II</i> ’ de, kentler; farklı kültürlerin kesim noktası olarak ele alınarak, kültürel çeşitlilik ve sürdürülebilir gelişme için barış kültürünün önemi üzerinde durulmuştur.
2006	Van Couver (Canada)’ da düzenlenen <i>World Urban Forum III</i> ’ de hızlı kentleşmenin insanlar, kentler, ekonomi ve politika üzerindeki etkileri tartışılmıştır.
2008	Nanjing (Çin)’ da düzenlenen <i>World Urban Forum IV</i> ’ de, her yaş grubu ve her sosyal gruptan insan için dengeli bölgesel gelişme gerekliliği üzerinde durulmuştur.

1.2.2. Sürdürülebilir Kentleşme

Kentler, sadece üretim ve tüketim faaliyetlerinin gerçekleştiği *edilgen* fiziksel mekanlar olarak görülmemelidir. Kentlerin fiziki mekandaki örgütlenme biçimleri, üretim, tüketim ve yeniden üretim süreçleri üzerinde önemli etkide bulunmaktadır. Yukarıda da söz edildiği gibi, kentlerin fiziksel boyutu, sosyo-ekonomik boyutlarla karşılıklı ilişki halindedir. Kentsel arazinin ayrıldığı kullanımlar, bu kullanımların biçim, büyüklük özellikleri ve nitelikleri, sosyal yaşam ve ekonomik faaliyetlerin niteliğini de etkilemektedir.

Bu çerçevede günümüz açısından duruma yaklaşacak olursak, kalkınmanın odağında olan kentlerin üzerindeki nüfus, üretim ve tüketim baskılarının bu alanları çevresel sorunların yoğunlaştığı alanlar haline getirdiğini söyleyebiliriz. Dünya kaynaklarının 2/3'ünün tüketilmiş olması, insan dahil 10 milyon türün geleceğini tehdit altına almaktadır. Kentlerin ekonomik, toplumsal ve teknolojik gelişmelerin yanında çözümü uzun yıllar alacak yerleşim, çevre kirliliği ve sosyal sorunların odağı olması sürdürülebilirlik mücadelesinde öncelikle kentlerin ele alınmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu bakış açısı içinde, özellikle gelişme kararlarının çevresel ilkelere uygun olarak alınmadığı kentlerde, bir yandan bugünkü neslin yaşam kalitesi düşerken, diğer yandan gelecek kuşaklara “yaşanabilir” bir kent bırakabilme olanakları sınırlanmaktadır. Bu bağlamda, kentlere “sürdürülebilir kentler” niteliğinin kazandırılması, sürdürülebilir gelişme stratejisinin önemli bir halkasını oluşturmaktadır.

Bu noktada “kentler sürdürülebilir mi?” sorusunu yanıtlamak insanlığın geleceği için önem kazanmaktadır. Sürdürülebilirlik, sadece kentler ve doğal çevre arasındaki ilişkilerden oluşan fiziksel bir kavram olarak değil, aynı zamanda gelişme kalıplarının yol açtığı eşitsizlik içeren birtakım sonuçlarla ilgili sosyal bir olgu olarak ele alındığında da; sosyal ve çevresel küresel krizin anahtar elemanı olan kentlerin küresel bir tehlikeyi mi ifade ettiği yoksa kentlerin kendilerinin mi tehlike içinde olduğu konusunda bir karmaşa söz konusudur. Bu nedenle kentlerin belli sosyal şartlar sağlandığında sürdürülebilir olabileceği ve bu konu üzerinde önemle durulması gerektiği tüm ilgili çevrelerce kabul edilmektedir.

Kentlerin doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz ve yıkıcı etkileri kentlerin bugünün gereksinimlerini karşılarken gelecek nesillerin de haklarının korunmasını yani sürdürülebilir olmasını gerektirmektedir. Artan ekoloji bilgileri ve doğanın korunması hakkındaki farkındalık, kentlerde “sürdürülebilirlik” kavramının öncelikli olarak girmesini sağlamıştır. Kentlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasıyla, sadece yaşanan çevre sorunlarına çözüm getirmekle kalınmayıp, mevcut nüfusun yaşam kalitesinin

artması ve gelecek nesillerin de yaşamlarını rahatlıkla sürdürebileceği yaşanabilir mekânların ortaya çıkması gerçekleşecektir.

Henüz ilk on yılı içerisinde bulunduğumuz yüzyılımızın ana temasını, yaşanabilir kentler kavramı oluşturacaktır. Kontrol edilemez şekilde büyüyen kentler, özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin geleceğini tehdit etmekte, öte yandan gelişmiş ülkelerin “mega” kentleri de yayılma, kirlilik, ulaşım, sosyal ayrışma gibi önemli sorunların kaynağını oluşturmaktadır. Bu kaotik durum karşısında yegâne çözüm ise sürdürülebilir gelişme politikalarının, kentleşme ile örtüştürülmesidir.

2000 yılında Rio’da gerçekleştirilen Sürdürülebilir Kent Konferansı’nda sürdürülebilirlik kavramı, kent ile şu şekilde ilişkilendirilmiştir.⁴⁹

“Sürdürülebilirlik kavramı kente uygulandığında, kentsel alanın ve bölgesinin, toplumun arzu ettiği yaşam kalitesi düzeylerinde işlevlerini sürdürmeye devam etmesi, ancak bunu yaparken mevcut ve gelecek nesillerin seçeneklerini kısıtlamaması ve kentsel sınırlar içinde ve dışında olumsuz etkilere neden olmaması anlamına gelmektedir.”(Keiner)

Yukarıdaki tanımdan hareketle, tüm yaşamsal faaliyetlerin gerçekleştiği, aynı zamanda kirliliğin ve sürdürülebilirliği engelleyen olguların en çoğunu üreten kentlerin, sürdürülebilirlik yaklaşımıyla ilişkili olarak ele alınması kaçınılmazdır. O halde sürdürülebilirlik ilkesinin çizdiği genel çerçeveye uygun olarak, “sürdürülebilir kentleşme” yaklaşımı aşağıdaki temel konuları içermelidir.⁵⁰

- Büyümenin denetlenmesi ve arazi kullanım planlaması
- Kentsel tasarım
- Konut
- Ulaşım

⁴⁹ Kentleşme Tematik Grubu 1. Raporu, Sürdürülebilir Kentleşme Bakış Açısı İle Türkiye’de Kentleşme Sektörüne İlişkin Tespit Ve Değerlendirmeler, Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi, 2007, S.6

⁵⁰ Wheeler, S. 2004. Planning For Sustainability: Toward Livable, Equitable, And Ecological Communities. Londra Ve New York: Routledge. 66-84

- Çevre koruma ve restorasyon
- Enerji ve malzeme kullanımı
- Yeşil mimarlık ve yapılaşma
- Eşitlik ve çevresel adalet
- Ekonomik gelişme
- Nüfus

Sürdürülebilir kentleşme yaklaşımı, kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel (yapılı çevre/doğal çevre), sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili biçimde içermekte; ekonomik ve sosyal gelişimin çevre koruma ve iyileştirme amacı ile birleştirilmesini ön görmekte; gelişimin biçiminin katılımlı süreçlerle kararlaştırılmasını gerektirmektedir.

1.2.3.Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Yaklaşımı

Sürdürülebilir Kentsel Gelişme (SKG) olgusu Sürdürülebilir Gelişme (SG) kavramının gündeme gelmesi ve kavramın mekansal boyut kazanması ihtiyacı ile ortaya çıkmıştır. Yani SKG'nin temelleri sürdürülebilir gelişme kavramının içerisinde yer almaktadır. Bu bağlamda bu bölümde öncelikli olarak SG olgusunun irdelenmesi yapılmış ve daha sonra SKG kavramı farklı yönleriyle ele alınmıştır.

1.2.3.1Sürdürülebilir Gelişme Olgusu (SG)

Sürdürülebilir gelişme kavramı çevre sorunlarının telafisi çok güç ve maliyetlerinin karşılanamayacak düzeylere gelmesi, ekonomik gelişmenin çevrenin kısıtlayıcı özelliği karşısında yeniden ele alınması ve çevre ile tüm sektörler arasında bir bütünlük ve uyumun sağlanması gibi koşullar sonucunda gündeme gelmiştir. 20. yüzyılın sonları ile birlikte çevre, ekonomik gelişme ve bunlarla ilgili kavramlar dünya gündeminin üst sıralarında yer almaya başlamıştır. İnsanoğlunun bu uyanan ilgisi başlarda oldukça karamsar bir tablo oluşturmuş, geleceğe dair ürkütücü senaryolar gündeme gelmiştir. Yine aynı dönemde giderek kirlenen, kaynakları sınırsızca tüketilen

dünya üzerinde hava, su ve toprak kirliliği, biyolojik çeşitliğin azalması, çölleşme vb. sorunlar temelinde ortaya çıkan çevre olgusunun kalkınma, kentleşme, sanayileşme, nüfus artışı, yoksulluk vb. gibi farklı sektörleri de içerecek bir yaklaşımla ele alınması gerekliliği kabul edilmeye başlanmıştır. Böylece de insanlığı sürdürülebilir gelişme kavramına değin götürececek yolculuğun ilk adımları atılmıştır.⁵¹

Sürdürülebilir Gelişme (SG) kavramının bugünkü kullanıldığı anlamıyla tanımlanması ise Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun (*DÇKK*) (*World Commission on Environment and Development, WCED*) 1987 yılında yayınlamış olduğu Ortak Geleceğimiz (*Our Common Future*) adlı raporunda (*komisyon başkanı Gro Harlem Brundtland'ın adıyla da anılan, Brundtland Raporu*) yapılmıştır. Bu rapora göre sürdürülebilir gelişme “bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamak” olarak tanımlanmıştır.⁵²

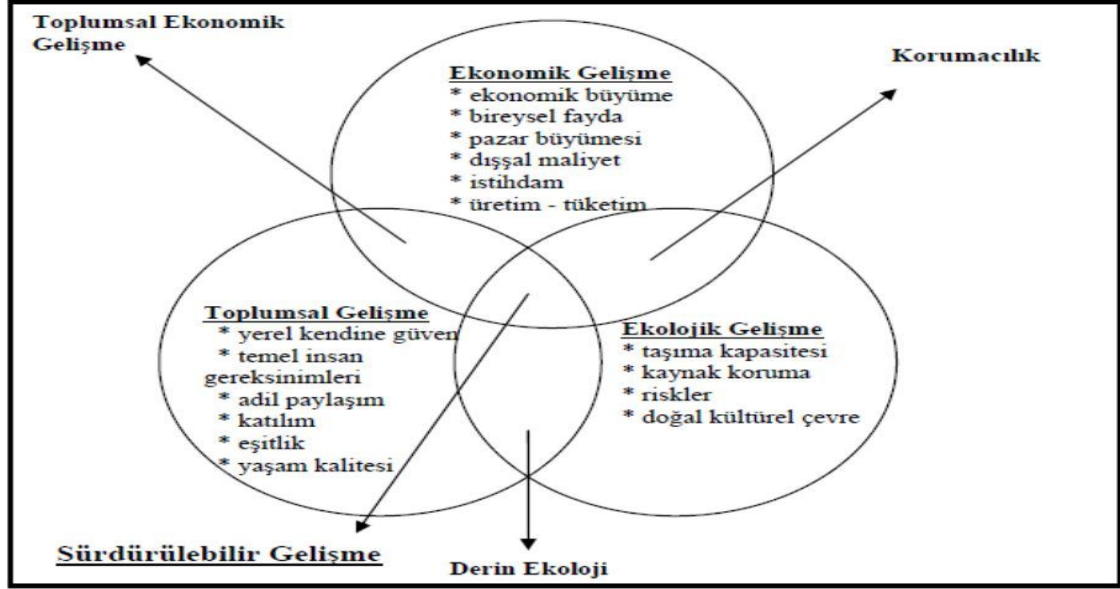
Brundtland Raporundan sonra sürdürülebilir gelişme kavramı, tüm dünyada politika oluşturmada merkezi bir akım haline gelmiştir. Bunun arkasındaki en önemli etken ise mevcut gelişme eğilimlerinin devam etmesi ile sürekli ve dengeli gelişmenin sağlanamayacağına anlaşılmış olması olmuştur. Nitekim bu görüş doğrultusunda Brundtland Raporu dünyanın bütünleştirilmiş sosyal, ekonomik ve politik bir sistem olarak düşünülmesi gerektiğine dikkat çekerek, bu bütüncül sistemin değişen şartlar altında devamlılığını sürdürmesi için kolektif eylemlere ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur.

Bu bağlamda, Sürdürülebilir gelişme ile ekonomi ve çevre arasında eşgüdümü sağlayan bir gelişme modeli öngörülürken, aynı zamanda bu model ile toplumsal gelişimin de sağlanacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede sürdürülebilir gelişmenin ekonomik sürdürülebilirlik, sosyal sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik olarak tanımlanabilecek üç boyutundan söz etmek olasıdır. Bu boyutlardan birincisi, katılım ve güçlü bir sivil toplumu, ikincisi ekonomik sermayenin istikrarını, üçüncüsü ise insan

⁵¹ Kadir Hakan, YAZAR “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde Orta Ölçekli Kentlere Dönük Kent Planlama Yöntem Önerisi”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2006 S.1-3

⁵² Yazar, S.4

gereksinimlerini karşılayan, doğal kaynakların korunmasını sağlayan ve insan refahını yükseltmeyi içermektedir.⁵³

Tablo.2. Sürdürülebilir Gelişmenin Boyutları⁵⁴

Boyutlarından da anlaşılacağı üzere sürdürülebilirlik kavramı insan eylem ve düşüncesi ile koşutluklar içermektedir. Yani, çevresel yaşam kalitesinin, sosyal yaşam kalitesinin ve ekonomik yapabilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu yönüyle, SG, kentsel gelişme kavramı ile de bütünleşmektedir. Çünkü insan eylem ve düşünceleri doğrudan insanın yaşam mekanı olan kentlerde biçimlenmekte ve kentsel gelişme ile karşılıklı bir etkileşim içinde sürmektedir. O halde sürdürülebilir gelişme politikalarının uygulanabilmesinin koşulu olarak, bu politikaların mekana yansıtılması gerekliliği açıkça ortadadır.

1.2.3.2. Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Kavramı (SGK)

Sürdürülebilir kentsel gelişme kavramı, sürdürülebilir gelişmenin paralelinde gelişen ve onun ilke, politika ve eylemlerinin mekansal yansımaları doğrultusunda biçimlenen bir kavramdır. Kentsel veya yerel bir özelliği olmasına rağmen kavram

⁵³Yazar,S.9

⁵⁴ Yazar,s.10

küresel düzeyde ortaya çıkmıştır. SKG, uluslararası örgütlerin yoğun bir biçimde çabaları sonucu geleceğin kentlerinin oluşturulması, kentsel düzeyde ekonomik, çevresel ve sosyal gelişimin bütünleştirilmesi hususunda dünya üzerinde ana bir politika alanı haline gelmiştir.

Bu bağlamda, sürdürülebilir gelişmenin temel hedefleri açısından kentsel stratejiler, kentlerin üretici, ekolojik ve kapsayıcı olmaları üzerine yoğunlaşmaktadır. Bununla birlikte sürdürülebilir gelişmenin temel hedeflerinin yanı sıra kavramın tanımında yer alan ve en önemli noktayı oluşturan bugünkü ve gelecek kuşakların gereksinimlerinin karşılanması açısından SG'nin hedeflerinin kentler düzeyinde uygulanması gerekmektedir

Bu noktadan hareketle, kentsel açıdan sürdürülebilir gelişme, sosyal, ekonomik ve siyasal – yönetsel düzeylerde bir sürdürülebilirlik ile çevreyi de kapsayan dinamik ve çok yönlü bir süreç olarak dile getirilebilir. Bu kapsam içerisinde sürdürülebilir kentleşme, kentler ve onları çevreleyen kırsal alanlar arasında, en küçük kentsel merkezlerden metropol alanlara kadar olan tüm insan yerleşimleri arasında bağlantıları sağlayan bir olgudur. Van Geenhuysen ve Nijkamp'a göre (1994) ise kent bağlamında sürdürülebilirlik, kentsel sistemin temelini uzun vadede destekleyen çevresel koşullarla beraber nitel olarak yeni bir sosyo-ekonomik, demografik ve teknolojik gelişme seviyesine ulaşma potansiyelini tanımlar.⁵⁵

Sürdürülebilir kentleşme ile ilgili yapılan tanımlamaların bir sentezi yapıldığında üç unsur ön plana çıkmaktadır. Bunlar şu şekildedir: Birincisi, kentlerde yaşayan insanların, kent ile olan ilişkilerinde, kentin ortak alanlarının kullanımında ve kamu hizmetlerinin alımında yaşam kalitelerinin artırılması sorununun aşılmasıdır. İkincisi, kentin bir yerleşim birimi olarak kendi varlığını devam ettirebilme yetisinin güçlendirilmesidir. Son olarak da, kentin çevre değerlerini taşıma kapasitelerinin

⁵⁵ Van Geenhuysen, M., Nijkamp, P., "Sürdürülebilir Kenti Nasıl Planlamalı?", Toplum Ve Bilim Dergisi, 1994, S. 64-65, S.131

üzerinde kullanımı ile kaynakların dönüştürülmelerinde var olan üretim ve tüketim kalıplarının temelinde sorgulanması gereğidir.⁵⁶

Sürdürülebilir kentleşmenin gerçekleştirilmesi sürecinde, kenti ilgilendiren politikaların hazırlanması, karar verme ve uygulama aşamalarında, kentte yer alan, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve yerel halkın eşgüdüm içinde hareket etmeleri ve karar alma sürecinde aktif rol oynamaları gereklidir. Böylece kentte alınan kararlar tüm kesimler tarafından daha kolay bir şekilde benimsenir ve bu politika ve kararların uygulanma şansı daha da yükselir. Bu anlamda sürdürülebilir kent ekonomik, çevresel ve sosyo-ekonomik ilerlemeyi etkin yurttaş katılımı ile birlikte dengelemeyi başaran bir kenttir.

Sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımının temel amaçlarından biri, kentin geleceğine ilişkin kararların ilgili tüm yerel grupların katılımıyla alınması ve uygulanmasıdır. Bu şekilde hem yönetim ilkesinin yaşama geçirilmesi, hem de yerel kapasite artırımı amaçlanmaktadır.

Özetle, sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel (yapılı çevre/doğal çevre), sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili biçimde içermekte; ekonomik ve sosyal gelişimin çevre koruma ve iyileştirme amacı ile birleştirilmesini ön görmekte; gelişimin biçiminin katılımlı süreçlerle kararlaştırılmasını gerektirmektedir.

1.2.4.Sürdürülebilir Kentleşme İle İlgili Yapılan Uluslararası Çalışmalar

1.2.4.1. Birleşmiş Milletler Çerçevesi

Sürdürülebilir kentleşmenin temelini, sürdürülebilir gelişme yaklaşımı oluşturmaktadır. Sürdürülebilir gelişme kavramı ise uluslararası düzlemde ilk defa 1972

⁵⁶Ferhat,Bayram, “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar Vetürkiye”, Cevat Geray’a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayınları: 25, 2001,Ankara,Ss.251

Stockholm BM İnsan ve Çevresi Konferansı'nda atılmıştır. Stockholm Bildirgesi'nin 15 ve 16. maddeleri sürdürülebilir kentleşmenin sağlanması ile ilgilidir. Buna göre, bildirgenin 15. maddesi, “çevreye olan olumsuz etkileri önlemek, maksimum sosyal, ekonomik ve çevre faydaları sağlamak için yerleşmelere ve kentlere planlama uygulanmalıdır” ifadesinde bulunurken 16. Madde de ise “temel insan haklarına ön yargısız olarak, ilgili hükümetlerce uygun bulunan demografi politikaları; çevre ve kalkınma üzerinde olumsuz etkileri olan nüfus artış hızı veya aşırı nüfus yığılmaları ile düşük nüfus yoğunluğunun insan çevresinin gelişmesini veya kalkınmayı engelleyebileceği bölgelerde uygulanmalıdır” şeklindedir. Böylece Stockholm Konferansı'nda sağlıklı, planlı yaşanabilir kentlere vurgu yapılarak sürdürülebilir kentleşmenin temel ilkeleri ortaya konmuştur.

Brutland Komisyonu tarafından 1987 yılında hazırlanan “Ortak Geleceğimiz” adlı raporda da sürdürülebilir gelişme kavramı üzerinden sürdürülebilir kentleşmeye atıfta bulunulmuştur. Raporda ele alınan sorunlardan bir kısmı şu şekildedir; yoksulluk ve çevre üzerindeki baskıları, nüfusun hızla artması ve yoğunlaşmasının yaşam kalitesinin standartlarının yükseltilmesinin önünü tıkaması, çevre kaynaklarının aşırı oranda tüketilmesi ile kentsel sorun, kentsel büyüme, kentlerin kontrolsüz yayılması, vb. Bu sorunların çözümleri ise; yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel fırsatların artırılması, enerji kullanımında tasarruf, nüfus artışını ve yoğunlaşmasını önleyecek politikalar üretilmesi, türlerin ve ekosistemin korunması, doğal kaynakların verimli kullanılması şeklindedir. Tüm bu sorunlar ve çözüm önerileri sürdürülebilir kentleşme kavramına ışık tutmuştur.

Sürdürülebilir kentleşme yolunda bir diğer aşama 1992 Rio de Janerio kentinde BM tarafından düzenlenen Çevre ve Gelişme Konferansı'dır. Rio Zirvesi sonucunda kabul edilen “Gündem 21” belgesi, sürdürülebilir kentleşme için önem taşımaktadır. Gündem 21'in “Sürdürülebilir İnsan Yerleşimleri Gelişmesinin Desteklenmesi” adını taşıyan yedinci bölümünde, insan yerleşimlerinin sosyal, ekonomik ve çevresel kalitesinin geliştirilmesi amacı güdülmüş ve bu temel amaca dönük olarak bazı programlar saptanmıştır. Herkes için yeterli barınma, insan yerleşimleri yönetiminin

iyileştirilmesi, sürdürülebilir arazi kullanım planlaması ve yönetimi, bütünleşik çevresel altyapı hizmetlerinin sağlanması, sürdürülebilir enerji ve ulaşım sistemleri, afetlere maruz alanlarda yerleşme planlaması, insan yerleşimlerinin gelişmesi için kapasite oluşturulması gibi başlıklarla⁵⁷ ele alınan bu programlar sürdürülebilir kentleşmenin hedeflerini oluşturmuştur. Yine Gündem 21 içerisinde, “sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklıklar oluşturulması” konusuna verilen önem ve öncelik doğrultusunda, Gündem 21’in 28. Bölümü, “Gündem 21’in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri” başlığını taşımaktadır. “Yerel Gündem 21” kavramının getirildiği bu bölümde, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve tüm diğer ilgililerin, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini saptayarak, kentleri için “21. yüzyılın yerel gündemi”ni oluşturmaları karara bağlanmaktadır. Bu bağlamda, Gündem 21’in hedeflediği sürdürülebilir kalkınmanın yerel düzeyde yaşama geçirilmesini sağlayacak baslıca mekanizma olarak kabul edilen Yerel Gündem 21, insanların temel gereksinimlerinin karşılanması, yaşam standardının iyileştirilmesi ve güvenli bir geleceğin sağlanması yönündeki öncelikleri, ekosistemlerin “tasıma kapasitesi”nin dikkate alınması ve gelecek nesillerin haklarının korunması yönündeki küresel taahhütlerle harmanlaması nedeniyle, özünde “çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesi projesi”dir.⁵⁸

Sürdürülebilir kentleşme yaklaşımının temel olarak biçimlendirildiği bir diğer önemli organizasyon BM tarafından 1996 yılında İstanbul’da düzenlenen Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi)’dir. Habitat II’nin temel amacı, herkese yeterli konut ve kentleşen dünyada sürdürülebilir yerleşmeyi gerçekleştirmektir. Habitat II, Gündem 21’in “sürdürülebilir insan yerleşmelerinin desteklenmesi” adlı yedinci bölümü üzerine temellendirilmiştir. Habitat II buluşmasında sürdürülebilir yerleşme önemli bir hedef olarak ortaya konmuş ve dışlanma, dışlama, toplumsal uyum, özel sektör / kamu ortaklığı, yığılma, kirlilik, doğayla ilişki, yönetim, kimlik, kültürel değişimler gibi kentsel sorunların evrenselliği ilan edilmiştir. Bu çerçevede, HABİTAT II Kent Zirvesi bütün olarak ele alındığında sürdürülebilir bir kentsel gelişme için

⁵⁷ Tekeli,1996,S.52

⁵⁸ Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi Araştırma Raporu, Bayındırlık Ve Iskan Bakanlığı,Ocak 2008,S 12

sürdürülebilirlik, yaşanabilirlik, halkçılık, kentli bağlılığı, yapabilir kılma ve yönetim temel ilkeler olarak ortaya konmuştur. Bu ilkelerin tümü göz önüne alındığında günümüz için yeni bir yerleşme yönetimi ahlakı önerilmekte olduğu görülmektedir.⁵⁹

21. yüzyılın ilk küresel konferansı olan BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi, 26 Ağustos - 4 Eylül 2002 tarihleri arasında Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde düzenlenmiştir. Sürdürülebilir kalkınma başlığının ilk kez küresel bir konferansa adını verdiği bu Zirve, kendisinden 10 yıl önce düzenlenen 1992 Rio Zirvesi sonrasında dünyada Gündem 21 uygulamalarının değerlendirilmesini hedeflemesi nedeniyle, "Rio+10" adıyla da anılmaktadır.

Zirve sonucunda kabul edilen politik bildirgede sürdürülebilir gelişmenin üç temel direği olarak nitelendirilen ekonomik gelişme, sosyal gelişme ile çevrenin korunmasına ilişkin sorumlulukların yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde gerçekleştirilmesinde ortak bir sorumluluk taşındığı vurgulanarak yerel düzeyin önemi bir kez daha gündeme getirilmiştir.⁶⁰

1.2.4.2 Avrupa Birliği Çerçevesi

Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi'nin kentsel politikalarından yola çıkılarak oluşturulan ve 1980 – 1982 yılları arasında Konsey'ce düzenlenen "Kentsel Rönesans İçin Avrupa Kampanyası"(European Campaign For Urban Renaissance), kapsamında geliştirilmiştir. Sözü edilen bu kampanya "yerleşmelerde daha iyi yaşam" (a better life in towns) sloganıyla temel özgürlükler ve insan haklarının korunması genel ilkesini göz önünde bulundurarak, kentsel gelişmenin niteliksel boyutlarını vurgulamakta ve yaşam kalitesini dikkate almaktadır. Şart'ta, ölçekleri farklı olsa bile sorunları genel de aynı olan Avrupa kentlerinde hemen uygulanabilecek evrensel yol gösterici ilkeler tanımlanmaktadır.⁶¹

⁵⁹ Yazar,s. 30-32

⁶⁰ Yazar,s.33

⁶¹ European Urban Charter: http://www.urban.nl/gen_downloads/URBAN_CHARTER_EN.pdf, Erişim Tarihi: Eylül 2007.

17–19 Mart 1992 yılında Strazburg’da gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Avrupa Yerel Yönetimler Konferansı’nın olağan toplantısında kabul edilmiştir. Avrupa Kentli Haklar Bildirgesi, gerçekleşmesi bireylerin dayanışması ve eşit yükümlülükleri kabul etmesine bağlı olan toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler arasında yer alan güvenli bir kent, kirletilmemiş ve sağlıklı bir çevre, bireysel ekonomik gelişmeyi sağlayan yeterli istihdam olanakları, yeterli konut, toplu taşıma ve yaya öncelikli bir ulaşım sistemi, bireyler için yeterli sağlık, eğlence, dinlenme, spor olanaklarının olması, kaliteli bir fiziksel çevre, kentsel işlevler arasında ilişki ve uyumun gerekliliği, katılımın sağlanması, sürdürülebilir gelişme, doğal ve kültürel zenginliklerin korunması ve geliştirilmesi ve eşitliğin sağlanması gibi ilkeleri şüphesiz sürdürülebilir bir kentsel gelişmenin sağlanmasına dönük ilkeler olarak da tanımlamak gerekmektedir.⁶²

Sürdürülebilir kentleşme olgusunun ön plana çıktığı oluşumların başında 27 Mayıs 1994 tarihinde, Danimarka’nın Aalborg kentinde gerçekleştirilen Avrupa Sürdürülebilir Kent ve Kasabalar Konferansı oluşturmaktadır. Konferansın sonunda Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı oluşturulmuştur. Aalborg Şartı, sürdürülebilirliği, yerel karar verme sürecinin tüm alanlarını kapsayan denge arayışlı, yerel ve yaratıcı bir süreç olarak tanımlar. Bununla birlikte Şart, doğanın taşıma kapasitesine uygun yaşam koşulları, sosyal adalet, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik arayışlarında, sürdürülebilir gelişmenin, kentlere ve kasabalara önemli bir yol gösterici olduğunu işaret eder. İnsanoğlunun yüzleştiği birçok çevresel sorun için kent yönetimlerine bir eko-sistem yaklaşımını benimsetmeyi amaçlayan bu şart doğrultusunda sürdürülebilirlik açısından kentsel politikaları betimlemiştir. Aalborg Şartı’nın ortaya koymuş olduğu bu ilkeler sürdürülebilir kentsel gelişmenin gerek ilkelerini gerekse de uygulama yöntemlerini belirlemesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Avrupa Konseyi’nin Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi tarafından 1992 yılında kabul edilen ilk Avrupa Kentsel Şartı, kent olgusunun gereğince kabul edilmesinde önemli bir aşamaydı. Bu Avrupa için çığır açıcı bir adımdı ve ardından

⁶² Yazar s.47

başka uluslararası kuruluşlar veya yerel yönetim birliklerinin kent sorunlarına ilişkin temel belgeleri geldi. Fakat geçen on beş yıl, toplumlarımızda, ekonomilerimizde ve kültürlerimizde hızlı değişikliklere tanrı olması ve küreleşmeye bağlı hızlı ve sağlıklı kentleşme kongrenin, tekrardan bu zorlu yerel ve küresel sorunlar ve şimdiye kadar görülmemiş bir kentsel gelişimi dikkate alarak, Şart'ın ilk halindeki bazı ilkeleri yeniden tanımlamaya, bunları tamamlamaya ve güncellemeye karar verdi. Avrupa konseyi 15.Genel Oturumu Strazburg,27-28 Mayıs 2008 tarihinde “Avrupa Kentsel Şartı – 2” ile Avrupa Yerel Yönetimlerini sürdürülebilir kentler ve kasabalar inşa etmeye zorlayan Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto, kentsel yaşama yeni bir yaklaşım sunmayı amaçlayan yeni bir yönelge sundular.

5 başlık altında toplanan (1.Avrupa kent” müktesabatı ve yeni bir kentlilik olasılığı. 2.Kentliler olarak kent ve kasaba halkları 3.Sürdürülebilir kentler ve kasabalar 4.Uyumlu kentler ve kasabalar 5. Bilgi temelli kentler ve kasabalar) toplam 85 ilkedan oluşan bu bildirgede önemle üzerinde durulan kentlerin ve kasabaların gerilere giden bir tarihinin olduğu, bu köklerinin aynı zamanda kendilerinin geleceğe güçlü bir kimlikle yansıtabilmek için bir olanak olduğunu, bu bağlamda refah ve sürdürülebilirlik hedefine ulaşmaya çalışırken kentlerin kendi kimliklerini kaybetmeden, farklılıklarını koruyarak, kentsel bir gelişme modeli ortaya koyması gerekliliğini vurgulamıştır.

1.2.5.Sürdürülebilir Kentsel Yaşam Kalitesi, Yaşanabilirlik ve Kentlilik Bilinci

1.2.5.1.Kentsel Yaşam Kalitesi

Kentsel sürdürülebilirliğin en önemli ilkelerinden biri olan kentsel yaşam kalitesi günümüzde önemi gittikçe artan kentler arası rekabette de en etkili faktörlerden biri olarak dikkat çekmektedir. Global ve yerel sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik olarak kentsel çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik konular çok önemli bir yer tutmaktadır.

Sürdürülebilir gelişme doğrultusunda geliştirilen göstergeler incelendiğinde; bu göstergelerin ağırlıklı olarak bireylerin yaşam kalitelerinin niteliği ile doğrudan ilişkili

olduğu görülmektedir. Zaten sürdürülebilir gelişme ve bunun doğrultusunda ortaya çıkan sürdürülebilir kentsel gelişme kavramının en önemli boyutu toplumsal gelişmenin sağlanmasıdır. Başka bir deyişle yaşam kalitesinin niteliğinin artırılması belki de en önemli hedefi oluşturmaktadır.⁶³

“Yaşam kalitesi”, insanların refahı ve iyi olma durumları ile ilgilidir. İnsanların kişisel durumlarını nasıl algıladıkları; insanların yaşadıkları çevrenin öznel ya da nesnel ölçütlere göre iyi olması durumu gibi pek çok açıdan değerlendirilebilmektedir. İnsan merkezli olarak “insanın iyi olma halini”, mekan merkezli olarak “mekanın iyi olmasını” ifade etmektedir.⁶⁴

Yaşam kalitesi, nesnel boyutta insanların ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam koşullarını geliştirirken, öznel boyutta onların bilgi, bilinç ve doyum düzeylerini yükseltmeyi amaçlar. Bu da kentlilerin kendi yaşam koşulları için kentle ilgili karar alma mekanizmalarına katılımını doğurur. Çünkü bir kentte yaşayan halk, kentindeki yeşil alan ve ormanlık gereksinimini, sanayi, konut ve ticaret alanlarının dağılımının sorunlarını, tarihi ve kültürel alanların içinde bulundukları koşulları, yeterli su, kanalizasyon ve yol hizmetinin bulunup bulunmadığını, aksayan noktaları ve bir ölçüde nedenlerini, onların sonuçlarını yaşayanlar olarak en iyi bilenlerdir. Bir kentin yaşanabilir kılınması için, kentlilerin kendileri dışında gelişen sorunların farkında olması, kent yönetimlerinin faaliyetlerini denetlemesi ve kentle ilgili kararlarda söz sahibi olmaları önem taşımaktadır. Yani yaşam kalitesi bireyin yaşadığı kentteki sosyal çevreye ilişkin, duygu düşünce ve değerlendirmeleri kapsayan kentsel bir olgudur ve bireyin kentlilik bilinci ile yakından ilgilidir.

⁶³ Yazar, S.78

⁶⁴Kentleşme Tematik Grubu 2, Kentleşme Alanında Sürdürülebilirlik Çözümlemesi: Yaklaşımlar, Modeller, Temel Alanlar,Göstergeler,Uygulama Örnekleri Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi,2007,S.29.

1.2.5.2. Yaşanabilirlik Ve Kentlilik Bilinci

Sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik kavramları birbirlerini destekleyen kavramlardır. BM İnsan Yerleşimleri Konferansı'nın (HABİTAT II) "*kentleşen dünyada sürdürülebilir insan yerleşimleri*" ana temasını "*yaşanabilirlik ilkesi*" ise temel ilkesini oluşturmuştur. En geniş kapsamıyla sürdürülebilirlik kavramı, gelecek nesillerin de yaşam ortamlarında yeterli temiz hava, su, toprak ve enerjiyi bulabilmesinden söz etmektedir. Yaşanabilirlik kavramı, sürdürülebilirlik kavramı içinden doğduğu için benzer yanları bulunmaktadır. Ancak en önemli ayırt edici yanı, yaşanabilirliğin insanların yaşam kalitesine ilişkin göstergeleri içermesi ve insan odaklı olmasıdır.

Yaşanabilirlik, bir yerleşmenin iyi olarak nitelenebilmesi için gerçekleştirilmesi gereken başarı ölçütleri olarak tanımlanmaktadır. Kentlerde yaşanabilirlik ölçütleri konusunda Kevin Lynch'in ön plana çıkardığı beş boyut şunlardır: ⁶⁵

- a) Yaşama uygunluk:** Bir yerleşmenin insanın yaşama fonksiyonlarını destekleme, biyolojik gereksinimlerini karşılama, kapasitelerini geliştirmeye yardımcı olma derecesidir.
- b) Anlamlı olmak:** Bir yerleşmenin içinde yaşayanlarca açık olarak algılanması. Bu boyut içinde çevreyi öğrenebilme, kimlik, çoğulcu yaşam biçimlerinin gerçekleştirilebilmesi, yaşadığı çevreyi anlamlı bulmak gibi değişik öğeler bulunmaktadır.
- c) Kullanım amacına uygun olmak:** Bir yerleşmede kullanım mekanlarının biçim ve büyüklüklerinin, akış kanalları ve teçhizatın kapasitelerinin, halkın meşgul olduğu ya da olmak isteyeceği faaliyetlerin miktarına ve düzenine uygun ve yeterli olması diye tanımlanabilir. Bu boyut içinde yeterli konuttan, trafik sıkışıklığı dolayısıyla zaman kaybedilmemesine, özürülülerin gereksinimlerinin karşılanmasına kadar pek çok şey kendisine yer bulacaktır.
- d) Erişilebilir olmak:** Bir yerleşmede yaşayan diğer insanlara, faaliyetlere, kaynaklara, hizmetlere, bilgiye ve yerlere ulaşılabilir olmasıdır.

⁶⁵ İhsan TEKELİ, "İnsan Haklarının Yerleşmeye ve Mekana İlişkin Boyutları Üzerine", İnsan, Çevre, Kent, der. Yıldırım F., 15-28, WALD Yayınları, İstanbul, 1996 s.16

e) Yaşayanlarca denetleme: Mekanların, faaliyetlerin, yaratılması, yararlanılması, geliştirilmesi ve işletilmesinde orada yaşayanlar, kullananlar ve çalışanların söz sahibi olmasıdır.

Lynch'in belirlediği bu ölçütler çeşitli uluslararası örgütlerin yaşanabilirlik ölçütlerinin ve farklı yaşanabilirlik tanımlarını özetler niteliktedir. Kevin Lynch, bu ölçütleri belirlerken kentin yaşayanlarca denetlenmesi gibi çok önemli bir konuya da değinmiştir. Bir kentin yaşanabilir kılınması için, kentlilerin kendileri dışında gelişen sorunların farkında olması, kent yönetimlerinin faaliyetlerini denetlemesi ve kentle ilgili kararlarda söz sahibi olmaları önem taşımaktadır.

Yaşanabilir bir kentin niteliklerinin belirlenmesinden sonra, yaşanabilirliğin insan haklarıyla temellendirilmesi önem taşımaktadır. İnsan hakları genel olarak ifade edildiğinde soyut ilkeler düzeyinde kalmakla birlikte bunların günlük yaşama geçirilmesi genelde yerleşmeler düzeyinde olmaktadır. Dolayısıyla yaşanabilirlik ilkeleri bir anlamda insan haklarının kentsel alanda somut ifadeleridir denilebilir.

Bir kentte yaşayan halk, kentindeki yeşil alan ve ormanlık gereksinimini, sanayi, konut ve ticaret alanlarının dağılımının sorunlarını, tarihi ve kültürel alanların içinde bulundukları koşulları, yeterli su, kanalizasyon ve yol hizmetinin bulunup bulunmadığını, aksayan noktaları ve bir ölçüde nedenlerini, onların sonuçlarını yaşayanlar olarak en iyi bilenlerdir. Kentliler, yaşadıkları kentle ilgili sorunları en iyi kendileri bilecekleri ve çözüm önerisi getirebilecekleri için, yerel kararlara katılımın sağlanması kaliteyi getiren faktörlerin başında gelmelidir.

17-19 Mayıs 1992'de Avrupa Konseyi, Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Konferansı'nda "Avrupa Kentsel Şartı"nın kabul edilmesiyle, kent sorunlarına insan hakları çerçevesinde yaklaşılması açısından önemli bir adım atılmıştır. Avrupa Kentsel Şartı; Avrupa Konseyi'nin temel hak ve özgürlüklerinin korunması politikalarına paralel olarak, kentsel gelişmenin, niteliksel özellikleri ve yaşam kalitesiyle doğrudan ilgilidir.

Bu şart; şiddetten, her türlü kirlilikten, bozuk ve çarpık kent çevrelerinden arınma hakkı; yaşadığı kent çevresini demokratik koşullarda kontrol edebilme hakkı, insanca konut edinme, sağlık, kültür hizmetlerinden yararlanma, dolaşım özgürlüğü gibi temel kentli haklarının olduğunu temel almaktadır. Ayrıca şart; söz konusu hakların, yaş, cinsiyet, ırk, inanç, milliyet, sosyoekonomik ve politik statü, ruhsal ve bedensel özür gözetmeksizin, tüm insanlara eşit koşullarda uygulanmasını savunur.

Avrupa Kentsel Şartı'na göre Avrupa kentlerinde yaşayan kentlilerin hakları 20 başlık altında toplanmıştır: ⁶⁶

- 1) Güvenlik:** Mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış emin ve güvenli bir kent;
- 2) Kirlenmemiş ve sağlıklı bir çevre:** Hava, gürültü, su ve toprak kirliliği olmayan, doğası ve doğal kaynakları korunan bir çevre;
- 3) İstihdam:** Yeterli istihdam olanaklarının yaratılarak, ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansının ve kişisel ekonomik özgürlüklerin sağlanması;
- 4) Konut:** Mahremiyet ve dokunulmazlığın garanti edildiği, sağlıklı, satın alınabilir, yeterli konut stokunun sağlanması;
- 5) Dolaşım:** Toplu taşıma, özel arabalar, yayalar ve bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında, birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşım özgürlüğünü kısıtlamayan uyumlu bir düzenin sağlanması;
- 6) Sağlık:** Beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması;
- 7) Spor ve dinlence:** Yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun, her birey için, spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması;
- 8) Kültür:** Çeşitli kültürel faaliyetlerin, yaratıcı aktivitelerin ve benzeri olanakların sunulması ve katılımın sağlanması;
- 9) Kültürlerarası kaynaşma:** Geçmişten günümüze, farklı kültürel ve etnik yapıları barındıran toplulukların barış içinde yaşamalarının sağlanması;

⁶⁶ <http://www.mo.org.tr/UIKDocs/kentselsart1.pdf> (09.10.2011)

- 10) Kaliteli bir mimari ve fiziksel çevre:** Tarihi yapı mirasının duyarlı bir biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla, uyumlu ve güzel fiziksel mekanların yaratılması;
- 11) İşlevlerin uyumu:** Yaşama, çalışma, seyahat işlevleri ve sosyal aktivitelerin olabildiğince birbiriyle ilintili olmasının sağlanması;
- 12) Katılım:** Çoğulcu demokrasilerde; kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde; gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması;
- 13) Ekonomik kalkınma:** Kararlı ve aydın yapıdaki tüm yerel yönetimlerin, doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya katkı konusunda sorumluluk sahibi olması;
- 14) Sürdürülebilir kalkınma:** Yerel yönetimlerce ekonomik kalkınma ile çevrenin korunması ilkeleri arasında uzlaşmanın sağlanması;
- 15) Mal ve hizmetler:** Erişilebilir, kapsamlı, kaliteli mal ve hizmet sunumunun yerel yönetimler, özel sektör ya da her ikisinin ortaklığıyla sağlanması;
- 16) Doğal zenginlikler ve kaynaklar:** Yerel doğal kaynak ve değerlerin; yerel yönetimlerce, akılcı, dikkatli, verimli ve adil bir biçimde, beldede yaşayanların yararı gözetilerek, korunması ve idaresi;
- 17) Kişisel bütünlük:** Bireyin sosyal, kültürel, ahlaki ve ruhsal gelişimine, kişisel refahına yönelik kentsel koşulların oluşturulması;
- 18) Belediyeler arası işbirliği:** Kişilerin yaşadıkları beldenin, beldeler arası ya da uluslararası ilişkilerine doğrudan katılma konusunda özgür olmaları ve özendirilmeleri;
- 19) Finansal yapı ve mekanizmaları:** Hakların sağlanması için, gerekli mali kaynakları bulma konusunda yerel yönetimlerin yetkili kılınması;
- 20) Eşitlik:** Yerel yönetimlerin; tüm bu hakları bütün bireylere cinsiyet, yaş, köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayrım gözetmeden, fiziksel ve zihinsel özürlerine bakılmadan; eşit olarak sunulmasını sağlamakla yükümlü olması.

Şart, diğer hakların ötesinde ek olarak insanlara ⁶⁷

- Yaşanabilir, güzel, çevre dostu koşullara sahip, ayrıca iyi konumlanmış, aydınlık ve yeterli büyüklükte konutların sağlanmasını,
- Yeterli yeşil alan, güneşliği, sessizlik, bitki örtüsü gibi koruyucu sağlık önlemlerinin alınmasını,
- Kent hayatının çeşitli işlevleri arasında bağlantılar oluşturulmasını,
- Kültürel olanaklar, spor ve dinlenme faaliyetleri, sosyal gelişim, özgür dolaşım, tüm yol kullanıcıları arasında uyumlu bir denge (toplu taşıma, özel araçlar, yayalar ve bisikletliler) sağlanmasını,
- Gerekli toplumsal faaliyetler, yoksulluğa karşı önlemler ve özellikle özörlölere gerekli donanımın sağlanmasını,
- Güvenlik, refah, iş, eğitim ve öğretim olanaklarının, kültür ve tarih mirasına sahip olabilme haklarının sağlanmasını destekler.

Avrupa Kentsel Şartı'yla, kentli hakları belirlenerek bu konuda önemli bir adım atılmış ve kentlilerin de hakları olduğunun farkına varmaları sağlanmıştır

Kentli haklarının yaşama geçirilmesi, kentsel yaşam kalitesinin oluşturulması sürecinde etkin rol oynadığı gibi aynı zamanda da yurttaşlık ve kentlilik bilincinin gelişmesi için uygun bir ortam yaratır, demokratik ve barışçıl bir toplum oluşmasına katkı sağlar.

Kentlilik bilinci, bireyin kendini yaşadığı kentin bir parçası olarak algılaması, kente karşı duyarlılık göstermesi ve sorumluluk hissedebilmesidir. Kentte yaşayan bireylerin kente özgü tavır ve davranışlar sergilemeleri, birer **kentli birey** olduklarının farkında olmaları ve buna uygun davranışları anlamına gelir. Kentlilik bilinci oluşumunun başlıca koşulu ise bireylerin yaşadıkları kent ile anlamlı ve güçlü bağlar kurabilmesidir. Kentte yaşayanların kentlilik bilinci geliştirebilmeleri için öncelikle kentsel yaşam kültürünün oluşturulmasına, bireylerin sosyal ve kültürel anlamda

⁶⁷ Avrupa Kentsel Şartı, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Yayın no:10, Ankara, 1996

eğitilmelerine, kent kültürü edinmelerine gerek vardır. Aynı zamanda yaşam kalitesini mekan insan ilişkisi bağlamında ele aldığımızda da kent kültürü ön plana çıkmaktadır. İş ve konut alanının dışında yer alan kent dokusu, kent kültürünün ürettiği değerlerin paylaşım ve yaşam alanı olarak değerlendirmektedir. Kentlilerin evi ile işi dışında yaşadıkları alan kentin, kentli kimliğinde yaşayanların yaşam biçimleri olarak görülmektedir. Kültür, sanat, spor merkezlerinin dışında boş zaman değerlendirme aktivitelerini zenginleştiren alanlar aynı zamanda kentin kimliğini de yansıtmaktadır.⁶⁸

Kent kimliği, kentte yaşayanların kente sahip çıkmaları, kentlilik bilincine erişmeleri ile yaşatılabilir, korunabilir. Kentlilik bilincinin doğal sonucu olan, koruma kentin belleğini de oluşturur. Bir kent ne kadar uzun bir geçmişe, çok sayıda tarihi esere, doğal güzelliklere, modern cadde ve sokaklara, ulaşım olanaklarına, altyapıya, gelişmiş resmi kurumlara, ülke ve dünya genelinde önemli bir konuma sahip olursa olsun bütün bu unsurların sürekliliği bunların var oluşunu sağlayan “insan”lar ile mümkün olabilir. Kent kimliğinin kentlilerin iradesi dışında yok edilmesi, kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasını engellemektedir. Kentte yaşayanlar kente sahip çıkma bilinciyle hareket ederek kentsel yaşam kalitesi oluşturma sürecinde önemli rol oynarlar.

Sonuç olarak; yaşanabilir kent; yaşayan kentin temelidir. Kentler yaşayan organizmalardır ve bir organizmanın yaşam niteliklerini nasıl organların sağlıklı niteliği belirliyorsa, bir kentin yaşanabilirliğini de içinde yaşayan insanların yaşanabilir bir ortama sahip olup olmadıkları belirlemektedir. Yaşanabilir kentler, içinde yaşayanların ortak ürünü ve eseri olabildiği ölçüde ortaya çıkabilir. Bu anlamda kentin yaşanabilirlik niteliği ile kent insanının iradesi arasında doğrudan bağlantı olduğu açıktır.⁶⁹ Kentsel yaşamla bütünleşen bireylerde, kentsel yaşam kalitesi bilinci daha yüksek olacak ve kentte yaşam kalitesine ulaşmak daha kolay olacaktır. Çünkü bireylerin yaşadıkları kentte; fiziksel, sosyal, ekonomik ve psikolojik tüm ihtiyaçları karşılanıyorsa o kentte yaşam kalitesinden söz edilebilir.

⁶⁸ Tatlıdil ,2009 „S.319-336

⁶⁹ Demirel G., Ve Kirlendi Dünya, Öteki Yayınevi, Ankara, 1999

BÖLÜM II

Kent Yaşamı İçin Yeni Bir Anlayış “Yavaş Kent” (Cittaslow)

2.1. Küreselleşmenin Yarattığı “Hız” a Karşın “Yavaşlık”

2.1.1 Yavaş Hareketi-Yavaş Yaşam (Slow Movement_Slow Living)

İnsanlık, teknolojik alanda gerçekleşen yeniliklerle, tüm dünya üzerinde yer ve mekan tanımadan serbest olarak dolaşmaktadır. Küreselleşme olarak tanımlana bu durum hız dünyasını yaratmıştır.⁷⁰

Modern toplumda rekabetçi yapı ve ilerlemeci perspektifin etkisiyle oluşturulan yeni taleplerle tatminsiz, yüksek stres düzeyi Batı toplumlarında hızın sorgulanmasıyla sonuçlanmıştır. Farklı kültürlerin hayat anlayışı daha derinlemesine öğrenildikçe ve modern hız toplumunun sakıncaları bir bir görüldükçe geleneksel toplumlarda binlerce yıldır bilgelerin savunduğu ve Abraham Maslow gibi modern psikologların zirve deneyim olarak adlandırdığı an'ı yaşama deneyiminin önemi tekrar anlaşılmaya başlanmıştır.⁷¹

Zaman, küresel ekonomik sistemde, önemli bir maliyet unsuru olarak görülmektedir. Bu nedenle hızlı dünya, hem üretici hem de tüketici olarak insanları doğrudan ilgilendirir duruma getirmiştir.

Aslında bu durum, tüketici kaynaklı değişimi destekleyen, modern toplumların ekonomik ve kültürel dinamikleriyle paralel olarak ortaya çıkan iş odaklı yaşam biçimlerinin olumsuz sonuçlarına tepki şeklinde nitelendirebileceğimiz daha kapsamlı bir felsefi değişimdir. “Hız” ve “Yavaş” yaklaşımlarına vurgu yapan bu değişimin bazı özellikleri aşağıda tabloda aktarılmıştır.⁷²

⁷⁰ P.L Knox,, Creating Ordinary Places: Slow Cities İn A Fast World.Journal Of Urban Desing,2005,S.1-11

⁷¹ [Http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi](http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi) (30.10.2011)

⁷² P.L.Knox And Heike Mayer, Small Town Sustainability,Birkhauser,Berlin,2009,S.34

Tablo.3. Hız İle Yavaş Arasındaki Farklılıklar

<u>Yaklaşımlar</u>	Ana Görüş	Alternatif Görüş
	Hız	Yavaş
<u>Karakteristik Özellikleri</u>	Homojen	Kişiyeye Özgün
	Tek Şart	Çoklu Seçenek
	Adaletsiz	Adil
	Endüstriyel	Zanaat
	Standartlaştırılmış	İsteğe Gore Ayarlanabilir
	Anonim Ortaklı	Halka Dayalı
	Sürdürülemez	Sürdürülebilir
	Kopyalanan	Gerçek
	Düşük Kaliteli	Yüksek Kaliteli
	Yinelenen	Kendine Has
	Tarihi Ve Yerel Kültürel Duyarsız	Tarihi Ve Yerel Kültürel Duyarlı
<u>Örnekler</u>	Mega Kent Projeleri	Yavaş Kent
	Endüstriyel Yemek sistemi	Yavaş Yemek

Yavaş Hareketi kitabı yazarı Carl Honore hız ve yavaş terimlerini arasındaki ilişkiyi şu şekilde tanımlıyor:

“Hızlı” ve “Yavaş” terimleri bir değişim oranını belirtmekten öte bir anlama sahiptir. Bu terimler varoluşa veya hayata dair bir felsefenin kısaca yazılımı aslında.

*Hızlı kelimesi; meşgul, kontrol eden, saldırgan, aceleci, analitik, stresli, yüzeysel, sabırsız, aktif, miktarı kalitenin üzerinde gözeten anlamında kullanılıyor. Yavaş ise tam tersi; sakin, dikkatli, açık, sessiz, sezgisel, telaşlı olmayan, sabırlı, düşünceli ve kalitenin miktardan daha üstün tutulduğu durumları anlatıyor. İnsanlarla, kültürle, işle, yemekle her şeyle gerçek ve anlamlı bağlar kurmakla ilgili”.*⁷³

Endüstri Devrimi'yle birlikte batı dünyasında başlayan hızlı toplum anlayışı, günümüzde tüm dünyayı etkisi altına almış ve hız yaşamın temel ögesi durumuna gelmiştir. Birçok insan daha hızlı bilgisayar, internet bağlantısı ve ulaşım araçları ister. Fakat Hızın insan ve yer üzerindeki baskın yapısı, iş yükleri ve uğraşı duygusunu beraberinde getirmektedir. Yavaş yaşam, var olan bu yapıyı insanlar lehine çevirebilecek alternatif bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Yavaş yaşam, insanların günlük yaşamlarını oluşturan unsurlarla ilgili zamanlarını daha dikkatli kullanması gerektiğini belirtmektedir. Yavaş yaşamın temeli, sahip olunan zamanın anlam ve önem taşıyan uğraşlar için kullanılmasıdır⁷⁴. Başka bir deyişle, Yavaş yaşam, insanların içinde bulundukları zaman ve yer içerisinde mutlu olmalarını sağlayabilecek tepkiler bütünüdür. Yavaşlanmanın öncülerinden biri olan, Yavaş yemek hareketi kurucusu Carlo Petrini bir röportajında “şayet her zaman yavaşsanız, aptalsınız demektir, bu da bizim hiç amaçlamadığımız bir şey. Yavaşlık hayatınızın ritimlerini kontrol edebilmeniz demektir. Karşılaştığınız herhangi bir durumda ne kadar hızlı olacağınıza siz karar veriyorsunuz. Eğer bugün hızlı olmak istiyorsam, öyle davranıyorum, eğer yarın yavaş olmak istersem, yavaş davranırım. Uğruna savaş vermek istediğimiz şey kendi tempomuzu belirleme hakkına sahip olmaktır.”⁷⁵ Yavaşlık, bir denge işidir. Hızlı davranmak mantıklı olduğunda hızlı davranın, Yavaş davranmak mantıklı olduğunda yavaş davranın.

Yavaş yaşam anlayışı, yalnız günlük yaşamımızdaki baskılardan değil, küreselleşme sürecine bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Küreselleşmenin, bireylerin yaşamlarında neden olduğu değişime, yavaş yaşam anlayışına çekici bir alternatif olarak ortaya çıkarmıştır. Küreselleşmenin karmaşıklığı, tek bir güç olarak ortaya çıkması ve

⁷³ Carl Honore, Yavaş, Alfa Yayıncılık, İstanbul 2008, S.15

⁷⁴ Wendy Parkins, ,Out Of Time Fast Subjects And Slow Living. Time And Society,13(2-3), 2004, 363-382

⁷⁵ Honore, S.16

çok boyutlu bir yapıda gelişmesinden kaynaklanmaktadır. Küresel kültür kavramı, bütünleştirilmiş bir küresel düzen olarak algılanabilir.⁷⁶

Yaşamın daha hızlı bir duruma gelmesi ve artan uğraşı *duygusu*, günümüz küresel kültürünün en temel özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır⁷⁷ (Parkins ve Craig, 2006). Küresel dünya, insanların sahip olduğu yerel değerleri öğütterek, standart bir anlayış oluşturma çabasına dönüşmüştür. Bu durum küresel işletmeleri ortaya çıkarmış ve bu işletmelere ürünlerini tüm dünyaya yayma olanağı tanımıştır. McDonald, Starbucks, Levis' gibi hızlı toplum anlayışının simgesi haline gelen ürünler yerel piyasalara sunularak hem yerel ürünleri hem de yerel kültürleri tehdit eder duruma gelmiştir.

Yavaş yaşam anlayışı, küresel kültürü hem zaman hem de yer açısından sorgulamaktadır. Bu konudaki genel kanı, küreselleşmenin yaşamı hızlandırıcı bir etkiyle başladığı, daha sonra zamanı sıkıştırmayla devam ettiği ve en sonunda da yersel uzakları ortadan kaldırdığı yöndedir. Bu açıdan yavaş yaşam, küreselleşmenin yerelle nasıl iç içe geçtiğini ve özelliği gereği yerel anlayışlara karşı oluşturduğu tehditlerle ilgilenmektedir.⁷⁸

Yavaş yaşam anlayışı, 1986 yılında İtalya'nın Roma kentinde Carlo Petrini tarafından hızlı yemeğin küreselleşmesine karşı gerçekleştirdiği eylemle başlayan, Yavaş Yemek Hareketi'nin izlerini taşımaktadır. Grubun bildirisi her şekilde hıza tapmaya karşı gelmek olarak tanımlanabilir: Endüstriyel medeniyetin bir belirtisi olarak içinde bulunduğumuz yüzyıl, önce makineyi icat etmiş, sonrada bunu yaşam modeli olarak kullanmıştır. Bizler hızın kölesiyiz ve aynı sinsi virüse boyun eğmiş durumdayız: alışkanlıklarımızı bozan, evlerimizin mahremiyetine müdahale eden ve bizleri fast food tüketmek zorunda bırakan hızlı hayat."⁷⁹

⁷⁶ YURTSEVEN, H.Rıdvan, KAYA, Ozan, HARMAN, Serhat, "Yavaş Hareketi", Detay Yayıncılık, Ankara, 2010, S.12

⁷⁷ Parkins, Wendy, Ve Craig, Geoffrey, Slow Living, Berg Publishers, Oxford, 2006, S.39-62

⁷⁸ Yurtseven, 2010, S.12

⁷⁹ Honore, S.16

Yavaş Yemek Felsefesi, dünyanın diğer bölgelerinde de sahiplenilerek, Yavaş Hareketi'ne dönüşmüştür. Christopher Richards'ın hazırladığı Yavaş Hareketi manifestosu:

“Bizi hızlanmaya zorlayanlar var. Direniyoruz! Ne bayrak kaldıracak ne de tükeneceğiz. Ofiste ve yollarda yavaşlayacağız. Çevremizdeki tüm insanlar (hiçbir şey ifade etmeyen) hiper aktivitenin sinir bozucu durumundayken biz, kendimize duyduğumuz güvenle yavaşlayacağız. Kendi huzurumuzu her ne pahasına olursa olsun koruyacağız. Alanlarda ve caddelerde yavaşlayacağız, tepelerde yavaşlayacağız, asla teslim olmayacağız! Çevrenizdekiler hızlanırken siz yavaşlarsanız bizden birisiniz demektir. Diğerlerinden biri değil bizden biri olduğunuz için gurur duyun. Çünkü diğerleri hızlı biz ise yavaşız. Yapmaya değer bir şey varsa onu yavaşça yapmaya da değer. Bazıları doğuştan yavaştır -diğerleri buna mecbur kalırlar. Ancak bir fincan sabah çayıyla yatakta uzanmanın insanoğlunun en iyi hali olduğunu bilen birileri hâlâ var.”⁸⁰

Yavaşlık, var olan bu yapıyı insanlar lehine çevirebilecek alternatif bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Yavaşlık, insanlara; günlük yaşamlarını oluşturan unsurlarla ilgili zamanlarını daha dikkatli kullanması gerektiğini belirtmektedir. Yavaşlığın temeli, sahip olunan zamanın önem taşıyan uğraşlar için kullanılmasıdır.⁸¹

Yavaşlık aynı zamanda; yerel ve sınırlı bir alanda sadece o alanda bulunan coğrafi ve yaşamsal değerlerin, bireysel ve sosyal bağların bulunduğu bir yapıdır. Bu noktada yavaşlık, yaşanan deneyimlerin o alana özgü olduğuna ve yaşanan o alanda anlamlı olacağına dikkat çekmektedir. Yavaş Hareketi, küresel dünyanın yerellik kısmına vurgu yaparak, yaşam biçimlerinin yaşam alanlarının, giyim anlayışların, yeme-içme biçimlerinin vb. olguların dünya ölçeğinde bütünleşen bir yapı göstermesine karşı çıkmaktadır. Yavaş Hareketi, bu yapının yok ettiği ya da dönüştürdüğü yerel özelliklerin yaşar duruma gelebilmesini sağlamayı hedeflemektedir.⁸²

⁸⁰ http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi (30.10.2011)

⁸¹ Wendy Parkins, (2004), Out Of Time Fast Subjects And Slow Living. *Time & Society*, 13 (2-3): 363.

⁸² Yurtseven,2010,S.7

Bireylerin çoğu, farklı yerlerden oluşan ve o yerler arasında hareket etmeye zorunlu olduğu karmaşık kentlerde yaşamaktadır. ‘Yavaş Hareketi; yavaşlayarak, yaratıcılığı ve yavaş yerleri günlük yaşamımıza sokmamıza olanak sağlamaktadır. Günümüzün hızlı ve karışık ortamında yavaşlık, zaman ve yeri birbirine bağlayarak, yaşadığımız deneyimlerin farklılığı üzerine kurulmuştur. Bireyler, yavaşlık sayesinde, birbirlerinden farklı yaşamış olacaktırlar. Yavaş anlayışıyla, modern günlük yaşam akışının olduğu her yerde, zaman-yer farklılığı sağlanabilecektir. Yavaş Hareketi’nin dikkat çektiği nokta; her özeli özgün bırakmak, çoğunluğun içerisinde eriyip gitmesine engel olmaktır. Yavaş Hareketi, küreselleşmeyi reddetmemektedir. Tam tersine, dünyadaki tüm insanların sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal alanlarda birbiriyle yoğun bir iletişim ve etkileşim sürecine girmenin kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir.⁸³

Sonuç olarak yavaş yaşam uygulamalarının benimsenmesi, kültürel farklılıkların önemini yeniden arttırmakta ve yerelliği tekrar ön plana çıkarmaktadır.

2.1.2 Yavaş Yemek (Slow Food)

Yavaş Yemek (Slow food) hareketi, bir İtalyan gastronom olan Carlo Petrini tarafından 1986 yılında İtalya’nın Langhe bölgesindeki Cuneo kentinde başlatıldı. Hareketin nedeni, Roma Piazza di Spagna’da McDonald’s açılmasına gösterilen tepkiydi.⁸⁴ Bu hareket McDonalds’ın yapmadığı her şeyi temsil ediyor: Taze, yerel, mevsimlik ürünler, nesiller boyunca elden ele geçen yemek tarifleri, ölçülü çiftçilik, esnaf ürünleri, aile ve arkadaşlarla keyifle yemek yemek vb. Yerel şeyleri seven Slow Food, küresel kapitalizmin doğal düşmanı olarak gösterilmektedir.⁸⁵

Yavaş Yemek; demokratik ortak kültür ve iyi yemek sanatı arayışında olan gönüllü üyelere dayalı kar amacı gütmeyen uluslar arası bir organizasyondur. Üyelik herkese açık ve bireyseldir.⁸⁶ Aynı zamanda, Yavaş Yemek, uluslararası bir Sivil Toplum Hareketi olarak bunların da çok ötesinde bir misyon yüklenir. Yavaş Yemek

⁸³ a.g.e,s.8

⁸⁴ H.Rıdvan Yurtseven, Slow Food Ve Gökçeada: Yönetmel Bir Yaklaşım, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007, S.3

⁸⁵ Honore, ,S.60-64.

⁸⁶ Yurtseven, 2010, S18

her şeyden önce ciddi anlamda bir insan hakları hareketi niteliği taşır. Kurucu ve lider Carlo Petrini sadece doymanın değil lezzet almanın da bir insan hakkı olduğunu savunur. Üretici haklarının korunmasının ve yaşam koşullarının iyileştirilmesinin gastronominin bir parçası olduğunu vurgular. Bu bağlamda soframızdaki her tabak doğrudan dünya sorunlarıyla ilintilidir. Bir tabak yiyecek sanıldığından çok daha fazla bilimsel ve sosyal alan ile bağlantılıdır. Ziraat başta olmak üzere fizik, kimya, biyoloji, botanik, zooloji, genetik, tıp, ekoloji ve çevre bilimleri yiyeceğimiz her lokma ile ilgilidir. Politika, ekonomi, jeo-politika kadar tarih, sosyoloji, antropoloji de tabağımıza koyduklarımızı yönlendirir.⁸⁷

Yavaş Yemek, ekonomik açıdan; artık unutulmaya yüz tutmuş ve ustalık gerektiren yemek çeşitlerini bulmayı ve bunların küresel piyasada yer etmesini sağlamayı amaçlıyor. Küçük üreticilerin birbirlerini bulmalarını sağlayarak, bürokratik engellerini aşmalarına yardımcı oluyor ve ürünlerini dünyanın her yerindeki şeflerine, mağazalara ve gurmelere tanıtıyor. Aynı zamanda, ekolojik inançları doğrultusunda besin maddelerinin genetik modifikasyonuna karşı çıkıyor ve organik çiftçiliği destekliyor.⁸⁸ Yavaş Yemek bu amaçlarından dolayı, kendisini, yerel gıda geleneklerinin kayboluşuna ve insanların giderek yedikleri gıdaların nereden geldiği ve yemek seçimlerimizin dünyayı nasıl etkilediği konusundaki vurdumduymazlıklarına karşı kurulmuş kar amacı gütmeyen bir eko-gastronomi organizasyonu ve küreselleşmeye alternatif bir çıkış yolu olarak tanımlar.

Yavaş Yemek hareketi yerel topluluk ekonomilerini canlı tutmadan bahseden önemli bir görüştür. Özellikle, Yavaş Yemek yerel restoranlar ve çiftlikler gibi yerel halk tarafından işletilen işlerin canlılığını sürdürme hedefi doğrultusunda temellendirilmiştir. Hareketin temelinde 'yerellik' kavramı vardır. Yavaş Yemek geleneksel yemekler ve şarap, peynir, meyve ve sebze üretimi ve üretme yolları tarafından ifade edilen yerin özgüllüğüne bağlantısı kanalıyla yerel kimliğin ayırt ediciliğini vurgulamaktadır.⁸⁹

⁸⁷ [http://www.slowfoodanadolu.com/Baskanin-Mesaji/Slow-Food-Carlo-Petrini-Bilinc-Ve-Sorumluluk/\(02.09.11\)](http://www.slowfoodanadolu.com/Baskanin-Mesaji/Slow-Food-Carlo-Petrini-Bilinc-Ve-Sorumluluk/(02.09.11))

⁸⁸ Honore, S.62-66

⁸⁹ Heike Mayer And Paul L. Knox, Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World, Journal Of Urban Affairs, Vol 28, No: 4, S. 321-334

Yavaş Yemek Hareketi'nin amacı manifestosunda şöyle açıklanmaktadır:

*“Bizler hıza yenik düşüyoruz. Hızlı yaşam evimize girmekte ve bizleri Fastfood yemeğe zorlamaktadır. Yemek yemenin yavaşlığı, hızlı yaşama direnmede önemli bir yöntemdir. Yavaşlığın uygun dozu, bizi hıza karşı korur. Hızlı yaşama karşı direnmemiz Yavaş Yemek'le başlayabilir. Yavaş Yemek, bizlere yerel yemeklerin lezzetini keşfetmemizi ve fastfood'un olumsuz etkilerini azaltmamızı ya da yok etmemizi sağlar. Hızlı yaşam, verimlilik adına, bizlerin yaşam biçimlerini değiştirmekte ve çevremizi tehdit etmektedir. Yavaş Yemek buna en iyi yanıttır. Gerçek yaşam biçimi, yerel lezzetleri geliştiren yaşam biçimidir. Yavaş Yemek, daha iyi bir geleceği garanti eder.”*⁹⁰

Kurucu Carlo Petrini hayatın her alanında hıza karşı edindiğimiz takıntının düzeltilmesi için , bunun iyi bir başlangıç noktası olduğunu düşünüyor ve grubun bildirisin şöyle diyor “ hızlı yaşamın evrensel saçmalığına karşı gelmenin tek yolu, sakın bedeninin keyfini sonuna kadar savunmak...savunmamız yavaş yemek ile sofrada başlamalı..”⁹¹

Yavaş Yemek Hareketi, paylaşılan deneyimlere dayalı bir kalite kavramı önermektedir. Bu üç boyuta dayalı bir kavramdır. *İyi*, *temiz* ve *adil* boyutlarını içermektedir. **İyi**; gıdanın gerçek bir tat, aroma ve görünüme sahip olması boyutunu içerir. Gıdanın bu nitel özelliğinin farkına; duyularımız uyarıldığında, değişik ürünleri karşılaştırdığımızda ve daha tatmin edici olanı seçtiğimizde varırız. **Temiz**; Sürdürülebilirlik boyutunu kapsar. Bunun anlamı; ekolojik sisteme zarar vermeyen üretim yöntemlerinin kullanılması, biyolojik çeşitliliğe saygı duymak ve gıdanın insan sağlığı için güvenli olmasını sağlamaktır. **Adalet**; sosyal sürdürülebilirlik boyutudur. Bu boyut; gıdaların etiksel olarak sürdürülebilir olmasını, çalışanları sömürmeyen üretim yöntemlerinin kullanılmasını ve iyi ürünlerin dışlanmamasını gerektirmektedir. Bu

⁹⁰ <http://slowfoodfoundation.com/> (12.01.2012)

⁹¹ Honore,S.61

boyut aynı zamanda, tüketiciler ve üreticiler için adil fiyat uygulamalarının sağlanması anlamına gelmektedir.⁹²

Yavaş Yemek, aşağıdaki ilkeleri amaç edinir:⁹³

- Yerel ürün ve üretim geleneklerinin sürdürülebilirliği,
- Yerel pişirme ve yeme geleneklerinin sürdürülebilirliği,
- Yavaş Yemek mesajının yayılması,
- Eğlenme.

Yavaş Yemek Hareketi kendine sembol olarak '*Salyangoz*'u seçer. Hayat içinde sürekli yiyerek ağır ağır ilerleyen salyangoz bir anlamda insanoğlunun yolculuğunu da temsil eder. Yavaş, temkinli ancak kararlı ilerleyen '*Salyangoz*' cüssesinden beklenmeyecek mesafeler aşar, aynı zamanda geçtiği yerlerde iz bırakır.⁹⁴

Yavaş Yemek Hareketi'nin organizasyon temelini "*convivia*" oluşturmaktadır. *Convivia*; yerel ürünleri ve gelenekleri teşvik etmek, basit geleneksel aşçılık ve yemek yeme toplantıları düzenlemek, Yavaş Yemek mesajını yaymak ve eğlenmek amaçlarıyla düzenli buluşan Yavaş Yemek üye gruplarıdır.⁹⁵ Dünya çapındaki *convivia*, her hareketin başında bulunan *covivium lideri* ile, üyelerin ve merkez ofisin katkısıyla yiyecek ve şarap etkinlikleri organize ediyor, dostluğu pekiştirip ürünlerin profilini geliştiriyor, yerel esnafı ve şarap imalatçılarını tanıtıyor. Ayrıca tatma kursları ve toplantıları düzenleyerek yiyecek ve şarap konusundaki gelişmelerle diğer bölgelerdeki ürün ve mutfak bilgilerini aktarıyor.⁹⁶

Yavaş Yemek'in bütün faaliyetleri "tat alma hakkı" ilkesine dayanıyor. Yavaş Yemek üyeleri bir yandan yiyecek kültürü hakkındaki bilinci yaymayı ve geliştirmeyi (her ürün dünyanın çeşitli tatlarını, ritüelleri ve eski üretim yöntemlerini barındırır)

⁹² H. Yurtseven, O. Kaya, S. Harman, S.18

⁹³ Yurtseven, S.3

⁹⁴ <http://www.slowfoodanadolu.com/Baskanin-Mesaji/Slow-Food-Carlo-Petrini-Bilinc-Ve-Sorumluluk/>

⁹⁵ H. Yurtseven, O. Kaya, S. Harman S.18.

⁹⁶ http://www.webnaturel.com/Index.Asp?Alt_Cat_Id=27&Cat_Id=1&AyrintiId=1280

amaçlarken, diğer yandan da tarımsal mirasın koruyucusu olmak, işleme tekniklerini ve gıdayla ilgili gelenekleri savunmak için çalışmalar yapıyor. Convivium lideri, tat alma konusunda eğitim çalışmaları sürdürüyor ve hızlı yaşamın tekdüzeleştirici etkisine karşı koyarak yerel mutfakların zenginliğinin ve aromalarının yeniden keşfi için çalışıyor.⁹⁷

1989 yılında Paris'te başlayan Yavaş Yemek, 1995'te İsviçre'de, 1998'de Almanya'da ve 2000'de New York'ta art arda kurulan ofislerle kısa sürede uluslararası bir hareket olmuştur. 2001'de New York Times dergisi, Yavaş Yemek hareketini dünyayı sarsan 80 fikir" arasına dahil etmiştir.⁹⁸ Bugün 132 ülkede 800 yerel convivia halinde organize olarak 100 bin üyeye ulaşan Yavaş Yemek Hareketinin sadece İtalya'da 35 bin üyesi bulunuyor.⁹⁹ Bu veriler göz önüne alındığında günümüzde Yavaş Yemek, FastFood tüketim modeli karşısında önemli bir güç olarak görünmektedir.

2.2. Yavaş Kent (Cittaslow)

İtalyanca **Citta** (şehir) ve İngilizce **slow** (yavaş) kelimelerinden oluşan **Cittaslow**, 'Yavaş Şehir' 'Yavaş Kent' ya da 'Sakin Şehir' anlamına gelmektedir. Bu hareketin kökleri 1986 yılında İtalya'da Amerikan sitili 'Hızlı Yemek' (Fast Food) zincirlerinin istilasına karşı çıkılmasıyla başlayan 'Yavaş Yemek' (Slow Food) hareketine kadar uzanmaktadır.

Uluslararası Yavaş Kent (Cittaslow) Tüzüğüne göre;

"Yavaş Kent (Cittaslow) – Rete Internazionale delle città del buon vivere" (Yavaş Kent-Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı) adlı Birlik: kısaca, "Cittaslow" Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano kasabaları ile "Slow Food (Yavaş Yemek) Birliği" (Amerikan tarzı hızlı yiyecek (fast food) zincirine muhalif olarak kurulan birlik) arasında kurulmuştur. Birliğin süresi sınırsızdır. Birlik, "modern ve tarihi

⁹⁷ http://Www.Webnaturel.Com/Index.Asp?Alt_Cat_Id=27&Cat_Id=1&AyrintiId=1280 (02.09.2011)

⁹⁸ Honore S. 61

⁹⁹ http://En.Wikipedia.Org/Wiki/Slow_Food (02.09.11)

binalardan oluşan bir taç taşıyan turuncu renkli bir salyangozu” resmeden kendi logosunu kullanacaktır. Logonun ayrılmaz bir parçası ise, “Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı” sözü olacaktır.¹⁰⁰

15 ekim 1999 tarihinde italya’nın Orvieto kentinde faaliyete geçen bu hareket, o dönem Chianti’deki Greve kentinin belediye başkanı olan sosyal demokrat Paolo Saturnini’den çıktı. Bu kent yaklaşık 10.000 nüfusu ile Floransa’ya 30 km mesafedeydi ve bölgenin en güzel bağlarına sahipti. Saturnini 17 kasım 1997’de Yavaş Yemek (Slow Food) merkezine bir mektup yolladı ve Yavaş Yemek kurucusu olan Carlo Petrini’ye hareketi kendine has bir yaşam şekli ve korumaya muhtaç özel ürünleri bulunan küçük şehirleri de içine alacak şekilde geliştirmeyi önerdi . Projesi sadece tüketicileri, restoran işletmecilerini ve zanaatkarları değil, kurumları da kapsamı varsayımından hareket ediyordu. Bu konuda ilk elden belediye başkanlarının görevlendirilmesi önerdi. Bu maceraya Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) dahil ederek, konuyla ilgili bir ‘şehirseldürülebilirlik’ manifestosu yayınladı. Yavaş Kentler birliği, 20 temmuz 2000’ de Roma’daki İtalyan Ulusal Belediyeler Birliği (ANCI) binasında Dönemin sosyal demokrat bakanı Giovanna Melandari ve Florana belediye Başkanı, aynı zamanda ANCI başkanı da olan Leonardo Domenci’nin katılımıyla açılmış oldu.¹⁰¹ Carlo Petrini ve dört kurucu şehrin (Chianti, Orvieto, Bra ve Positano) belediye başkanlarının “Yavaş Kent Sözleşmesi’ni imzalamasıyla da Yavaş Kent (Cittaslow) resmen kurulmuştur.

Yavaş Kent, Yavaş Yemek hareketinden doğmuş bir İtalyan fikridir ve Cittaslow Uluslararası Tüzüğü’nde “Yavaş Kent’in, aynı felsefeyi paylaştığı ve 09.11.2007 tarihinde Plueba’da bir protokol imzaladığı Uluslararası Yavaş Yemek Birliği’yle bağı vardır.” denilmektedir.¹⁰²Yavaş Kent, Yavaş Yemek felsefesini küçük şehirlerin tasarım ve planlamasında kullanmayı amaçlayan uluslararası bir ağıdır¹⁰³ Aynı zamanda Yavaş Kent yerel kimliği temsil eden yerel yemek ile ilgili endüstriyi kuvvetlendirmeye

¹⁰⁰ Tüzük

¹⁰¹ Carlo Petrini, Gigi Padovani, Slow Food Devrimi, Sinek Sekiz Yayınevi, Ankara, 2011. S.156

¹⁰² Tüzük

¹⁰³ Miele, Mara, 'Cittaslow: Producing Slowness Against The Fast Life', Space And Polity, 2008, Vol. 12, No. 1, S.135–156,

odaklanmaktadır.¹⁰⁴ Çünkü, İtalyanlara göre, yeme-içme alışkanlıkları bir toplumun asıl kimliğini yansıtmaktadır. Bu yüzden bir toplumun yemek kültürünü değiştirmekle her şeyinin değiştirilebileceğine inanırlar. Yeme-içme sadece damak tadını etkilemekle kalmıyor; misafirperverliği, karşılıklı sohbet alışkanlıklarını, çeşitli gelenek ve görenekleri zincirleme olarak etkilemektedir.¹⁰⁵

Yavaş Yemek hareketi yemeğe, yerel çiftliklere ve geleneksel mutfağa, kültürel sürdürülebilirlik ile bağlanmıştır. Yavaş Yemek hareketi, yerel bölgedeki yerel yemeklerin tanıtımını yapmak ve aynı zamanda dünyada tanıtımını yapmak için çalışır. Bu nedenle, Yavaş Kent hareketi, yerel ürünlerin tanıtılması ve geleneksel, bölgesel yemeklerin önemi hakkında insanları eğitmek amacıyla yaratılan kentsel mekanları vurgular. Yavaş Kent, Yavaş Yemek felsefesinin kentsel çevrelere uygulanmış hali ve ortak hedefler çevrevesinde birbirine bağlanılmış gibi görünse de, gerçekte diğerinden farklı bir organizasyon yapısına sahiptir. Yavaş Kent daha resmi düzeyde organize olmuş bir yapıya sahiptir ve bir şehir politikası düzeyinde çalışır. Her şehir Yavaş Kent tarafından düzenlenen ortak felsefeyi, tüzüğü, politikaları ve hedefleri kabul eder. Bu sınırları, kültürleri ve şehir kimliklerini kapsayan ortak çıkarlar ile ileriye doğru hareket eden şehirlerin eşsiz bir organizasyonudur. Bu nedenle Yavaş Yemek bir halk hareketi olarak çalışıyor gibi görünürken, Yavaş Kent, gönüllü olarak üyelik imzası atan küçük şehirlerin bir organizasyonu olarak tanımlanır.¹⁰⁶

Yavaş Kent, kendi üye kentlerinin yerel güçlerine dayanan bir ağdır. Kentler arası iş birlik ve izlenebilirlik organizasyonun en temel prensipleridir. Paolo Saturnini'nin kaygılarından biri; her bir şehir Yavaş Kent gibi büyük destek veren bir ağın üyesi olmadığı zaman, ulusal ve hatta küresel rekabet ortamında var olmaya çalışacak ve bu nedenle diğer şehirler ile rekabet gücünü koruyabilmek için kendi kimliğini değiştirmek zorunda kalacaktı.¹⁰⁷ Bu durum günümüzde, yaygın olmasına rağmen, ekonomik istikrar arayan her bir şehirde sadece homojenliği kuvvetlendirir. Yavaş Kent ağının varlığı üye şehir ilişkilerini yeni bir seviyeye taşımıştır. Her Yavaş

¹⁰⁴ Susan Radstrom, A Placesustaining Framework For Local Urban Identity: An Introduction And History Of Cittaslow, Italian Journal Of Planning Practice 2011, Vol. I, No: 1, S.90-93

¹⁰⁵ <http://www.italyaonline.Net/Italya/Hakkinda/Makaleler/Sakin%20sehirler.htm> (29 08 2011)

¹⁰⁶ Radstrom, s.93

¹⁰⁷ A.g.e .s.107

Kent üye şehrinin kendi bölgesinde yerleştigi doğrudur ve bu nedenle kendi bağlamıyla ilişkilerini kuvvetli tutarak kendi coğrafi ortamını kökleştirmiştir. Bununla birlikte bu yerel tabanını güçlendirme girişiminde, üye şehirler diğer şehirlerle kuvvetli ilişkiler oluşturur ki bu aynı zamanda kendi kimliğini sürdürme isteğidir.

Yavaş Kent'in her yerel kimliğe taahhüdü yeni bir kentsel ilişkilerin katmanıdır, artık coğrafi yakınlığa bağlı olmaya gerek yoktur. Her üye şehir Yavaş Kent'in bir parçası ve bu nedenle belli bir imaj yayabilmesine rağmen tüm hareketin kimliği öyle bir şeydir ki; her şehrin kimliği özgündür ve kendi yerel mekan dokusuna dayanmaktadır. Massimo Borri, tüm Yavaş Kent ağının her üye şehrin başarısı için hayati önem taşıdığını belirtmiştir.¹⁰⁸ Ağ, şehir liderlerine destek sağlar ve onlar, her bölgesel yer için birlikte fikirler ve çözümler üretmek amacıyla birlikte hareket ederler. Bu ağ aracılığıyla şehirler arasında büyük ölçüde izlenebilirlik sağlanmaktadır. Bu nedenle bazı şehirler Yavaş Kent felsefesini gerçekleştirme yolu boyunca ortaya çıkmış olsalar bile, şehirlerin ağı örgütün bir bütün olarak devam eden başarısını sağlamak amacıyla birlikte çalışır ve bu nedenle gelişen yaşam kalitesi ve sürdürülebilir mekan dokusu her bir şehir doğasında var olur.

Yavaş Kent, şehirleri arasındaki bağlantı, bölgesel mekan dokusuna ve yerel yemek ilişkisine dayanmış olmasına rağmen, diğer bağlantı coğrafi olmanın aksine felsefi düzeydedir. Yavaş Kent, şehirlerin, yavaş yaşam etrafından örgütlenmiş geniş toplum desteği ile yerel yönetimler tarafından yönetilen sivil oluşumu temsil ederler.¹⁰⁹ 'Yavaş' felsefesi kendi seviyesinde gerçekten var olurken, Yavaş Kent yerel kimlikle ilgilenmektedir ama o da aynı zamanda sadece coğrafi olarak tanımlanan bir ilişkiden farklı bir seviyede var olan bir ağıdır. Yavaş Kent, her bir şehir üzerine güçlü yönler inşa etmek için, yerel kimlik ve mekan dokusunu kullanmaktadır.¹¹⁰ Yavaş Kent hareketine göre, iyi yaşamakla yavaş yaşamak arasında bir fark vardır. İyi yaşamak vatandaşların kasabalarında/şehirlerinde kolay ve rahat bir biçimde hizmet ve sorun çözümlerinden faydalanarak yaşamak demektir. Ama yavaş yaşamak başka bir şeydir. Bugünün ve

¹⁰⁸ A.g.e.s108

¹⁰⁹ Parking and craig,s.78-84

¹¹⁰ Radstrom,s.104

geleceğin sağladığı imkanlar sayesinde geçmişin mirasından ve bilgi birikiminden faydalanmaktadır. Yavaş Kent'in kurucu başkanı Paolo Saturnini' nin ifade ettiği gibi “hareket değişime karşı değil, değişim için yanlış yola karşıdır. Yanlış yol geçmiş silmektir.”¹¹¹

Saturnini'nin çağrısıyla Greve in Chianti' de bir araya gelen Yavaş Yemek üyesi 30 kentin katıldığı ilk bildirgede; “Küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşılık farklılıkların törpülenerek, tek bir model insan oluşturmaya doğru gittiği ve sonunda sıradanlığın hakim olacağı bir düzenin yaratılacağı konusunda endişeler bulunduğu” dile getirilmiştir.¹¹² Bu açıdan bakıldığında Yavaş Kent, Küresel güçlerin homojenleştirici etkisine karşı ekonomik ve politik bir mücadele olarak algılsa da, Yavaş Kent kendi avantajı için küreselleşmeyi de kullanır. Örneğin, Yavaş Yemek hareketinin üyeleri yerel olarak üretilen malları pazarlamak için küresel bağlantıları kullanır. Bir anlamda, bu küreselleşme, bir tür yerelleştirmedir, fakat küresel ölçekte pazarlanmaktadır. Küreselleşme olmasaydı, örneğin, Chianti şarabı, çok iyi bilinemeyebilirdi. Eğer küreselleşmeye doğru olan eğilim yerel kimliğin teşviki ve sürdürülebilirliği için kullanılırsa ve her yerel yer bu bağlantıdan doğrudan fayda sağlarsa, bu durum gerçekten kendi kimliğini devamı için kentin yararına olacaktır.

Yavaş Kent, kentlerin yerel kimliğinin ve sürdürülebilirliğinin ön plana alındığı bir uluslararası markalaşma stratejisi olarak turizm endüstrisi içinde tanımlanabilir. Yavaş Kent, turizm girişimi olarak, iyi yemeğin, şarabın zevklerini ve kentsel yaşamın diğer zevklerini metalaştırır. Fakat yavaş kentlerin farkı, bu zevklerin yeniden paketlenmiş miras deneyimleri olarak sunulması değil, o deneyimlerin tarihsel bir sürekliliği gerçeğinde yatmaktadır. Örneğin, Yavaş Kentlerin merkezi, hareketli bir Pazar yeri veya bir meydan olan mekansal deneyimlerdir. Bir çok Yavaş Kent kasabasında bu mekanlar turistler için cazibeli olduğundan metalaştırılmıştır. Fakat bu kamusal alanların anlamı, turistlerin elinde video olsun olmasın, göz gezdirerek

¹¹¹ Parking and craig,s.78-84

¹¹² Eskicioğlu H. (2009), “**Modern Yaşam İle Geleneksel Yaşam Arasında Kaliteli Bir Yaşam Biçimi – Yavaş Şehirler**”, <http://www.izmirdesanat.org/yavas-sehirler#more-2225>,

gözlemlemesi ile sınırlı değildir. Bu alanlar sivil alanlar gibi çalışır çünkü tasarımları farklı yaşlardaki, cinsiyetteki ve meslekteki insanları toplar ve sosyal etkileşimi ve katılımı özendirir.¹¹³

Turistler için Yavaş Kentlerin çekiciliğinin merkezi bileşeni aslında, ekonominin doğasının kendisidir: gıda maddeleri ve diğer malların üreticileriyle doğrudan bağlantı ve yerel üretimde benzersiz bir ürün yelpazesine erişmek.¹¹⁴ Bu durum, aynı zamanda turistlerin Yavaş Kent ve Yavaş Yemek markasının kalitesini öğretecek, bu yerel ürünleri satın almasını sağlayacak, yerel üreticilerin ekonomik sürdürülebilirliğinin devamını destekleyecektir.¹¹⁵ Saturnini Yavaş Kent'in tamamen bir pazarlama çalışması olarak algılanabileceği riskini kabul etmekle birlikte, niteliği önemle vurgular.¹¹⁶ Yavaş Kent'in amacı şehri sakinleri için yaşanacak daha iyi bir yer yapmaya dönüştürmektedir. Turizm hiçbir zaman birincil motivasyon olmamıştır. Yavaş Kent Yavaş Yemekten esinlenmiş, ve yöresel yemekler Yavaş Kent felsefesinin merkezi noktası olsa bile, yemek tüm denklemin/dengenin sadece bir parçasıdır. Öncelikle, sakinlerine yüksek kaliteli yaşanabilir bir yer sağlamak isteğiyle Yavaş Kent ağı var olmaktadır.¹¹⁷

Yavaş Kent ağının üyesi olmak, bölgesel pazarlama girişimlerinin ve şehir markalaşma çalışmalarının dışlamak değildir. Aksine İtalyan Yavaş Kent'lerinde görüldüğü gibi kentsel markalaşma politikaları ile kendi kimliklerini vurgularlar ve turistlerin ilgisini çekerler.¹¹⁸ Turistlere erişim, sadece kuruluşun hedeflerinden biridir. Yavaş Kent, turist taleplerine ve duygularına örneğin; ithal sanayi, ya da kentsel son dönem heveslerine yer vermemeyi tercih etmiştir. Yavaş Kent, kentler için güçlü bir reklam olabilir, bu sayede her şehri ziyaret eden potansiyel insan sayısı artabilir, ve çok daha fazla insan bu şehirlere taşınıyor olabilir fakat, bu olumsuz bir şey olmak zorunda değildir, aynı zamanda Yavaş Kent'in odak noktası da değildir. Çünkü Turistik

¹¹³ Parking and craig,s.78-84

¹¹⁴ A.g.e

¹¹⁵ Radstrom,s.100

¹¹⁶ Parking and craig,s.78-84

¹¹⁷ Radstrom,s.101

¹¹⁸ Miele,s.135-156

mekanlara dayalı marka bilinirliği ile çalışan hızlı bir büyüme sonucunda gerçekleşen şehirleşme ile Yavaş Kent felsefesi arasında fark vardır.¹¹⁹

Bir Yavaş Kent şehrinin önceliği, yaşayan sakinlerine aittir. Ziyaret eden kişiler, bu şehirlerin turist için inşa edildiğini değil, buraların gerçekten bir şehir olduğunu bilmelidirler. Çünkü bu, Yavaş Kent üye kentlerin görüntüsüdür. Yavaş Kent, hem sakinleri hem de ziyaret edenler için yerel tat alma ve mekan duygusunu ön plana çıkarır. Unutulmaması gereken, yaşanabilirliğin ve yaşam kalitesinin hem misafir hem de yaşayanlar için geçerli olmasıdır.

Yavaş Kent, yaşam kalitesini arttırmak için bir dizi amacı olan, yaşayanlarının ve misafirlerinin yaşamsal deneyimlerini, paylaşımlarını, fikirlerini dikkate alan ve bu hedefler doğrultusunda çalışmayı kabul eden ulusal ve uluslar arası bir ağıdır. Amaçlarından biri, hızlı dünyanın sınırlarına karşın, fastfood zincirlerinin yerine geleneksel restoranların somutlaştırıldığı bir felsefe yaratmak gibi görünse de, Paolo Saturnini bu hareketi şöyle vurgular; “Yavaş Kent, modernleşme ve küreselleşme karşıtı bir korunma hareketi değildir, daha doğrusu bu hareket, kentlerin kendi kimliklerini kaybetmeden bu yolculukta nasıl var olacağına dair bir felsefe içerir.”¹²⁰

Yavaş Kent, çok yeni bir hareket olmasından dolayı az sayıda kent planlamacısı tarafından incelenmiştir. Parking and Craig, Yavaş Kent’i kültürel çalışmalar perspektifinden inceleyerek, insan ilişkilerinin sosyal alanda inşa edilen, giderek marjinalleşen modern kent bağlamında ele alır. Onlara göre, “kültürel farklılıkları tehdit eden ve öteden beri süregelen günlük işleri ve davranışları standartlaştıran küresel kültürün gücü, yavaş topluluklar gibi oluşumlar şeklinde direniş ifadelerine neden olur. Yavaş Kent, modern küresel kültürün ‘akışkanlık’ ifadesinin inatçı muhalifi ile tanımlanan statik kültürleri teşvik etmeye yönelmez çünkü, kendisinde süregelen kültürel değişim ve geleneksel yaşam şeklini ortaya çıkarmayla tanımlayan akışkan bir organizasyondur.”¹²¹

¹¹⁹ Radstrom,s.111

¹²⁰ Miele,s.135-156

¹²¹ Parking and craig,s.82-83

İngiltere'deki Yavaş Kentleri inceleyen Pink'e göre, Yavaş Kent, kentsel bir tasarım ideolojisinden çok daha fazlasıdır. Duyusal tüm deneyimlerin ön plana çıktığı, tüketici kapitalizmini eleştiren alternatif bir kentsel projedir.¹²²

Küçük kentlerin sürdürülebilirliği hakkında kitap yazan ve araştırmalar yapan Mayer ve Knox; Yavaş Kent hareketini, tüketici kültürünü eleştiren ve aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın alternatifi olarak gelişen bir kent ağı olarak tanımlar.¹²³ Hareketin altında yatan varsayımlar kentsel sürdürülebilirliğe dayanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, Yavaş Kent kriterleri, sürdürülebilir kentsel gelişmenin 3 boyutu,- ekonomik, ekolojik ve sosyal- çerçevesinde şekillenmiştir. Örneğin, hava kalite kontrolü, ışık kirliliği kontrolü, alternatif enerji kaynakları yaratma, atık yönetimi gibi ilkeler kentin çevre varlıklarını korumayı amaçlamıştır. Yine, yerel ürünlerin üretimi ve tüketimi ile ilgili düzenlemeler, organik ürünlerin kullanımı, organik tarımın geliştirilmesi, şehrin bir çok yerinde yerel pazarların geliştirmek, üretici ile tüketici arasında dolaysız ilişki, geleneksel ürünlerin ve el sanatlarının korunmasına yönelik geliştirilen programlar kentin ekonomik büyümesiyle alakalıdır. Sürdürülebilir gündemler çoğunlukla kaynak kullanımı ve tüketimi sorunu üzerinde dururken, Yavaş Kent, yerel, ekonomik, sosyal ve kültürel farklılıkları, yerel ürünlere odaklanarak kanalize eden, sürdürülebilirlik çevresinde daha kapsamlı bir yaklaşımdır. Tüm bunların yanında, Yerel gündem 21, Burtland raporuna ve çevresel yönetim standartları (ISO14000 ve ISO 9000) vurgu yapmasından dolayı kendini daha güçlü bir eylem programı olarak tanımlar.

Yavaş Kent, bir kent planlama vaka çalışması olarak önemlidir çünkü dünyanın dört bir yanındaki şehirlerde, küreselleşme, toplumları aynı olma tehdidiyle karşı karşıya bırakır. Bir kentin sürdürülebilirliği onun kimliği ile bağlantılıdır. Küreselleşme çağında, homojenleşmeye karşı olarak, farklı kültürlerin varlığı, kentin kimliği ile benzersiz olarak temsil edilir. Orada yaşayanların kimliği kent dokusunda anlam bulur. Yavaş Kent, kimlik çerçevesinde yerin rolünü ve sürdürülebilirliğini anlamak için bir çerçevedir. Yavaş Kent'e üye şehirler kendi yöresel kimliğini

¹²² Pink, s. 65-67

¹²³ Mayer knox 2006

sürdürmeyi ve korumayı amaçlamışlardır. Değişen dünyada kentlerin sürdürülebilirliği için bu kimlik anlayışı, planlama disiplinleri için önemlidir. Yavaş Kent bu konuda önemli bir rol üstlenir. Yavaş Kentler'in hepsinde kentsel tasarımın doğası, yaya odaklı tasarıma, alternatif ulaşım ve çevresel açıdan sürdürülebilir önlemlere doğru yönelmiştir. Aynı zamanda, Yavaş Kent var olan kimlik ile bağlantılı olarak daha eski yapılar ve sürdürülebilir yerler ile öncelikle çalışarak zaten kent dokusunda mevcut olan bir kimliği sürdürmek ister. Tüm bu nedenlerle, Yavaş Kent kendi kimliklerini sürdürmek için bütünsel bir çerçeveyi arayan şehirler ve kasabalar için bir planlama çözümüdür.¹²⁴

Yavaş Kent hareketi, özellikle küçük şehirler ve kasabalar için kurulmuştur. Bu politika tüm üye şehirlerin 50.000 kişni altında olmasını belirtmektedir. Benzer amaçlar ve politikalar daha büyük bir şehirde başarıyla çalışabilir olsa da, bu politikaları daha küçük bir ölçekte uygulamak daha etkilidir. Ayrıca, daha küçük kentsel alanlar kendi dolaysız bağlarıyla doğal olarak ilişkisi vardır ve o nedenle çevre ve yöresel yemekler ile ilgili bölgesel yerlerin sürdürülebilirliği için bu büyük bir fırsat sağlar.¹²⁵

Hareketin kurucusu Paolo Saturnini Yavaş Kent için, “çevre kalitesini iyileştirilmesi için teknolojinin kullanımını teşvik eden doğal gıdaların kullanılmasını ön gören ve belirli bir çevre politikası benimsemiş bu şehirleri biz “Yavaş” olarak adlandırmaya karar verdik. Daha sonra Yavaş Kent olmak için kriterler belirledik; bunlar 6 büyük aileye bölünmüş 60 ilkedir. Bu kriterler İtalya'nın merkez bölgelerindeki küçük ve orta büyüklükteki şehirlerden esinlenmiştir. Yavaş Kent bu temel üzerinden inşa edilip gelişen bir harekettir”¹²⁶ der.

Oriveto'nun eski başkanı Stefano Cimicchi'nin açıkladığı gibi, sosyal dönüşümün bir merkezi olarak işlevsellik kazanan meydanları, geç ortaçağ ve Rönesans dönemindeki İtalyan gerçek şehirleri, güncel ve gelecekteki Yavaş Kentler için somut birer referanstır. Fakat bu bir geriye dönüş değildir. Geçmiş hatırlamak önemlidir.

¹²⁴ Radstrom,s.102

¹²⁵ A.g.e.s.101

¹²⁶ Miele,s.135-156

Avrupa’da ki kasabaların sosyokültürel rolleri ve katkıları bize iyi bir yaşamın yeni modelini sunabilir.¹²⁷

Hareketin İtalya üzerinden başlamasının nedenlerinden biri, tarihsel süreçlerde devlet çevreleri değişmiş olsa bile, kentler tarihsel doku ve geçmişlerini bölgesel kimlikler olarak devam ettirmişlerdir.¹²⁸ İtalya, birçok güney Avrupa kentlerinden farklı olarak daha kökten gelerek oluşan bir ulustur: hız ve yavaşlık, savaş sonrası dönemden beri modernleşen kültürün içersinde birlikte var olmuştur. Aynı zamanda İtalyan kentsel ve kırsal yerler arasındaki bu hareket akışkanlığı yavaş yaşamın mekansal bağlamlarda kurulmasında önemli faktördür. İtalya için, küresellik kapital ağlarla entegre olurken bu yavaş akım bir tehdit gibi durabilir fakat, alternatif olarak, yerel ve bölgesel farklılıkların belirli ifadeleriyle oluşturulan kümülatif bir yaşamın, İtalya’nın kültürel kimliğini olarak yansıtılması, küresel rekabette ulusu öne çıkarır.¹²⁹ Bu düşünce, bu hareketin İtalya’da neden daha çok tutunduğunu ve ulusal otoriteler tarafından daha çok desteklendiğini açıklar.

Yavaş Kent’in, yerel kimliğe vurgu yapması, onun dışı kapalı geleneksel bir toplum olarak lanse etmez. Yavaş Kent üyeleri kendilerini kendi kimliklerini korumak isteyen toplumlar olarak savunurlar. Bu şehirler yaşam kalitelerini geliştirmek için, elektrikli otobüsler, kablosuz sistemler gibi yeni teknolojik gelişmeleri günlük hayata uyarlarlar. Yavaş Kent çağdaş küresel yaşamın reddini değil, küresel yaşamın uygulamalarını ideolojilerini kritik eden, küresel kültürün kaçınılmazları karşısında korunaklı bir sitedir.¹³⁰

1999 yılında İtalya’da başlayan bu hareket, ekonomik ve kültürel küreselleşmenin olumsuzluğuna karşı, yerel sürdürülebilirliğe dayanarak, çevre, ekonomi ve eşitliği temel alan (kentsel sürdürülebilirliğin 3 boyutu), hayatın kentsel yaşanabilirliğini ve kalitesini korumayı zenginleştirmeyi hedefleyen bir modeldir. Yavaş Kent olmak, şehirlerin hangi alanlarda özel olduğunu belirleyerek bunları

¹²⁷ A.g.e

¹²⁸ Radstroom,s.108

¹²⁹ Parking and craig,s.78-84

¹³⁰ A.g.e

koruyan stratejileri geliştiren, teknolojiyi yadsımadan, yerel kültürleri, tarihsel yapıyı, ekolojik ve çevresel özellikleri, kentsel dokuyu koruyarak, daha insanca, daha yaşanabilir, sürdürülebilir bir geleceği katılımcı bir anlayışla tasarlamaktır.

2.2.1.Yavaş Kent (Cittaslow) Üyelik Şartları

Yavaş Kent, 1999 yılında, Toskana’da (Tuscany) küçük bir kasabası olan Greve in Chianti’nin geçmiş belediye başkanı Paolo Saturnini’nin sezgileri aracılığıyla doğmuştur. Uluslararası bir birlik şeklinde örgütlenen Yavaş Kent, çalışma ilke ve prensiplerini bir tüzükle (bkz. Ek 1) kayıt altına almıştır. 28 madde ve 5 ek belgeden oluşan “Uluslararası Yavaş Kent” Tüzüğü, Yavaş Kent Birliği’nin kuruluşundan, organlarına, katılım için yerine getirilmesi gereken kriterlerden, üyelerin sorumluluğuna, logo kullanımından üyelik aidatı ve fon kullanımlarına kadar pek çok alanı tanımlamakta ve ilkelerden bahsetmektedir. Tüzükte, Yavaş Kent’in kar amacı gütmeyen bir teşekkül olduğu belirtilmektedir. Amacı ise şehir organizasyonuna yönelik çözüm arayışları, testler ve uygulamalar vasıtasıyla iyi yaşama kültürünü destekleyip yaymak olarak tanımlanmaktadır. Birliğin Ulusal ve Uluslararası merkezi Orvieto’dur ve merkez bu çerçevede, Yavaş Kentleri değerlendirmeye tabi tutacak;

- Temel ilkeleri içeren bir manifestoyu,
- Yavaş Kent olarak tanımlanmak istenen şehirlerin imzalaması gereken birlik tüzüğünü,
- Üye şehirlerin listesini,
- Yıllık toplantı takvimlerini,

içeren amaçları oluşturmuştur.¹³¹

Yavaş Kent olmak isteyen şehirler yerine getirilip getirilmediği periyodik olarak doğrulanacak olan birçok taahhüdün altına imza atar.

¹³¹“Uluslar arası Cittaslow”Tüzüğü,

<http://www.cittaslow.net/download/DocumentiUfficiali/2009/newcharter%5B1%5D.pdf> (29.08.2011)

Yavaş Kent’te şunlar mevcuttur: ¹³²

- Öncelikle geri kazanım ve geri dönüşüm tekniklerine değer veren, bölgenin ve kent dokusunun karakteristik özelliklerinin muhafaza edilmesine ve geliştirilmesine yönelik bir çevre politikası uygulanır.
- Bölgede oturmak için değil ona değer verildiği için, onu bozmayan fonksiyonel bir altyapı politikası geliştirilir.
- Çevrenin ve kent dokusunun kalitesini artırmaya yönelik teknolojilerin kullanımı sağlanır.
- Genetiği Değiştirilmiş (GDO) ürünler dışlanırken, doğal tekniklerle elde edilen ve doğayla uyumlu olan gıda maddelerinin üretimi ve tüketimi teşvik edilir.
- Yerler ve yöntemler muhafaza edilerek, müşteri ile kaliteli ürün imalatçısı arasında direkt iletişimin sağlandığı yerler desteklenerek, kökleri kültüre ve geleneklere uzanan üretim himaye edilir ve bölgenin standardizasyonuna katkı sağlanır.
- Şehir kaynaklarının tümüyle ve kapsamlı biçimde kullanımı konusunda önyargıya neden olabilecek fiziki ve kültürel engeller ortadan kaldırılarak konukseverliğin kalitesi artırılır.
- Sadece operatörler arasında değil, sistematik olarak tat eğitimi vererek gençlik ve okul dünyasına özel ilgi göstermek suretiyle vatandaşlar arasında da Yavaş Kent’te yaşamının bilinci artırılır.

Harekete katılan şehirler şu taahhütlerde bulunurlar: ¹³³

- Yavaş Kent’in girişimlerini yaymak ve hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için uygulanan girişimi halka açık hale getirmek.
- Yerel niteliklere saygılı olmayı esas alarak, Yavaş Kent tarafından paylaşılan tercihleri uygulamak ve girişimlerin sonuçlarının değerlendirilmesi için kabul

¹³² a.g.k

¹³³ A.g.k

edilen parametreler vasıtasıyla, hareketin öngördüğü disiplinlerle soruşturma yapılmasını desteklemek.

- Üzerinde mutabık kalınacak genel kuruluş girişimlerine ve hareketin koordinasyonuna gönüllü olarak katkıda bulunmak.

Şehirler şu yetkilere sahip olacaktır: ¹³⁴

- Yavaş Kent unvanını sergileyip övmek, hareketin logosunu kendi imajlarıyla ilişkilendirmek.
- Hareketin amaçlarına ulaşmasına katkı sağlamak üzere, logoyu tüm kamu ve özel girişim ve faaliyetlerinde kullanmak.
- Üzerinde mutabık kalınacak prosedürlere göre modeller ve yapılar kullanarak hareket kapsamında gerçekleştirilecek girişimlere katkıda bulunmak.

Hareketin faaliyetine yıllık toplantılarla yön verilecek ve bu toplantılarda şu kararlar alınacaktır: ¹³⁵

- Yılın hedefleri ve iş yönetmelikleri, değerlendirme parametreleri ve bunların ölçülmesi için gerekli olan yapılar
- Koordinasyon faaliyetleri kapsamındaki kamu yararına yönelik girişimler ve gerekli olan bütçe
- Her ülkeden bir delegenin olması sağlanarak Yavaş Yemek temsilcilerini, destek sağlayan şehirlerin temsilcilerini ve diğer şehirlerden birkaç temsilciyi içerecek olan faaliyetler için bir koordinasyon komitesi oluşturmak.

Her zaman farklı bir şehirde yapılacak olan yıllık toplantılar, şehirlerdeki yaşam kalitesi sorunlarıyla ilgili teknik ve bilimsel tartışma yapma imkânı sağlayacak ve bu toplantılarda Yavaş Kent hakkında bir rapor düzenlenecektir.

¹³⁴ A.g.k

¹³⁵ A.g.k

2.2.2.Uluslararası Yavaş Kent (Cittaslow) Organları¹³⁶

Aşağıdakiler Uluslararası Birliğin organlarıdır:

- Uluslararası Kurul
- Uluslararası Koordinasyon Komitesi
- Uluslararası Başkan
- Başkanlık Konseyi
- Garantörler Kurulu
- Uluslararası Bilimsel Komite
- Muhasebe Denetçisi.

Tüm organlar 3 yıllık süreyle atanır.

Yavaş Kent Birliği'nin, uzmanlardan ve farklı disiplinlerden gelen bilim adamlarından oluşan bir Bilimsel Komitesi bulunmaktadır. Komite, Birlik organlarına geniş ve güncel bilgi tedarik rolü ile birlikte, faaliyetlerin geliştirilmesi için kültürel bilgi sağlamakta ve Yavaş Kent ödül / ünvan organizasyonunun gerçekleştirilmesi için işbirlikleri yapmaktadır. Bilim Kurulu aşağıdaki isimlerden oluşmaktadır:¹³⁷

- **Paolo Albano**
Cumhuriyet Savcısı-İtalya
- **Ezio Manzini**
Milan Politecnico Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Profesörü-İtalya
- **Fabio Parasecoli**
New York Üniversitesi Yemek Kültürü Profesörü-USA
- **Jan Hospers**
Twente Üniversitesi Ekonomik Coğrafya Profesörü-Hollanda
- **Giuseppe Roma**
CENSIS (Sosyal çalışmalar ve araştırma enstitüsü) Genel Müdürü-İtalya

¹³⁶ A.g.k

¹³⁷ http://www.cittaslow.org/index.php?method=section&id=2038&title=SCIENTIFIC_COMMITTEE (05.09.11)

- **Helmut Bott**
Stuttgart Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı-Almanya
- **Herbert Pfeiffer**
Mimar -Almanya
- **Krzysztof Skalski**
Mimar- Polonya
- **Paul Knox**
Virginia Teknoloji Enstitüsü Kent Planları Profesörü-USA
- **Roberto Pasca di Magliano**
Roma Üniversitesi Ekonomik Kalkınma Profesörü-İtalya
- **Stefano Mocio**
Roma Üniversitesi Profesörü ve Meclis Üyesi-İtalya
- **Hee Jung Jang**
Uluslararası Turizm Yönetimi Bölümü Profesörü ve İnsan Kaynakları
Geliştirme Bölümü Dekanı
- **Helen Jarvis**
Newcastle Üniversitesi Coğrafya Fakültesi Profesörü-İngiltere
- **Ursula Von Petz**
Mimar-Almanya

3.2.3. Yavaş Kent (Cittaslow) Kriterleri

Bir kentin **Yavaş Kent** olabilmesi için öncelikle nüfusunun 50.000'in altında olması gerekmektedir, çünkü 50. 000'in üzerinde nüfusu olan yerleşim yerleri başvuruda bulunamamaktadır. Yavaş Kent'e giriş öncesinde kentlerin bir ön değerlendirmeden geçmesi gerekmektedir. Üyelğe kabul için bir kentte Yavaş Kent hedefleri için yapılan öz değerlendirmeden en az 50 puan almak başka bir deyişle kriterlerden %50'sini gerçekleştirmiş olması gerekir.

Yavaş Kent’e üye olan şehirler, şehrin, çevre ve şehrsel doku kalitesini teknoloji kullanarak iyileştirmek, yerel üreticiler ve tüketiciler arasında iletişimi ve diyalogu teşvik etmek, çevreyi korumak, sürdürülebilir gelişmeyi desteklemek, doğal ve çevreye dost tekniklerle yiyecek üretimine destek sağlamak gibi aşağıda belirtilen 7 başlık altında 59 ana ölçüt ve 3 özel koşulu gerçekleştirmeyi kendine hedef koyması ve bu alanlarda çalışmaya başlaması gerekmektedir. Bu ölçütlerin sınıflandırıldığı 7 ana başlık şunlardır:

1. Çevre politikaları
2. Altyapı politikaları
3. Teknolojiden Yararlanarak Kent Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler
4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi
5. Misafirperverlik/Konukseverlik
6. Farkındalık
7. Yavaş Yemek(Slow Food) Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi

2.2.3.1. Çevre Politikaları

Yavaş Kent’i tanımlayan ilk alan çevre politikalarıdır. Kentteki yaşam kalitesine, çevre kalitesine ve sürdürülebilirliğe doğrudan bağlıdır. Yavaş Kent çevre politikaları şunları içerir;

1. Hava, su ve toprak kalitesinin var olan yasal düzenlemeler tarafından belirlenen parametrelere uygunluğunun sağlanması.
2. Kentsel ve özel atıkların sınıflandırılarak toplanmasının desteklenmesi ve bu uygulamanın yaygınlaşmasını sağlayacak planların yapılması.
3. Evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklenmesi ve yaygınlaştırılması.
4. Kentsel atık su için kanalizasyon filtresinin oluşturulması.

5. Alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir kaynaklar, yeşil hidrojen, mini hidroelektrik güç kaynakları, bio-yakıt vb.) kullanımına dikkat çekilerek, yerel yönetimlerce planlanan enerji tasarrufunun sağlanması.
6. Genetiğiyle oynanmış ürünlerin kullanımının önlenmesi için düzenleme yapılması.
7. Reklam panolarının ve dükkan vitrinlerinin düzenlenmesi.
8. Elektromanyetik kirliliğin kontrolüne ilişkin sistemlerin kurulması.
9. Gürültü kirliliğinin kontrol edilmesi ve azaltılmasına için planlar yapılması.
10. Kent aydınlanması için (ışık kirliliğinin önlenmesi) sistem ve programlar geliştirilmesi.
11. Çevresel yönetim sistemlerine uyum sağlanması (EMAS ve Yerel Gündem 21'e katılım).¹³⁸

2.2.3.2. Altyapı Politikaları

Bu ikinci alan kentsel ve peyzaj tasarım öğelerini içerir. Alternatif ulaşım türlerinin ve yaya odaklı kent tasarımının ve mekân dokusunun sürdürülebilirliğinin önceliğine doğru güçlü bir odaklanma vardır. Yavaş Kent Altyapı Politikaları aşağıdakileri içerir:

1. Tarihi mekânların, merkezi kayıt altına alınmış binaların ve yüksek kültürel değeri olan nesnelerin koruma planlarının yapılması.
2. Taşıt güvenliği ve trafik akışının sağlanması.
3. Okullara ulaşımın kolaylaştırılması ve kamu binalarıyla bağlantının sağlanması için bisiklet yollarının yapılması.

¹³⁸ Tüzük

4. Özel ulaşımda alternatif yöntemlerin desteklenmesi, yaya alanlarının ve kamu taşımacılığının sağlanması (kent dışı otopark, yürüyen merdiven, bisiklet yollarının okulların ya da iş alanlarının yakınından geçmesi).
5. Engelliler için kamu alanlarının erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojiye ulaşabilmelerini sağlayan yasal düzenlemelerin uygulanması.
6. Aile yaşamını ve genel aktiviteleri destekleyici programların oluşturulması (rekreasyon, spor, yaşlı ve kronik hastalara yönelik ev hizmetleri, sosyal merkezler, kamu tuvaletleri vb.).
7. Tıbbi yardım merkezlerinin kurulması.
8. Yeşil alanların oluşturulması ve hizmet alt yapılarının bulunması (oyun alanları, birbirleriyle birleşen yeşil alanlar vb.).
9. Doğal ürünlere yönelik ticaret alanlarının kurulması ve ticaretin genişlemesine yönelik planlar oluşturulması.
10. Bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması için esnafla anlaşma yapılması, bölge halkının alışverişte sorun yaşaması halinde yardım sağlayacak dost mağazaların kurulması.
11. Geri kalmış kent alanlarının tekrar gelişimine ve kullanımına yönelik projeler geliştirilmesi.
12. Kentin yeniden tasarımına ve iyileşmesine yönelik programlar yapılması.
13. U.R.P. işlevlerinin, Yavaş Kent bilgi bürolarıyla bütünleştirilmesi¹³⁹

¹³⁹ a.g.k

3.2.3.3. Kentsel Kalitenin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar

Kentsel kalite için teknolojilere ve tesislere odaklanan Yavaş Kent politikaları Yavaş Kent vatandaşlarına yüksek yaşam kalitesi sunar ve tüm politikalarda bütünsel başarılar elde etmek için yeni yollar bulur. Bu politikalar aşağıdakileri içerir;

1. Biyo-mimari alanlarının kurulması, biyo-mimarinin geliştirilmesi ve tanıtılması için planlar yapılması.
2. Kentte kablosuz sistemlerin kurulması.
3. Elektromanyetik alanların izlenmesine yönelik sistemlerin kurulması.
4. Çöp bidonlarının kötü görünümünün önlenmesi ve atık su toplama sistemi için planlar yapılması.
5. Kamu ve özel alanların yeşillendirilmesinde doğal mimari yapıyla uyumlu olan yerli ve özgün bitkilerin kullanılmasını sağlayan planlar yapılması ve tanıtılması.
6. Kent halkına çeşitli hizmetler vermeye yönelik planlar yapılması (belediye hizmetlerinin internet üzerinden gerçekleştirilmesi ve halka internet eğitimi verilmesi).
7. Gürültü kontrolüne yönelik planlar yapılması.
8. Kentin renk planlamasının yapılması.
9. Tele-işgücünün tanıtılması ve desteklenmesi¹⁴⁰

2.2.3.4. Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi

Bu alan yerel kimliği temsil eden yerel ve geleneksel sanayilerin ve öğelerinin sürdürülebilirliğine odaklanır. Politikanın bu alanı yerel kaynak ve mekan dokusuyla doğrudan ilişkilidir. Bu politika aşağıdakileri içerir;

1. Organik tarımın geliştirilmesi ve tanıtılması için gerekli planların yapılması.

¹⁴⁰ A.g.k

2. Yerel esnaf ve zanaatkarların ürettiği ürünlerin kalite sertifikalarının oluşturulması.
3. Yok olma tehlikesinde olan el sanatlarının korunmasına yönelik programların geliştirilmesi.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan geleneksel mesleklerin korunması.
5. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okulların yemek hizmetlerinde organik, yerel ve özgün ürünlerin kullanılması.
6. Yavaş Yemek işbirliğiyle, okullarda beslenme ve tat eğitiminin verilmesine yönelik programların geliştirilmesi.
7. Yok olma tehlikesinde olan özel tarifli gastronomik ürünlerin kullanımı ve üretiminin desteklenmesi.
8. Kente özgü ürünlerin sayımının yapılması ve ticaretinin desteklenmesi (çiftçilerin ve yerel pazarın harekete geçirilmesi).
9. Kent ağaçlarının sayımı ve kentteki anıt ağaçların korunması.
10. Yerel kültürel aktivitelerin korunması ve desteklenmesi.
11. Kent ve okul bahçelerinin, yerel kültürün gelişmesine olanak sağlaması için desteklenmesi¹⁴¹

2.2.3.5. Misafirperverlik

Bu bölüm hem ev sakinlerinin hem turistlerin kendilerini Yavaş Kent kentinde evde hissetmelerine yardımcı olmaya odaklanır: o da doğrudan kolay yaşanabilirlikle ilgilidir. Misafirperverlikle ilgili politikalar şunları içerir;

1. Turistlerin bilgilendirilmesi ve kent halkına konukseverlik kalitesiyle ilgili eğitim verilmesi.
2. Tarihi merkezlerde uluslararası turizm işaretleri ve turist seyahat rehberinin kullanılması.

¹⁴¹ A.g.k

3. Kentin Yavaş Seyahat Rehberi'nin hazırlanması (broşürler, web siteleri vb.).
4. Turistlerin kente ve belirli aktivitelere ulaşımını kolaylaştırıcı plan ve politikaların izlenmesi (oto park, kamu alanlarına çalışma saatlerinde esneklik kazandırılması vb.).
5. Turistik işletmelerinin, genel olarak esnafın, fiyatlarının saydam olmasını ve fiyatların kuruluşun önünde sergilenmesinin sağlanması.¹⁴²

2.2.3.6. Farkındalık Oluşturma

Farkındalığa odaklanan Yavaş Kent halk eğitimi ve örgütün tanıtımını (özendirilmesini) içerir. Bu politik alan aşağıdakileri içerir

1. Kent halkının, Yavaş Kent'e katılım motivasyonunun sağlanması için, Yavaş Kent sonuçları ve yöntemi konusunda bilgilendirilmesi.
2. Kent halkının Yavaş Yaşam Felsefesi'ni anlaması için programlar geliştirilmesi.
3. Yavaş Yemek ve Yavaş Kent faaliyetlerinin yayılmasını sağlayacak programların geliştirilmesi.¹⁴³

2.2.3.7. Yavaş Yemek (Slow Food) Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi

1. Yerel Yavaş Yemek birliğinin kurulması.
2. Yavaş Yemek işbirliğiyle, okullarda yiyecek ve tat eğitimi programlarının oluşturulması.
3. Yavaş Yemek işbirliğiyle, okullarda sebze bahçelerinin kurulması.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan ürünlerin ve türlerin korunmasına yönelik bir ya da daha fazla Yavaş Yemek projesinin uygulanması.

¹⁴² A.g.k

¹⁴³ A.g.k

5. Yavaş Yemek tarafından korunan yerel ürünlerin kullanılması ve okul kantinlerinde beslenme geleneklerinin (yemek hizmetleri ve yemek eğitim programıyla beraber) sürekliliğinin sağlanması.
6. Yerel ürünlerin Yavaş Yemek Programı kapsamında desteklenmesi.
7. Yiyecek derneklerinin ve Terra Madre Projesi'nin desteklenmesi.¹⁴⁴

3.2.3.8. Özel Koşullar

1. Yavaş Kent eylem-kimlik kampanyası için gerekliliklerin karşılanması.
2. Yavaş Yemek (Slow Food) Presidia'nın desteklenmesi ve oluşturulması.
3. Üye kentlerin resmi yazışmalarında Yavaş Kent amblemini kullanması ve internet sitelerine Yavaş Kent felsefesini içeren bir bölüm koyması¹⁴⁵

2.3. Dünyada Yavaş Kent (Cittaslow) Uygulamaları

1999 yılında, Yavaş Yemek başkanı Carlo Petrini ve dört kurucu şehrin (Chianti, Orvieto, Bra ve Positano) belediye başkanlarının Yavaş Kent Sözleşmesi'ni imzalamasıyla resmen kurulan **YAVAŞ KENT**, 2001 yılında çoğunluğu kuzey ve orta italyada, özellikle Toskana ve Umbria bölgelerinde , tamamı İtalyan olan ilk 28 şehrin sertifika almasıyla hızla büyümeye başladı.¹⁴⁶ Haziran 2011 yılı itibariyle bu sayı 24 ülke ve 147 şehirden oluşan dev bir kasabalar birliğine ulaşmıştır. En son verilere göre ülkeler ve şehirler;¹⁴⁷

Tablo.4. Dünyada Yavaş Kent Ülkeleri Ve Şehirleri

- **Almanya:**Bad Schussenried, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen Marihn, Nördlingen, Überlingen, Waldkirch, Wirsberg

¹⁴⁴ A.g.k

¹⁴⁵ A.g.k

¹⁴⁶ Paul.L.Knox and Heike Mayer, Small Town Sustainability,Birkhauser,Berlin,2009,s.44

¹⁴⁷ http://www.cittaslow.org/download/File_News_Eventi/CITTASLOW_LIST_june_2011.pdf(30.08.2011)

- **Amerika Birleşik Devletleri:**Fairfax, Sebastopol, Sonoma
- **Avusturalya:** Goolwa, Katoomba,Yea
- **Avusturya:** Enns, Hartberg, Horn
- **Belçika:** Chaudfontaine, Enghien, Lens, Silly
- **Belçika:**Svendborg
- **Çin:**Yaxi (Gaochun Ülkesi)
- **Fillandiya:**Kristinestad
- **Fransa:**Labastide d'Armagnac, Segonzac
- **Güney Afrika:**Sedgefield
- **Güney Kore:**Cheongsong County (Pacheon-myeon), Damyang (Changpyeong-myeon village), Hadong (Akyang-myeon village), Jangheung (Yuchi-myeon village), Jeonju City (Jeonju Hanok Village), Namyangju City(Joan-myeon), Sangju City(Hamchang-eup, Gonggeom-myeon, Ian Myoun), Sinan(jeung-do island), Wando(Cheongsando Island), Yesan (Daeheung & Eungbong villages)
- **Hollanda:** Alphen-Chaam, Borger-Odoorn, Midden-Delfland, Vaals
- **İngiltere:**Aylsham, BerwickUponTweed, Diss, Mold, Perth, Sturminster, Newtn
- **İspanya:** Begur, Bigastro, Lekeitio, Mungia, Pals, Rubielos de Mora
- **İsveç:**Falköping
- **İsviçre:**Mendrisio
- **İtalya:** Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, BorgoValdiTaro, Bazzano, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel San Pietro Terme, Castelnovo nè Monti, Castelnuovo Berardenga, Castiglione del Lago, Castiglione Olona, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Fontanellato, FrancavillaalMare, Galeata, GiulianoTeatino, GreveinChianti, Guardiaagrele, Levanto, Massa, Marittima, MonteCastellodiVibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsaradi Puglia, Orvieto, Pellegrino, Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchi, Preci, Ribera, SanDanieledelFriuli,

SanGemini, SanMiniato, SanPotito, Sannitico, Santarcangelodi Romagna, SanVincenzo, Santa, Sofia, Scaniano, Stia, Suvereto, Teglio, Tirano, Todi, Torgiano, Trani, Trevi, Zibello

- **Kanada:** Cowichan Bay, Naramata
- **Macaristan:** Hódmezővásárhely
- **Norveç:** Eidskog, Levanger, Sokndal
- **Polonya:** Biskupiec, Bisztynek, LidzbarkWarminski, Murowana Goślina, Nowe Miasto Lubawskie, Reszel
- **Portekiz:** Lagos,Sao Bras de Alportel ,Silves ,Tavira ,Vizela
- **Türkiye:** Akyaka, Gökçeada, Seferihisar, Taraklı, Yenipazar,
- **Yeni Zellanda:** Matakana (Rodney District)

2.3.1. Almanya İngiltere, İtalya- Genel Bakış

Yavaş Kent projelerinin gerçekleştirilmesi temelinde Almanya, İtalya ve İngiltere’den bazı başarılı örnekler:¹⁴⁸

Tablo.5. Dünyada Başarılı Yavaş Kent Uygulamaları

Yavaş Kent Kriterleri	Yavaş Kent üyeleri
Çevre Politikaları	
Kent Planlaması	İtalya: Levanto, Chiavenna, San Miniato
ISO Belgesi	İtalya: Levanto, Castelnovo Monti
Atıkları Değerlendirme	İtalya: Citta deha Pieve, Castiglione del Lago, Cutigliano, Zibello, San Daniele
İçme Suyunu Koruma	Almanya: Überlingen
Ekolojik Arazi Kullanımı	Almanya: Überlingen
Kültürel Peyzajı Koruma	Almanya: Hersbruck
Alternatif Enerji	İtalya: Cutigliano; Almanya: Wirsberg, Schwarzenbruck

¹⁴⁸ Knox and Mayer,s.47

İklim Değişikliği Politikası	UK: Diss
Organik Poşet,Çanta	UK: Cockermouth
Organik Gıda	UK: Perth
Altyapı Politikaları	
Ulaşım Yolları Planlanması	İtalya: Citta de fa Pieve
Farkındalık	
Yerel Yönetime Katılım	İtalya: Castelnovo Monti, San Miniato, Caiazzo
Cittaslow Çalışma Grupları	Almanya: Lüdinghausen; UK: Ludlow
Okul Kafelerinde Yerel Yemek	İtalya: Bra, San Miniato
Aile Yaşamına Ve Yaşlılara Destek,Boş Zamanı Değerlendirme	İtalya: Francavilla al Mare; Almanya: Waldkirch
Kentsel Kalite	
Şehir Merkezini Yeniden Canlandırma	İtalya: Levanto, Chiavenna, San Miniato; Almanya: Lüdinghausen
Tarihi Koruma	UK: Diss, Berwick-upon-Tweed, Linlithgow
Atık Yönetimi	İtalya: Casalbeltrame, San Daniele,Trani
Ağaçlandırma	İtalya: Citta de ha Pieve, San Daniele del Friuli, Positano, Castiglione del Lago
Sosyal Adalet	Almanya: Waldkirch
Çevresel Sağlık Girişimi	Almanya: Hersbruck
Yerel Kampanyalara Destek	UK: Cockermouth, Perth
Eğlence	
Park Yönetimi	İtalya: Orvieto, San Miniato
Turizm Stratejileri	İtalya: Levanto, San Daniele
Yemek Festivalleri	UK: Ludlow, Mold
Yavaş Kent Yayınları	İtalya: Caiazzo

Özel Projeler	
Hidrojen Girişimi	İtalya: Orvieto, Penne
Balıkçılık Endüstrisinde Küçük Ve Orta Girişimcileri Destekleme	İtalya: Francavilla al Mare
Eğitici Alanlar	İtalya: Cittaslow Towns in Umbria; Almanya: Marahn

2.3.2. Oriveto-İtalya

Yavaş Kent örneği olarak inceleyeceğimiz Orvieto, 3000 yıllık geçmişe sahip küçük bir İtalyan kentidir. Yaklaşık 10.000 kişilik nüfusa sahip bu kent, 1999 yılında Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi'ne katılmıştır. İtalya'daki Yavaş Kent örneği olarak Orvieto'yu almamızın en temel nedeni bu kentin Yavaş Kent'in kurucu üyelerinden biri olmasıdır. Yavaşlık, Orvieto'daki çoğu objeyi, uygulamayı ve yeri etkilemiştir. Kentin en ünlü yavaş objeleri, yerel yemekleridir. Yavaş Kent'e üyelikle birlikte kentte organize edilen yemek turlarına katılan ziyaretçiler, Orvieto'daki, zeytinyağı, peynir ve taze makarna üreticileriyle bir araya gelmektedir. Kırsal turizmle ilişkili olan yavaş konukseverlik, kentteki ürünler çerçevesinde gerçekleşmektedir.¹⁴⁹

¹⁴⁹ <http://www.orvieto-info.com/> (12.06.2011).

Resim.1. Orvieto sokaklarından görüntüler

Orvieto'daki Lezzet Sarayı, kentin aşçılık konusundaki ününü artıran hadise ve gösterimleri desteklemek için kurulmuş olan bir bina ve aynı zamanda bir başlangıç yeridir. Burası, yavaşlığı hem korumak hem de simgelemek için kullanılan bir alan olarak da tanımlanabilir. Burası tehdit altındaki yerel sebze ve meyve çeşitlerini korumanın yanı sıra, Orvieto mutfağı pişirme yöntemlerinin özgün tariflerini muhafaza etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca Lezzet Sarayı, bugünlerde, yiyecek ve şarap üreticileri, kamu kuruluşları ve özel girişimciler için bir buluşma noktasıdır.

Bir diğer yavaş kent uygulaması, kent halkının yavaş bir kentte yaşadıklarını fark etmelerine yöneliktir. Yavaş felsefesi, Orvieto da sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerde kendini göstermektedir. Orvieto ve lezzet, yavaş kent yemek müziği, şarap mahzenleri ve şefler ve Umbria caz festivali, eko-gastronomik turizm ve yavaş konukseverlik uygulamaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir diğer yavaş kent uygulaması, kent halkının yavaş bir kentte yaşadıklarını fark etmelerine yöneliktir. 2006 yılında başlayan bu uygulama, “Yavaş Pazar” olarak adlandırılmaktadır. Buna göre, Mart ve Mayıs aylarındaki beş pazar günü “Yavaş Pazar” olarak bilinmektedir. Bu günlerde tarihi merkezlere araç alınmamakta, alışveriş alanları açık tutulmakta, kırsal el sanatları sergisi, yerel şarap ve yiyecek tadım alanları oluşturulmakta ve kent merkezinde yerel okullarla birlikte konserler verilmektedir.¹⁵⁰

¹⁵⁰ Miele, a.g.m., s.144.

2.3.3.Waldkirch Ve Hersbruck / Almanya

Hersbruck, Nürnberg'in 30 km doğusundadır ve 12 521 nüfusludur. Waldkirch, Freiburg'un yaklaşık 15 kilometre kuzeyinde Black Forest'da kurulmuştur ve yaklaşık 20,000 nüfusuyla Hersbruck'tan biraz daha büyüktür. Her iki şehir de 9ncu yüzyıl ortasında kurulmuştur ve Avrupa'nın önemli ticaret yolları üzerinde (Hersbruck durumunda Prag ve Nurnberg arasında ve Waldkirch durumunda Black Forest ve Schwabia arasında) merkezi bir yerde geleneksel olarak hizmet vermektedir. Her iki şehir daha büyük olan Nürnberg ve Freiburg şehirleri için tarım ve rekreasyon hinterlandlarıdır (iç bölgeleri) ve işe gidiş geliş düzeni ve ticaret açısından bu kent merkezlerine yakın bir bağlantı keyfi verir. Bugün, onların ekonomileri hizmet ve üretim olarak çeşitlenmiştir, fakat hem yerel ekonomik kalkınma ve hem de kültürel peyzajları nasıl karakterize edeceği açısından tarım hala önemli bir rol oynamaktadır

Hersbruck, Almanya

Resim.2. Hersbruck Evlerinden Görüntü

Hersbruck'teki sürdürülebilirlik enerji verimlilik ve tüketimi düşündüren genel algıdan farklı olarak doğal peyzaj elemanlarının üretime katılmasını sağlayarak başarılmıştır. Kent yaşam alanı ile tarım alanlarını ayıran bölgedeki ağaçlar üretime katılmıştır. Yerel çevre koruma örgütleri yerel yönetimle, çiftçilerle ve küçük işletmelerle güçlü bağlar kurmuştur. Buradaki koruma hareketi yerel üretimle

birleştirilerek sakinlere ekonomik gelir getirmesi sağlanmış böylece harekete katılım artmıştır. Yerel üreticilerin dâhil olduğu bir ağ kurularak üreticinin ürününü doğrudan tüketiciye ulaştırılması sağlanmıştır. Her yıl bölgenin farklı bir köyünde yerel ürün fuarı düzenlenmektedir.

Bir diğer proje de yerel üretimin doğrudan bölgedeki restoranlarda servise sunulması, üreticinin adının da tanıtılması, böylece yerelliğin daha çok teşvik edilmesine yöneliktir.

Bir başka grup da ahşabın farklı kesim tekniklerini çalışarak nasıl daha fazla enerji elde edilebileceğini araştırmaktadır. Hersbruck örneği çevre koruma planlarının ekonomik olarak nasıl geri dönebileceğini gösteren olumlu bir örnektir.

Waldkirch, Almanya

Resim.3. Waldkirch Sokak Eğlencesi

Waldkirch kent sakinlerinin sosyo-ekonomik durumunu iyileştirerek sürdürülebilirliği sağlamıştır. Daha önceden evsizler için barınma sağlarken araba hurdalığına dönüşen bir konut yenilenerek kamu çalışanları ve sakinler için buluşma mekânı ve yemekhane olarak düzenlenmiştir. “Red House” (Kırmızı Ev) adını alan bu ev, ayrıca her hafta yerel ürünlerin satıldığı bir pazara ev sahipliği yapmaktadır. Bu bina hayata döndürüldükten sonra çevredeki suç ve yağmalama oranı düşmüş, sakinler daha güçlü bağlar kurmuştur. İşsizler için farklı iş olanakları yaratılmıştır.

Ayrıca kent meydanında haftada iki gün yerel ürün pazarı kurulmaktadır. Araç trafiğine kapalı olan bu alanda mekâna ait olma hissini güçlendirerek sosyal sürdürülebilirliği sağlamaktadır.

2.4. Türkiye ‘de Yavaş Kent Uygulamaları

Türkiye’de Yavaş Kent hareketi *Seferihisar’ın* 28 Kasım 2009 tarihinde *Yavaş Kent* olmasıyla resmi olarak kurulmuştur. Yavaş hareketinin Türkiye’de yaygınlaşması için yapılan çalışmalar sonucunda 2010 yılında *Akyaka, Yenipazar, Gökçeada ve Taraklı* kentleri Yavaş Kent olmak için çalışmalara başlamıştır. 24 Haziran 2011 tarihinde Polonya’da düzenlenen Yavaş Kent Uluslararası Kongresinde Yavaş Kent olarak ilan edilen kentlerle birlikte Türkiye’deki Yavaş Kent sayısı beşe çıkmıştır ve Türkiye’de **Yavaş Kent Ulusal Ağı** kurulmuştur.

2.4.1. SEFERİHİSAR BELEDİYESİ

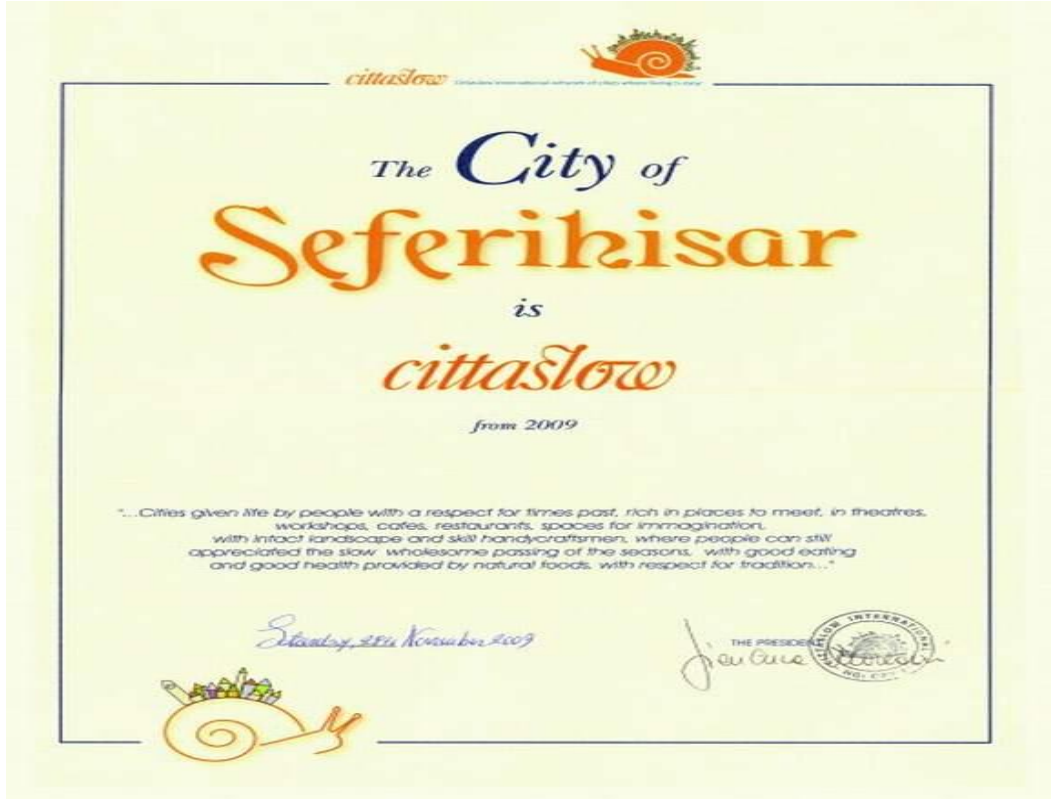
1.1. Başvuru süreci

Yavaş Kent fikri ilk olarak Seferihisar belediye başkanı, Mustafa Tunç Soyer tarafından gündeme getirildi. Daha sonra ki zamanlarda başkan; İtalya’ya giderek Yavaş Kent Şehirlerinden birinde bulunup şehri inceleme fırsatı buldu. Belediye başkanı seçildikten sonra da, bunu Seferihisar’da gerçekleştirmek amacıyla belediyede Strateji Geliştirme Müdürlüğünü kurdu. Uluslar arası Yavaş Kent Tüzüğü’ne göre; Yavaş Kent ağına katılmak isteyen şehrin belediye başkanının, Yavaş Kent Koordinasyon Komitesi’ne, Birlik üyeliğine katılmayı talep eden şehrin tanıtımını, katılmayı tercih etme nedenini, karşılanan gereklilikler ve gerekliliklerin karşılanması için yürütülmekte olan projelerin tanımını, birlikte kurumsal ve teknik ilişkiler için gerçekleştirilen konular hakkındaki bilgileri kapsayan bir başvuru dosyası sunması gerekmektedir.

Yavaş Kent Uluslar arası Tüzüğü'ne uygun bir şekilde, Yavaş Kent üyelik süreci, Seferihisar Belediyesi tarafından 17 Haziran 2009 tarihinde Yavaş Kent'in merkezi İtalya'ya bir niyet mektubu gönderilmesiyle başlar. Niyet mektubu gönderildikten sonra, Yavaş Kent üyeliğine kabul için yerine getirilmesi gereken farklı alanlarda 59 kriter çerçevesinde Seferihisar'da bunlardan hangilerinin var olduğu ve hangilerinin gerçekleştirilebileceği bağlamında bir çalışma yapılarak ve diğer yandan Seferihisar içinde de harekete geçilerek Yavaş Kent'i tanıtmaya çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Seferihisar Belediye Kültür Merkezi'nde ve Seferihisar'a bağlı 14 köy kahvehanesinde halk bir araya getirilerek Yavaş Kent'i tanıtan sunumlar yoluyla ve duyuru ve tanıtım materyalleri ile halk bilgilendirilmiştir. Niyet mektubu gönderildikten sonra İtalya merkezden Seferihisar'ın üye adaylığına kabul edildiğine dair bir cevap gelir. Çünkü Seferihisar, Yavaş Kent üyeliği için en temel şart olan, nüfusu 50.000'in altında olmak şartını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, Seferihisar'da ki yaşam Yavaş Kent felsefesine yakındır.

Üye adaylığı cevabının gelmesinin ardından, Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer, tüm dünyadaki Yavaş Kent şehirlerinin bir arada olacağı İtalya'daki Yavaş Kent Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısına davet edilir. Soyer, 23 Kasım 2009 tarihinde İtalya'ya gider ve Seferihisar'ı anlatan bir sunum yapar. 28 Kasım 2009 tarihinde de **Seferihisar “Cittaslow”, yani “Yavaş Kent” ünvanını alır** ve dünyada **“salyangoz”** logosuyla temsil edilen şehirlerden biri olur. 17 Haziran 2009 da başlayan üyelik süreci 7 ay gibi kısa bir süreçte tamamlanarak 28 Kasım 2009 da tamamlanmış olur.

Seferihisar'ın Yavaş Kent'e üyeliği sadece ülkemiz için değil dünyada da bir ilktir. Normalde birlik, başvuru yapan şehirleri yerinde incelerken Seferihisar için bu prensip işletilmez. Çünkü birliğe üye olmak için kriterlere yüzde 50 uygunluk yetiyorken Seferihisar'da bu durum yüzde 70'i aşmaktadır. Ayrıca yapılan tanıtım ve sunum çok iyidir ve Seferihisar Yavaş Kent olma iddiasında samimi bulunur. Seferihisar Belediye Başkanı Mustafa Tunç Soyer, her röportajında vurguladığı gibi ***Seferihisar “hiç denetlenmeden Yavaş Kent üyeliğine kabul edilen tek şehir” dir.***

Resim.4. Yavaş Kent Sertifikası

1.2. Yavaş Kent (Cittaslow) İçin Dönüşüm Çalışmaları

Yavaş Kent Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısında Yavaş Kent olarak tescillenen Seferihisar adaylık sonrası Yavaş Kent kriterlerini tamamını yerine getirmek üzere çalışmaya başlamıştır. 2010 yılının Haziran ayında bu konuda yapılan ve yapılacak çalışmaları içeren ve tüm kriterler kapsayan bir rapor hazırlanmıştır.

Genel olarak son 2,5 yıl sürecinde gerçekleştirilenler;

- Üretici Pazarları açıldı.
- Kadınlar için, kadın emeği evleri ve kadın danışma merkezleri kuruldu.
- Atatürk Caddesi yenilendi, sığacak peyzaj projesi gerçekleştirildi.

- Teos kazıları başlatıldı.
- Arıtma tesisleri kuruldu.
- İki ülkenin dostluğunu pekiştirmek amacıyla Samos- Seferihisar arası günlük seferler başlatıldı.
- Ürkmezdeki eski belediye binası gençlik merkezine dönüştürüldü.
- 50 kuruşa ekmek projesi başlatıldı.
- Ürkemezde balıkçılar barınağı yapıldı.
- İlçe sınırlarına çevreci anlayış için 7 tane daha park alanı kazandırıldı.
- Mavi bayrak kriterleri için başvurular yapıldı.
- Ücretsiz SBS ve YGS kursları açıldı.
- UNİCEF in Çocuk dostu kent projesi için çalışmalar başlatıldı.
- Balıkçılık, mandalina ve enginar için tesisler kurularak bunların üretiminin teşviki sağlandı.
- Çeşitli festivaller düzenlendi.

Bu çalışmalar için alınan hibeler;

- Birinci ve ikinci mandalina festivalleri ve Yavaş Kent Festivali için yaklaşık 200.000 TL. sponsorluk alınmıştır.
- Sığacık peyzaj projesi için İzmir kalkınma ajansı ile % 46,54 eş finansman
- Mavi bayrak Projesi (kültür ve turizm bakanlığı -300.000 TL desteğe hak kazandı)
- İZKA “işlenmiş mandalina ve enginar ürünlerinin çeşitliliğinin sağlanarak ürünlerinin iç ve dış pazarda yer alması -149.159 TL
- Seferihisar doğan bey günebirlik kür merkezleri ve konaklama ünitelerinin teknik projesi için kültür ve turizm bakanlığından 345.000 TL destek
- Ulamış köyü tarımsal kalkınma kooperatifi zeytinyağı dolum tesisi (tarım köy işleri bakanlığı –kırsal destekleme programı 53.500TL)
- Balıkçılık : İtalya ve Türkiye arasında sürdürülebilir ağlar kurma (AB-356.000TL)
- Tarladan sofraya iyi tarım projesi (Ege Üniversitesi ve İZKA 20 üreticiye sertifika ve 90 çiftçiye eğitim)

- Yavaş Kent Bilim Kurulu toplantısı (İZKA- 9000 TL)
- Sokak sağlamlaştırma çalışmaları (Kültür ve Turizm Bakanlığı-250.000 TL)
- 7 Temmuz -30 Temmuz 2010 tarihleri arasında bir Yavaş Kent olan Danimarka'nın Svendborg Şehrinde “zamana yolculuk” gençlik projesi için 23.000TL
- “Teos Bağ ve Şarap  alıştayı” düzenlenmesi (Kültür ve Turizm Bakanlığı-50.000 TL)

ÜRETİCİ PAZARLARI

Yavaş Kent'in “Yerel  reticiyi Destekleme” kriteri kapsamında Seferihisar Köy Pazarı, Sığacık Kaleiçi Pazarı ve  rkmez'de açılan üretici pazarlarında; halk daha ucuza aracısız ve katkısız meyve ve sebzelere ulaşabiliyor, hem de üretici bahçesinden topladığı malı direk gelip satabiliyor. Halden mal girişinin yasak olduğu pazarlarda, sadece Seferihisar ve köylerinde üretilen sebze, meyveler ve kadınların evlerinde hazırladıkları yiyecekler ve el işleri satılabiliyor. Bu pazarların diğer bir önemi ise ev hanımlarının ekonomiye olan katkıları. Bu  zellikle Sığacık Kaleiçi Pazarı'nda gözlenmektedir. Kadınların evlerinde pişirdikleri muhteşem lezzetler pazara gelenler tarafından anında tüketiliyor. Böylelikle kadınlar da ev ekonomisine katkı sağlıyor, hayatın içerisinde yer alıyor. Pazarda satılan tüm  r nlerin, Yavaş Kent kentler birliği kriterlerin de de yer aldığı gibi tamamen yörede üretilen organik ürünlerden oluşmasına dikkat edilirken, bir yandan da bölgedeki yerel üreticilerin desteklenmesiyle, önemli bir ekonomik girişimde gerçekleştirilmiş olmaktadır. Naylon torbanın kullanımının da yasak olduğu pazarda, file ve kese k ğıdıyla alışveriş yapılmaktadır. Satılan  r nlerin arasında yer alan organik sebze ve meyvelerin yanı sıra, ev yapımı hamur işleri, hanımların el işleri, takılar ve birçok sanatçının resim, seramik, keçe gibi çok sayıda eserleri de yer almaktadır.

- ***Seferihisar Köy Pazarı***

Seferihisar merkezinde tarihi Eski Belediye Binası'nda Köy Pazarı açılmıştır. Köy Pazarı'nın her odasında Seferihisar'ın bir köyüne ait çalışma atölyesi ve satış yeri bulunmaktadır. Köy Pazarı'nda zemin katta; İzmir Köy Koop Birliği'ne ait satış reyonu (süt ürünleri, tarhana, şarap, salça, re el, şıfalı otlar vb.), seramik kurslarının da verildiği bir seramik atölyesi ve satış reyonu bulunmaktadır. Orta katta ise; Ula mış mahallesi el sanat ürünleri tanıtım ve satış yeri (şal, oya işleri, file, kese kağıdı, takılar, zeytinyağlı sabun vb.), terzi işleri işliği ve satış reyonu, deri işliği ve sergisi satış reyonu ve resim kurslarının düzenlendiği resim atölyesi bulunmaktadır. Resim atölyesinde aynı zamanda yağlı boya resimler ve Seferihisar'ı tanıtan ürünler bulunmaktadır. Köy Pazarı'nda bulunan bir diğer işlik ise her biri birbirinden farklı olan bez bebeklerin ve takıların yapıldığı işliktir. Köy Pazarı'nda ayrıca file, kese kağıdı ve takı yapımına yönelik kurslar, İngilizce, Yunanca, yoga ve satranç üzerine eğitimler verilmektedir. Salı günleri Köy Pazarı önünde açılan  retici Pazarı'nda sadece Seferihisar'ın köylerinde üretilen sebze ve meyveler satılmaktadır.

Resim .5.Seferihisar Köy Pazarı

- ***Sığacık Kale İçi Pazarı***

Tarihi Sığacık Kalesi içerisinde Pazar günleri kurulan Sığacık  retici Pazarı, İzmir'in en gözde pazarlarından biri haline gelmiştir. Halden mal girişinin yasak olduğu pazarda Seferihisar'ın köylerinde  i ti iler tarafından üretilen ürünler ve Kaleiçi Evlerde yaşayan kadınların hazırladıkları yiyecek ve içecekler satılmaktadır. Naylon poşet

yerine file ve kese kâğıdının kullanıldığı Pazarda, Seferihisar’ın yöresel yiyeceklerini ve mevsime göre sebzeler, meyveler ve çeşitli otlar bulabilirsiniz.

Resim.6. Sığacık Köy Pazarı

- **Sanal Köy Pazarı**

Seferihisar Belediyesi’nin himayesinde, Seferihisarlı Kadınların kurduğu Hıdırlık Kalkınma Kooperatifi öncülüğünde kurulan ve internetten hizmet veren “**Seferipazar**” da Zeytinyağı’ndan, balığa, Şevket-i Bostan otundan, yöresel Armola Peyniri’ne kadar yüzlerce ürüne Türkiye’nin her yerinden vatandaşın sanal ortam aracılığıyla bu ürünlere ulaşabilmektedir. Sadece Seferihisar ve köylerinde üretilen organik ve doğal ürünlerin satılabildiği pazar, Seferihisar Belediyesi kontrolünde tüketiciyle aracısız buluşmaktadır.

Resim.7. Seferipazar Sanal Pazarı

SEFERTASI

Yavaş Kent örgütlenmesinin en önemli kriterlerinden biri olan Yavaş Yemek ve yöresel lezzetlerin ön plana çıkarılması kapsamında Seferihisar Belediyesi’nin

öncülüğünde sadece yöresel yemeklerin satıldığı “**Sefertası Lokantası**” Köy pazarı yanı eski Zabıta Binasında hizmet vermektedir. Lokanta sayesinde Seferihisar’ın yöresel yemekleri evlerden çıkarak markalaşma yolunda ilerlemektedir. Seferihisar’a gelen insanlar “ Seferihisar mantısı”, “ ekmek dolması”, “lok lok”, “samsedes”, “oklavadan sıyırma” gibi sadece Seferihisar da yapılan eşsiz lezzetleri tadabilmektedir. Ayrıca sefertası lokantası haftanın her günü değişik menülerden oluşan yöresel yemeklerle öğle saatlerinde uygun fiyatlarla hizmetini sürdürmektedir.

Resim.8.Sefertası Lokantası

OKUL BAHÇELESİ PROJESİ

Günümüzde üretimden tamamen kopma tehlikesi altında olan toplumumuzun tekrar üretim kapasitesine kavuşması için Seferihisar’da bu çerçevede gerçekleştirilen çalışmalardan biri de çocuklara yöneliktir. İnsanların üretici kimliğine kavuşmaları için genç yaşta bu açıdan eğitilmeleri ve teşvik edilmeleri gerekmektedir. Bu açıdan okullarda çocukların sebze ekip bakımlarını yapabilecekleri olgunlaşınca satıp harçlıklarını çıkararak toprakla buluşmaları sağlanmıştır. Seferihisar’da “Okullarda sebze bahçeleri” projesi çerçevesinde okullarda oluşturulan bahçelerde öğrenciler sebze yetiştirmektedir. Öğrenciler okul bahçelerinde yetiştirdikleri sebzeleri İlçe Köy Pazarı önünde satmaktadır.

Resim.9.Üretime Tevsik Edilen Çocuklar

ORGANİK TARIMIN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığı önderliğinde Seferihisar Belediyesi ile birlikte gerçekleştirilen ve İzmir Kalkınma Ajansının desteklediği Tarladan Sofraya İyi Tarım Projesi ile İzmir ilinde “İyi Tarım Uygulamaları”nın yaygınlaşmasını hedefleyerek İzmir’de sürdürülebilir tarımsal üretimin uygulama alanlarının arttırılmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bununla birlikte hem üreticilerin gelir düzeylerinin hem de tüketicilerin güvenli gıdaya ulaşım olanaklarının arttırılması planlanmıştır. Bu anlayışa paralel olarak çevreye duyarlı, sürdürülebilir üretim yöntemleri gündeme gelmiştir. Tarladan Sofraya İyi Tarım Projesi kapsamında 140 üretici sürdürülebilir üretim yöntemlerinden birisi olan İyi Tarım Uygulamaları ile tanışmış bu konuda geniş bilgi edinmiştir. Tarladan Sofraya İyi Tarım Projesi kapsamında 140 üretici sürdürülebilir üretim yöntemlerinden birisi olan İyi Tarım Uygulamaları ile tanışmış ve bu konuda geniş bilgi edinmiştir.

SEFERİHİSAR’DA SÜRDÜRÜLEBİLİR BALIKÇILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ

Avrupa Birliği Bakanlığı'nın yürütmekte olduğu "Türkiye ve AB Arasında Sivil Toplum Diyaloğu-II Projesi", Tarım ve Balıkçılık Hibe Programı kapsamında hibe almaya hak kazanan İtalyan sivil toplum kuruluşu Ricerca e Cooperazione, "Balıkçılık: Türkiye ve İtalya Arasında Sürdürülebilir Ağlar Kurma" isimli projesinin açılışını 29 Temmuz 2011 tarihinde İzmir Seferihisar Belediyesi Yeni Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. 171.975,60 Avroluk bütçesiyle proje, İzmir Seferihisar bölgesinde Avrupalı muadillerin işbirliği ile iyi uygulamaların paylaşımı ve bilgi alış verişi yoluyla

balıkçılık konusunda üretim ve pazarlama standartlarının geliştirilmesini hedeflemiştir. Türkiye'den Su Ürünleri Derneği'nin ortaklık ettiği projenin hedef kitlesini İzmir Seferihisar, Sığacık ve Doğanbey yöresinde ikamet etmekte olan küçük ölçekli 400 profesyonel balıkçı oluşturmaktadır. 1 Ekim 2011 tarihinde başlayan proje 30 Mayıs 2012 tarihinde sona erecektir.

Resim.10.Balıkçılık Konferansından Görüntü

İki Yavaş Kent şehrinin dayanışması sonucu ortaya çıkan projede bir balıkçı kasabası olan Pollica'daki balıkçı kooperatifleri, Avrupa Birliği'nin balıkçılık mevzuatıyla ilgili deneyimlerini ve bilgilerini Seferihisarlı meslektaşlarına aktaracaklar. Ege ve Università 'la Sapienza üniversitelerinin bilimsel destekleriyle Seferihisar'daki balıkçılar üretim ve pazarlama aşamalarında Avrupa Birliği standartlarına kavuşacaklar. Proje kapsamında Sığacık ve Seferihisar Su Ürünleri Kooperatifi üyelerine Avrupa Birliği mevzuatı çerçevesinde üretim ve pazarlama üzerine teknik eğitimler verilecek, Pollica kentinde yerinde incelemeler yapılacaktır. Seferihisar'da balıkçılığın çevreye, av yasaklarına ve türlerin devamına saygılı olması için gerçekleştirilecek çalışmalarla balıkçılık alanında bir Seferihisar markası oluşturulacaktır. Bu sayede Seferihisar'da balıkçı kooperatiflerinin üretim ve pazarlama kapasiteleri arttırılmış olacak ve Avrupa Birliği standartlarında sürdürülebilir balıkçılık yapılması sağlanacaktır.

ATATÜRK CADDESİNİN YENİLENME ÇALIŞMALARI

Kent tarzının yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak Seferihisar ve İzmir’de çalışma yürüten mimar ve ressamlardan bir grup oluşturulmuş, bu grup yaptıkları toplantılar sonucunda Atatürk Caddesi’nin yeniden yapılandırılması için bir mimari taslak çıkartmıştır. İlk olarak farklı boyutlarda reklam ve dükkan panoları ve balkonlarda bulunan çanak antenleri ile ilgili çalışma yürütülmesine karar verilmiştir. Atatürk Caddesi’nde bulunan farklı boylardaki pano ve tabelalar kaldırılmış, yerine Seferihisar Belediyesi’nin belirlediği standartlarda tabela ve panolar asılmıştır. Ayrıca, balkonlarda bulunan ve görüntü kirliliğine sebep olan çanak antenler toplanmasına yönelik olarak çalışma Atatürk Caddesi boyunca başlatılmıştır. Atatürk Caddesi’nde yer alan 3 binanın pencere kenarlarına söve uygulaması yapılmıştır ve bina zeminleri beyaz, söveler turuncu tonlarında renklerle boyanmış ve zemin katlarda taş kaplama uygulaması gerçekleştirilmiştir. Sövelerin renginin turuncu seçilmesinin nedeni Seferihisar’da yetişen Satsuma mandalinasını çağrıştırmasıdır. Ayrıca TEDAŞ ve İZSU koordineli çalışmalar aracılığıyla, Tedaş Müdürlüğü elektrik kablolarını yer altına almasının ardından İzsu su şebekelerini yenilemiştir. Engelliler unutulmayarak, kaldırımlar genişletilmiş ve gerekli eğitimler yapılmıştır.

Resim .11. Atatürk Caddesi Eski Hali

Resim.12.Atatürk Caddesi Yeni Hali

SİĞACIK PEYZAJ TASARIM PROJESİ

İzmir Kalkınma Ajansı, T.C. Seferihisar Turizm Altyapı hizmet Birliği tarafından Seferihisar kaymakamlığı ortaklığında ve Seferihisar Belediyesi iştirakçiliği ile hazırlanan “Sığacık Peyzaj Tasarımı” adlı projenin bütçesine %46,54’lük karşılıksız katkı sağlamıştır. Yaklaşık 1 milyon liraya mal olan bu proje sonucunda,

Alanda yapılanlar:

- 6628 m² çim alan.
- Kafeteryaların kullanması için, üstü brandalı yaz kış kullanıma uygun 1000 m² alan.
- Lavanta, kekik, adaçayı bitkilerinin dikileceği “aromatik bahçe”.
- Tespih, palmiye, kalem servi, gülibrişim ağaçlarından oluşan 100’e yakın büyük ağaç.
- Parke taşla göre çok daha uzun ömürlü olan, renkli dekoratif betondan oluşan yürüme yolları.
- İnsanların denizi izleyebileceği ve Sığacık Kale Burçları’nın devamı görüntüsünde tasarlanmış, kayrak taşıyla kaplı ve ışıklarlarla aydınlatılacak 2 adet amfi.
- Teos antik kentini anlatan 3 adet heykel.
- Güneş enerjisiyle çalışan aydınlatma direkleri.
- 372 m² lik çocuk oyun alanı ve ahşap gemi figürlü oyun parkı.
- Yenilecek Atatürk heykeli kaidesi ve önüne ledli aydınlatmalı kuru havuz.
- Olası şiddetli yağışlara ve sel tehlikesine karşı yenilecek drenaj sistemi.
- Yeniden yapılan 2 adet engelli kullanımına uygun tuvalet ve 3 bayan, 3 erkek tuvaleti.

Hem Seferihisar’a hem de Sığacık’a ciddi anlamda ziyaretçi getiren, gelen ziyaretçilerin daha keyifli zamanlar geçirdiği alan düzenlenmesi, ilçede yaşanlar içinde önemli bir dinlenme ortamı olmuştur.

Resim .13.Sığacık Meydan

TEOS KAZISI

12 İon kentinden biri olan ve M.Ö 3000’li yıllara uzanan tarihiyle, dönemin en büyük liman kenti olmanın yanı sıra, “sanatçıların kenti” olarak ta bilinen Teos’ta kazılar devam etmektedir. Teos’ta antik kazıların 50 yıl sonra tekrar başlatılabilmesi için Diyonysos tapınağı çevresindeki 27 dönüm arazi kamulaştırılmıştır. Yaklaşık 50 yılın ardından Seferihisar Belediyesi’nin Kültür Bakanlığıyla yaptığı görüşmelerin ardından kazı başkanının atanmasıyla 2010 yılında başlanılan kazılar, Yaşar Holding ve İzmir Agora Avm Odak İnşaat Mühendislik Madencilik Ticaret A.Ş’nin sponsorluk desteği ile devam etmektedir.

Resim.14.Teos Antik Kenti

GÜVENLİ ULAŞIM İÇİN PLANLAR

- ***Bisiklet Garajları***

Seferihisar’da bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak ve günlük kullanılabilecek bir ulaşım aracı olduğunu vurgulamak için Seferihisar Belediyesi hizmet binasında ve Sığacık’ta iki adet bisiklet garajı oluşturulmuştur. Bisiklet garajlarındaki bisikletler Seferihisarlılar tarafından ücretsiz olarak kiralanabilme olanağı sunulmaktadır.

- ***Seferihisar Ulaşım Master Planı***

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama bölümü ile birlikte, Seferihisar Ulaşım Planlaması üzerine çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar ışığında Atatürk Caddesi’nin ve çevresi başta olmak üzere Seferihisar kent merkezindeki trafiğin azaltılması ve yayalaştırılması için trafiğe kapatılması için izinler alınmış ve uygulama başlamıştır.

TURİZMDE EKOLOJİK MARKALAŞMA

Seferihisar Belediyesi, Seferihisar Kaymakamlığı, turizm alt yapı birliği işbirliği ile İzmir Kalkınma Ajansı tarafından yüzde yüz oranında destek alınmasıyla başlanılan bu projede turizm tesislerine plajlarına verilen mavi bayrak gibi kriterlerle ekolojik yıldız verilmeye başlanmıştır. Eko etiketleme ürünlerin üretim ve kullanım aşamalarında diğer ürünlere kıyasla çevreye daha az zarar verdiği düşünüldüğü takdirde ürün ve hizmetlere eklenen etiketlerdir. Eko etiketlemenin temel amacı tüketicilere çevre ve sağlık sorunlarına duyarlı hale getirmektir. Eko etiketleme ile tüketicilerin çevreye zarar vermeyen ürünleri tercih etmesi sağlanırken üreticilerinde çevreye duyarlı üretim gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

MAVİ BAYRAK ÇALIŞMALARI

Resim 15.Mavi Bayrak Plajı

Mavi bayrak, plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülüdür. Bu ödül; deniz suyunun temizliğini, çevre yönetimine önem verdiğini, çevre bilincini oluşturulmasına yönelik etkinliklerinin yapıldığını, plaj yada marinayı kullananların ihtiyaçlarına cevap verecek donanım güvenliğini garanti etmektedir. Mavi bayrak uluslararası turizm pazarında da büyük öneme sahiptir. Çünkü tatil yöreleri için tıpkı tesislerdeki yıldız sayıları gibi güvenli bir standart içermektedir.

Bu nedenle Mavi bayrak kriterlerine göre düzenlemeler yaparak TURÇEV'e (Türkiye Çevre Vakfı) başvuran Türkiye'nin ilk Yavaş Kent'i (Sakin Şehri) Seferihisar Belediyesi, Sığacık Büyük Akkum, Akarca ve Ürkmez Plajları'na mavi bayrak takmaya hak kazanmıştır. 2012 yılı içerisinde 2 plaja daha mavi bayrak kazandırmak için başvuruda bulunulmuştur.

KADIN EMEĞİ EVLERİ

Resim 16 Kadın Emeği Evleri

Seferihisar Belediyesi tarafından Yavaş Kent kriterleri kapsamında yerel üretimi ve özellikle kadınların üretime katkılarını arttırmak için açılan “*Kadın Emeği Evleri*”, Eğitim ve ekonomik yetersizliği nedeniyle aile bireylerine ekonomik anlamda bağımlı yaşamak zorunda kalan kadınların, öncelikle meslek edindirme çalışmalarından yararlandırılması sonucu topluma kazandırılmalarını, iş olanakların artırılmasını, gelir düzeylerini yükseltilmesini ve güç koşullarda yaşayan dezavantajlı grup ve bireylerin (işsiz gençler, çocuklar, yaşlılar, engelliler, kimsesizler) yaşam kalitelerinin yükseltilmesi, çağdaş ve aydınlık toplum oluşturulması hedeflemiştir. Kadın Emeği Evlerinin ilki 8 Mart 2010 tarihinde Ulamış Mahallesi, ikincisi 17 Haziran 2010 tarihinde Atatürk Mahallesi Doğanbey Eski Köy’de açılmıştır. Kadın Emeği Evleri’ne düzenli olarak giden kadınlar hem çeşitli ürünlerin nasıl üretileceği hakkında eğitim görebilmekte hem üretim yapıp ürettiklerini satabilmekteler. Ulamış Kadın Emeği Evi’nde tarhana, karahan macunu, turunç ve incir reçeli, sabun, çanta, fular, turşu ve kaneviçe, Doğanbey Kadın Emeği Evi’nde ise file, çanta, tarhana, erişte ve önlük benzeri ürünler üretilmekte ve satılmaktadır.

SEFERİHİSARIN ULUSAL VE ULUSLAR ARASI MEDYADA TANITIMI

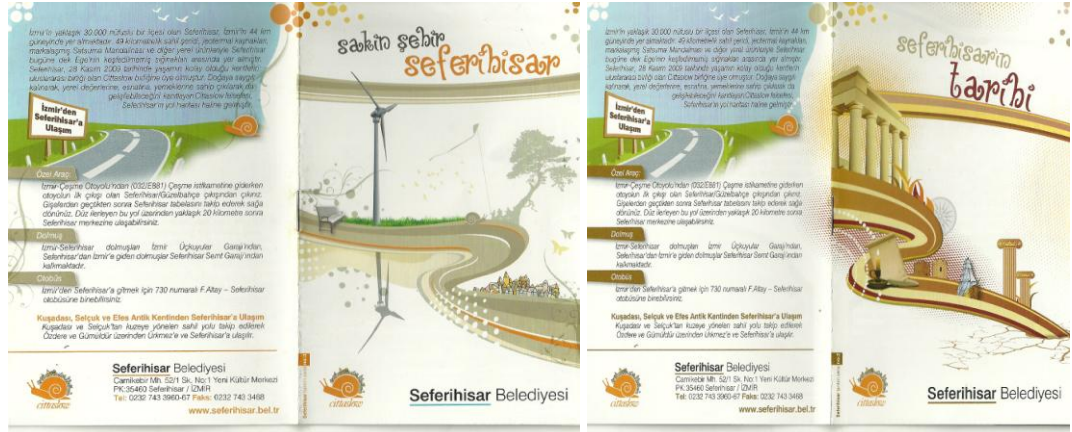
Ajans Press'in verilerine göre Mayıs-Ocak 2011 arası 8,5 milyon dolar değerinde haber yayınlanmıştır. Özellikle Yavaş Kent adaylığı ve üyeliği sürecinde yazılı ve görsel medyanın büyük ilgisini gören Seferihisar'da 1 Nisan 2009 -1 Şubat 2012 tarihleri arasında toplam 9 bin 165 haber yer almıştır. Resmi olmayan rakamlara göre bu haberlerin yaklaşık 30 milyon dolar üzerinde bir değerde tanıtım sağladığı düşünülmektedir. Ayrıca çıkan haberler Seferihisar'ı sadece Türkiye de değil dünyada da adının duyulmasını, marka şehir olarak dikkatleri çekmesini sağlamıştır.

Bunun dışında Seferihisar Belediyesi kendi tanıtımı için,

- Sakin Şehir Seferihisar
- Seferihisar kent rehberi
- Seferihisar'ın tarihi
- Seferihisar'ın yavaş yolları
- Seferihisar'ın yavaş yemekleri

Halka ve gelen turistlere bu broşürleri dağıtarak bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirmektedir.

Resim .17. Sakin Şehir Tanıtım Broşürleri

CİTTASLOW BİLİM KONGRESİ

Seferihisar Belediyesi öncülüğünde 16 üniversiteden 30 akademisyen “Yavaş Kent bilim komitesi için Yaşar Üniversitesinde bir araya gelerek Türkiye’de sakin şehirlerin geleceğini tartıştı. 2 gün süren toplantı sonucunda çeşitli alanlarda komiteler kurularak sakin şehirlerin kalkınmalarına yönelik öneri ve projeler için çalışmalara başlandı.

Cittaslow Türkiye Bilim Kurulu Toplantısı Programı	
17 Aralık Cumartesi	
08:00 - 09:30	Havalandırma transferleri
09:30 - 09:30	Kahve servisi
09:30 - 17:00	Cittaslow Türkiye Bilim Kurulu Toplantısı: Yaşar Üniversitesi, Bornova
09:30 - 09:45	Açılış konuşması - Prof. Dr. Murat Barkan (Yaşar Üniversitesi Rektörü)
09:45 - 10:15	Cittaslow nedir? - Yavaş Seferihisar Belediye Başkanı
10:15 - 10:45	Bil Kuzeni: Slowfood ve Cittaslow - Nedim Atilla
10:45 - 11:15	Türkiye’de Cittaslow hareketi - Bülent Kösem (Cittaslow Türkiye Ağı Koordinatörü)
11:15 - 11:30	Kahve arası
11:30 - 13:15	Serbest Oturum - Katılımcıların Cittaslow Türkiye Bilim Kurulu hakkında düşüncelerini paylaşmaları
13:30 - 14:30	Öğle yemeği (Çın Restoran, Yaşar Üniversitesi, Bornova)
14:30 - 17:00	Bilim Kurulunun 2012 yılı çalışma takviminin belirlenmesi
20:00	Akşam yemeği (Kordon Bankı Pizzeria, Alsancak)
18 Aralık Pazar	
10:00 - 10:30	Ege Palas Hotel’den çıkış işlemlerinin yapılması
10:30	Seferihisar’a hareket
11:45 - 14:00	Sığaçık Üretici Pazarını ziyaret
14:00	Havalandırma hareketi

Resim 18. Cittaslow Bilim Kongresi

FESTİVALLER

- **Mandalina Şenliği**

Üreticinin Pazar gücünü arttırmak ve mandalınanın Seferihisar adıyla markalaşması amacıyla gerçekleşen etkinliklerdir. Bu festivalde üreticilere mandalina üretimi ve pazarlaması ile ilgili uzman kişiler tarafından eğitim verilmektedir. Aynı zamanda “en

iyi mandalina üreticisi”, “en iyi mandalina ürünü” gibi çeşitli dallarda ödüller ve yarışmalar düzenlenmektedir.

Resim.19.Mandalina Festivali

- ***Tohum takas şenliği***

Tohum takas Şenliği, Seferihisar, Urla, Karaburun, Mordoğan Belediyeleri, ekolojik üreticiler derneği, karaot tohum derneği, Yavaş Yemek birlikleri, ziraat mühendisleri odası İzmir şubesi ve GDO’ya hayır platformu işbirliği ile gerçekleşmektedir. Elllerinde tohumlarıyla şenliğe katılan vatandaşlar, yasak nedeniyle satamadıkları ve artık bulunamaz hale gelen tohumları, diğer tohum sahipleri ile takas etmektedir. Seferihisar Belediyesi de kurduğu serada tohum takas şenliğinde topladığı tohumları yetiştirmektedir.

Resim.20. Tohum Takas Şenliği

- **Seferihisarlılar fuarı**

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelerek Seferihisar'ı oluşturan farklı kültürlere sahip insanların birbirlerini tanımalarının, kaynaşmalarının amaçlandığı, farklı kültürle ayrılık değil, zenginleşme nedeni değildir sloganının kullanıldığı ve barış teması ile hazırlanan Seferihisarlılar fuarı farklı bir kültür fuarı olarak her yıl yapılmaktadır.

Resim 21.Seferihisarlılar Fuarı

- **Yavaş Kent / Sakin Şehir(Cittaslow) Festivali**

Kentlerin kendi kimliklerini, özelliklerini, tarihlerini ve yaşam tarzlarını korumalarını ve ön plana çıkarmalarını destekleyen 'Yavaş Kent / Sakin Şehir' felsefesi doğrultusunda hazırlanan festivale, küresel dünyanın dayattığı üretim ve özellikle de tüketim hızına, kendi hızıyla karşı duran Sakin Şehir uygulamalarının paylaşarak,

hareketin Türkiye'de yayılması için kişilerin, kurum ve kuruluşların eyleme teşvik edilmesi amaçlanıyor. Yerel lezzetleri, yerel zanaatları ve sanatları, sadece eskilerin hatırlayabilecekleri kavramlar olmaktan çıkarak farkındalık yaratmanın ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda çevrenin ve doğanın daha çok korunması, ona değer verilmesine katkıda bulunulmasının da hedeflendiği festivalde, 'organik şarapçılık', 'yavaş işletmecilik', gibi 'sakin şehir' felsefesi çerçevesinde değerlendirmelerin yapıldığı söyleşilerin yanı sıra 'sahil temizleme', 'yoga', 'petank turnuvası' gibi sosyal ve sportif etkinlikler de gerçekleştirilmiştir.

Resim.22.Cittaslow Festivali

2012 yılı içinde ve daha sonraki yıllarda gerçekleştirilecek olan projeler

- Meydan projesi; Eski belediye binası, ilçe garajı, park kafenin bulunduğu alanda İzmir büyükşehir belediyesi işbirliğiyle yeni bir kent meydanı inşa edilecek.
- Kaleiçi rekreasyon alanı; Sığacık kale içinde yapılacak restorasyon çalışmalarıyla, tüm evler restore edilecek, her evin bir odası ev pansiyonculuğuna yönlendirilerek halka bu konuda eğitimler verilecek ve 284 odalı bir tatil köyü kurulacak.
- İki büyük park yapılacak; 2011 yılında 7 yeni park yapan Belediye, Tepecik Mahallesi ve Çolak İbrahim Bey Karakayalar Mevkiin'de iki büyük parkı ilçeye kazandıracak.

- Semt garajı taşınacak; kent içi trafiği rahatlatmak amacıyla otobüs garajı şehir merkezi dışına alınacak.
- Oxford Üniversitesi ile işbirliği; Oxford üniversitesi, 19 Mayıs üniversitesi ve Ferris State Üniversiteleri ortaklığında dünyada ilk “*yaratıcı yazarlık merkezi*” Seferihisar’da açılacak.
- Pazaryeri düzenlenmesi; Seferihisar kapalı Pazar yerinin açıkta kalan kısmı kapatılacak. Bu sayede hem Pazar esnafı hem de alışveriş yapanlar için büyük rahatlık sağlanacak.
- 20 -25 Haziran 2013 yılında Yavaş Kent Uluslar arası Komitesi Genel Kurul toplantısı 25 ülkenin Yavaş Kentlerinin katılımıyla Seferihisar’da gerçekleşecek.

2. AKYAKA BELEDİYESİ

Muğla’nın Ula İlçesine bağlı 2623 nüfuslu Akyaka Beldesi, Özel Çevre Koruma Alanı olarak korunan eşsiz güzellikteki doğası, biyolojik çeşitliliği, tarihi zenginlikleri ve özgün mimari yapısı ile dünyada az rastlanan “*korunmuş*” yaşama birimlerinden biridir. Akyakalılar sahip oldukları değerlerin farkında olarak, uzun süredir bu değerlerin geleceği korunarak taşınması konusunda çalışmaktadır. Akyakalılar, doğaya saygılı, mimari yapısını koruyan, hizmet altyapısı güçlü alternatif turizme odaklı, insanların birlik ve beraberlik içinde ortak hareket edebildiği bir Akyaka’yı vizyon olarak benimsemişlerdir. Ayrıca katılımcı bir süreçte hazırlanan ve bir sözleşmeye dönüştürülen “Akyaka Yerel Yönetim İlkeleri” halkın kentlilik bilincinin, karar alma süreçlerine katılımın ve Akyaka Vizyonu’nun gerçekleştirilmesi için kararlılığın göstergesi olmuştur. Belde yönetiminde, Gündem 21 çerçevesinde Akyaka Kent Konseyi kurulmuş, yerel yönetimde katılımcılığa ve sivil ortaklıklara dayalı bir “yönetişim” anlayışı benimsenmiştir. Akyaka’nın Belediye Başkanı bu konudaki girişimlerini şöyle dile getirmektedir. “Adaylık sürecine karar verme aşamasında yerel gündem ve katılımcı bütçe çalışmaları ile “Akyaka Vizyonu” oluşturduk. Daha sonra ”Türkiye’nin ilk Yavaş Kent Şehri olan Seferihisar ile irtibata geçtik. 2 yıldır sivil toplum kuruluşları ile sakin kent bilgilendirme çalışmaları yürüttük. 2010 yılı Nisan

ayında beldemizde yapılan referanduma katılan 911 kişinin yüzde 95'inin 'evet' oyu kullanması sonucu beldemizin sakin kent olması yolunda ilk adımı attık”¹⁵¹

Resim .23.Akyaka Sahil

9 Şubat'ta Yavaş Kent Uluslararası Koordinasyon Komitesi'ne başvuru ile başlayan bu süreç Uluslararası Sakin Kentler Birliği Genel Sekreterliği tarafından Akyaka'nın da içinde bulunduğu Türkiye'den 4 belde 'Yavaş Kent/ Sakin Kent' ilan edilmesi ile 24 Haziran 2011 günü sona ermiştir.

¹⁵¹ <http://www.akyaka.bel.tr/?p=295>

3. AYDIN YENİ PAZARI

Resim.24. Aydın Yeni Paazarı

Yenipazar, Ege Bölgesinde yer alan Aydın iline 40 km uzaklıkta bulunan bir ilçe merkezidir. 180 km² yüzölçümü ile Büyük Menderes Havzasının orta bölümünde, kuzeye doğru ormanlarla kaplı Madran Baba Dağı'nın eteğinde yer alır. Tarihi M.Ö. 2000'li yıllara dayanan Orthosia antik kenti civarı Yenipazar'ın ilk yerleşim yeridir. 17. yy sonunda Cihanoğulları adında bir aşiret beyinin etrafında toplananlar Yenipazar'ın bugünkü yerinde yeni bir yerleşim kurmuşlardır. Yeni kurulan bu yerleşim yeri, haftada bir gün kurulan küçük çapta bir pazar ve ticaret yeri olmuştur. Bu pazar, çevredeki köylerde ve kasabalarda yaşayan halk için ürettiklerini satabilecekleri küçük bir pazar yeri olmuştur. Bu nedenle ilçenin adı "Yenipazar" olarak kalmıştır.

Yenipazar'ın kendine özgü ev yemeklerinden yavru kavurması, yaprak sarma, ekmek dolması ve hurma en önemlilerindendir. Saç pidesi ve fırnlarda çöreklerle birlikte pişirilen cızdırma ve pırasalı ekmek vazgeçilmez hamur işleridir. Kar helvası ve koruk suyu geleneksel yaz içecekleridir.

Yenipazar'ın belki de en önemli özelliklerinden biri bütün Türkiye'de tanınan pideleridir yeni pazarda üretilen et, peynir ve tahinin odun ateşinde hamurla birleşmesiyle ortaya çıkan ve bağımlılık yaratan lezzetin sırrı, kullanılan doğal ürünlerden kaynaklanmaktadır.

4. SAKARYA- TARAKLI BELEDİYESİ

Taraklı, Marmara Bölgesinin Doğusunda Sakarya İli sınırları içindedir. Başkent Ankara'ya 270 Km.dir. Başkentin Kuzey Batı kısmında yer almaktadır. Taraklı İlçesi ormanlık bir arazi yapısına sahip olup dar bir vadide kurulmuştur. Etrafı yüksek dağ ve tepelerle çevrilidir. Deniz seviyesinden yüksekliği 485 metredir. İlçenin doğusunda Bolu İli Göynük İlçesi, batısında Geyve İlçesi, güneyinde Bilecik İli Gölpaazarı İlçesi ve kuzeyinde Akyazı İlçeleri bulunmaktadır. İlçe Marmara bölgesinde olmasına rağmen Karadeniz iklimine sahiptir.

Taraklı İlçesi ve çevresinde bir yılda dört mevsim yaşanır. Genelde kış mevsimi Kasım ayında başlar ve Nisan-Mayıs ayına kadar devam eder. Kar erken yağar ve erken kalkar. Yazlar, kurak ve geceleri soğuktur. Kış mevsiminde ise kar az yağar fakat ayaz ve don olur. İlkbahar donları genelde meyve bahçelerine zarar verir. Doğal bitki örtüsünü ormanlar oluşturmaktadır. Dağların ve ormanların etekleri fundalıklarla kaplıdır.

Sakarya ilinin bir ilçesi olan Taraklı, kendine has bir mimari tarza sahip ve bu tarz yapılarına sahip çıkan restorasyonlarla bu yapıları tekrar kullanıma sokmaktadır. Jeotermal kaynaklara sahip Taraklı'nın yaylası ziyaret edilmesi gereken yerler arasında yer almaktadır. Özellikle Taraklı kendine has mimari stiliyle benzerlerinden ayrılmaktadır. Birçok tarihi yapı korunarak günümüze gelmiş ve restore edilerek kullanıma sunulmuştur.

Taraklı' da 94 adet tescilli sivil mimarlık örneği bina, 8 adet doğal kültür varlığı bulunmaktadır. Yerel Yönetim ve Bakanlık ile yapılan ortak çalışmalar ile 45 adet binanın rölöve ve restorasyon projeleri yapılmıştır. Bunlardan 5 adetinin restorasyonu

tamamlanmış ve butik otel olarak hizmete açılmıştır. Restorasyonu yapılan binaların tümü ahşap karkas olup, kerpiç ve çamur sıva gibi yerel özgün malzemeler kullanılmıştır.

Tarihi bozulmamış bir Osmanlı kasabası olarak kendini tanıtan Taraklı Belediyesi özellikle mimarı açıdan dikkat çekmektedir. Taraklı Evleri, uzun yıllar ayakta kalabilmiştir. Üstelik yemyeşil bir doğanın içinde yer almaktadır. Hıdırlık Tepesi ve Taraklı Hisarının yamaçları ile bu iki tepe arasındaki vadide kurulu, Taraklı'ya, Göynük cihetinden gelen dere de ayrı bir güzellik katmaktadır. Tarihi evlerin bazıları 3 asrın üzerindedir. Bu evlerin genel karakteristiği Osmanlı şehir dokusunu oluşturan üç katlı ev biçimidir.

Resim.24. Taraklı Belediyesi

5. GÖKÇEADA BELEDİYESİ

Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada, eski adıyla Imbroz, kendine özgü coğrafi ve çevre koşullarıyla, korunmuş ve el değmemiş doğal güzellikleriyle önemli bir turizm ve ekonomik potansiyeline sahiptir. Kuzey Ege'de Saros körfezinde yer alan

Gökçeada aynı zamanda Türkiye'nin en batıda bulunan noktasıdır. 2007 sayımına göre adanın nüfusu 8.672'dir ve adanın köylerinde 1.871 kişi yaşamaktadır.

Resim 25. Gökçeada harita

Gökçeada'daki hemen hemen bütün tarım faaliyetleri organik tarım çerçevesinde yapılmaktadır ada büyük bir organik tarım merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Organik tarım faaliyetleri; hayvancılık, balcılık, zeytincilik, şarapçılık ve üzüm yetiştirme alanlarında gelişmiştir.

Gökçeada, doğal yaşamının zenginliğiyle öne çıkan bir ilçedir. Flora ve faunasındaki çeşitlilik, su kaynaklarının bol olması adanın dikkat çekici özelliklerindendir. Üstelik anakaradan uzak olması doğasının insan baskısıyla bozulmasını engellemektedir. Türkiye'nin ilk sualtı parkı burada (yıldız köy) ilan edilerek denizdeki organik tarım konusunda pilot bölge seçilerek karadaki doğal yaşam koruma altına alınmıştır.

Resim.25. Gökçeada Sahil

Zeytin ağacı ve onun nimetleri adanın yüzyıllar öncesinden gelen ve hala yaşatılan değerleri arasındadır. Zeytincilik kökeni adada çok eskiye dayanan bir uğraştır. Adada 300-400 senelik zeytin ağaçları görmek mümkün. Son yıllarda organik tarıma geçişle adada üretilen zeytinyağının lezzetine bir de garantili doğallığı eklenmiş. Son yıllarda gelişmekte olan organik tarım adanın geleceğinde önemli bir rol üstlenmektedir. Adada organik ürün satan birçok işletme bulunmaktadır.

Gökçeada denizi, Türkiye'nin en temiz denizlerinden biri olarak, hem yüzmek hem de dalış yapmak için ideal olarak tanımlanabilmektedir. Adanın etrafında denize girilebilecek çok sayıda bakır koy bulunmaktadır.

Adada yoğun olarak keçi ve koyun yetiştiriciliği yapılıyor. Ama diğer yerlerden farklı olarak hayvanlar, çobansız ve özgür bir şekilde otluyor, floradaki kekik ve yabani bitkilerle besleniyor. Serbest hayvancılık adanın köklü geleneklerinden biri haline gelmiş. Bu hayvanlardan çok lezzetli ve organik kırmızı et elde edilmektedir.

Tüm bu özellikleri ile Gökçeada Belediyesi, diğer 4 belediye ile birlikte, ile 24 Haziran 2011 günü Yavaş Kent ağına üyelikleri kabul edilmiştir. Fakat diğer belediyelerden farklı olarak, tüm dünyada Yavaş Kent ünvanını alan ilk ve tek ada olmuştur. Bu nedenle **“sakin ada”** olarak ta tanımlanabilmektedir.

BÖLÜM.III.

ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Kentler ortaya çıktığı günden bu yana insanoğlunun gelişmesinin ve ilerlemesinin somutlaştığı mekanlar olmuştur. Kent, gelişigüzel yerleşilmiş alanlar, anlamsız bir yığın değildir, ondan daha fazladır. Hem bir toplumsal yaşam alanıdır, hem de kendine özgüdür. Yaşam biçimi açısından kentler arasında temel ortak özellikler bulunmasına karşın, kentlerin kendi tarihsel gelişim sürecinde oluşturdıkları farklılıklar da bulunmaktadır. İlk kentlerle günümüz kentleri arasındaki farklılık, insanlık tarihinin yol haritalarında izlenilmektedir. Günümüz kentleri buhar gücünün ulaşım ve üretimde enerji olarak kullanılmasıyla gerçekleşen Sanayi Devriminin ürünüdür. Yani kentsel yaşamın yaygınlık kazanması ve gelişme, ilerleme ekonomik büyüme ve bütün anlamıyla örgütlenmiş bir sosyal yaşam olarak görülmeye başlaması son 150 yılda gerçekleşen sanayileşme sürecinin bir ürünüdür.

Son yıllarda Dünyada yaşanan önemli siyasal ve teknolojik gelişmeler küreselleşme kavramını ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme, kentin tarihi de göz önünde bulundurulduğunda, son 200 yıldır toplumsal yaşamı doğrudan etkileyen bir kavram olmuştur. Küreselleşme sürecinde, siyasal, ekonomik, teknolojik ve yönetsel birçok alanda dönüşümler yaşanmaktadır. Bu dönüşümler kentlerde tümü ile gözlenebilmektedir. Kentler 21. yüzyılda bu değişimlerin merkez üssü konumuna gelmişlerdir. Çünkü zihinsel ve mekânsal olarak bu değişimin odak noktasında kentler ve kent yapıları vardır. Bu değişim sürecinde kentleşme, bir bakıma modern dünyanın uğradığı tarihsel değişimin ve ekolojik açıdan bozulmasının bir simgesi ve gerçeği olarak ele alınabilir. Kentler yalnız fiziksel özelliklerini değil, kültürel bütünlükleri ve benzersizliklerini de yitirmeye başlamıştır. Günümüzün; kentleri giderek bir örnekleştiren koşullarında, kimliğini koruyabilen çok az sayıdaki kent kalmıştır.

Gerçekten de kentlerimiz 21. yüzyılda geçmişten getirdikleri kimliklerini korumada zorluklar çekmektedir. Kent dokusundaki yeni yapılanmalar, sadece doğal kaynaklar ve doğal zenginlikler üzerinde baskı yaratmamakta, aynı zamanda yakın geçmiş tarihiyle bağını kopartmış, bütünleşmede zorluklar yaşayan, adeta yeniden kurulmuş yaşam alanı görünümündedirler. Nüfusun kent merkezinde yoğunlaşması, farklı sorunları beraberinde getirmiştir. Su, hava, toprak kirliliği vb. meydana gelmiştir. Bunlar giderek doğa ve insan tahribatıyla karşı karşıya kalmakta ve yok olmaktadır. Kentin tarihi dokusu üzerinde “kentsel dönüşüm projeleri” bağlamında yeni yüksek blok apartmanlar yükselirken; kente yeni gelen yoksul nüfus tarım ve orman alanlarının imara açılmamış arazilerinde gecekondü bölgeleri oluşturmaktadır. Kent merkezlerine yerleştirilen yüksek yapılar, başka yapıları çekerek ruhsuz betonlaşmalar, yeşilsiz alanlar ortaya çıkmaktadır. Kent dekorasyonu da giyim-kuşam gibi dünya modalarından etkilenmekte; beğenilen süsleme ve bezemeler her yerde kullanılmaktadır. Kent merkezlerine, meydanlarına, parklarına benzer düzenlemeler yapılması modernizmin getirdiği standartlaşmanın bir yansımasıdır.

Küreselleşmenin kent kültürü üzerindeki etkisi bütünleşme standardize olama noktasında kentin kendi kimliğini korumaması ile ilişkilidir. Küresel süreçlerin etkisiyle yerel değerlerin ön plana çıkması ve kentleşme hızının yükselmesinin bir sonucu olarak, kentte yaşayan kentlilerin daha modern, sağlıklı ve kaliteli bir yaşam sürdürebilmeleri için kentsel kimlik kavramı ön plana çıkmaktadır.

Dünya ülkeleri, 21. Yüzyıl kentlerinde, bu kimlik kaybının yanı sıra giderek artan kentleşme ve çevre sorunlarına karşı ortak çözüm aramaktadırlar. Kentlerin doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz ve yıkıcı etkileri kentlerin bugünün gereksinimini karşılarken gelecek nesillerin de haklarını korumasının yani sürdürülebilir olmasını gerektirmektedir. Bu nedenle kent disiplinleri, kentleri herkes için daha yaşanabilir hale getirmek için uygun yolları yada en iyi yolları tartışmak araştırmak ve sorgulamak durumundadırlar.

Küreselleşmenin yarattığı homojen mekanlardan biri olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini koruyarak, dünya sahnesinde yer almak isteyen kasabaların ve kentlerin katıldığı uluslar arası bir ağ olarak 1999 yılında başlayan bu hareket, ekonomik ve kültürel küreselleşmen olumsuzluğuna karşı yerel sürdürülebilirliğe dayanarak, çevre, ekonomi ve eşitliği temel alan bir kent modelini amaçlamaktadır.

Hareketin altında yatan varsayımlar kentsel sürdürülebilirliğe dayanmaktadır. Bir kentin sürdürülebilir yerleşmeler olabilmesi için kent ile birlikte kent yakın çevresindeki arazi kullanım planlaması, doğal kaynakların yönetimi, kırsal alanlarla kentin ilişkisinin kurulması, kent ekonomisi, toplumsal konular tarihi kent merkezlerinin yeniden canlandırılması kültür mirası ve turizm konularına öncelik verilmesi gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında Yavaş Kent (Cittaslow) kriterleri ele alındığında (Çevre Politikaları, Altyapı Politikaları, Teknolojiden Yararlanarak Kent Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler, Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi, Misafirperverlik/Konukseverlik, Farkındalık, Yavaş Yemek Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi) kentsel sürdürülebilirliğin 3 önemli boyutu (ekonomik sosyal ve çevre) kentsel gelişmenin 3 boyutu çerçevesinde şekillenmiştir.

Sürdürülebilir kentleşme bağlamında Yavaş Kent (Cittaslow) hareketini incelediğimiz bu çalışmanın birinci amacı; Yavaş Kent kavramının anlaşılmasını sağlamak, ilgili literatürün taranması yoluyla yavaş şehirlerin özelliklerini ortaya çıkarmak, dünya çapında yayılma durumunu ortaya koyarak sürdürülebilir kent olma iddiasını tartışmaktır. Elde edilen veriler ve bilgiler ışığında, Türkiye'nin hali hazırda ilk Yavaş Kent'i Seferihisar'ı inceleyerek, yavaş şehir kriterlerinin hem dünyada hem de ülkemizde belirli bir ölçekte yer alan şehirleri nasıl dönüştürdüğünü/dönüştüreceğini belirleyebilmektir.

Çalışmamızın ikinci amacı; Yavaş Kent olmak demek, aynı zamanda, bir kentin hangi alanda özel olduğunu belirleyerek kendi kentli kimliğini kazanmasıdır. Bir kentin kimliği de, kentte yaşayanların kente sahip çıkmaları, kentlilik bilincine erişmeleri ile yaşatılabilir ve korunabilir. Bu nedenle de Yavaş Kent olgusu, kentte yaşayanların kente sahip çıkmaları ve bu konunun bilincine erişmeleri gerçekleşebilir. Araştırmamızda Yavaş Kent'in Türkiye'deki ilk temsilcisi olan Seferihisar halkı ele

alınmış, Yavaş Kent olgusunun 59 kriterinin somut göstergeleri, genel nitelikleri itibariyle belirlenerek, farklılaşan boyutları kentte yaşayanların algılama biçimleri ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Burada sorgulanmak istenen 2009 yılından bu yana gelişen süreçte, Seferihisar'ın öncesi ve sonrasında, halkın Yavaş Kent (Sakin Şehir) projesine olan algısı, beklentileri ve tutumunun nasıl değiştiğini, halkın bakış açısını nedenlerini belirleyebilmektir. Halkın bu projeye yaklaşımı Yavaş Kent modelinin sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır.

Yöntem olarak tez çalışmasının başlangıcında literatür taraması yapılmıştır. Konuyu içeren sürekli yayınlardaki yerli yabancı makaleler kitaplar ve dergiler taranmıştır. Yerel ve ulusal medyada çıkan haberler takip edilip, analiz edilmiştir. Seferihisar özelinde ise birincil kaynak olarak birebir görüşmeler ve anket yöntemine başvurulmuştur. Yapılan birebir görüşmelerin bir kısmı belediye çalışanları ile, diğer kısmı ise anket uygulanan her kişi üzerinden gerçekleştirilmiştir

3.1.1 Tezin Amacı

Kentlerin sürdürülebilirliğinde, bir model olarak ortaya çıkan Yavaş Kent anlayışı temelinde, birinci aşamada, Yavaş Kentlerin özelliklerini ortaya çıkarmak, dünya çapında yayılma durumunu ortaya koyarak sürdürülebilir kent olma iddiasını tartışmaktır. Elde edilen veriler ve bilgiler ışığında, Türkiye'nin hali hazırda ilk Yavaş Kenti **Seferihisar'ı** inceleyerek, Yavaş Kent kriterlerinin hem dünyada hem de ülkemizde belirli bir ölçekte yer alan şehirleri nasıl dönüştürdüğünü, dönüştüreceğini belirleyebilmektir.

Bilindiği üzere,24 ülke ve 141 kentte uygulanan Yavaş Kent Projesi yükselen değer olarak Avrupa'da kabul görmektedir. Bu nedenle Avrupa Birliği proje destek fonlarının önemli bir diliminin kentlerin sürdürülebilirliği bağlamında, Yavaş Kent projelerine ayrıldığı görülmektedir. Bu nedenle, yerel yönetimlerde, kentlilik bilinci içinde örgütlenen sivil toplum kuruluşlarının desteği ve uygulamalarda halkın katılımının ön plana çıkması beklenmektedir. Bu bağlamda Yavaş Kent projesinin başarıya erişmesinde, kentlilerin algıları, beklentileri ve tutumları, projeye verdikleri destekleri Yavaş Kent modelinin başarısını şekillendirecektir. Bu temelden hareketle, tezin diğer

bir amacı da, Türkiye’de Yavaş Kent uygulaması olarak Seferihisar Belediyesinin girişimlerini kentlilik bilinci içinde nasıl şekillendiğini ortaya koymaktır. Seferihisarlıların Yavaş Kent Projesindeki algıları, beklentileri ve tutumları, Yavaş Kent temel felsefeleri çerçevesinde ortaya konarak hazırlanan anket formunun uygulanması ve elde edilen verilerin bilgisayar ortamında değerlendirilmesidir. Bu değerlendirme de Seferihisar halkının desteğini ortaya çıkarmaktadır.

3.1.2. Tezin Hipotezleri

Yavaş Kent kriterleri kapsamında gerçekleştirilen dönüşüm çalışmalarının Seferihisar’ın ekonomik ve sosyal refahında olumlu değişme sağlayacağı beklenmektedir.

Yavaş Kent uygulamalarında projeye yönelik maddi yatırımlar kadar projelerin temel felsefesinin kentte yaşayanlar tarafından benimsenmesi beklenmektedir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.2.1Araştırmanın Evreni

Seferihisar ilçesi [İzmir](#)’in güneybatısında ve [Ege Bölgesi](#)’nde yer almaktadır. 2011¹⁵² yılı istatistiklerine göre 30.890 kişiden oluşan Seferihisar’ın yüzölçümü 386 km²’dir. Seferihisar’ın il merkezine uzaklığı 45 kilometredir. Kuzeyde Urla ve Güzelbahçe, doğuda Menderes ile çevrilidir. İlçenin batısının ve güneyinin Ege Denizi’ne kıyısı olmakla birlikte ilçe merkezi denizden 5 kilometre içeride bulunmaktadır. 49 km ile Türkiye’nin en uzun sahil şeridine sahiptir. Seferihisar’ın sosyo-kültürel yaşamı, bir taraftan ilçenin İzmir Kent merkezine yakınlığı, diğer taraftan İzmir-Seferihisar-Kuşadası karayolunun ilçe merkezi kenarından geçmesi ve ilçe kıyılarının turistik kimlik taşıması nedeniyle, sürekli bir dinamizm ve değişim içerisindedir.¹⁵³

Seferihisar’da geçmişten bugüne ulaşmış yerel adetler ve yerel olarak kutlanan bazı şenlikler, Rum ve Türk halkının birlikte oturdukları zamanlardan kalma birer kültür

¹⁵² http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=35&p_kod=1&p_yil=2011&p_dil=1&desformat=html

¹⁵³ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., s.82

zenginliği ve mirasıdır. Bunların bir kısmı unutulmaya yüz tutmuş, bir kısmı ise hala ilk gün ki canlılığı ile kutlanmaktadır.¹⁵⁴

Seferihisar ilçesi genelinde ekonomik faaliyetlerin temelini tarım ve onun içerisinde de zeytincilik oluşturmakta iken, narenciye ve [enginar](#) yetiştiriciliği ile süs bitkileri ağırlıklı seracılık, hayvancılık son yıllarda önemli gelir kaynağı olmaya başlamıştır. Öte yandan balıkçılık devam ederken, turizm; günümüzde ilçe ekonomisine katkı veren en önemli sektörlerden biri haline gelmiştir. Nüfusun % 80'i tarımla uğraşmaktadır.¹⁵⁵

Seferihisar'da 19. yüzyıl sonlarında bağcılık ve zeytincilik yanında tahıl tarımının da önem kazandığı, alandaki birçok un değirmeninin varlığıyla kanıtlanmaktadır. Ayrıca un ve zeytinyağı fabrikaları ile üzüm depoları Seferihisar'ın tarihte de önemli bir tarım merkezi olduğunun göstergesidir.¹⁵⁶ Günümüzde, Seferihisar'da ekonomik faaliyetlerin temelini tarım ve turizm oluşturmaktadır.¹⁵⁷

Seferihisar ilçesi topraklarının kullanım şekline bakıldığında, en geniş araziye ormanların kapladığı (%52.9), arkasından %25.6 oranı ile tarım alanlarının geldiği görülür.¹⁵⁸

Tablo 6. Seferihisar ilçesinde Arazinin Kullanım şekli

Kullanım Şekli	Alanı (da)	%
Tarım alanı	95370	25.6
Çayır ve mera	3580	1.0
Orman	196840	52.9
Bataklık, kayalık ve yerleşme	76410	20.5
TOPLAM	372200	100.0

Kaynak: Seferihisar Kaymakamlığı, 2004: 96.

¹⁵⁴ a.g.e., s.82.

¹⁵⁵ http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar,_%C4%B0zmir

¹⁵⁶ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e.,s.56.

¹⁵⁷ <http://www.cittaslowseferihisar.org/index>.

¹⁵⁸ Seferihisar Kaymakamlığı, a.g.e., .96.

Seferihisar tarım alanlarının %13 ünü meydana getiren narenciye alanları içinde “satsuma” cinsi mandalina yetiştiriciliği başta gelir. Mandalinanın önemli bir bölümü dış ülkelere ihraç edilmektedir.

Yöreye özgü ekonomi ürünleri, yerel kültürün bir parçasıdır. Bunların hepsi tarımsal ürünlerdir ve köylerdeki kooperatifler bu ürünlerin çeşitlenmesinde ve gelir elde edilmesinde başrolü oynamaktadır. Sözelimi; Gödence Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nin zeytin, zeytinyağı, pekmez, bal, reçel, tarhana, kuru üzüm, sabun, ceviz, badem, ev şarabı gibi ürünleri “Gödence” markasıyla satılmakta ve turizm geliri olarak Seferihisar’a katma değer sağlamaktadır.¹⁵⁹

İlçenin sanayi ve ticaret hayatında çeşitli alanlarda faaliyet gösteren işletme, fabrika, atölye ve imalathaneler bulunmaktadır. Bunları saymak gerekirse; İlçe merkezinde tanzim et satış mağazası ve otobüs işletmesi olmak üzere 2 adet belediye iktisadi teşekkülü, 11 adet un fabrikası, 9 adet mandıra, 8 adet zeytinyağı fabrikası, 11 adet yaş meyve-sebze paketlenme işletmesi, 2 adet beşer tonluk süt toplama merkezi, 50 adet marangoz imalathanesi, 10 adet soğuk demir atölyesi, 6 adet alüminyum ve 4 adet plastik imalathanesi bulunmaktadır. Narenciye paketlenme tesislerinde işlenen ürünler ihraç edilmekte, diğer imalathane ve atölyeler ise ancak ilçe ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Seferihisar’da turizm potansiyelinin temel çekicilikleri doğal coğrafi özelliklere dayalıdır. Bunlar; kıyı ve deniz, dağlar ve ormanlar, termal sular, iklim, olmak üzere gruplandırılabilir. Bugün Seferihisar turizminde gelinen noktaya bakıldığında; turizm potansiyelinin çok az bir kısmının (kıyılar ve deniz) kullanıldığı, o nedenle de yalnızca kıyı turizminin geliştiği görülmektedir.

Seferihisar, turizm anlamında hem iç hem de dış pazarla ilişkilidir. İç pazar alanı başta İzmir’le şekillenirken, yakın çevredeki illeri de içine almaktadır. Seferihisar’ın dış pazarı Avrupa ve özellikle Fransa ağırlıklıdır. Bu tabloya ve bugüne göre, Seferihisar’ın turizm pazarı dar ve az çeşitlidir. Pazarın çeşitlenmesi arttır ve bunun için birçok

¹⁵⁹ Soykan, a.g.m., s.165.

konuda yapılması gerekenler vardır; onlardan biri de alternatif turizm türlerini devreye sokmaktır.¹⁶⁰

Tablo .7. Seferihisar Turizm Potansiyeli

G Ü Ç L Ü Y Ö N	-Turizme uygun coğrafi konum,	-Yakınlık ve ulaşım kolaylığından yararlanma	F I R S A T L A R
	-İzmir kent merkezine ve havalimanına yakınlık.	-Doğal coğrafi kaynakların birçoğunun turizmde henüz kullanılmamış olması,	
	-Temiz kıyı ve temiz deniz,	-Termal turizm, eko turizm, kültürel turizm, kırsal turizm, tarımsal turizmi geliştirme olanakları,	
	-Zengin termal su kaynakları,	-Sığacık Yat Limanının yapımı ve yat turizminin ilçeye getireceği dinamizm.	
	-Zengin orman örtüsü		
Z A Y İ F Y Ö N	-Turizme uygun iklim koşulları		R İ S K L E R
	-Teos antik kenti.		
	-Sığacık Kalesi,		
	-Turizmde örgütlenmenin olmayışı	-Tek turizm türünün, kıyılarda yoğunlaşmasının getireceği sorunlar (kirlilik, betonlaşma...)	
	-Tanıtım eksikliği.	-Turizmde çeşitlenmeye gidilmesinin getireceği sorunlar (aşırı su tüketimi, amaç dışı kullanım...)	
Z A Y İ F Y Ö N	-Kültürel ve tarihi mirasın korunamaması,	-Mevcut talebi koruyamama.	R İ S K L E R
	-Kıyı turizmine bağımlılık.	-Rekabet avantajlarını kaybetme.	
	-Konaklama tesislerinin tür ve sayıca yetersizliği,		
	-Talep yaratılamaması,		

Resim.26. Seferihisar Harita Görünümü

¹⁶⁰ Soykan, a.g.m., s.168.

3.2.2 Araştırmanın Örneklemi

Seferihisar'ın, Cumhuriyet, Çolak İbrahim Bey, Hıdırlık, Atatürk, Bengiler, Mersin Alanı, Payamlı, Sığacık, Tepecik, Turabiye, Ulaş ve Camikebir adlarında 12 mahallesi, Beyler, Çamtepe, Düzce, İhsaniye, Gödençe, Kavakdere, Orhanlı ve Turgut adlarında 8 köyü bulunmaktadır.¹⁶¹

Örneklem sayısı, Sığacık Bölgesi 39 kişi, Ulaş ve Ürkmez Bölgeleri 11 kişi,

Seferihisar	Kişi sayısı
Ulaş_Ürkmez	11
Akarca- Akkum	14
Seferihisar_merkez	36
Seferihisar_Toplam	61
Sığacık	39
Genel Toplam	100

Tablo.8. Örneklem Bölge Dağılımı

Akarca ve Akkum Bölgeleri 12 kişi, geri kalan 38 kişi Seferihisar merkez olmak üzere 100 kişi olarak sınırlandırılmıştır. İlk önce Sığacık ve Seferihisar merkezinde 12 kişi üzerinde pilot çalışma yapılmış, çıkan sonuçlara göre anket formu yeniden şekillendirilmiştir. Yapılan pilot çalışma sonucunda, Sığacık ve Seferihisar merkez bölgelerindeki görüş farklılıkları ve Seferihisar'ın sakin kent olma sürecinde ve sonrasında, Sığacık bölgesini pilot bölge olarak kullanması, araştırma örnekleminin iki ayrı bölge olarak ele alınıp çapraz tablolarda bu şekilde değerlendirilmesine neden olmuştur. Örnekleme dahil olan bireylerin seçiminde özellikle 18 yaş üstü ve ekonomik açıdan aktif olan çalışan kesim olmasına dikkat edilmiştir. Sığacık bölgesinde yapılan çalışmalarda esnaf ve Sığacık Kale İçerisinde oturan birebir Araştırma Ocak ve

¹⁶¹ <http://www.seferihisar.gov.tr/> (10.03.2012)

Şubat 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup veriler Mart 2012 ayı içerisinde SPSS programıyla değerlendirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Tekniği

Veri toplama aşamasında bazı varsayımlar temel alınarak anket yapılmış ve bulguların değerlendirilmesinde kullanılmıştır. Seferihisar da yaşayan kişilere sakin şehir hakkında bilgi, düşünce, ve davranışlarını ölçmek amacıyla doğrudan gözlem ve yüz yüze görüşme teknikleri kullanılarak anket uygulanmış, yaptıkları yorumlar ayrıca belirtilmiştir. Araştırma süreci içerisinde tabloların içerik analizini yapabilme konusunda özel görüşmelerden elde edilen veriler (belediye çalışanları ve Seferihisar halkı) ayrıcalıklı olarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler bir bütün içinde değerlendirirken sayısal verilerin anlamlandırılmasında araştırmaya katılanların sosyal psikolojik ve kültürel tepkileri değerlendirme içinde kullanılmıştır.

Anket formu iki bölümden oluşup, ilk bölüm örneklemin demografik ve toplumsal özelliklerini ölçmek amacıyla 16 kapalı uçlu soru, ikinci bölüm ise 2 açık uçlu soru ve anket uygulaması sırasında birebir görüşmelerde katılımcıların soru cevabı hakkındaki düşüncelerini irdelemek amacıyla 12'si yarı kapalı uçlu olmak üzere toplam 28 soru ile anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formunun geçerliliğini denemek amacıyla küçük bir grup üzerinde pilot çalışma yapılmış, anlaşılakta zorlanılan sorular düzeltilmiş, eksik olduğu düşünülen sorular yeniden düzenlenmiştir. Toplamda 100 kişiye uygulanan bu çalışma sonucunda, ankette yer alan iki açık uçlu soru gruplandırılarak verilen cevaplar kişi sayıları ile eşleştirilmiş, geri kalan sorular 100 cevaplayıcıdan elde edilen veriler olarak SPSS(19.0) işlenmiş, veri girişi tamamlandıktan frekans ve yüzdelik değerler alınmış, bunlar tablolar halinde gösterilip Excel programı yardımı ile grafiklendirilmiş, Ki-kare bağımsızlık testiyle çapraz tablolar oluşturulmuş ve verilerin değerlendirilmesine geçilmiştir

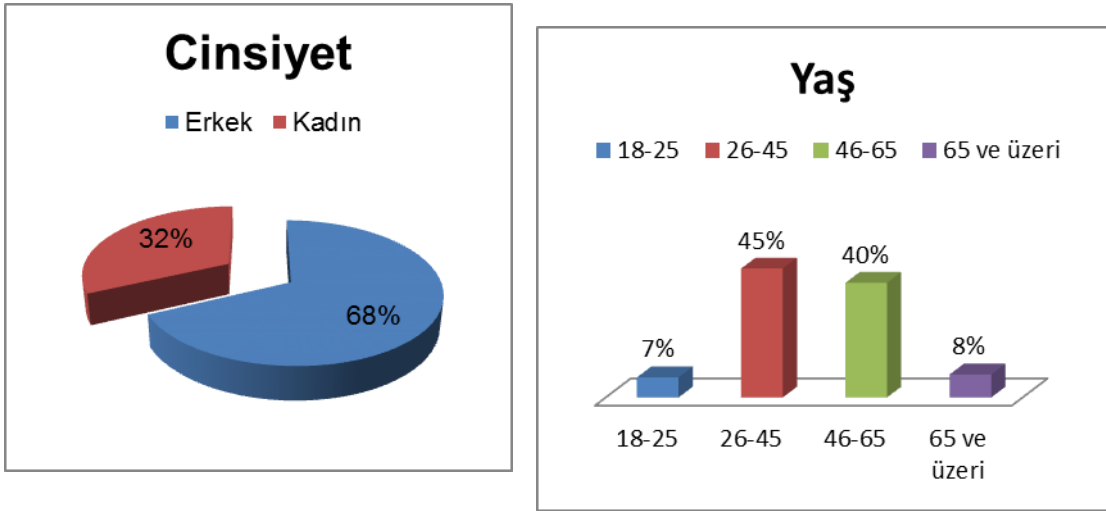
BÖLÜM. IV.

DEMOGRAFİK, TOPLUMSAL ÖZELLİKLER VE SAKİN ŞEHİR ALGISI

4. Demografik ve toplumsal özellikler

Demografik özellikler bölümünde araştırmaya dahil olan görüşmecilerin cinsiyet, yaş, medeni durum, yerleşim birimlerine göre doğum yeri, eğitim düzeyi, meslek ve halen yapılan iş ile gelir durumları özellikleri bağlamında ele alınmıştır.

4.1. Cinsiyet ve Yaş Durumu

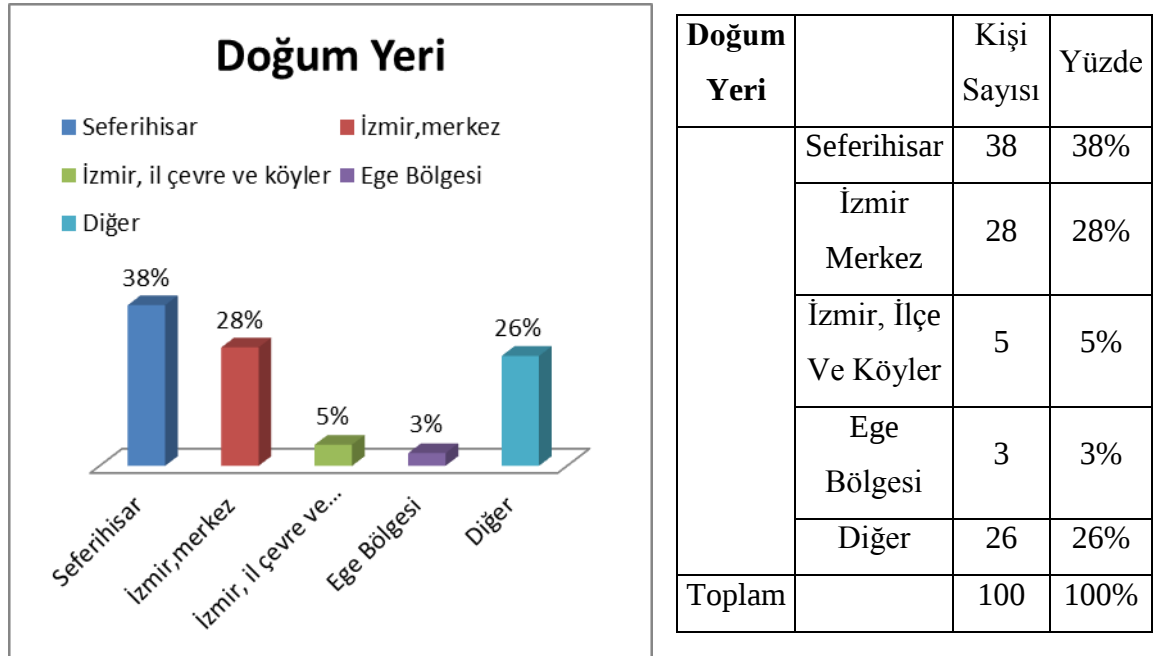

Tablo .9. Cinsiyet Ve Yaş Durumu Tablosu Ve Frekansları

Cinsiyet		Kişi Sayısı	Yüzde	Yaş		Kişi Sayısı	Yüzde
Toplam	Erkek	68	68%	Toplam	18-25	7	7%
	Kadın	32	32%		26-45	45	45%
					46-65	40	40%
		100	100%		65üstü	8	8%
						100	100%

Katılımcıların yaş ortalaması değerlendirildiğinde nüfusun %85'i 26-65 yaş aralığındadır. (%45'i 26-45 yaş aralığında , %40'ı 46-65 yaş aralığında) 25 yaş altı nüfus %7 iken 65 yaş üstü grup %8 dir. Bu oranlar ekonomik ve sosyal yönden etkin bir nüfus aralığı olarak Seferihisar genel nüfus yaş dağılımı ile paralellik göstermektedir. Cinsiyet dağılımında ise 18 yaş üstü kadın nüfusun sınırlı sayıda olması nedeniyle kadınlara erişimde özel dikkat gösterilerek oran 3/1 e yükseltilmiştir.

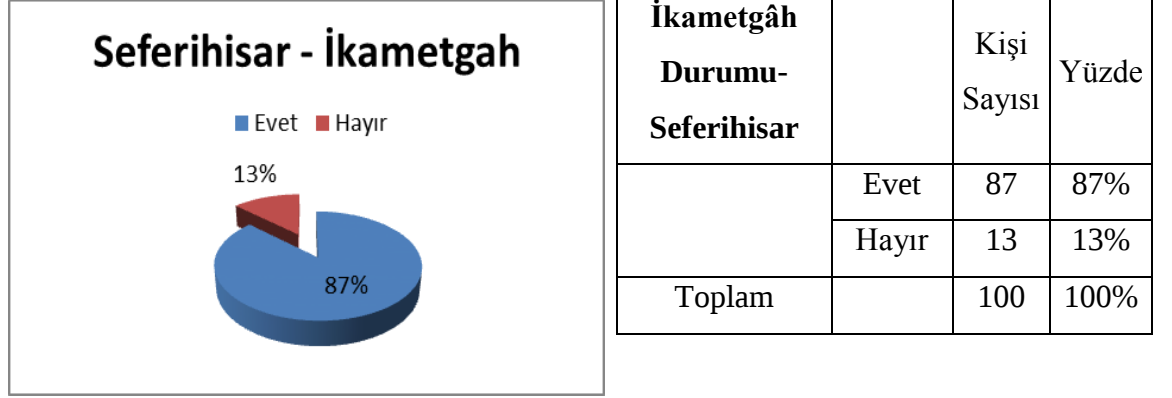
4.2. Doğum Yeri ve İkametgah Durumu

Tablo 10. Doğum Yeri Tablosu Ve Frekansı

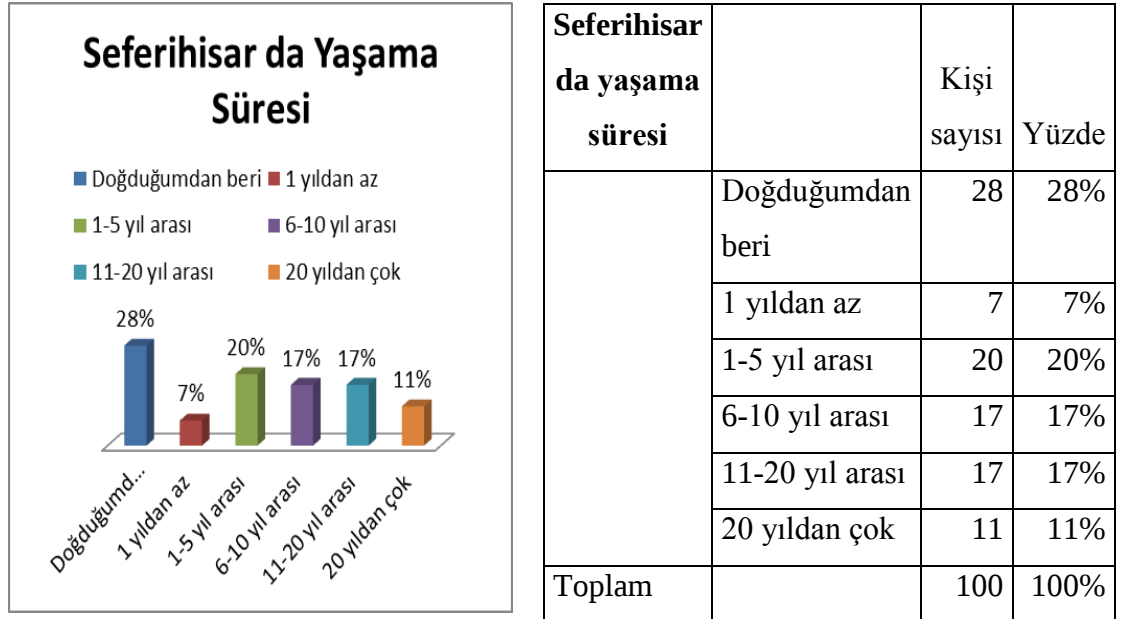
Araştırmaya katılanların %62'sinin Seferihisar doğumlu olmaması (%28'i İzmir merkezde, %5'i İzmir ve çevresinde, %3'ü Ege bölgesinde, %26'sı ise farklı şehirlerde) ve diğer kategorisini işaretleyenlerinin çoğunun doğu illerinden birini belirtmeleri, görüşülen bireylerin göç ya da başka nedenler ile buraya yerleştiklerini ifade etmektedir. Seferihisar'ın ekonomik sisteme entegre olmasında kentsel iş yapısında gereksinim duymuş oluğu iş kolları genellikle tarım sektörü ve hizmet sektörünü kapsamaktadır. Bu nedenle, Seferihisar'ın tarımsal olanaklarının fazla olması, ilkbahar ve sonbahar da ilçe nüfusunun tarım işçiliğine yetmemesi, doğu illerinden

gelenlerin ilk başta buraya mevsimsel işçi olarak geldiklerini daha sonra burada yaşamayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Tablo.11. Seferihisar Da İkametgâh Tablosu Ve Frekansı

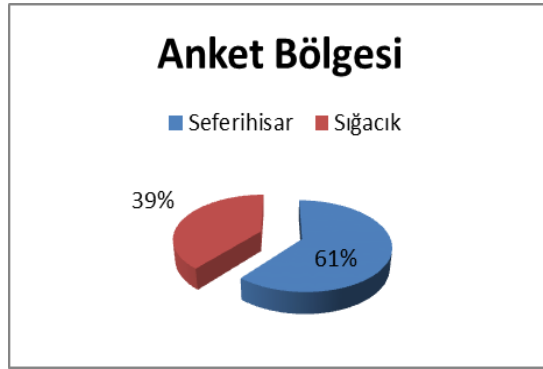
Yine araştırmaya katılan bireylerin %13 burada ikamet etmediğini vurgulayarak ekonomik ve sosyal yaşam alanı olarak farklı yerleşim birimini tercih ettiklerini, Seferihisar'ın konumu gereği İzmir ve diğer ilçelere erişimi kolaylığı ve ayrıca iş nedeniyle yakın çevrelerden buraya gidip geldiklerini, bir kısmının da emeklilik sonrası buraya yerleşerek, ikinci konut alanları olarak burayı tercih ettiklerini ifade etmektedir.

Tablo. 12. Seferihisar'da Yaşama Süresi Ve Frekansı

Seferihisar’da yaşama süresi baz alındığında, %72’sinin (%20’si 1-5 yıl arası, %17’si 6-10 yıl arası ve 11-20 yıl arası, %11’i 20 yıldan çok) hayatlarının belli dönemleri okul yada iş nedeniyle farklı yerleşim birimlerinde geçirdikleri daha sonraları yaşam alanı olarak Seferihisar’ı tercih ettiklerini göstermektedir. Sadece %7’lik bir kısmın 1 yıldan az bir süredir burada yaşaması, geriye kalan %9’luk kısmın ise yaşam alanı olarak burayı tercih etmesi sorular cevaplanırken Kasım 2009 da başlayan Seferihisar’ın Sakin Şehir Statüsünün değerlendirilmesinde halkın bu konuda ki farkındalığı açısından önem taşımaktadır.

4.3.Anketin Uygulandığı Bölge

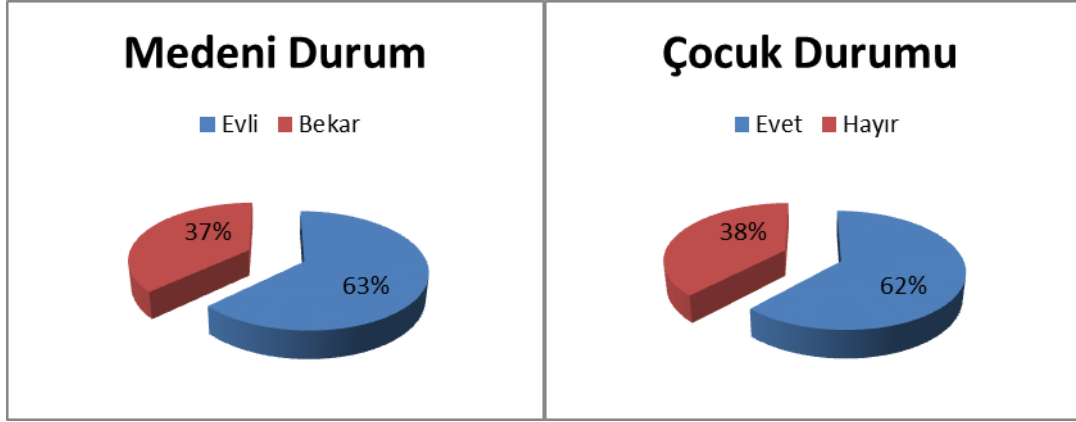

Anket Bölgesi		Kişi Sayısı	Yüzde
	Seferihisar	61	61%
	Sığacık	39	39%
Toplam		100	100%

Tablo .13. Yerleşim Yeri Dağılımı

Örneklelimimiz Ulaşmış, Akarca, Ürkmez gibi farklı yerleşim birimlerinde de gerçekleştirilmiş olsa, bunlar Seferihisar’a dahil edilmiştir. Sığacık’ın ayrı bir birim olarak gösterilmesi pilot araştırma sırasında, bu bölgelerde görüşülen kişilerin farklı görüşlere sahip olmasından dolayı anketin yeniden gözden geçirilip böyle bir gruplandırma yapılarak değerlendirilmesine neden olmuştur. Aynı zamandan adaylık süreci boyunca ilk tanıtımların Sığacık Bölgesinin potansiyelleri göz önüne alınarak yapılması ve üye olduktan sonra kriterler bağlamında gerçekleştirilen projelerin ilk ayaklarının bu bölgede gerçekleştirilmiş olması halkın konu ile ilgili farkındalığı açısından önem taşımaktadır.

4.4. Aile Büyüklüğü ve Eğitim

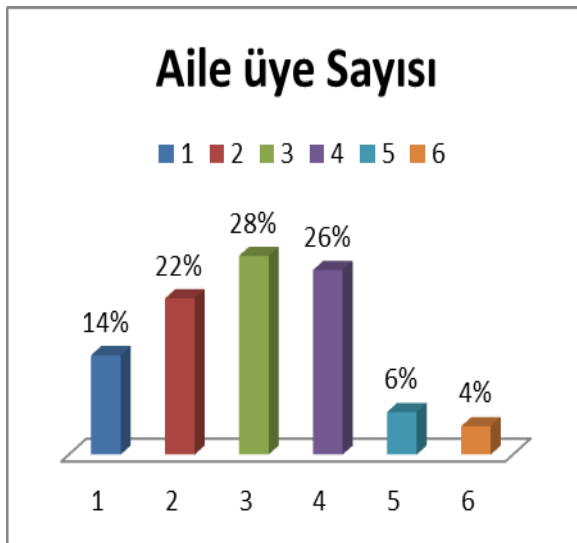

Tablo.14. Medeni Durum Ve Çocuk Durumu Tablosu Ve Frekansları

Medeni Durum		Kişi Sayısı	Yüzde
	Evli	63	63%
	Bekar	37	37%
Toplam		100	100%

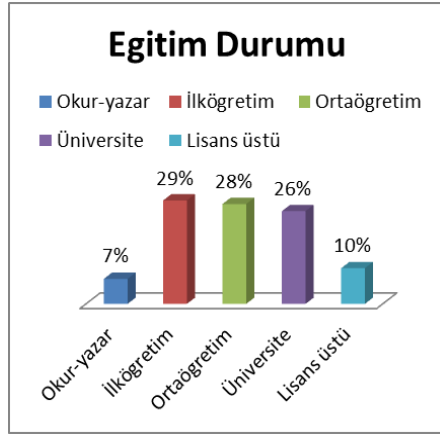
Çocuk Durumu		Kişi sayısı	Yüzde
	evet	62	62%
	hayır	38	38%
Toplam		100	100%

Tablo 15 Aile Üye Sayısı Tablosu Ve Frekansı

Aile Üye Sayısı		Kişi Sayısı	Yüzde
	1	14	14%
	2	22	22%
	3	28	28%
	4	26	26%
	5	6	6%
	6	4	4%
Toplam		100	100%

Yukarıda ki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin %37'si bekar, %63'ü evlidir.%62'si çocuklarının olduğunu, %38 bekar olduğunu yada çocuk sahibi olmadığını belirtmiştir. Daha önceki nüfus verilerinde sadece % 7'nin 18 yaş içinde olması ve nüfusun ağırlıklı kısmının 26-46 yaş aralığında olmasına karşın %37'sinin bekar olması dikkat çekicidir. İzmir'in yoğun göç alan ilçelerinden biri olan Seferihisar'ın genç aktif bir nüfusa sahip olmasına rağmen evlilik kurumuyla aile kurmalarında gecikme olduğu düşünülmektedir. Aynı çatı altında kaç kişi yaşandığına dair yapılan analizinde Örneklemimizin % 76'sının 2, 3, 4 kişilik aile üye sayısı altında toplanması, görüşülen kişilerin çekirdek aile yapısına sahip olduğu izlenimini yaratmıştır.

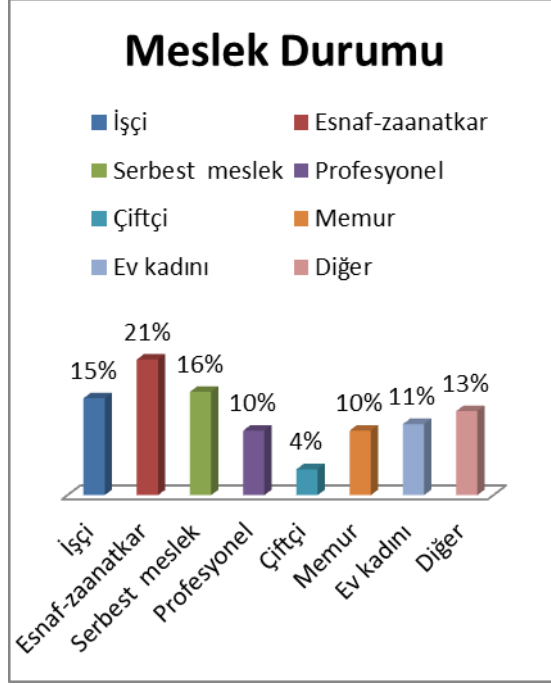

Eğitim Durumu		Kişi Sayısı	Yüzde
	Okuryazar	7	7%
	İlköğretim	29	29%
	Ortaöğretim	28	28%
	Üniversite	26	26%
	Lisansüstü	10	10%
Toplam		100	100%

Tablo.16 Eğitim Durumu Tablosu Ve Frekansı

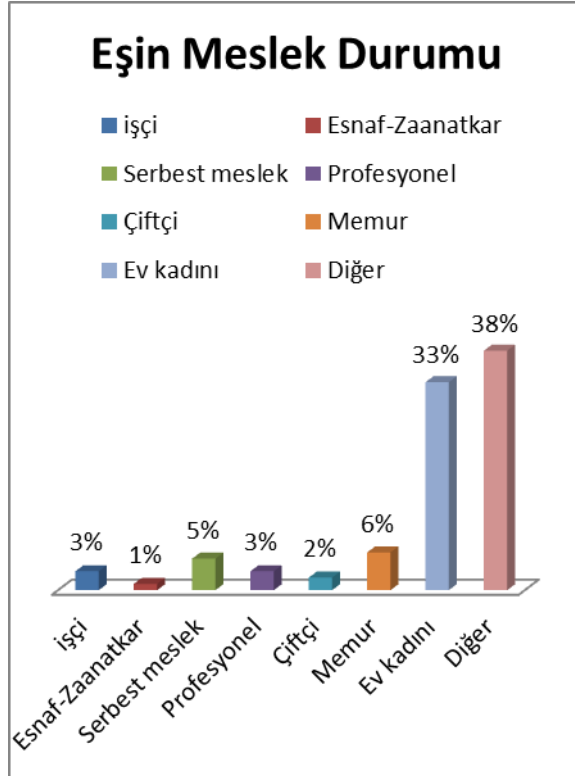
Bu verilerden de anlaşılacağı üzere, örneklemimizin %7'si sadece okur-yazar, 29 %29'u ilköğretim, %28'i ortaöğretim, %26'si üniversite mezunu olup %14'ü lisans üstünü bitirmiştir. Ankete katılanların % 64'ünün lise dengi veya üniversiteden mezun olması, eğitim seviyesinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum ankete katılan bireylerin Seferihisar'da yaşama süreleri ile ilişki kurulduğunda, Seferihisar'ın eğitim olanakları konusunda yetersiz kalmasına rağmen, (üniversitenin bulunmaması, lise dengi okulların azlığı vb.) bireylerin eğitim nedeniyle uzak kaldıkları süreleri dışında, Seferihisar'ı bir yaşam alanı olarak benimsemiş olmaları olarak açıklanabilir.

4.5.Ekonomik Durum

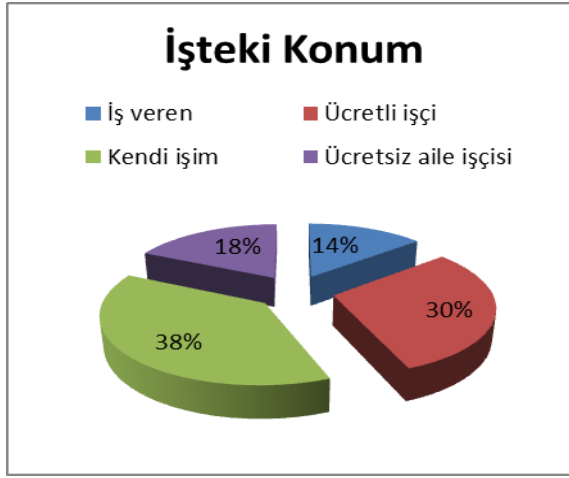

Meslek		Kişi Sayısı	Yüzde
	İşçi	15	15%
	Esnaf-Zanaatkar	21	21%
	Serbest Meslek	16	16%
	Profesyonel	10	10%
	Çiftçi	4	4%
	Memur	10	10%
	Ev Kadını	11	11%
	Diğer	13	13%
Toplam		100	100%

Tablo.17. Meslek Dağılımı Tablosu Ve Frekansı

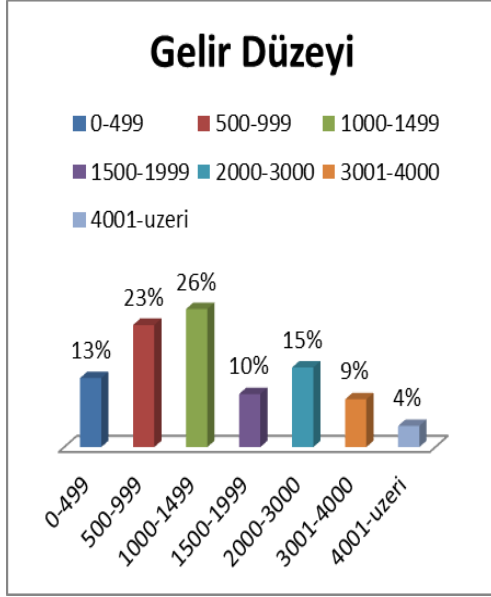
Eşin Meslek Durumu		Kişi Sayısı	Yüzde
	İşçi	3	3%
	Esnaf-Zanaatkar	10	1%
	Serbest Meslek	5	5%
	Profesyonel	3	3%
	Çiftçi	2	2%
	Memur	6	6%
	Ev Kadını	33	33%
	Diğer	38	38%
Toplam		100	100%

Tablo 18. İşteki Konum

Araştırmaya katılan bireylerin mesleki durumu incelendiğinde, Seferihisar'ın ekonomik yapısı tarım ve turizme dayalı bir kentin tipik özelliğini yansıtmaktadır. Diğer bir ilgi çekici nokta ise, %68 lık erkek popülasyonunun yarsından fazlasının(%33) eşlerinin çalışmıyor yada ev hanımı olduğudur. Yavaş kentin kriterleri ve yapılanlar örneğin kadın emeği evleri vb ev hanımlığını üretken bir hale getirerek ekonomik sürece dahil etmiştir. . Bu durum sakin şehir projesinin önemli bir adımının ev kadınlarının ekonomik süreçte var olmasına yönelik çalışmalarının gerçekleştirilmesini doğrular niteliktedir.% 38 lık diğer kısmında istihdam edenlerin mesleki eğitim kursları ve el emeği işlerinde var oldukları gözlenmiştir.

Ücretsiz aile işçisinin %18 olması tarımda küçük aile işletmeciliğinin yaygınlığı kadar turizm sektöründe yer alan küçük aile işletmelerinin de bulunduğunu göstermektedir. Yine bu koşullar aynı zamanda kendi işinde çalışanların oranını %38 gibi bir orana yükseltmektedir.

Gelir Düzeyi		Kişi Sayısı	Yüzde
	0-499	13	13%
	500-999	23	23%
	1000-1499	26	26%
	1500-1999	10	10%
	2000-3000	15	15%
	3001-4000	9	9%
	4001-Üzeri	4	4%
Toplam		100	100%

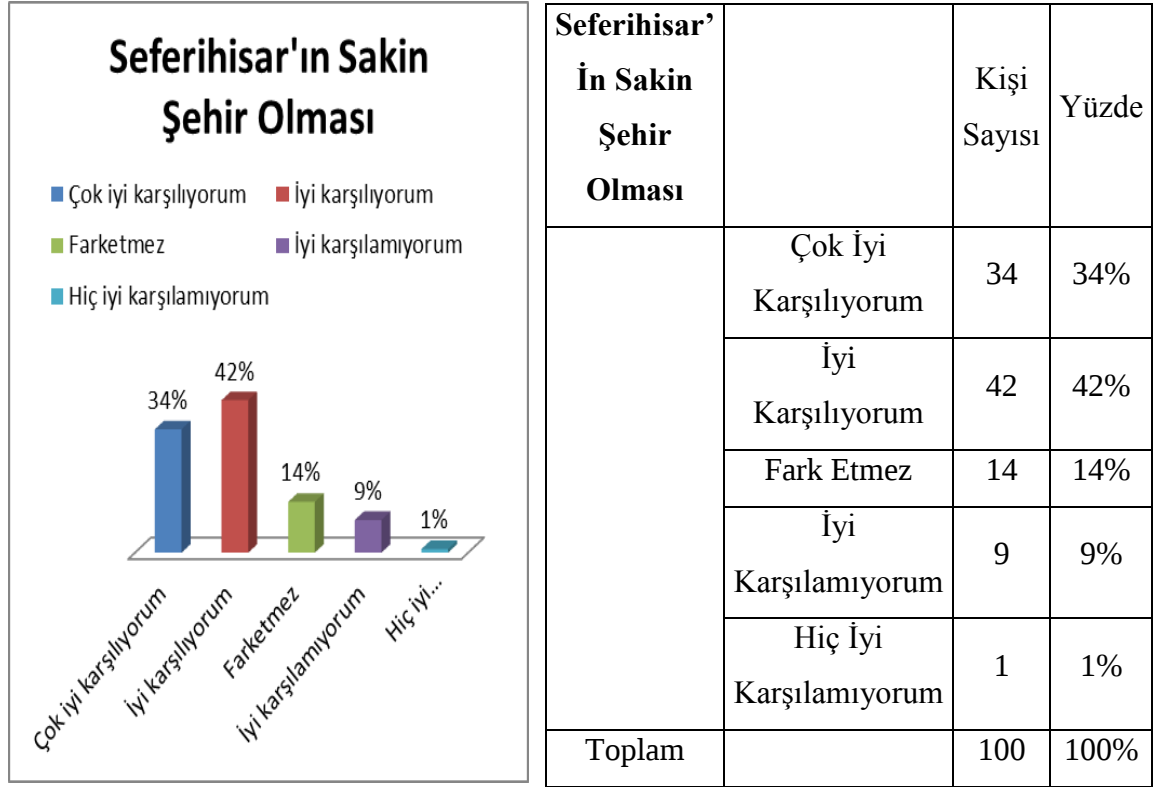
Tablo.19. Gelir Düzeyi Tablosu

Veriler değerlendirildiğinde, ankete katılanların %69'unun Seferihisar'ın ekonomik yapısına uygun olarak tarım ve turizm alanlarına yönelik istihdam etmiş olduğu gözlenmektedir (% 15'i işçi, %21'si esnaf-zanaatkar, %16'sı serbest meslek, %4'ü çiftçi, %13'ü diğer). Aynı zamanda bireylerin işteki konumları göze alındığında toplamda %82'lik kısmın ekonomik süreçte etkin oldukları ve istihdam sorununun olmadığı gözlenmiştir. Bu durum gelir düzeyi tablosunda %64'lük kısmın 1000 TL ve üzeri kişisel aylık gelire sahip olmasıyla paralellik göstermektedir.

BÖLÜM V

SEFERİHİSARLILARIN SAKİN ŞEHİR ALGISI

5.1. Seferihisar'ın Sakin Şehir Olmasını Karşılama

Tablo.20. Seferihisar'ın Sakin Şehir Olma Statüsünü Karşılama Tablosu ve Frekansı

Seferihisar'ın Sakin Şehir olmasını, verilerden de görüldüğü üzere, örneklemimizin %34'ü çok iyi karşılıyorum ve %42'si iyi karşılıyorum cevabını vermiştir. Cevapların ardından yapılan açıklamalarda Sakin şehir olarak Seferihisar'ın adının duyurulup tanınmaya başlandığı ve bu sayede turizm ve ekonomik açıdan Seferihisar'ın bir ivme kazandığı vurgulanmıştır. Örneklemimizin %14'ü fark etmedi cevabını vererek Seferihisar da herhangi bir değişim gözlemediğini ifade etmiştir. %9'u iyi karşılamıyorum cevabını vererek Sakin Şehir'e olumsuz baktıkları söylemişlerdir. Nedenleri irdelendiğinde, Seferihisar'da sosyal yaşantının zaten zayıf olduğunu bu

sürecin sosyal yaşamı daha da geriletebileceğini ve hayatın giderek daha pahalılaştığını vurgulamışlardır.

Seferihisar'ın Sakin Şehir Olması* Yerleşim Yeri

			Yerleşim Yeri		Total
			Seferihisar	Sığacık	
Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	Çok iyi karşılıyorum	Sayı	18	16	34
		% Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	53%	47%	100%
		% Yerleşim Yeri	30%	41%	34%
	İyi karşılıyorum	Sayı	24	18	42
		% Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	57%	43%	100%
		% Yerleşim Yeri	39%	46%	42%
	Fark etmez	Sayı	10	4	14
		% Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	71%	29%	100%
		% Yerleşim Yeri	16%	10%	14%
	İyi karşılamıyorum	Sayı	8	1	9
		% Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	89%	11%	100%
		% Yerleşim Yeri	13%	3%	9%
	Hiç iyi karşılamıyorum	Sayı	1	0	1
		% Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	100%	0%	100%
		% Yerleşim Yeri	2%	0%	1%
Total	Sayı	61	39	100	
	% Seferihisar’ın Sakin Şehir Olması	61%	39%	100%	

Tablo .21. Sakin Şehir Olma Ve Yerleşim Bölgesi Çapraz Tablosu

Seferihisar'ın sakin şehir olma statüsünü nasıl karşılıyorsunuz sorusunu demografik özellikler bakımından incelediğimizde, anketin yapılan bölgelere göre analizinde anlamlı bir farklılaşma olduğu göze çarpmıştır. Sığacık bölgesinden ankete katılan bireylerin % 87'si konuya olumlu yaklaşırken (%41 çok iyi karşılıyorum, %46 iyi karşılıyorum), iyi karşılamıyorum cevabını veren 9 kişiden 8' inin (%89) Seferihisar

bölgesinden olması, Seferihisar Bölgesinde yapılan yatırımların Sığacık’a oranla eksik veya henüz benimsenemediğini vurgular niteliktedir. Yapılan birebir görüşmeler sırasında, Sığacık’ın yapılan yatırımlarla zenginleştiği, gelen turistlerin Seferihisar merkeze uğramadan Sığacık’a giderek Seferihisar’daki esnafın göz ardı edildiği vurgulanmıştır.

5.2.Sakin Şehir Hakkında Bilgi Sahibi Olma

Sakin şehir Hakkında Bilgi		Kişi sayısı	Yüzde
	Evet	40	40%
	Hayır	26	26%
	Kısmen	34	34%
Toplam		100	100%

Tablo.22 Sakin Şehir Hakkında Bilgi Tablosu Ve Frekansı

Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin % 40’ı Evet, %34’ü Kısmen, % 26’sı Hayır cevabını vermiştir. Kısmen cevabını veren kişiler, bilgilerinin çoğunun kulaktan dolma olduğunu, medyadan duydukları ile yetindiklerini ifade etmişleridir. Halka yeterince anlatılmadığını, içeriği hakkında bilgi eksiklikleri olduğunu vurgulamışlardır. Hayır cevabını veren kişiler Sakin şehir hakkında yeterli bilgilendirme yapılmadığını ve konunun kendileri için çok önem taşımadığından dolayı bilgilenmek için bir çaba göstermediklerini kaydetmişlerdir.

Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi * eğitim durumu

			Eğitim Durumu					Total
			Okur Yazar	İlk Öğretim	Orta Öğretim	Üniversi te	Lisans Üstü	
Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	Evet	Sayı	3	4	13	15	5	40
			8%	10%	33%	38%	13%	100%
		% Sakin Şehirli olma konusunda yeterli bilgi	43%	14%	46%	58%	50%	40%
	Hayır	Sayı	3	15	3	2	3	26
			12%	58%	12%	8%	12%	100%
		% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	43%	52%	11%	8%	30%	26%
	Kısmen	Sayı	1	10	12	9	2	34
			3%	29%	35%	26%	6%	100%
		% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	14%	34%	43%	35%	20%	34%
Total		Sayı	7	29	28	26	10	100
			7%	29%	28%	26%	10%	100%
		% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tablo.23. Sakin Şehirli Olma Ve Eğitim Durumu Çapraz Tablosu

Sakin şehir hakkında yeterli bilginiz var mı sorusunu demografik özellikler bakımından incelediğimizde, ankete katılan bireylerin eğitim durumlarına göre bu konu hakkındaki hakimiyetlerinin değiştiği gözlenmektedir. Evet cevabı verenlerin % 51'nin (%38 Üniversite, %13 Lisans üstü) en azından üniversite mezunu olması, Hayır cevabını verenlerin %58'nin ilköğretim mezunu olması, bireylerin okullaşma oranı arttıkça konuya olan ilgilerinin de paralel olarak arttığı sonucuna ulaştırmaktadır.

Yine bu soruyu anketin uygulandığı bölgelere göre ayırlaştırdığımızda, Hayır cevabını verenlerin %73'ünün Seferihisar bölgesinden olması, bu konu ile ilgili yapılan çalışmaların Seferihisar bölgesinde eksik kaldığı sonucunu destekler niteliktedir

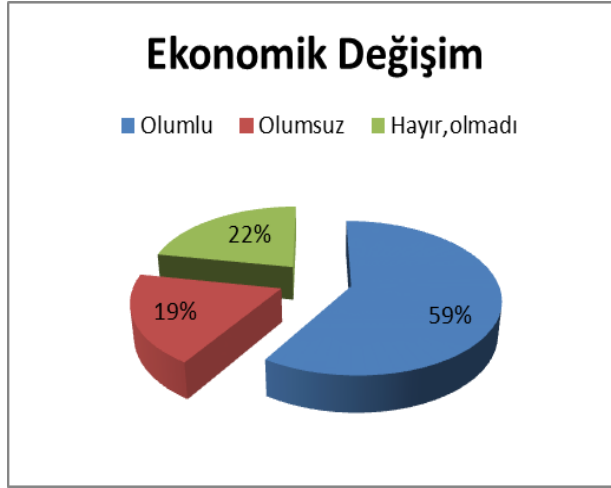
Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi * Yerleşim Yeri				
		Yerleşim Yeri		Total
		Seferihisar	Sığacık	
Evet	Sayı	23	17	40
	% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	58%	43%	100%
	% Yerleşim Yeri	38%	44%	40%
Hayır	Sayı	19	7	26
	% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	73%	27%	100%
	% Yerleşim Yeri	31%	18%	26%
Kısmen	Sayı	19	15	34
	% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	56%	44%	100%
	% Yerleşim Yeri	31%	38%	34%
Total	Sayı	61	39	100
	% Sakin şehirli olma konusunda yeterli bilgi	61%	39%	100%
	% Yerleşim Yeri	100%	100%	100%

Tablo.24. Sakin Şehir Bilgi Sahibi Olma Ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

BÖLÜM VI

SEFERİHİSARLILARIN SAKİN ŞEHİR OLGUSUNDAN BEKLENTİLERİ

6.1. Ekonomik Değişim Gözlemi

Ekonomik Değişim			
		Kişi Sayısı	Yüzde
	Olumlu	59	59%
	Olumsuz	19	19%
	Hayır Olmadı	22	22%
Toplam		100	100%

Tablo.25. Ekonomik Değişim Tablosu Ve Frekansı

Araştırmaya katılanların %59'u ekonomik olarak olumlu bir değişim yaşadıklarını söylemişlerdir. Özellikle Seferihisar'ın adının duyulmaya başlamasıyla gelen ziyaretçilerin ve açılan üretici pazarların kendilerine ekonomik olarak olumlu katkı yaptığını vurgulamışlardır. %22'si ise herhangi bir değişim olmadığını belirtmişlerdir. %19'u ise olumsuz bir değişim gözlemlediklerini, bunun nedenleri sorulduğunda ise, özellikle hayatın daha da pahalılaştığını, kiraların arttığını, bu konuda yerel halkın korunmadığını vurgulamışlardır.

Ekonomik Değişim * meslek

			meslek								Total
			İşçi	Esnaf zanaatkar	Serbest meslek	Profesyonel	Çiftçi	Memur	Ev Kadını	Diğer	
Ekonomik Değişim	Olumlu	Sayı	1	16	11	9	3	7	4	8	59
		% Ekonomik Değişim	2%	27%	19%	15%	5%	12%	7%	14%	100%
		% Meslek	7%	76%	69%	90%	75%	70%	36%	62%	59%
	Olumsuz	Sayı	5	3	2	1	0	2	2	4	19
		% Ekonomik Değişim	26%	16%	11%	5%	0%	11%	11%	21%	100%
		% Meslek	33%	14%	13%	10%	0%	20%	18%	31%	19%
	Hayır olmadı	Sayı	9	2	3	0	1	1	5	1	22
		% Ekonomik Değişim	41%	9%	14%	0%	5%	5%	23%	5%	100%
		% Meslek	60%	10%	19%	0%	25%	10%	45%	8%	22%
Total		Sayı	15	21	16	10	4	10	11	13	100
		% Ekonomik Değişim	15%	21%	16%	10%	4%	10%	11%	13%	100%
		% Meslek	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tablo.26.Ekonomik Değişim Ve Meslek Çapraz Tablosu

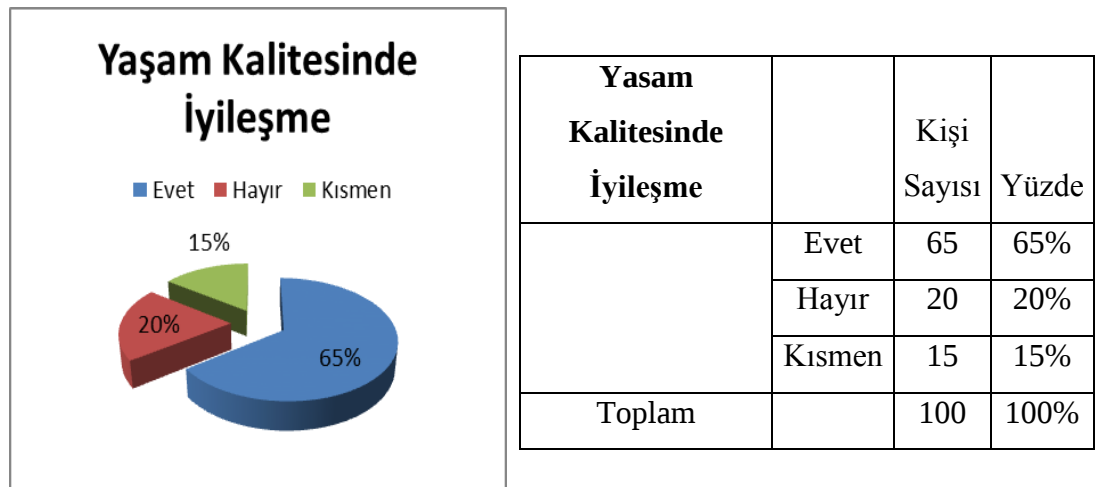
Demografik özelliklere göre incelediğimizde meslek grubuna göre analizinde esnaf –zanaatkarların %76’sının, Serbest meslek sahibi olanların %69’unun olumlu cevabını vermesi, Sakın Şehir projesinde amaçlanan yerel kalkınmanın gerçekleşmekte olduğunun bir göstergesi olacağı gibi, Sakin şehir projesi turizm sektöründe markalaşmaya giden Seferihisar’ın başarılı tanıtımıyla bu bölgeye gelen turist sayısının artması ve bu durumun ticaret ile ilgilenen halkta olumlu etkiler yarattığını vurgular niteliktedir. Olumsuz cevabını verenlerin %26’sının işçi olması ve yine işçi olarak çalışanlardan %93’ünün olumlu yaklaşmaması (%60’ı Hayır olmadı, %33’ü olumsuz), turizm ile gelen ekonomik ivmenin özellikle tüketim ürünleri üzerindeki fiyat artışına yansımalarının yani hayatın pahalılaşmasının ücretli işçiler üzerindeki baskısını açıklar niteliktedir.

Ekonomik Değişim * cinsiyet					
			cinsiyet		Total
			erkek	kadın	
Ekonomik Değişim	Olumlu	Sayı	42	17	59
		% Ekonomik Değişim	71%	29%	100%
		% cinsiyet	62%	53%	59%
	Olumsuz	Sayı	13	6	19
		% Ekonomik Değişim	68%	32%	100%
		% cinsiyet	19%	19%	19%
	Hayır olmadı	Sayı	13	9	22
		% Ekonomik Değişim	59%	41%	100%
		% cinsiyet	19%	28%	22%
Total	Sayı	68	32	100	
	% Ekonomik Değişim	68%	32%	100%	
	% cinsiyet	100%	100%	100%	

Tablo.27. Ekonomik Değişim Ve Cinsiyet Çapraz Tablosu

Cinsiyete göre, değerlendirme yaptığımızda, ankete katılan Kadınların %53'ünün olumlu cevap vermesi, Seferihisar sakin şehir olduktan sonra, sosyokültürel ve ekonomik açıdan kadınların dönüşümünü kanıtlar niteliktedir. Bu süreçte açılan kadın emeği evlerinin kadınlara ekonomik süreçteki desteği ve köy pazarlarında karşılaştığımız kadın üreticilerin çokluğu bu verileri olumlamaktadır.

6.2. Yaşam Kalitesinde İyileşme

Tablo .28. Yaşam Kalitesinde İyileşme Tablosu Ve Frekansı

Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin %65'i yaşam kalitelerinde olumlu bir değişim gözlemlediklerini, bunun nedenlerini sordüğümüzda, hayatlarının daha kolaylaştığını, uyum kriterleri ve uluslararası standartlar sayesinde Seferihisar'ın geliştiğini, sosyal faaliyetlerde artış gözlemlediklerini, daha fazla ve çeşitli olanaklara sahip olmaya başladıklarını vurgulamışlardır. Özellikle ekonomik olarak gerçekleşen değişimin hayatlarının tüm alanlarına yansımaya başladığını belirtmişlerdir. %15'i Kısmen cevabını vermiştir. %20'si yaşam kalitelerinde bir iyileşme olmadığını, bunun nedenlerinin de, özellikle hayat pahalılığı kıstasında toplanması dikkat çekicidir.

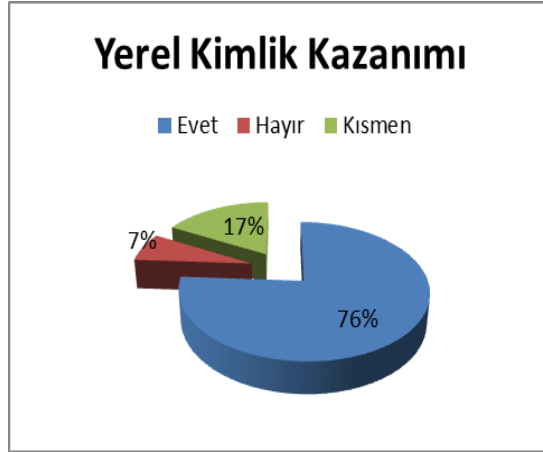
Yaşam kalitesin de iyileşme * Yas						
			Yaş			
			18-25	26-45	46-65	65üstü
Yaşam kalitesin de iyileşme	Evet	Sayı	3	32	26	4
		% Yaşam kalitesin de iyileşme	5%	49%	40%	6%
		% Yaş	43%	71%	65%	50%
	Hayır	Sayı	2	8	8	2
		% Yaşam kalitesin de iyileşme	10%	40%	40%	10%
		% Yaş	29%	18%	20%	25%
	Kısmen	Sayı	2	5	6	2
		% Yaşam kalitesin de iyileşme	13%	33%	40%	13%
		% Yaş	29%	11%	15%	25%
Total	Sayı		7	45	40	8
	% Yaşam kalitesin de iyileşme		7%	45%	40%	8%
	% Yaş		100%	100%	100%	100%

Tablo.29. Yaşam Kalitesinde İyileşme Ve yaş Çapraz Tablosu

Yaş gruplarına göre analiz ettiğimizde, ekonomik süreçte etkin olarak var olan yaş gruplarının 26-45 yaş arası bireylerin %71'nin, 45-65 yaşarası bireylerin %65'nin yaşam kalitelerinde olumlu ölçüde iyileşme olduğunu vurgulaması, ekonomik

anlamdaki olumlu değişimin bireylerin sosyokültürel yaşam alanlarına da yansıdığını ifade etmektedir.

6.3. Yerel Kimlik Kazanımı

Yerel Kimlik Kazanımı		Kişi Sayısı	Yüzde
	Evet	76	76%
	Hayır	7	7%
	Kısmen	17	17%
Toplam		100	100%

Tablo.30. Yerel Kimlik Kazanımı Tablosu Ve Frekansı

Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin %76'sı Seferihisar'ın yerel kimliğinin ortaya çıkmaya başladığını, bununda özellikle yapılan festivallerle, belediyenin tanıtım çalışmaları ve yerel ürün ve değerleri destekleyen projeleriyle gerçekleştiğini vurgulamıştır. %17'si Kısmen cevabını ve %7'si Hayır cevabını vererek bu konuyla yapılan çalışmaların yetersiz kaldığını, Seferihisar'ın yerel ürünlerinin ve değerlerinin dışarıdan gelenler nedeniyle bozulacağını belirtmişlerdir.

Yerel Kimlik* Seferihisar da Yaşama Süresi

			Seferihisar da Yaşama Süresi						Total
			Doğduğum dan Beri	1 yıldan az	1-5 yıl arası	6-10 yıl arası	11-20 yıl arası	20 yıldan çok	
Yerel Kimlik	Evet	Sayı	22	3	17	9	14	11	76
		% Yerel Kimlik	29%	4%	22%	12%	18%	14%	100%
		% Yaşama Süresi	79%	43%	85%	53%	82%	100%	76%
Hayır		Sayı	0	3	2	0	2	0	7
		% Yerel Kimlik	0%	43%	29%	0%	29%	0%	100%
		% Yaşama Süresi	0%	43%	10%	0%	12%	0%	7%
Kısmen		Sayı	6	1	1	8	1	0	17
		% Yerel Kimlik	35%	6%	6%	47%	6%	0%	100%
		% Yaşama Süresi	21%	14%	5%	47%	6%	0%	17%
Toplam		Sayı	28	7	20	17	17	11	100
		% Yerel Kimlik	28%	7%	20%	17%	17%	11%	100%
		% Yaşama Süresi	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tablo.31. Yerel Kimlik Ve Seferihisar'da Yaşama Süresi Çapraz Tablosu

Yerel kimlik kazanımı ankete katılan bireylerin Seferihisar'da yaşama süreleri ile kıyaslandığında, özellikle proje öncesinden beri burada yaşayıp aradaki farklılığı gözlemleyen bireylerdeki olumlu cevaba verilen yüksek katılım (1-5 yıl arası %85, doğduğumdan beri %79, 11-20 yıl arası %82) Sakin Şehir projesinin en önemli amaçlarından biri olan bir kentin yerel kimliğinin vurgulanması konusunda kentte yapılan projelerinden başarılı sonuçlar aldığını vurgulamaktadır.

6.4. Geleneksel Değerlerin Günümüze Kazanımı

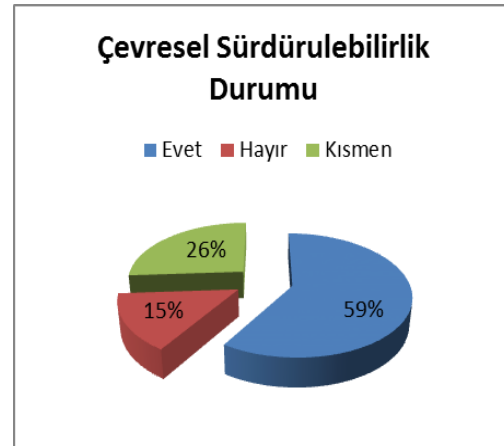

Geleneksel Değerlerin Kazanımı		Kişi Sayısı	Yüzde
	Evet	59	59%
	Hayır	12	12%
	Kısım	29	29%
Toplam		100	100%

Tablo.32. Geleneksel Değerlerin Kazanımı Tablosu

Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin %59'u Seferihisar'ın geleneksel değerlerinin yeniden kazanılmaya başlandığı vurgulamıştır. Yapılan görüşmelerin %29'u kısmen, %12'si Hayır cevabını vererek geleneksel değerlerin yeniden günümüze aktarılmasında yapılan çalışmaların yetersiz kaldığını ve dışarıdan gelen göçler ve ziyaretçilerle bu yapının daha da bozulacağını belirtmiştir.

6.5. Çevresel Sürdürülebilirlik

Çevresel sürdürülebilirlik Durumu		Kişi sayısı	Yüzde
	Evet	59	59%
	Hayır	15	15%
	Kısım	26	26%
Toplam		100	100%

Tablo.33. Çevresel Sürdürülebilirlik Tablosu Ve Frekansı

Araştırmaya katılanların %59'u Seferihisar'da çevresel sürdürülebilirliğin devamının sağlandığı görüşünü paylaşmıştır. Özellikle yapılan park bahçe

düzenlemeleri ve temizlik çalışmalarından memnuniyeti dile getirmişleridir. Örneklemimize katılan %26'sı kısmen, %15'i ise Hayır cevabını vermiştir. Bunun nedenleri sorulduğunda, binalaşmanın ve beton elleşmenin artmaya başladığını, bazı projelerin örneğin Sığacık meydan projesi gibi (Sığacık'ın eskiden çok daha doğal ve yeşil olduğunu söylüyorlar) eski doğal güzellikleri yok etmeye, kendi biçiminden uzaklaştığını vurgulamışlardır.

Çevresel sürdürülebilirlik * Seferihisar Da Yaşama Süresi									
			Seferihisar Da Yaşama Süresi						Total
			Doğduğ umdan beri	1yıldan az	1-5 yıl arası	6-10 yıl arası	11-20 yıl arası	20 yıldan çok	
Çevresel sürdürülebilirlik	Evet	Sayı	16	3	12	9	9	10	59
		% Çevresel sürdürülebilirlik	27%	5%	20%	15%	15%	17%	100%
		% Seferihisar Da Yaşama Süresi	57%	43%	60%	53%	53%	91%	59%
	Hayır	Sayı	2	2	3	3	4	1	15
		% Çevresel sürdürülebilirlik	13%	13%	20%	20%	27%	7%	100%
		% Seferihisar Da Yaşama Süresi	7%	29%	15%	18%	24%	9%	15%
	Kısmen	Sayı	10	2	5	5	4	0	26
		% Çevresel sürdürülebilirlik	38%	8%	19%	19%	15%	0%	100%
		% Seferihisar Da Yaşama Süresi	36%	29%	25%	29%	24%	0%	26%
Toplam		Sayı	28	7	20	17	17	11	100
		% Çevresel sürdürülebilirlik	28%	7%	20%	17%	17%	11%	100%
		% Seferihisar Da Yaşama Süresi	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tablo.34.Çevresel Sürdürülebilirlik Ve Seferihisar'da Yaşam Süresi Çapraz Tablosu

Ankete katılan bireylerin Seferihisar’da yaşama süreleri ile karşılaştırdığında uzun süredir burada yaşayanların bu konuda ki olumlu yaklaşımları (Doğduğundan beri % 57, 20 yıldan fazla %91) yakın şehir projesinin en önemli kriterlerinden biri olan çevresel sürdürülebilirliğin başarılı olduğunu vurgular niteliktedir.

6.6. Gelecekte Çocukların Sakin Şehirde Yaşamaları

Gelecekte Çocukların Sakin Şehir’de Yaşamaları		Kişi Sayısı	Yüzde
	Evet	84	84%
	Hayır	16	16%
Toplam		100	100%

Tablo.35. Gelecekte Çocukların Sakin Şehirde Yaşama Tablosu Ve Frekansı

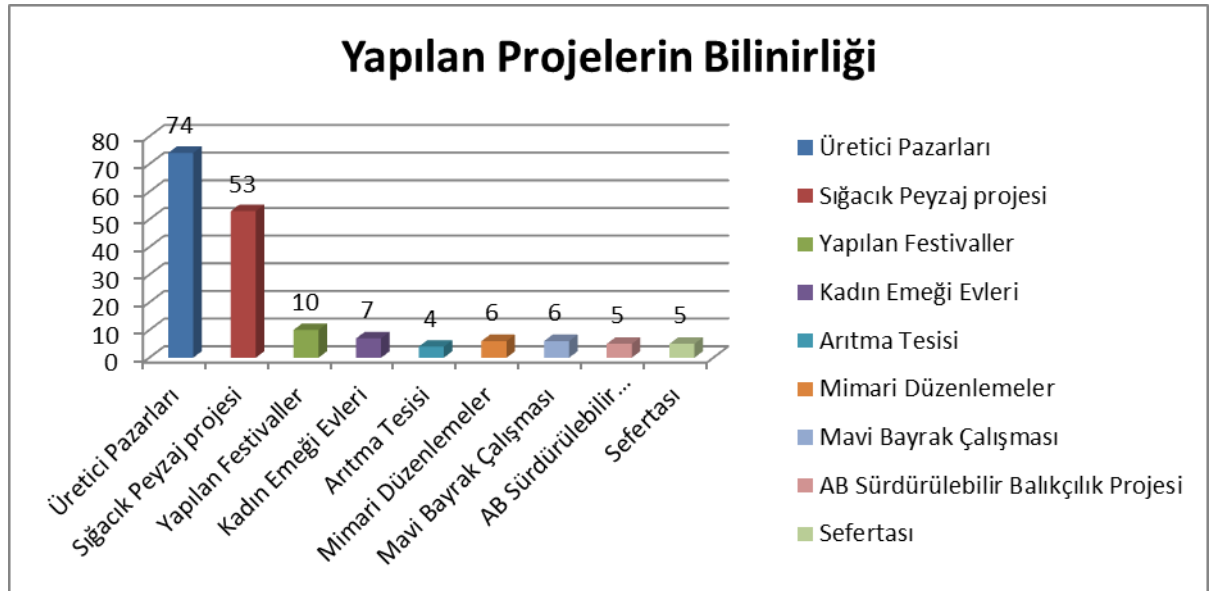
Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin 84 kişisi yani % 84’ü çocuklarının burada yaşamasını istedikleri görüşündedir. Yapılan görüşmelerde, Seferihisar’ın diğer kentlere oranla yaşam açısından daha kolay, güvenilir, doğa ile iç içe, samimi bir ortam ve yaşam kalitesi bakımından daha iyi imkanlara sahip olduğundan çocuklarının bu ortamda büyümesini uygun gördüklerini belirtmişlerdir. Örneklem katlan 16 kişi yani %16’si bu konuda olumsuz görüş bildirmiştir. Nedenler incelendiğinde kentin eğitim ve istihdam konusunda diğer kentlere oranla geri kaldığını, gençlere yönelik sosyal aktivite azlığından bahsetmişlerdir.

BÖLÜM VII

SEFERİHİSARLILARIN SAKİN ŞEHİR PROJESİ TUTUMLARI

7.1. Yapılan Projelerin Bilinirliği

Yapılan Projelerin Bilinirliği	
Üretici Pazarları	74
Sığacık Peyzaj projesi	53
Yapılan Festivaller	10
Kadın Emeği Evleri	7
Arıtma Tesisi	4
Mimari Düzenlemeler	6
Mavi Bayrak Çalışması	6
AB Sürdürülebilir Balıkçılık Projesi	5
Sefertası	5

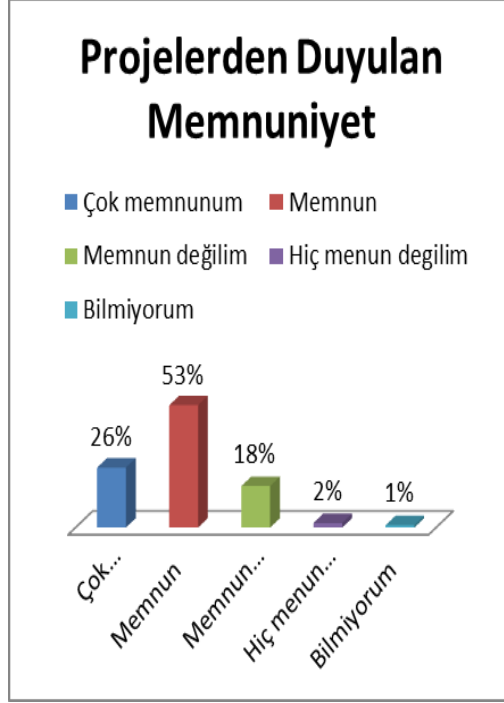
Tablo.36. Yapılan Projelerin Bilinirliği Tablosu Ve Frekansı

Araştırmaya katılan 100 kişiye sorulan “hangi projelerden haberdarsınız” sorusundan alınan cevaplar incelendiğinde, Yavaş Kent’in (Cittaslow’un) en önemli kriterlerinden biri olan, yerel üretimin desteklenmesi başlığına yönelik yapılan

alışmalar sonucu ortaya çıkan üretici pazarları, Seferihisar'ın en önemli geçim kaynağı olan tarımsal faaliyetlere destek sağlaması açısından, halkın farkındalığının en ön planda olduğu çalışma olmuştur. Açılan üretici pazarlarında 7- 77 ye kadın erkek ayrımı yapılmadan yerel halkın ekonomik faaliyetlerini sergileyebilmesi, bu projenin önemini vurgulamıştır. 100 katılımcının 74'ünün bunu ifade etmesi bu bulguyu kanıtlar niteliktedir. Bu duruma benzer bir şekilde Sığacık peyzaj projesi, Sakin Şehir kapsamında gerçekleştirilen büyük kapsamlı mimari projelerinden biri olmasının yanında, bittikten sonra bölgeye getirdiğı sosyokültürel açıdan ve ekonomik açıdan farklılık, halk tarafından benimsediğini göstermiştir (54 kişi). Yapılan festivaller kategorisinde verilen yanıtlarda mandalina festivalinin adı dikkat çekmiştir. Yıllardır tekrarlanan bir etkinlik olması bu cevabın sıklığını doğrular niteliktedir. Cevaplarda arıtma tesisi ve mavi bayrak çalışmalarının (10 kişi) bulunması, Akarca- Akkum bölgesine yakın yerleşim yerlerinde var olduğu düşünülmektedir. Bu durum halkın kendi yaşam alanları etrafında gerçekleşen etkinliklerden, projelerden haberdar olduklarını, fakat diğer yapılanlara karşı ilgisiz kaldıklarını ifade eder.

2009'dan bu yana yapılan gözden geçirildiğinde, halkın farkındalığının belirli bir iki proje üzerinde toplandığı gözlenmektedir. Halbuki bu süreçte Seferihisar'a bir çok yeni projeler kazandırılmış, yeni atılımlar gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, bu yerler, halkın bunlara duyarsız kaldığı ya da belediyenin projelerini tanıtımında yetersiz kaldığı sonucuna götürmektedir.

7.2. Projelerden Duyulan Memnuniyet

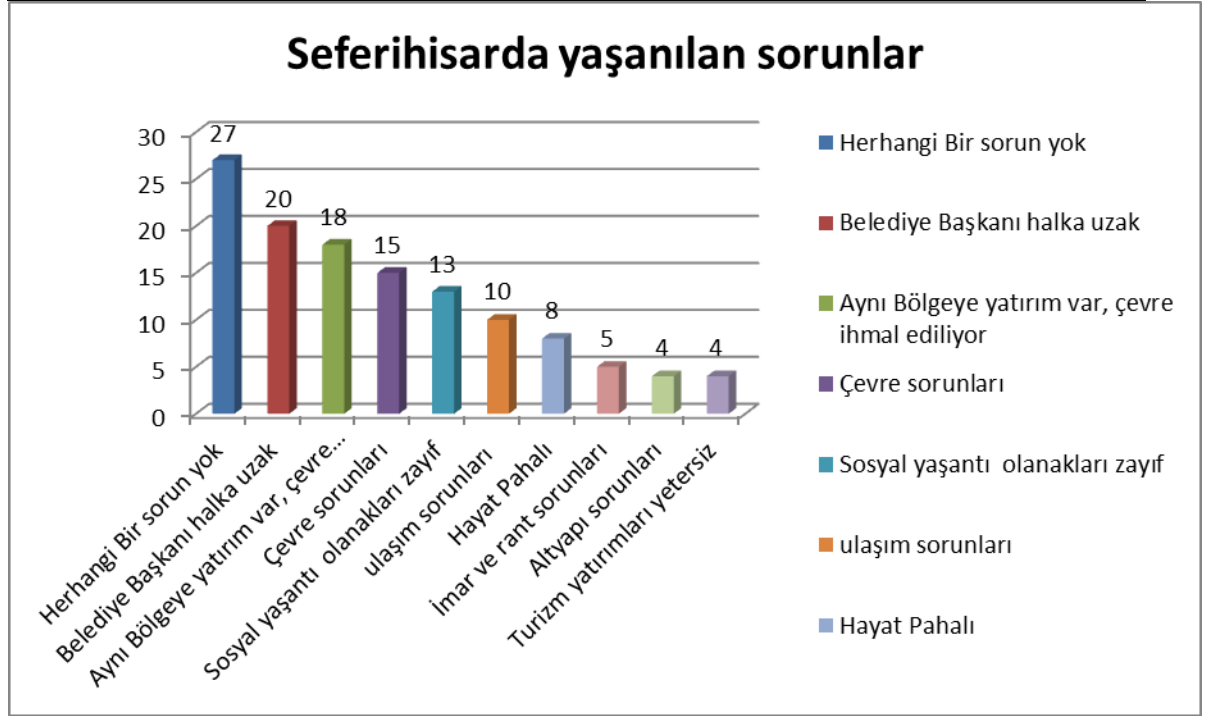
Projelerden Duyulan Memnuniyet		Kişi Sayısı	Yüzde
	Çok Memnun	26	26%
	Memnun	53	53%
	Memnun Değilim	18	18%
	Hiç Memnun Değilim	2	2%
	Bilmiyorum	1	1%
Toplam		100	100%

Tablo.37 . Projelerden Duyulan Memnuniyet Tablosu Ve Frekansı

Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin 26 kişisi yani %26'sı çok memnun, 53 kişisi yani %53'ü memnun, 18 kişisi yani %18'i memnun olmadığını, 2 kişisi yani %2'si hiç memnun olmadığını ve 1 kişi yani %1'i bilmiyorum cevabını vermiştir. Memnun olmayanların nedenleri irdelendiğinde, projelerin yetersiz kaldığını ve yapılan çalışmaların tek bir bölge üzerinde yoğunlaştığını söylemişleridir. Memnun olanların nedenlerinde ise Seferihisar'ın tanıtımının çok iyi ve başarılı bir şekilde gerçekleştirilerek Seferihisar'ın geliştiğini vurgulamışlardır.

7.3. Seferihisar’da Yaşanılan Sorunlar

Seferihisar’da Yaşanılan Sorunlar	
Herhangi Bir Sorun Yok	27
Belediye Başkanı Halka Uzak	20
Aynı Bölgeye Yatırım Var, Çevre İhmal Ediliyor	18
Çevre Sorunları	15
Sosyal Yaşantı Olanakları Zayıf	13
Ulaşım Sorunları	10
Hayat Pahalı	8
İmar Ve Rant Sorunları	5
Altyapı Sorunları	4
Turizm Yatırımları Yetersiz	4

Tablo 38. Seferihisar’da Yaşanılan Sorunlar Tablosu Ve Frekansı

Ankete katılan 100 kişiye açık uçlu olarak “yaşanılan sorunlar sorulduğunda” verilen cevapların kategorilendirilmesinde, belediye başkanının halka uzak durmasına yönelik şikâyetlerin fazlalığı dikkati çekmiştir. Belediye başkanına yönelik eleştirinin nedeni sorulduğunda, geçmiş dönem başkanları ile kıyaslanması sonucunda böyle bir yargıya varıldığı belirtilmiştir. Alan araştırmamızın başından beri vurguladığımız, Seferihisar, Sığacık bölge ayrımı, halkın şikayetlerinde de gözlenmiştir. Ankete katılan bireyler, gerçekleştirilen projelerin çoğunun Sığacık bölgesinin hedef alındığını, diğer bölgelere yapılan yatırımların yetersiz kaldığını vurgulamıştır. Çevre sorunları kategorisinde olumsuz düşünenlerin üzerinde vurgu yaptıkları nokta, mimarı açıdan yapılan bazı düzenlemelerin, kentin doğal dokusuna, eski bozulmamışlıklarına zarar verdiği yönündedir. İmar ve rant sorunları kategorisinde sit alanlarının çokluğunun ve imar iznini kısıtlanması vurgulanmıştır. Bunu belirten kişilerin çoğu Yavaş Kent’i ekonomik gözle ele almaktadır. Çünkü Yavaş Kent’in felsefi amaçlarından biri hızlı kentleşme sorununa bir alternatif yaşam alanı yaratmaktır. Bu sorun Sakin şehir felsefesi ile çelişmektedir. Hayat pahalılığına örnek olarak bir köylünün söylediği sözler çok çarpıcıdır: “abla, İstanbul’da mandalınanın kilosu 0,50 kuruşa satılırken, burada 1,5 TL. Ben kendi ürettiğim mandalınayı bile ucuza alamıyorum”. Hayat pahalılığının diğer nedeni Seferihisar’ın Sakin Şehir logosuyla, turizm sektörüyle bir marka haline gelmesi nedeniyle özellikle turistlerin ve orta üst tabakanın bu bölgeye yoğunlaşmasının bir sonucu olmasıdır. Ulaşım sorunları kategorisine Ürkmez ve Payamlı bölgesinde sıkça rastlanan, bu bölgede oturanlar Seferihisar merkeze ulaşım problemleri olduğu aynı zamanda alt yapı sorunlarının da burada yoğunlaştığı gözlenmiştir. Turizm yatırımlarının yetersiz oluşu kalınacak tesis açısından vurgulanmıştır. Sosyal yaşantının zayıf oluşunu vurgulayan kesimin gençlerin verdiği cevaplar arasında fazla olması, bu projenin gençlere yönelik yetersiz ya da anlaşılmadığının bir ifadesidir.

7.4. Sorunların Çözümüne Olan İnanç

Sorunların Çözümüne Olan İnanç		Kişi Sayısı	Yüzde
	Evet	64	64%
	Hayır	12	12%
	Kısmen	24	24%
Toplam		100	100%

Tablo.39. Sorunların Çözümüne Olan İnanç tablosu Ve Frekansı

Buradaki verilerde görüldüğü üzere, örneklemimizin %64'ü Evet diyerek sorunların çözülebileceğini, %24'ü Kısmen diyerek , belediyenin bazı konularda yetersiz kaldığını, %12'si ise sorunlarına uzun zamandır çare bulunamadığından dert yakınarak umutsuz yaklaşmaktadır.

SONUÇ

Son yıllarda küreselleşmenin en belirgin etkileri, açıktır ki, kentler üzerinde hissedilmektedir. Yeryüzündeki kentlerin çoğunda yaşanan benzer yapılaşma eğilimleri, giderek kentlerin birbirine benzemesi sonucunu da beraberinde getirmektedir. Benzer tasarımlarla, aynı yapı malzemesi ile üretilen, bir bakıma prototip yapılar, dünya kentlerini birbirine benzeştirirken, yerel özgünlüklerin belirlediği kent kimliklerini yok etmektedir. Her kentin tek bir tip sürdürülebilirlik politikası altında kendini var etmesi gerçekçi bir ifade olamaz. Kentlerin kendi özgün soruları onları kendi özgün kentleşme politikaları yaratması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu da ancak bir kentin sosyal yapısı ve kültürel hayatı ile biçimlenen kentsel kimliliği ile gerçekleşebilir.

Yavaş Kent şehrin yerel kimliğine vurgu yaparak, sürdürülebilirliği her kentin kendine has kentsel kimliği üzerinden inşa eden ve onu küresel dünyanın rekabetçi ortamında bir marka stratejisi olarak sunan bir hareket olarak ortaya çıkmaktadır.

Yavaş Kent, küreselleşmenin yarattığı homojen mekânlardan biri olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini muhafaza ederek dünya sahnesinde yer almak isteyen şehirlerin katıldığı uluslararası bir birliktir. Yavaş Kent, küçük şehirlerde yaşam kalitesinin sürdürülmesi yönünde çalışmalar yapan bir ağıdır. Yavaş Kent konsepti, çevrenin korunması, yerel mal ve ürünleri teşvik, her bir şehir için kendine özgü, eşsiz bir sürdürülebilirliği kapsamaktadır. Küreselleşerek birbirine benzeşen kentler yerine geçmişten günümüze taşınan değerleri kentlerin kimliğini ön plana çıkarmak Yavaş Kent'in temel hedeflerinden birisidir.

Bu bağlamda Yavaş Kent, kentsel büyümeden çok sürdürülebilir kentsel gelişmeyi hedefler. Sürdürülebilir kentleşme kavramının kendi içinde üç temel amacı barındırmakta olduğu görülür: Birincisi; kentlerde yaşayan insanların, kent ile olan ilişkilerinde, kentin ortak alanlarının kullanımında ve kamu hizmetlerinin alımında yaşam kalitelerinin artırılması sorununun aşılmasıdır. İkincisi; kentin bir yerleşim birimi olarak kendi varlığını devam ettirebilme yetisinin güçlendirilmesidir. Son olarak

da; kentin çevre değerlerini taşıma kapasitelerinin üzerinde kullanımı ile kaynakların dönüştürülmelerinde var olan üretim ve tüketim kalıplarının temelinden sorgulanması gereğidir

Yavaş Kent tüzüğüne baktığımızda da, Yavaş Kent üyesi olan kentlerde bulunması gereken ya da üye kentlerin sağlamakla zorunlu oldukları Şartlar sürdürülebilirlikle uyumludur. Yavaş Kent'te şunlar mevcuttur; geri kazanım ve geri dönüşüm tekniklerine değer veren, bölgenin ve kent dokusunun karakteristik özelliklerinin muhafaza edilmesine ve geliştirilmesine yönelik uygulanan bir çevre politikası, bölgede oturmak için değil ona değer verildiği için, onu bozmayan fonksiyonel olarak uygulanan bir altyapı politikası, çevrenin ve kent dokusunun kalitesini artırmaya yönelik teknolojilerin kullanımı, genetiği değiştirilmiş gıdalar yerine doğal tekniklerle elde edilen ve doğayla uyumlu olan gıda maddelerinin üretimi ve tüketimi vb. Birbiriyle örtüşen bunca özelliklerine karşın Yavaş Kent ve sürdürülebilirlik kavramları; insan ve çevre (doğal, yapı, sosyal, ekonomik ve kültürel) ilişkisinin farklı açılarını içermektedir. Birbirlerinden farklı olarak, sürdürülebilirlik daha çok çevre ile ilgili iken, Yavaş Kent daha çok insan ile ilgilidir. Sürdürülebilirlik gelecek ile ilgili iken, Yavaş Kent gelecekle ilgili yönleri de bulunmakla birlikte şimdiki zaman ile daha çok ilgilidir.

Bu bilgilerden hareketle Yavaş Kent kriterlerinin, sürdürülebilirliğin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları açısından belli hedeflerini paylaştığı ancak kapsam olarak sınırlı kaldığı görülmektedir. Bir başka açıdan söylemek gerekirse sürdürülebilir gündemler çoğunlukla kaynak kullanımı ve tüketimi sorunu üzerinde dururken, Yavaş Kent, yerel ekonomik sosyal ve kültürel farklılıklar ve yerel ürünlere odaklanarak bunları birbirine kanaliz eden sürdürülebilirlik çerçevesinde daha kapsamlı bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir kentte yaşayanların yaşam kalitelerini arttırmaya yönelik özellikle kentsel altyapı, iletişim ulaşım ve konut alanları çalışmalarıyla “alternatif sürdürülebilir bir kent modeli” olarak da tanımlanabilir. Çünkü sürdürülebilir kent yaklaşımları temelinde, yaşam ortamı olarak kentlerin daha yaşanabilir ve sağlıklı yerler olmasının sağlanması yerel ölçekte atılan adımlar ile küresel ölçekte sürdürülebilirliğin sağlanması hedefi güdülmektedir.

Yavaş Kent her ne kadar küreselleşmenin homojenleştirici etkisine karşı ekonomik ve politik bir mücadele olarak algılsa da Yavaş Kent kendi avantajı için küreselleşmeyi de kullanır. Örneğin Yavaş Kent üyeleri yerel olarak üretilen mallarını pazarlamak için küresel bağlantıları kullanırlar. Ürünlerini internet ortamıyla sosyal medya aracılığıyla tanıtırlar. Yine Yaşam kalitesini yükseltmek için teknolojinin tüm olanaklarından yararlanılır. Doğal enerji kaynaklarını kent içinde kullanmak, çöplerin ayrıştırılması vb. birbirleri ile çelişen tüm bu girişimler Yavaş Kent anlayışı çerçevesinde birbirleriyle bütünlük içersinde gerçeklik kazanmaktadır.

Cittaslow, yerel kalkınmaya ve yaşam kalitesini arttırmaya yönelik kriterleriyle küçük kentlerin sürdürülebilirliğini uluslararası bir markalaşma yoluyla destekleyen bir projedir. Üye kentler Cittaslow logosunu kullanarak kendilerini tanıtmaya ve pazarlama sansına sahip olurlar. Bu açıdan Cittaslow kentlerin sürdürülebilirliğini ve yerel kimliğini ön plana alındığı uluslararası markalaşma stratejisi olarak turizm endüstrisi içinde de kendine yer edinmektedir.

Yavaş Kent yaşam kalitesini arttırmak için bir dizi amacı olan, yaşayanların ve misafirlerin yaşamsal deneyimlerini, paylaşımlarını fikirlerini dikkate alan ve bu hedefler doğrultusunda çalışmayı kabul eden ulusal ve uluslararası bir ağdır. Bir Yavaş Kent şehrinin önceliği, yaşayan sakinlerine aittir.

28 Kasım 2009 tarihinde uluslararası Yavaş Kent ağına üyeliğinin kabul edilmesiyle Türkiye'nin ilk Yavaş Kent şehri olan Seferihisar özeline inerek, o tarihten bugüne kadar gelinen süreçte gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde, Yavaş Kent'in bir kent için belirttiği hedeflerin kazanımlarını gözlemleyebilmekteyiz.

Özellikle yerel üreticiyi destekleme kriterinden yola çıkılarak gerçekleştirilen üretici pazarları, bu pazarların felsefesinde bulunan halkın kendi ürettikleri şeyler dışında başka şeyler satamaması, küreselleşen dünyanın getirdiği standartlaşmanın aksine tüketicilere ürün çeşitliliğini ve farklılığını sunarak, dışarıdan gelen halka cazip gelebildiği için kente ekonomik açıdan destek sağlamaktadır. Aynı zamanda gelen misafirlerin bu ürünlere olan ilgisi ve satın almaya yönelmesi bunları pazarlayan halkın kendi ekonomik refahında artış sağlayabilmektedir. Örneğin hafta sonları İzmir'den

gelen birçok insan Pazar günleri Sığacık köy pazarını ziyaret ederek haftalık gıda alışverişini buradan temin etmektedir.

Yine bu pazarlarda dikkat çeken nokta, kadınların üretime katılmasındaki artıştır. Evlerinde kendi baslarına yaptıkları El işleri veya yemek çeşitleri bu pazarlar sayesinde doğrudan tüketiciyle buluşturan kadınlar ekonomik özgürlüklerini sağlayarak, kendi sosyal statülerinde olumlu bir değişime yol açmışlardır.

Seferihisar halkının en az %50'sinin tarımla geçimini sağlaması, yerel üretici pazarlarının önemini göz önüne sermektedir. Örneğin enginarın soyulması aşamasında el emeği söz konusuysa bunun pazarlarda satılmaya başlanmasında bu emeğe ek olarak enginar göbeğinin kavanoza konularak satılması tarım ile sanayinin birleşerek üreticiye daha karlı bir kazanç sağlamaktadır. Üretici onu kavanozladığı için artık enginar 1 liraya değil, 1,50 liraya satabilmektedir. Aynı şekilde eskiden yalnızca bir meyve çeşidi olarak görülen mandalinadan çeşitli reçeller ve tatlılar üretilmektedir.

Kent mimarisi yeniden düzenlenmesi açısından yapılan çalışmalara örnek olan Sığacık meydan projesi sunduğu yeşil alanlar ve çeşitli aktivitelerin gerçekleştirilmesine olanak verdiği mekan düzenlenmesi ile halkın yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik bir imkan sağlamaktadır. Yıl içerisinde Sığacık meydanında çeşitli festivaller, kermesler düzenlenmektedir. Yazın geceleri burada açılan gece pazarları kitle turizmin eğlenmek için genellikle tercih ettiği gece kulübü eğlence anlayışına alternatif olarak gelen turistlerin ve halkın ilgi noktası olmaktadır. Sığacık limanına inşa edilen Teos Marina son iki yıldır Samos adası – Seferihisar turlarının başlamasıyla bir hudut kapısı haline gelmiştir. Bu seferler sayesinde iki ülke arasında kültürel bağlar güçlendirilerek iki halkın birbirini tanıması açısından katkı sağlamaktadır. Ayrıca Teos Marina içerisine yapılan kafeler gençlerin yeni buluşma merkezi haline gelmiştir.

Atatürk Caddesinin mimari açıdan görsel olarak yenilenmesi, Sığacık kale içinin restore edilmesi ,Teos antik kentinin arkeolojik çalışmalarına yeniden başlatılması yani kültürel kimliği oluşturmada tarihi mekanların korunması sürdürülebilir kentlerin oluşmasında önemli bir kriter olmaktadır.

Kasım 2009'dan bu yana gelen ve halen devam etmekte olunan bu sürecin farkındalığının ve devamının sağlanmasında orada yaşayanları halkın memnuniyeti, o kentin ve Yavaş Kent projesinin sürdürülebilmesi için en önemli kriterdir. Bu amaçla gerçekleştirdiğim alan araştırmamda gözlemlediğim en önemli olgu Sığacık bölgesinden araştırmaya katılan bireylerin diğerlerine oranla sakin şehir projesi hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları ve yaşantılarından daha memnun oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun en büyük nedeninin, kriterler çerçevesinde yapılan bir çok projenin ve faaliyetin Sığacık bölgesinde gerçekleştirilmesidir. Sığacık bölgesi coğrafi konumu, sahip olduğu marina, tarihsel yapısı, mimari özellikleri Yavaş Kent kriterleri bağlamında gerçekleştirilecek yatırımlara uygun olmasıdır.

Seferihisarlıların Sakin Şehir algısını incelediğimizde yaşayanların %76'sı bu süreci getirilerini olumlu karşılamaktadır. Çünkü yavaş kent kriterlerinin yerel üreticinin faaliyet yapmasına yönelik teşviki, ekonomik faaliyetlerinin % 80'nin tarım oluşturan bir toplum için önemlidir. Aynı zamanda yavaş kent'in ve logosunun Seferihisar'ın tanıtımında bir kalite simgesi olarak kullanılması, geçimini turizm sektöründen sağlayan halk için katkı sağlamaktadır. Bu olumlu algıya özellikle Sığacık bölgesinde rastlanmaktadır. Sığacık tanıtımı turistlerin ilgisini çekmekte ve gelen turistler alışveriş yapıp döviz bırakarak Seferihisar'ın ekonomik kalkınma sürecine katkıda bulunmaktadır. Özellikle yöredeki esnaf halk bu gelişmeden memnundur. Fakat yavaş kentin içeriğine yönelik bilgi alınmak istediğinde halkın %60'ını yakınının tam bilgi sahip olmaması, bilgi sahibi olanların ise yalnızca üniversite mezunu ve sığacıkta oturanın kesim tarafından temsil edilmesi, Seferihisar belediyesinin bu konuyu anlatma yönteminin halkın beklentilerini kapsayacak ölçüde geliştiremediğini göstermektedir. Bunun dışında konunun literatürde çok yeni olması ve yapılan çalışmaların bir anlık değil uzun bir süreçte istenilen kazanımlara ulaşılması göz ardı edilmemelidir.

Seferihisarlıların yavaş kent' en beklentilerini ele alırsak, özellikle yerel ürünlere ve değerlere yönelik yapılan çalışmalar ve uluslararası medyada tanıtımı, halkın yerel kimlik kazanımı konusundaki algısını kuvvetlendirmektedir. Örneğin Seferihisar'ın yerel ürünlerinden biri olan ve zamanla simgesi haline gelen mandalina festivaline katılımın çok olması halkın inancını göstermektedir. Aynı şekilde Seferihisar'ın tarihi

ve kültürel mirasının bir simgesi haline gelen Teos Antik Kenti üzerine yeniden başlatılan kazılar ve tanıtımlar halkın dikkatini çekmektedir. Doğduğundan beri burada yaşayan yada uzun zamandır burada bulunan bireyler, bu değişimin farkındadır.

Seferihisar da gerçekleştirilen peyzaj çalışmaları ve çevre planlamaları, yapılan parlar ve meydanlar, bunların dışında gerçekleştirilen ileri teknolojiyi baz alan enerji tüketimine yönelik alternatif yatırımlar (güneş enerjili bisikletler, aydınlatma sisitemleri), atık ve geri dönüşüm projelerinin halk tarafından anket sürecinde hep dile getirilmesi çevresel boyutta yapılanların farkında lığının gerçekleşmesidir.

Yavaş kent'in devamını sağlayacak olan önemli bir koşulda, şu an yaşayanlar yanı sıra bu kültürel mirası devralacak olan çocuklardır. Bireylerin çocuklarının burada yaşaması istemesinin fazla olması, "yaşanabilir bir kent" felsefesinin gerçekleştiğinin ve benimsendiğini göstermektedir.

Seferihisar'ın tüm bu süreci başarı ile devam ettirmesi ve halkın tutumların olumlu olmasına rağmen, halkın bazı konular karşısında ki tutumları çelişkilidir. Yerel kimliğin reklam, tanıtım ve medya aracılığıyla popülerleşmesi sonucunda bu popülerliğin dışarıdan gelen turistlerle bozulacağı düşünülmektedir. Bu popülerleşme yaşayanların ekonomik refah düzeyinde olumlu bir artış sağlamasının yanı sıra, tüketim malları üzerinde fiyat artışı bakımından tüketiciye yansması olumsuzdur. Aynı şekilde bazı çevre düzenlemelerinin eski doğal yapıyı bozarak özgünlüğünü yitirdiğini belirtmeleri Seferihisar halkının halen yavaş kent olgusuna çekimser yaklaştığını göstermektedir.

Araştırmanın başından beri önemle üzerinde durduğum nokta, yapılan projelerin öncelikli kazanımları Sığacık Bölgesinde görülmüştür. Burada yaşayan halk Yavaş Kent felsefesi ve kentlilik bilinci açısından daha donanımlıdır ve farkındalığındadır. Bu bölge dışında kalan yerleşim yerlerindeki katılım olumsuz olmamakla birlikte projelerin bilinirliği konusunda verilen cevaplardan sayıca azdır. Bunun en büyük nedeni, yapılan çalışmaların ulusal medyada iyi pazarlanmasına rağmen, halka arz edilişinde tanıtım sorunu yaşanmaktadır. Bu konuda çalışmalar halkın demografik özelliklerine, sosyoekonomik düzeylerine ve beklentilerine yönelik yeniden şekillenmelidir.

Seferihisarlıların Sakin Şehir Projesi hakkındaki diğer tutumlarını incelediğimizde; özellikle ekonomik süreci olumlu etkileyen çalışmaların halk tarafından daha hızlı bir şekilde benimsendiği gözlenmiştir. Üretici pazarlarının bilinmesi ekonomik yönden, Sığacık meydan projesi mimari ve çevresel yönden, sosyal açıdan ise yapılan festivallerin bilinirliği ve bunlardan duyulan yüksek memnuniyet oranı Yavaş Kentlerin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutunun halka yansımadaki başarısının sonucudur.

Genel olarak veriler yorumlandığında; Yavaş Kent'in temel felsefesini oluşturan kentin yerel kimlik kazanımına, yerel kalkınmaya ve yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çalışmaların farkındalığını ve memnuniyetinin fazla olması başlangıçtan bu yana henüz 3 yıl geçmesine rağmen bu projenin başarılı olduğunun kanıtıdır. Seferihisar üye olduğu günden bu yana, araştırmamın üzerinde durduğu Yavaş Kent'in alternatif bir sürdürülebilir kent modeli kent olduğu kanısına varmak halkın desteği ile gerçekleşmektedir.

EK:1_ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Sizin katılımınızı beklediğim bu anket formu sadece akademik çalışma için kullanılacaktır. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalında yüksek lisans tez konum olan Bir yerleşim birimi olarak kent anlayışında yeni politika : yükselen değer olarak “ yavaş kent(cittaslow) araştırmamda sizin görüşlerinizi ve yaklaşımlarınızı öğrenmek istiyorum. Sakin şehir projesine yönelik Seferihisarlıların tutumlarını öğrenmem tezimin başarıya ulaşması için gerekli olmaktadır. Sonuçları değerlendirerek tezimi tamamlayacağım .

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

1) Cinsiyetiniz?

☐ Erkek ☐ Kadın

2) Hangi yaş grubundansınız?

☐ 18-25 ☐ 26-45 ☐ 46-65 ☐ 65 yaş üstü

3) Medeni Durumuz?

☐ Evli ☐ Bekar

4) Aynı çatı altında kaç kişi yaşıyorsunuz? (aile üyesi sayısı)

☐ Tek kişi ☐ 2 kişi ☐ 3 kişi ☐ 4 kişi ☐ 5 kişi ☐ 6 kişi ☐ 7 kişi ☐ 8 kişi ☐ diğer

5) Çocuğunuz var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

6) Eğitim Durumunuz?

☐ Sadece Okur-Yazar ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Üniversite
☐ Lisansüstü

7) Doğum yeriniz?

☐ Seferihisar ☐ İzmir, Merkez ☐ İzmir, İlçe ve Köyler ☐ Ege Bölgesi
☐ Diğer

8) İkamet yeriniz Seferihisar mı?

☐ Evet ☐ Hayır

9) Anketin uygulandığı Bölge ?

☐ Seferihisar ☐ Sığacık

10) Seferihisar’da ne kadar süredir yaşıyorsunuz?

- a) Doğduğumdan beri
- b) 1 yıldan az
- c) 1-5 yıl arası
- d) 6-10 yıl arası
- e) 11-20 yıl arası
- f) 20 yıldan çok

11) Eşinizin ve sizin mesleğiniz?

☐ İşçi	☐ Çiftçi	☐ İşçi	☐ Çiftçi
☐ Esnaf-Zanaatkar	☐ Memur	☐ Esnaf-Zanaatkar	☐ Memur
☐ Serbest Meslek		☐ Serbest Meslek	
☐ Profesyonel (Mühendis, Avukat ,Doktor vb..)		☐ Profesyonel(Mühendis, Avukat ,Doktor vb..)	
☐ İşsiz	☐ Ev Kadını	☐ İşsiz	☐ Ev Kadını
☐ Diğer.....		☐ Diğer.....	
.....			

12) Şu an da yapmakta olduğunuz işteki konumuz hangisi?

☐ İş Verenim ☐ Ücretli İşçiyim ☐ Kendi İşim ☐ Ücretsiz Aile İşçisi

13) Gelir düzeyiniz(aylık)?

☐ 0-499 ☐ 500-999 ☐ 1000 1499 ☐ 1500- 1999 ☐ 2000 -3000 ☐ 3001 -4000 ☐ 4001 ve üzeri

AŞAĞIDAKİ SORULARI LÜTFEN NEDENLERİ İLE AÇIKLAYINIZ

14) Seferihisar'ın sakin şehir olma statüsünü nasıl karşılıyorsunuz?

☐ Çok İyi Karşılıyorum ☐ İyi Karşılıyorum ☐ Fark etmez ☐ İyi Karşılamıyorum ☐ Hiç İyi Karşılamıyorum

Neden.....

Sakin şehirde yaşayan bir Seferihisarlı olma konusunda yeterli bilginiz var mı?(sakin şehir hakkında bilginiz ,Sakin şehir de yaşamak vb.....)

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

Neden.....

15) Sakin Şehir olma sürecinde , ekonomik açıdan yaşantınızda bir değişim olacağını düşünüyor musunuz?

☐ Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Hayır, Değişmedi

Neden.....

16) Seferihisar , sakin şehir olma süreci sonunda , yaşam kalitenizde bir iyileşme olacağını düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

Neden.....

17) Sakin şehir olma sürecinde, Seferihisar'ın yerel kimliğinin ön plana çıkacağını ve onun korunacağını düşünüyor musunuz? (tarihi dokular, yerel ürünler vb....)

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

Neden.....

18) Sakin şehir olma süreci boyunca geleneksel değerlerin yeniden günümüze kazandırılacağını düşünüyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

Neden.....

19) Sakin şehir olma süreci boyunca çevresel sürdürülebilirliğin korunabileceğini düşünüyor musunuz? (ör,atıkların toplanması, yenilenebilir enerji kaynakları, park bahçe, yeşil alanların düzenlenmesi vb...)

☐Evet

☐Hayır

☐ Kısım

Neden.....

20) Gelecekte çocuklarınızın Sakin şehirde yaşamasını ister misiniz?

☐Evet

☐Hayır

Neden.....

21) Sakin şehir olma süreci içinde gerçekleştirilen çalışma ve projelerden bildiklerinizin adlarını yazar mısınız?(ör,mimari düzenlemeler,festivaller,eğitimler,açılan merkezler,evler vb.....)

1).....

2)

3).....

4).....

5).....

6).....

7).....

8).....

22) Bu projelerin gerçekleştirilmesinde duyduğunuz memnuniyet derecesi nedir?

☐Çok Memnunum

☐Memnunum

☐Memnun Değilim

☐Hiç

Memnun

Değilim

☐Bilmiyorum

Neden.....

23) Bir Seferihisar' lı olarak yaşadığınız sorunlar nelerdir?

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

24) Karşılaştığınız sorunların Sakin Şehir anlayışı çerçevesinde çözüleceğine inanıyor musunuz?

☐Evet ☐Hayır ☐ Kısmen

Neden.....

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKUR EDERİZ

EK 2: “ULUSLARARASI CİTTASLOW” TÜZÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

Önsöz –Birliğin Kuruluşu

CİTTASLOW TÜZÜĞÜ

PARAGRAF I – Tanımlar ve ilkeler

Madde 1 – Merkez

Madde 2 – ilkeler

Madde 3 – Değerler

Madde 4 –Tescilli Markalar

Madde 5 – Dağılma

Madde 6 – Resmi diller

PARAGRAF II – Fonların Yönetimi

Madde 7 –Ortak Fon

PARAGRAF III – Katılım, Taahhütler, Yetkiler

Madde 8 - Katılım

Madde 9 – Üyeler

Madde 10 – Muhtemel Destekçiler

Madde 11 – Cittaslow Dostları

Madde 12 – Düzenlemelere Riayet Etme

Madde 13 – Taahhütler

Madde 14 – Yetkiler

PARAGRAF IV – Uluslar arası Cittaslow Organları

Madde 15 - Organlar

Madde 16 – Uluslararası Kongre-Toplantı

Madde 17 –Uluslararası Koordinasyon Komitesi

Madde 18 – Uluslararası Başkan

Madde 19 – Başkanlık Divanı

Madde 20 – Garantörler Kurulu

Madde 21 – Uluslararası Bilimsel Komite

Madde 22 – Muhasebe Denetçisi

PARAGRAF V

Madde 23 – Uluslararası Yürütme Organlarının Sorumlulukları

Madde 24 - Anlaşmazlıklar

Madde 25 – Ulusal Organizasyonel Yapılar

Madde 26 - Ulusal Koordinasyon Komitesi

Madde 27 - EKLER

Madde 28 - Referans Standartlar

EK A – Tüzük

EK B –Kabule İlişkin Düzenlemeler

EK C – Mükemmeliyet Koşulları

EK D – Logo

EK E – Resmi Değerlendirme Kartları

Önsöz

Birliğin Kuruluşu

“Cittaslow –Rete Internazionale delle città del buon vivere” (Cittaslow-Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı) adlı Birlik: kısaca, “Cittaslow” Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano kasabaları ile “Slow Food(Yavaş Yemek) Birliği” (Amerikan tarzı hızlı yiyecek (fast food) zincirine muhalif olarak kurulan birlik) arasında kuruldu. Birliğin süresi sınırsızdır. Birlik, “modern ve tarihi binalardan oluşan bir taş taşıyan turuncu renkli bir salyangozu” resmeden kendi logosunu kullanacaktır. (bu Tüzüğe eklenen Ek C’ye göre): Logonun ayrılmaz bir parçası ise, “Yaşam kalitesine önem verilen şehirlerin uluslararası ağı” sözü olacaktır.

CITTASLOW TÜZÜĞÜ

PARAGRAF I

Tanımlar ve İlkeler

Madde 1

Merkez

Birliğin Ulusal ve Uluslararası merkezi Orvieto'dur ve via Ripa di Serancia I, 16 adresinde, Aziz John Manastırı'ndaki "Palazzo del Gusto"da yer alır. Birlik tali merkezlere de sahip olabilir.

Madde 2

İlkeler

Birlik, kar amacı gütmeyen bir teşekküldür ve amacı şehir organizasyonuna yönelik çözüm arayışları, testler ve uygulamalar vasıtasıyla iyi yaşama kültürünü destekleyip yaymaktır.

Birliğin temel prensipleri, özel olarak onaylanan ve bu Tüzüğe Ek A olarak eklenen Cittaslow Belgesi'nin içeriğinde yer alır.

Madde 3

Değerler

Birlik, bu belge ile, yerel ve uluslararası organları vasıtasıyla işbirliği yapmak suretiyle Slow Food adlı birliğin değerlerini ve kapsamını her yerde aktif olarak destekleyip bunlara uyacağını taahhüt eder.

Madde 4

Tescilli Markalar

Birliğin adı ile logosu, birliğe ait tescilli markalar ve mülklerdir. Bunların kullanımı, sadece Tüzüğün ilkelerine ve koordinasyon komitesinin genel direktiflerine dayanarak kullanımına izin veren uluslararası koordinasyon komitesinin yetkisindedir.

"Cittaslow" adı diğer dillere tercüme edilmeyecektir.

Madde 5

Dağılma

Birliğin dağılması, Üye Genel Kurulu tarafından, üyelerin üçte iki çoğunluğu esasına göre müzakere edilir. Genel Kurul tasfiye kararı sonrasında bir veya daha fazla tasfiye

memuru atayacak ve varlıklarından herhangi birini Birliğin amaçlarına benzer amaçlar taşıyan kurumlara devredecektir.

Madde 6

Resmi diller

Birliğin resmi dilleri İtalyanca ve/veya İngilizcedir.

PARAGRAF II

Fonların Yönetimi

Madde 7

Ortak Uluslararası Nakit Fon

Uluslararası Birlik, aşağıda belirtilenlerden meydana gelen fonlarını yönetecektir:

- ☐ Yıllık kayıt ve üyelik ücretleri;
- ☐ Bütçe fazlalarıyla oluşan ihtiyat akçeleri;
- ☐ Herhangi bir bağış, hediye veya miras;
- ☐ Kamu kurumları ve özel kurumlardan sağlanan katkılar;
- ☐ Üyelere ve üye olmayanlara sağlanan hizmetler için yapılan ödemelerle oluşan ve ayrıca ekonomik ve ticari faaliyetlerden elde edilen gelirler.

Bunun yanı sıra, her Ulusal Koordinasyon Grubu kendi Ortak Nakit Fonunu tesis edebilir. Birliğin mali yılı her yıl 31 Aralık'ta sona erer.

Uluslararası Cittaslow için, Koordinasyon Komitesi müteakip mali yılın Mart ayının 15'inde, onaylanması amacıyla Birliğin huzuruna sunulmak üzere müteakip mali yılın tahmini bütçesi ile kapanan bütçesine yönelik bir ön düzenleme yapacaktır.

Ulusal Ağ için, Ulusal Koordinasyon Grubu Ocak ayının 31'inde, müteakip mali yılın tahmini bütçesi ile kapanan bütçesine yönelik olmak üzere, bir kopyası Uluslararası Koordinasyon Komitesine gönderilmesi gereken bir ön düzenleme yapacaktır.

PARAGRAF III

Katılım, Taahhütler, Yetkiler

Madde 8

Katılım

Birlik organlarının gerekçeli kararlarıyla farklı bir hüküm verilmedikçe, Uluslararası Birliğe 50 binden fazla nüfusu olmayan tüm şehirler katılabilir.

Bu yerler, başvurularının Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından, Ulusal Koordinasyon önergesine dayanılarak onaylanması suretiyle üye şehirler ve kasabalar olarak kabul edilecektir. “Üye Statüsü” ise, kayıt ücretinin ödenmesinden itibaren dört ay içinde kazanılacaktır.

Aday üye, katılım başvurusunda Birlik Tüzüğünü tümüyle kabul ettiğini beyan etmelidir. Katılım, ayrılma ve ihraç prosedürleri Birliğin Yönetmeliği ile yürütülür.

Madde 9

Üyeler

Olağan Üyeler: Bu terimle, önceki maddenin ve düzenlemelerin hükümlerine dayanılarak Birliğe kabul edilenler kastedilir. Her üye, Cittaslow Birliği’nin amaca yönelik yönetmeliklerini kendi bölgesinde ve toplumunda uygulayacağını taahhüt eder. Ayrıca, Cittaslow Birliği’nin amaçlarına, felsefesine ve değerlerine ters düşebilecek ya da onun imajına ciddi biçimde zarar verebilecek davranışlardan uzak durmak her üyenin görevidir. Bir üyenin bu kuralları ihlal etmesi halinde, Koordinasyon Komitesi o üyeyi acilen ihraç etmeyi düşünebilir.

Madde 10

Muhtemel Destekçiler

Bu belge içinde bu terimle kastedilenler, Birliğin faaliyetlerini ve yaşamını desteklemeyi amaçlayan kamu kurumlarıdır (Bölgeler, İller, Kasabalar, Kantonlar...).

Olası destekçi, Koordinasyon Komitesine aşağıdaki hususları bildirecektir:

- ☐ Katkının miktarı ve niteliği;
- ☐ Cittaslow’un faaliyetlerini desteklemenin nedenleri ve yararları.
- ☐ Hizmetlerin gönüllü olarak veya istisnai koşullarda verilmesi;
- ☐ Spesifik projeler için mali destek;
- ☐ Teknik ve bilimsel işbirliği;

- Himaye (kurumlar olması halinde).

Muhtemel destekçi statüsü kazanmak için, kurumlarca Birliğin uygun dairelerine talepte bulunulmasını sağlayacak bir şehir vasıtasıyla Birliğe niyetlerin bildirilmesi gerekir.

Bir Ulusal Koordinasyon varsa, destekçilerin üyelik harçları tümüyle Koordinasyonun kullanımına uygun olacak veya bir şekilde Ulusal Koordinasyona bağlanacaktır.

Madde 11

“Cittaslow Dostları”

“CITTASLOW DOSTLARI” terimiyle kastedilenler; aşağıda belirtilenler vasıtasıyla sadece Birliğin faaliyetlerine katılmayı hedefleyen kültürel ve bilimsel birlikler ile kar amacı gütmeyen profesyonel ve ticari birliklerdir.

a. Para yardımı;

b. Gönüllü olarak veya olağanüstü şartlarda hizmet verme;

c. Spesifik projeler için mali destek sağlama;

d. Teknik ve bilimsel işbirliği.

Alanlarında katkılar Koordinasyon Komitesi tarafından istenebilir veya olası destekçilerce teklif edebilir.

Ulusal Koordinasyon Grubu, başvuruyu Uluslararası Koordinasyon Komitesinin onayına sunar ve bunun üzerine tekliften itibaren üç ay içinde karar açıklar.

Bir Ulusal Koordinasyon varsa, Cittaslow dostlarının üyelik harçları tümüyle Koordinasyonun kullanımına uygun olacak bir şekilde Ulusal Koordinasyona bağlanacaktır.

Cittaslow dostları, “Cittaslow Dostları” unvanını kendi imajlarıyla ilişkilendirebilirler ve bilimsel projelere mali destek verilmesi durumunda desteklenen projenin reklamını yapabilirler.

İlgili prosedürler her zaman, içinde sürenin de belirtileceği özel bir anlaşmanın imzalanmasıyla kabul edilecektir. Himaye etme durumunda ise özel bir anlaşma gerekmez.

Cittaslow dostu statüsünün kazanılması için, Birliğin uygun dairelerine hemen talepte bulunulmasını sağlayacak bir Şehir vasıtasıyla Birliğe bildirilmesi gerekir.

Madde 12

Düzenlemelere Riayet Etme

Üyelerin bu Tüzüğün düzenlemelerine ve bunun yanı sıra Cittaslow Birliğinin Meclisi ve Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından alınan kararlara riayet etmesi beklenir. Riayet etmemeleri halinde bu gibi haller ciddi sonuçlar doğurabilir ve gerekçeli müzakere üzerine üyenin ihraç edilmesine karar verilebilir. Birliğin ilkelerine açık bir şekilde ters olan belgelenmiş bir faaliyet için de ihraç kararı verilebilir.

Madde 13

Taahhütler

Cittaslow aşağıda belirtilen hususları taahhüt eder:

- ☐ Kendi bölgelerinin tamamında madde 3'ün ilkelerinin desteklenmesini amaçlayarak, mevcut yasalara uymanın ötesinde özel amaçlı yenilikler uygulamak;
- ☐ Cittaslow ve Slow Food girişimlerini yaymak ve hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için yapılan girişimlerin reklamını yapmak;
- ☐ Yerel özelliklere uygun olarak Cittaslow tarafından paylaşılan ilk ve periyodik sertifikasyona ilişkin tercihleri uygulamak ve bireysel olarak önemli olan girişimler konusunda Ulusal veya Uluslararası Koordinasyon Komitelerince gerçekleştirilen soruşturmaları desteklemek;
- ☐ Girişimlerin sonuçlarının değerlendirilmesiyle üzerinde anlaşmaya varılacak kamu yararına olan girişimlere kendi isteğiyle katkıda bulunmak;
- ☐ Bir Convivium (en az yirmi kişiden oluşan bir Slow Food üye grubu) veya Slow Food tarafından gerçekleştirilen bir eylemin olduğu bir şehirdeki henüz mevcut olmayan bir kuruluşa destek sağlamaya yönelik bir ilk adım olarak Cittaslow için bir daimi temsilci atamak;
- ☐ Kurumun Birliğin yaşamına katılımını koordine eden idarede, teknik irtibattan sorumlu bir kişi belirlemek.

Madde 14

Yetkiler

Üye şehirlerin yetkileri şunlar olacaktır:

- ☐ “Cittaslow” logosunu kendi imajlarıyla ilişkilendirmek;

- ☐ Birlik tarafından uygun bir düzenleme ile belirlenecek prosedürler esas alınmak üzere, hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için tüm kamu teşebbüslerine ve özel teşebbüslere logonun kullanım hakkını vermek;
- ☐ Aynı bölgede/alanda sayıları üçü geçtiğinde, faaliyetlerinin daha iyi bir şekilde organize edilmesi için aralarında işbirliği yapmak (Cittaslow bölge koordinasyonu);
- ☐ Bir bölgede/alanda üçten az şehir varsa, aynı nihai amaçlarla geçici olarak bir bölgelerarası koordinasyon uygulaması yapmak mümkün olacaktır.

PARAGRAF IV

Uluslararası Cittaslow Organları

Madde 15

Organlar

Aşağıdakiler Uluslararası Birliğin organlarıdır:

- ☐ Uluslararası Kurul
- ☐ Uluslararası Koordinasyon Komitesi
- ☐ Uluslararası Başkan
- ☐ Başkanlık Konseyi
- ☐ Garantörler Kurulu
- ☐ Uluslararası Bilimsel Komite
- ☐ Muhasebe Denetçisi.

Tüm organlar 3 yıllık süreyle atanır.

Madde 16

Uluslararası Kongre

Bir kural olarak, Uluslararası Kurul Orvieto'daki (İtalya) uluslararası merkezlerinde yıllık toplantı yapar. Toplantı katılımcıları şunlardan oluşur:

1. Üyelik ücretleri tamamen ödenmiş ve diğer tüm gerekli formaliteleri yerine getirmiş olan üye şehirlerin bütün temsilcileri veya delegeleri ve
2. Oy hakkı olmayan tüm Uluslararası onursal başkanlar.

Uluslararası Kurul, ortak stratejileri, uluslararası tanıtım faaliyetlerini ve Uluslararası Koordinasyon sorunlarını müzakere eder.

Kurulun toplantıları, en az 60 (altmış) gün önceden üyelere elektronik posta yoluyla bildirimde bulunularak gerçekleştirilecektir. Toplantı bildiriminde toplantının günü, yeri, saati ve gündemi belirtilmelidir.

Kurul, ayrıca gerekli olduğunu düşündüğünde veya üyelerin en az onda biri gerekçeli bir talepte bulunduğunda da toplantıya çağrılabilir.

Kurul;

- ☐ Uluslararası Koordinasyon Komitesini seçer ve Muhasebe Denetçisi ile Garantörler Kurulunu atar;
- ☐ Yıl boyunca takip edilecek hedefleri, çalışma yönetmeliklerini, değerlendirme parametrelerini ve bunların ölçülmesi için gerekli olan yapıları kararlaştırır;
- ☐ Kamu yararına yönelik girişimleri ve gerekli bütçeyi belirler;
- ☐ Birliğin yıllık ücretini belirler;
- ☐ Madde 7'deki prosedürlere göre, tahmini ve nihai bütçeleri onaylar;
- ☐ Yıllık Ortak Fon beyanını onaylar (Tüzüğün 7. Maddesi);
- ☐ Başkanı seçer.

Kurul, üyelerin en az yarısının şahsen veya geçerli vekiller vasıtasıyla katılımıyla yasal olarak oluşturulur ve katılımcılarca basit çoğunluk esasına göre müzakere yapılır.

ikinci toplantı daveti üzerine ise müzakere katılımcıların sayısı dikkate alınmaksızın onaylanmış olarak kabul edilir.

Kurul, üyelerin en az dörtte üçünün hazır bulunması ve katılanların çoğunluğunun olumlu oy vermesi ile Tüzükte ve düzenlemelerde değişiklik yapabilir.

Üyeler özellikle başka üyeler tarafından temsil edilebilirler. Ancak hiç kimse beşten fazla oy kullanma hakkına sahip olamaz.

Kurul aynı zamanda tüm üyeleri etkileyen konulara ilişkin karar alıyorsa, katılanların üçte biri tüm Birlik üyelerince gerçekleştirilecek bir Genel Kurul toplantısı talep edebilir.

Madde 17

Uluslararası Koordinasyon Komitesi

Koordinasyon Komitesi yılda en az iki kez toplanır. Toplantılar normal olarak Cittaslow'un Orvieto'daki (İtalya) uluslararası merkezinde olmayacaksa Cittaslow'lardan birinde ve aşağıda belirtilen 21 üyenin katılımıyla yapılır:

- ☐ Ulusal Ağların delegeleri için 8 temsilci
- ☐ İtalyan Cittaslow'dan olan delegeler için 8 temsilci
- ☐ Dört şehir kurucusu için 4 temsilci
- ☐ Uluslararası Slow Food 1 temsilci

Garantörler Kurulu başkanı ve direktör de Koordinasyon Komitesinin çalışmalarında bulunmaya davet edilir. Koordinasyon Komitesine katılım hakkının kaybedilmesi, söz konusu olan bir kurucu Şehir bile olsa, bir yılda üç kez gerekçesiz biçimde toplantıya katılmama sonrasında gerçekleşir. Hakkın kaybedilmesi halinde Koordinasyon Komitesi yer değişimi için atama yapabilir.

Ayrıca Koordinasyon Komitesi, başka Cittaslow'ların katılımına açık olarak genişletilerek de yapılabilir.

Koordinasyon Komitesi oy/katılım çoğunluğuna dayanarak;

- ☐ Başkanlık Konseyini atar;
- ☐ Şehirler için üyelik prosedürlerini müzakere eder;
- ☐ Şehirlerin yaptığı üyelik başvurularını ve varsa herhangi bir ihracı müzakere eder;
- ☐ Garantörler Kurulunun görüşlerini alarak, Birliğin imajına ciddi biçimde zarar verebilecek şekilde Birliğin amaçlarına ters olan herhangi bir davranıştan ötürü bir üyenin acilen ihracını müzakere eder (resmi olarak bir Ulusal Koordinasyon Grubu tarafından veya onun bildirimi üzerine):
- ☐ Kurul kararlarının uygulanmasına yönelik girişimleri müzakere eder;
- ☐ Ortak Fonun idaresi, bütçe temsilcileri ve muhasebe temsilcileri konularını müzakere eder;
- ☐ Genel konular ve Cittaslow'un Ulusal işletim Kuruluşu için olan geçerli yönetmelikler üzerine müzakereler yapar.

- ☐ Çeşitli ülkelerdeki Birlik üyeleri arasından alınan prosedürlerin ve işleyiş yöntemlerinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi üzerine müzakereler yapar.
- ☐ Ulusal işletim Kuruluşlarının özel faaliyetlerini koordine edip destekler.
- ☐ Cittaslow unvanı/ödülü vermeye yönelik genel kriterleri onaylar;
- ☐ Birliğin faaliyetlerini ve projelerini organize eder ve en az yılda bir kez sonuçların doğruluğunu soruşturur;
- ☐ Cittaslow logosunu taşıyacak/sergileyecek olan üyelerce organize edilecek olan yıllık etkinlik takvimini tespit eder.
- ☐ Bilim Komitesi ve Garantörler Kurulu üyelerini atar;
- ☐ Müteakip mali yıl için 31 Ocak'ta tahmini ve nihai bütçeleri düzenler;
- ☐ Ortak nakit fon beyannamesi düzenler
- ☐ Fonları ve mülkleri yönetir.

Madde 18

Uluslararası Başkan

Başkan birliği temsil eder, Birliğin faaliyetlerini denetler/izler, Kurulu ve Koordinasyon Komitesini toplantıya çağırır.

Madde 19

Başkanlık Divanı

Başkan ve 3 başkan yardımcısından oluşur. Kurulun ve Uluslararası Koordinasyon Komitesinin toplantıya çağırılmasıyla ilgili tüm faaliyetlerde başkan ile işbirliği yapar.

Direktör, Başkanlık Konseyinin çalışmalarında bulunmaya davet edilir.

Bu tüzüğün 17. maddesinin hükmünün sonucu olarak, Uluslararası Koordinasyon Komitesine talimatlar verir ve onun yetkilerini yönetir.

Madde 20

Garantörler Kurulu

Garantörler Kurulu, yasal ve yargılamaya ilişkin bir örgüttür. Üyelerce sunulan disiplinle ilgili davaları değerlendirir ve 60 gün içinde alınması gereken önlemleri yazı halinde düzenleyerek bu davalar hakkında kararlar alır. Üç üyeden oluşur ve içinden bir başkan seçilir.

Madde 21

Uluslararası Bilimsel Komite

Bilim Komitesi uzmanlardan ve farklı bilim dallarından gelen bilim adamlarından oluşur. Gerçekleştirilen faaliyetleri daha iyi hale getirmeye yönelik olarak Birliğin organlarına kapsamlı ve güncel bilimsel ve kültürel bilgi sağlama rolü üstlenip, organizasyonel anlamda Cittaslow unvanı verme faaliyeti için işbirliği yapar.

Madde 22

Muhasebe Denetçisi

Genel kurul her üç yılda bir muhasebe denetçisi atar.

Muhasebe denetçisi harcamaları denetler. Birliğin işletme yönetimini gözlemler ve genel kurula rapor verir.

Madde 23

Uluslararası Yürütme Organlarının Sorumlulukları

Birliğin Uluslararası yürütme organları, her biri sadece kendi fonları ve yürütme organlarından sorumlu olan üye birliklerin ve Ulusal, yerel ve bölgesel yapıların yükümlülüklerinden sorumlu değildir.

Madde 24

Anlaşmazlıklar

Üyeler arasında ve üyelerle Birlik ya da onun organları arasındaki herhangi bir anlaşmazlık, diğer herhangi bir yargı yetkisi hariç olmak üzere önce/sadece Garantörler makamına sunulacaktır.

Onlar herhangi bir resmi prosedür olmaksızın ve hakkaniyete göre en kısa sürede hüküm vereceklerdir. Onların kararları temyiz edilemez.

PARAGRAF V

Ulusal Organizasyonel Yapı

Madde 25

Ulusal ve/veya Bölgesel Organizasyonel Yapılar

Ulusal ve/veya Bölgesel alanda en az üç üye şehri varsa, bu durumda bir Ulusal veya Bölgesel Organizasyonel Yapı oluşturulur ve bu yapı Koordinasyon Komitesi için referans teşkil eder.

Söz konusu yapının yürütme organı, Cittaslow’a rapor veren ve bölgede koordinatör rolü üstlenen Ulusal Koordinasyon Grubu’dur.

Madde 26

Ulusal Koordinasyon Komitesi

Ulusal Koordinasyon Komitesi, her kasaba başına veya her kasaba grubu başına bir Ulusal ağ temsilcisinden oluşur ve sorumlulukları şunlardır:

- ☐ Kasaba temsilcilerinin emrinde teknik alanda hizmetler talep edebilecek olan Ulusal koordinatörü oy çoğunluğuyla seçer;
- ☐ Projelerle Birliğin faaliyetlerini koordine eder. Yılda bir kez sonuçları denetler ve buna göre Uluslararası Koordinasyon Komitesine rapor verir.
- ☐ Cittaslow logosunu taşıyan üye kasabalarca organize edilse bile Ulusal etkinliklerin yıllık takvimini belirler ve bir kopyasını Uluslararası Koordinasyon Komitesine gönderir;
- ☐ Müteakip mali yıl için 31 Ocak’ta tahmini ve nihai bütçeleri düzenleyip bir kopyasını koordinasyon komitesine gönderir.
- ☐ Ulusal ağ fonunu yönetir;
- ☐ Yeni aday şehirlerin yaptığı üyelik başvurularının tahkikatını yapıp bunları Koordinasyon Komitesine sunar.
- ☐ Birliğin imajına ciddi biçimde zarar verebilecek şekilde Birliğin amaçlarına ters olan herhangi bir davranıştan ötürü bir üyenin acilen ihracının istenmesi üzerine Uluslararası Koordinasyon Komitesini haberdar eder.

İtalya için Ulusal Koordinasyon Grubu, Uluslararası Koordinasyon Grubu üyelerine karşılık gelir.

PARAGRAF VI

Ekler

Madde 27

Ekler

Aşağıdaki ekler, önsözlerle birlikte bu Tüzüğün ayrılmaz bir parçasını teşkil ederler:

1. **Ek A** – Tüzük
2. **Ek B** – Kabule İlişkin Düzenlemeler

3. **Ek C** – Mükemmeliyet Koşulları

4. **Ek D** –Logo

5. **Ek F** – Resmi değerlendirme kartları

Madde 28

Referans Standartlar

Bu Tüzükte yer almayan herhangi bir şey, mevcut yasa hükümlerine tabidir.

ULUSLAR ARASI CITTASLOW TÜZÜĞÜ EKLERİ

Tüzüğe ait Ek “A”

TÜZÜK BELGESİ

Yerel toplulukların kalkınması, dışarıdan görülebilen ve içinde yaşanan kendi kimlikleriyle ilgili olmak üzere, kendine özgü niteliklerini paylaşma ve tanıma kabiliyetlerine dayanır.

Küreselleşme bir değişim ve sirkülasyon imkânını temsil etmesine rağmen, farklılıkları azaltma ve bireysel toplumların tipik özelliklerini gizleme eğiliminde olarak, hiç kimseye ait olmayan sıradan ortalama modeller önerir ve kaçınılmaz surette sıradanlık meydana getirir. Ancak elitist bir etkinlik yerine, kültürel olarak ve evrensel biçimde sunmak suretiyle bir mükemmellik arayışı şeklinde farklı bir ihtiyaç belirlemektedir.

Buradan hareketle, özgünlük arayışında olan ve onu dünyanın bilgisine sunan pek çok insanın başarısından söz edilebilir.

Bu nedenle, kalite arayışının sonucu olarak lezzetten yola çıkan Yavaş Yemek (Slow Food), başarısının ve bu başarının uluslararası düzeyde yayılmasının faktörlerini oluşturuldu. Paylaşılan somut ve kanıtlanabilir davranışlar prensibinden, iyi bir sofraya, kaliteli barınağa, hizmetlere ve kent dokusuna karşı gittikçe yayılan ilgiden hareketle kendilerini bu faaliyet içinde elverişli hale getiren şehirler de Uluslararası bir Cittaslow ağını oluşturdular.

Cittaslow, yerine getirilip getirilmediği katılan tüm şehirlerde ve tüm kıtalarda periyodik olarak doğrulanacak olan birçok taahhüdün altına imza atar.

Cittaslow’da şunlar mevcuttur:

- ☐ Öncelikle geri kazanım ve geri dönüşüm tekniklerine değer veren, bölgenin ve kent dokusunun karakteristik özelliklerinin muhafaza edilmesine ve geliştirilmesine yönelik bir çevre politikası uygulanır.
- ☐ Bölgede oturmak için değil ona değer verildiği için, onu bozmayan fonksiyonel bir altyapı politikası geliştirilir.
- ☐ Çevrenin ve kent dokusunun kalitesini artırmaya yönelik teknolojilerin kullanımı sağlanır.
- ☐ Genetiği Değiştirilmiş (GDO) ürünler dışlanırken, doğal tekniklerle elde edilen ve doğayla uyumlu olan gıda maddelerinin üretimi ve tüketimi teşvik edilir.
- ☐ Yerler ve yöntemler muhafaza edilerek, müşteri ile kaliteli ürün imalatçısı arasında direkt iletişimin sağlandığı yerler desteklenerek, kökleri kültüre ve geleneklere uzanan üretim himaye edilir ve bölgenin standardizasyonuna katkı sağlanır.
- ☐ Şehir kaynaklarının tümüyle ve kapsamlı biçimde kullanımı konusunda önyargıya neden olabilecek fiziki ve kültürel engeller ortadan kaldırılarak konukseverliğin kalitesi artırılır.
- ☐ Sadece operatörler arasında değil, sistematik olarak tat eğitimi vererek gençlik ve okul dünyasına özel ilgi göstermek suretiyle vatandaşlar arasında da Cittaslow’da yaşamanın bilinci artırılır.

Harekete katılan şehirler şu taahhütlerde bulunurlar:

- ☐ Cittaslow’un girişimlerini yaymak ve hareketin amaçlarını gerçekleştirmek için uygulanan girişimi halka açık hale getirmek.
- ☐ Yerel niteliklere saygılı olmayı esas alarak, Cittaslow tarafından paylaşılan tercihleri uygulamak ve girişimlerin sonuçlarının değerlendirilmesi için kabul edilen parametreler vasıtasıyla, hareketin öngördüğü disiplinlerle soruşturma yapılmasını desteklemek.
- ☐ Üzerinde mutabık kalınacak genel kuruluş girişimlerine ve hareketin koordinasyonuna gönüllü olarak katkıda bulunmak.

Şehirler Şu yetkilere sahip olacaktır:

- ☐ Citta Slow unvanını sergileyip övünmek, hareketin logosunu kendi imajlarıyla ilişkilendirmek.
- ☐ Hareketin amaçlarına ulaşmasına katkı sağlamak üzere, logoyu tüm kamu ve özel girişim ve faaliyetlerinde kullanmak.
- ☐ Üzerinde mutabık kalınacak prosedürlere göre modeller ve yapılar kullanarak hareket kapsamında gerçekleştirilecek girişimlere katkıda bulunmak.

Hareketin faaliyetine yıllık toplantılarla yön verilecek ve bu toplantılarda şu kararlar alınacaktır:

- ☐ Yılın hedefleri ve iş yönetmelikleri, değerlendirme parametreleri ve bunların ölçülmesi için gerekli olan yapılar
- ☐ Koordinasyon faaliyetleri kapsamındaki kamu yararına yönelik girişimler ve gerekli olan bütçe
- ☐ Her ülkeden bir delegenin olması sağlanarak Slow Food temsilcilerini, destek sağlayan şehirlerin temsilcilerini ve diğer şehirlerden birkaç temsilciyi içerecek olan faaliyetler için bir koordinasyon komitesi oluşturmak.

Her zaman farklı bir şehirde yapılacak olan yıllık toplantılar, şehirlerdeki yaşam kalitesi sorunlarıyla ilgili teknik ve bilimsel tartışma yapma imkânı sağlayacak ve bu toplantılarda Cittaslow hakkında bir rapor düzenlenecektir.

Orvieto, 15 Ekim 1999

Tüzüğe ait Ek “B”

KABULE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

“Yaşamının güzel olduğu” Cittaslow–Uluslararası Kasabalar Ağı Birliğine

Başkan, iki Başkan Yardımcısı, Direktör, Sekreter ve Veznedarın atanmasıyla oluşan Başkanlık Konseyi, yerel sosyal faaliyetleri gerçekleştirmek ve yürütmek için gereken teknik görevleri yapar.

Madde 1

Çalışma Araçları

- Uluslararasılaşma politika sorumlusu
- Ofis Kadrosu

Uluslararasılaşma politika sorumlusu, yabancı kasabalarla olan ilişkilerle ilgili temsil yetkisine sahiptir ve Birliğe katılmak isteyen herkesin uymak zorunda olduğu Ulusal parametreleri belirler.

Ofis Kadrosu şunlardan oluşur:

- Koordinasyon Komitesinin talimatları ve kararlarına göre hareket eden, yukarıda bahsedilen politika sorumlusu,
- Kasabaların üyelik başvurularını işleme tabi tutmakla sorumlu direktör,
- Politika sorumlusuna gereken tüm operasyonel desteği sağlayıp, Birliğe kabul başvurusu yapan kasabalarla direkt ilişkiler kuran uluslararasılaşma memuru ve sertifikasyon prosedürlerinin doğruluğunu değerlendirmekten sorumlu Cittaslow sertifikasyon memuru.

Madde 2

Katılım-Ayrılma-İhraç

Katılım prosedürleri Tüzüğün 8. maddesinde de belirtilmiştir. Üye statüsü devredilemez. Üyelik, ancak Birliğe yıllık ücretin ödenmesi suretiyle tam olarak yenilenebilir.

Üye her zaman yazılı talepte bulunarak Birlikten ayrılabilir. Ayrılma talebinin yazılı olarak Koordinasyon Komitesine sunulması gerekir ve en az üç ay önceden gönderilmedikçe (30 Eylül itibariyle), mevcut yılın sona ermesi üzerine geçerli olur.

Ciddi bir nedenden veya en az iki yıl boyunca üyelik ücreti ödememesinden ötürü kurul tarafından bir üyenin İHRACI görülebilir.

Ayrılan veya ihraç edilen ya da başka bir şekilde Birlik üyeliklerine son verilen üyeler, katılım ücretlerinin iadesini talep edemezler veya Birliğin varlıkları üzerinde herhangi bir hakka sahip olamazlar.

Arkeolojik ve kültürel alanda yer alan şehirlerin ve kasabaların uluslararası birliklerinin kollektif olarak üye olmasına izin verilir.

Madde 3

Slow Food ile Bağlantı

Cittaslow'un, aynı felsefeyi paylaştığı ve 09.11.2007 tarihinde Plueba'da bir protokol imzaladığı Uluslararası Slow Food Birliği'yle bağı vardır.

Madde 4

Üyelik Başvurusu

Cittaslow ağına katılmak isteyen şehrin Belediye Başkanı, Koordinasyon Komitesine veya Yetkili Ulusal işletim Kuruluşu'na, Birlik üyeliğine katılmayı talep eden ve aşağıdakileri bilgileri içeren bir başvuru sunar:

- ☐ şehrin tanıtımı;
- ☐ Katılmayı tercih etme nedeni;
- ☐ Karşılanan gereklilikler ve gerekliliklerin karşılanması için yürütülmekte olan projelerin tanımı;
- ☐ Birlikle kurumsal ve teknik ilişkiler için gerçekleştirilen konuları.

Başvurunun kabulünden sonra, şehir toplu olarak 600.00 Euro değerinde bir tutarı ödemelidir. Bu Tüzüğün 8. maddesinde belirtilen üyelik ücreti sadece kabulden sonra ödenecektir.

Madde 5

Üyelik Başvurusunun Onaylanması

Üyelik başvurusu Koordinasyon Komitesi tarafından onaylanır.

Normalde 50 binden fazla nüfus içermeyen ve başkent olmayan şehirler için üyelik başvurusu değerlendirmesi yapılır.

Madde 6

Üyelik Prosedürleri

Cittaslow'a kabul edilme prosedürleri aşağıdaki gibidir:

1) Halihazırda bir Cittaslow ağı bulunmayan ülkelerde şu adımların izlenmesi gerekir:

A. Uluslararasılaştırma Çalışma Grubunda aktif olarak çalışacak olan yerel bir organizasyon delegeşi belirlenir.

B. Gerekirse Uluslararasılaştırma politika sorumlusu, yerel Slow Food başkanı veya onun temsilcisiyle ve yerel Ulusal ağ organizasyonu başkanıyla müşterek olarak, Cittaslow Tüzüğü'nde öngörülen temel kriterler doğrultusunda olması gereken ulusal parametreleri belirler.

C. Kriterler değerlendirilir.

D. Kriterlerin en az %50'sinin karşılanıp karşılanmadığı tespit edilir.

E. Ofis Kadrosu, Ulusal Organizasyonel Yapıya ait Ek C ve F'de belirlenen kalite ve miktar standartlarını kontrol etmek için bir yerel denetim gerçekleştirir.

F. Ulusal ağın oluşmasından sonra söz konusu ağdan seçilen şehir onay makamı olması nedeniyle Cittaslow Uluslararası kuruluşuna geri iadesiz 600.00 Euroluk bir ücret öder.

G. Üyeliğe kabule, nihai raporu inceleyip Birlik üyeliğine kabule onay verecek olan Uluslararası Koordinasyon Komitesi karar verir.

2) Halihazırda bir Cittaslow ağı bulunan ülkelerde ise kabul prosedürü için, ağdaki Ulusal Koordinasyon Komitesi yetkilendirilir (yukarıdaki A-C-D-E maddelerine göre) Ancak bu yazının birinci maddesindeki F ve G maddelerinde düzenleme getirilen prosedürler değişmeden kalır.

3) Herhangi bir Cittaslow ağı yer almayan fakat birkaç onaylanmış kasabanın işlemde olduğu ülkelerde, söz konusu kasabalar daha fazla katılım ve Ulusal ağ oluşturulması konusunda Ofis Kadrosundan destek isteyecektir.

Madde 7

Kabul

Koordinasyon Komitesi, yazılan nihai raporu gözden geçirir ve her kategori için parametrelerden en az birine uyulması kaydıyla Birlik tarafından uygulanan gösterge kartlarında (bkz. Ek "C") belirtilen toplam kriterlerin en az %50'sini karşılayan şehirlerin kabulüne karar verir.

Madde 8

Periyodik Doğrulama Soruşturmaları

Yukarıdaki maddelerde belirtilen adımlar her şehirde beş yılda bir tekrar edilecektir. Koordinasyon Komitesi şehrin ağda kalma koşuluna aynı süre ve prosedürlerle karar verecektir. Koordinasyon Komitesi usulüne uygun olarak önceden bildirimde bulunmak suretiyle, ara dönemlerde bile bir doğrulama soruşturması gerçekleştirebilir ve ağda kalma koşuluna karar verebilir.

Madde 9

Zorunlu Kural

Üye şehirler, Birliğin idari organlarınca önerilen kampanyalar için her defasında belirlenen amaçların gerçekleştirilmesine uyum sağlayacaklarını taahhüt ederler.

Madde 10

Harçlar ve Ücretler

Üye şehirlerden aşağıdaki ücretler tahsil edilir: Kurul tarafından belirlenen ve her yıl en geç Haziran ayının 30'unda direkt olarak Birliğe ödenmesi gereken yıllık üyelik ücretleri.

Madde 11

Geçici Hüküm

2009 yılı için aşağıdaki tutarlarda yıllık üyelik ücreti tespit edilmiştir:

Binden az nüfusu olan şehirler **600.00** Euro

5 binden az nüfusu olan şehirler **750.00** Euro

5 -15 bin nüfusu olan şehirler **1,500.00** Euro

15 -30 bin nüfusu olan şehirler **2,500.00** Euro

30 binden fazla nüfusu olan şehirler **3,500.00** Euro

Tüzüğe ait Ek “C”

MÜKEMMELİYET KOŞULLARI

Çevre Politikaları

1. Hava, su ve toprak kalitesinin var olan yasal düzenlemeler tarafından belirlenen parametrelere uygunluğunun sağlanması.
2. Kentsel ve özel atıkların sınıflandırılarak toplanmasının desteklenmesi ve bu uygulamanın yaygınlaşmasını sağlayacak planların yapılması.
3. Evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklenmesi ve yaygınlaşması.
4. Kentsel atık su için kanalizasyon filtresinin oluşturulması.
5. Alternatif enerji kaynaklarının (yenilenebilir kaynaklar, yeşil hidrojen, mini hidroelektrik güç kaynakları, bio-yakıt vb.) kullanımına dikkat çekilerek, yerel yönetimlerce planlanan enerji tasarrufunun sağlanması.
6. Genetiğiyle oynanmış ürünlerin kullanımının önlenmesi için düzenleme yapılması.
7. Reklam panolarının ve dükkan vitrinlerinin düzenlenmesi.
8. Elektromanyetik kirliliğin kontrolüne ilişkin sistemlerin kurulması.
9. Gürültü kirliliğinin kontrol edilmesi ve azaltılmasına için planlar yapılması.
10. Kent aydınlanması için (ışık kirliliğinin önlenmesi) sistem ve programlar geliştirilmesi.
11. Çevresel yönetim sistemlerine uyum sağlanması (EMAS ve Yerel Gündem 21’e katılım).

Altyapı Politikaları

1. Tarihi mekânların, merkezi kayıt altına alınmış binaların ve yüksek kültürel değeri olan nesnelerin koruma planlarının yapılması.
2. Güvenli ulaşım ve trafik için planlar.
3. Okullara ulaşımın kolaylaştırılması ve kamu binalarıyla bağlantının sağlanması için bisiklet yollarının yapılması.

4. Özel ulaşımda alternatif yöntemlerin desteklenmesi, yaya alanlarının ve kamu taşımacılığının sağlanması (kent dışı otopark, yürüyen merdiven, bisiklet yollarının okulların ya da iş alanlarının yakınından geçmesi).
5. Engelliler için kamu alanlarının erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojiye ulaşabilmelerini sağlayan yasal düzenlemelerin uygulanması.
6. Aile yaşamını ve genel aktiviteleri destekleyici programların oluşturulması (rekreasyon, spor, yaşlı ve kronik hastalara yönelik ev hizmetleri, sosyal merkezler, kamu tuvaletleri vb.).
7. Tıbbi yardım merkezlerinin bulunması.
8. Yeşil alanların kurulması ve hizmet alt yapılarının sağlanması (oyun alanları, birbirleriyle birleşen yeşil alanlar vb.).
9. Doğal ürünlere yönelik ticaret alanlarının kurulması ve ticaretin genişlemesine yönelik planlar oluşturulması.
10. Bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması için esnafla anlaşma yapılması, bölge halkının alışverişte sorun yaşamaması halinde yardım sağlayacak dost mağazaların kurulması.
11. Geri kalmış kent alanlarının tekrar gelişimine ve kullanımına yönelik projeler geliştirilmesi.
12. Kentin yeniden tasarımına ve iyileşmesine yönelik programlar yapılması.
13. U.R.P(Kentsel Yenilenme Programı) işlevlerinin, Cittaslow bilgi bürolarıyla bütünleştirilmesi.

Teknolojiden Yararlanarak Kent Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler

1. Biyo-mimari alanlarının kurulması, biyo-mimarinin geliştirilmesi ve tanıtılması için planlar yapılması.
2. Kentte kablosuz sistemlerin kurulması.
3. Elektromanyetik alanların izlenmesine yönelik sistemlerin kurulması.
4. Çöp bidonlarının kötü görünümünün önlenmesi ve atık su toplama sistemi için planlar yapılması.
5. Kamu ve özel alanların yeşillendirilmesinde doğal mimari yapıyla uyumlu olan yerli ve özgün bitkilerin kullanılmasını sağlayan planlar yapılması ve tanıtılması.

6. Kent halkına çeşitli hizmetler vermeye yönelik planlar yapılması (belediye hizmetlerinin internet üzerinden gerçekleştirilmesi ve halka internet eğitimi verilmesi).
7. Gürültü kontrolüne yönelik planlar yapılması.
8. Kentin renk planlamasının yapılması.
9. Tele-işgücünün tanıtılması ve desteklenmesi.

Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi

1. Organik tarımın geliştirilmesi ve tanıtılması için gerekli planların yapılması.
2. Yerel esnaf ve zanaatkarların ürettiği ürünlerin kalite sertifikalarının oluşturulması.
3. Yok olma tehlikesinde olan el sanatlarının korunmasına yönelik programların geliştirilmesi.
4. Yok olma tehlikesinde bulunan geleneksel mesleklerin korunması.
5. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okulların yemek hizmetlerinde organik, yerel ve özgün ürünlerin kullanılması.
6. Yavaş Yemek (Slow Food) işbirliğiyle, okullarda beslenme ve tat eğitiminin verilmesine yönelik programların geliştirilmesi.
7. Yok olma tehlikesinde olan özel tarifli gastronomik ürünlerin kullanımı ve üretiminin desteklenmesi.
8. Kente özgü ürünlerin sayımının yapılması ve ticaretinin desteklenmesi (çiftçilerin ve yerel pazarın harekete geçirilmesi).
9. Kent ağaçlarının sayımı ve kentteki anıt ağaçların korunması.
10. Yerel kültürel aktivitelerin korunması ve desteklenmesi.
11. Kent ve okul bahçelerinin, yerel kültürün gelişmesine olanak sağlaması için desteklenmesi.

Misafirperverlik

1. Turistlerin bilgilendirilmesi ve kent halkına konukseverlik kalitesiyle ilgili eğitim verilmesi.

2. Tarihi merkezlerde uluslararası turizm işaretleri ve turist seyahat rehberinin kullanılması.
3. Turistlerin kente ve belirli aktivitelere ulaşımını kolaylaştırıcı plan ve politikaların izlenmesi (oto park, kamu alanlarında çalışma saatlerine esneklik kazandırılması vb.).
4. Kentin Yavaş Seyahat Rehberi'nin hazırlanması (broşürler, web siteleri vb.).
5. Turistik işletmelerinin, genel olarak esnafın, fiyatlarının saydam olmasını ve fiyatların kuruluşun önünde sergilenmesinin sağlanması.

Farkındalık

1. Kent halkının, Yavaş Kent Hareketi'ne katılım motivasyonunun sağlanması için, Yavaş Kent sonuçları ve yöntemi konusunda bilgilendirilmesi.
2. Kent halkının Yavaş Yaşam Felsefesi'ni anlaması için programlar geliştirilmesi.
3. Yavaş Yemek ve Yavaş Kent faaliyetlerinin yayılmasını sağlayacak programların geliştirilmesi.

Özel Koşullar

- 1.Yavaş Kent, eylem-kimlik kampanyası için gerekliliklerin karşılanması.
- 2.Slow Food Presidia'nın desteklenmesi ve oluşturulması.
- 3.Üye kentlerin resmi yazışmalarında Cittaslow amblemini kullanması ve internet sitelerine Yavaş Kent felsefesini içeren bir bölüm koyması.

Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi

- 1.Yerel Slow Food (Slow Food) birliğinin kurulması.
- 2.Slow Food işbirliğiyle, okullarda yiyecek ve tat eğitimi programlarının oluşturulması.
- 3.Slow Food işbirliğiyle, okullarda sebze bahçelerinin kurulması.
- 4.Yok olma tehlikesinde bulunan ürünlerin ve türlerin korunmasına yönelik bir ya da daha fazla Slow Food projesinin uygulanması.

5. Slow Food tarafından korunan yerel ürünlerin kullanılması ve okul kantinlerinde beslenme geleneklerinin (yemek hizmetleri, korunan alanlar ve yemek eğitim programıyla beraber) sürekliliğinin sağlanması.

6.Yerel ürünlerin Slow Food'un Mercati de Terra Programı kapsamında desteklenmesi.

7.Yiyecek derneklerinin ve Terra Madre Projesi'nin desteklenmesi.

Tüzüğe ait Ek "D"

LOGO

Tüzüğe ait Ek "E"

RESMİ DEĞERLENDİRME KARTLARI

Kartlar, kalite ve miktar standartlarının doğrulanması sırasında başvuru sahibi şehirlerin elde ettiği sonuçları basit bir biçimde gösterir.

Skorların minimum 1 ile maksimum 3 değerleri arasında değiştiğini hatırlatırız.

KAYNAKÇA

- AKIN, Oya, “Küreselleşme Olgusu ve Kent Mekânı Üzerine Etkileri: İstanbul Metropoliten Alanı Örneği”, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.1999
- AKTAŞ, Didem Esra, “Kentlerin Sürdürülebilir Gelişiminde Güncel Yaklaşımlar Kapsamında Yaşam Kalitesi-Kocaeli Örneği, ” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze,2007
- ASLANOĞLU, Rana , “Kent Kimlik Küreselleşme” , Asa Kitabevi, Bursa. 1998
- ASLANOĞLU, Rana , “Kent Kuramları İçinde Çöküntü Bölgelerinin Analizi: Bursa - Reyhan Örneği, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü” (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Bursa.1990
- ASLANOĞLU, Rana “Bir Kültürel Karışım Olarak Küreselleşme”, Global Yerel Eksende Türkiye, der. Fuat Keyman - Ali Yaşar Sarıbay, Alfa Kitabevi, İstanbul,2000,ss.331-349.
- ASLANOĞLU, Rana “Bursa’da Kapalıçarşı’nın Sosyal ve Mekansal Yapısı”, Olay Gazetesi Yayını:Bursa’nın Hayat Sahnesi : Kapalıçarşı, Bursa.,1999
- BAL, Hüseyin, “Kent Sosyolojisi”,4.Baskı ,Fakülte Kitap Evi ,Isparta, 2008
- BAL, Hüseyin, “Kentsel Yapı ve Kentlileşme Süreci”, Fakülte Kitabevi, Isparta 2003
- BAYRAM, Ferhat, “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar ve Türkiye”, Cevat Geray’a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayınları: 25, Ankara, 2001,
- ÇAHANTİMUR ,Arzu ve YILDIZ,Hülya Turgut, “Sürdürülebilir Kentsel Gelişmeye Sosyokültürel Bir Yaklaşım: Bursa Örneği” , İTÜ Dergisi/A Mimarlık, Planlama, Tasarım, Cilt:7, Sayı:2, İstanbul,2008.
- DEMIRER, Göksel, “Ve Kirlendi Dünya”, Öteki Yayınevi, Ankara, 1999

- EMREALP, Sadun, “Türkiye Yerel Gündem 21 Programı. Yerel Gündem 21Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı” 2.Baskı, IULA- EMME Yayını, İstanbul: 2005.
- ERTÜRK, Hasan “Tüketim Toplumu ve Sürdürülebilir Tüketim”, Çevre Politikası Ders Notları, 2000
- ERTÜRK, Hasan, “Kent Ekonomisi”, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa,1997
- GÜÇLÜ,Örer, “İstanbul’un Kentsel Kimliği ve Değişimi,” İstanbul, İ.T.Ü. - Fen Bilimleri Ens. Y.L Tezi, 1993
- HONORE, Carl, “Yavaş”,Alfa Yayıncılık,İstanbul 2008,
- İLKER, Osman , Seferihisar ve Seferihisarlılar, Seferihisar Halk Eğitim Müdürlüğü Yayını, izmir,2005, ss.31-32.
- KARADAĞ,Arife, “Seferihisar’ın Kentsel Gelişimi, Dünden Yarına Seferihisar Sempozyumu Bildiriler Kitabı”, Seferihisar Kaymakamlığı-Ege Üniversitesi yayınları, 7-8 Ekim 2004, İzmir: ss.86
- KELEŞ, Ruşen, “Kentleşme Politikası”, imge Kitabevi Yayınları, Ankara ,1990.
- KENTLEŞME TEMATİK GRUBU 1. Raporu, “Sürdürülebilir Kentleşme Bakış Açısı İle Türkiye’de Kentleşme Sektörüne İlişkin Tespit Ve Değerlendirmeler”, Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi,2007,s.6.
- KENTLEŞME TEMATİK GRUBU 2, “Kentleşme Alanında Sürdürülebilirlik Çözümlemesi: Yaklaşımlar, Modeller, Temel Alanlar, Göstergeler,Uygulama Örnekleri”,Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi,2007,
- KIRAY, Mübeccel, Örgütlemeyen Kent izmir, Sosyal Bilimler Derneği Yayını, Ankara 1972
- KNOX ,Paul.N, “Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World” ,Journal of Urban Design, Vol 10. No. 1, 1-11, 2005, s.1-11

- KNOX, Paul.L.and Mayer, Heike , Small Town Sustainability,Birkhauser,Berlin,2009,
- MARSHALL,Gordon, “Sosyoloji Sözlüğü,” Osman A. ve Derya K. (Çev), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara: 1999.
- MAYER Heike, And KNOX, Paul L. , “Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World” , Journal Of Urban Affairs, Vol 28, No: 4,2005, s. 321–334
- MENGİ,Ayşegül, ALGAN,Nesrin , “Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme – AB ve Türkiye Örneği,” 1. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2003.
- MİELE, Mara “CittàSlow: Producing Slowness against the Fast Life”, Space and Polity, Vol. 12, No. 1, 2008,135–156,
- OCAK, Ersan “Kentın Değişen Anlamı”,Birikim Dergisi, sy. 86-87,1996
- ÖZER, İnan, “Toplumsal Değişme ve Kent Olgusu” , Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sivas 1984, s.23.
- PARKINS, Wendy, “Out Of Time Fast Subjects And Slow Living. Time And Society”, 2004, s.363-382
- PARKİNS,Wendy, ve CRAİG,Geoffrey, Slow Living, Berg Publishers, Oxford, 2006, S.39-62
- PETRİNİ Carlo, PADOVANİ, Gigi, “Slow Food Devrimi”,Sinek Sekiz Yayınevi,Ankara,2011
- PİNK, Sarah, “Sense and sustainability: The case of the Slow City movement”, Local Environment,vol.13 no. 2,2008,s,95 - 106
- PİRENNE, Henri, “Ortaçağ Kentleri”, iletişim Yayınları, İstanbul 1994.
- RADSTROM,Susan ,“A Placesustaining Framework For Local Urban Identity: An Introduction And History Of Cittaslow,”Italian Journal Of Planning Practice,Vol. I, no: 1, 2011,s.90-93

- Seferihisar Kaymakamlığı, Seferihisar, Seferihisar Kaymakamlığı Yayını, İzmir,2004, s.21
- SENCER, Yakut, “ Türkiye’de Kentleşme”, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara 1979,
- TATLIDİL, Ercan, “ Kentleşme ve Gecekondü, Ege Üniversitesi Yayınları, izmir 1989
- TATLIDİL, Ercan, “Kentleşme ve Göç, Sosyolojiye Giriş”, Martı Kitap ve Yayınevi,Ankara,.2003
- TATLIDİL, Ercan., “Türkiye’de Kentleşme ve Kentleşmede Kimlik Sorunu”, 2000’li Yıllarda Türkiye’deki Toplumsal ve Kültürel Dönüşümler Sempozyumu,, Unesco Türkiye MILLI Komisyonu, Abant,1994
- TATLIDİL,Ercan, “Kent Ve Kentli Kimliği; İzmir Örneği,” Ege Akademik Bakış,sayı.9,2009, s.319-336
- Tekeli ,İlhan , “ *Kent Planlaması Konuşmaları*”, Türkiye Mimarlar Mühendisler Odası Yayınları,Ankara.1991
- TEKELİ, İlhan, “Yaşanabilirlik”, **Habitat II Konferansı Yazıları**, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara, 1996 , s.65- 76.
- TUNA, Korkut, “Şehirlerin Ortaya Çıkışı ve Yaygınlaşması Üzerine Sosyolojik Bir Deneme,” İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul, 1987.
- ULUSLAR ARASI CİTTASLOW TÜZÜĞÜ
<http://www.cittaslow.net/download/DocumentiUfficiali/2009/newcharter%5B1%5D.pdf>
(29.08.2011)
- VAN GEENHUISAN,M, NIJKAMP,P, “Sürdürülebilir Kenti Nasıl Planlamalı?”, Toplum ve Bilim Dergisi, 1994, S. 64-65
- WHEELER, S. “Planning for Sustainability: Toward Livable, Equitable, and Ecological Communities.” Londra ve New York: Routledge.2004,s.66-84
- YAZAR ,Kadir Hakan, “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde Orta Ölçekli Kentlere Dönük Kent Planlama Yöntem Önerisi”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi,2006

- YURTSEVEN, H.Rıdvan, “Slow Food ve Gökçeada: Yönetmel bir Yaklaşım,” Detay yayıncılık,Ankara, 2007
- YURTSEVEN, H.Rıdvan, KAYA, Ozan, HARMAN, Serhat, “ Yavaş Hareketi”, Detay Yayıncılık,Ankara, 2010,.s18

İnternet adresleri

- http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/kentlesme/kentges_raporu_son.pdf
- <http://www.solencol.com/b10.htm>.
- [http://www.slowfoodanadolu.com/baskanin-mesaji/slow-food-carlo-petrini-bilinc-ve-sorumluluk/\(02.09.2011\)](http://www.slowfoodanadolu.com/baskanin-mesaji/slow-food-carlo-petrini-bilinc-ve-sorumluluk/(02.09.2011))
- [http://www.slowfood.com/about_us/eng/manifesto.lasso\(02.09.2011\)](http://www.slowfood.com/about_us/eng/manifesto.lasso(02.09.2011))
- http://www.webnaturel.com/index.asp?alt_cat_id=27&cat_id=1&ayrintiid=1280
(02.09.2011)
- http://en.wikipedia.org/wiki/slow_food (02.09.2011)
- <http://www.italyaonline.net/italya/hakkında/makaleler/sakin%20sehirler.htm>
(29.08.2011)
- http://www.cittaslow.org/index.php?method=section&id=2038&title=scientific_committee
(05.09.2011)
- http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=35&p_kod=1&p_yil=2011&p_dil=1&desformat=html
- [http://www.seferihisar.gov.tr/ \(](http://www.seferihisar.gov.tr/)
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Seferihisar,_%C4%B0zmir
- [Http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi](http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi) (30.10.2011)

- [Http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi](http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Yava%C5%9F_Hareketi) (30.10.2011)
- <Http://www.Slowfoodanadolu.Com/Baskanin-Mesaji/Slow-Food-Carlo-Petrini-Bilinc-Ve-Sorumluluk/>(02.09.11)
- <http://slowfoodfoundation.com/> (12.01.2012)
- <Http://www.slowfoodanadolu.com/Baskanin-Mesaji/Slow-Food-Carlo-Petrini-Bilinc-Ve-Sorumluluk>
- Http://www.webnaturel.com/Index.Asp?Alt_Cat_Id=27&Cat_Id=1&AyrintiId=1280
- <http://www.cittaslowseferihisar.org/index.>

ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında Ankara da doğdum. İlköğretimimi Atakent İlköğretim okulunda liseyi Karşıyaka Gazı Lisesinde okudum. 2004 yılında ege üniversitesi sosyoloji bölümünü kazandım. 2009 yılında bölümümden mezun olurken aynı zamanda ege üniversitesi psikoloji yan dal programından da mezun oldum. Mezun olduğum yıl ege üniversitesi uygulamalı sosyoloji ana bilim dalında yüksek lisansına başladım. Yüksek lisans eğitimim devam ederken 2010 yılında ege üniversitesi eğitim fakültesi pedagojik formasyon sertifikasını aldım. Mart 2012 den beri Karşıyaka Belediyesi'nde sosyolog olarak çalışmaktayım.

ÖZET

Özellikle son yıllarda ekonomik dönüşümlerin etkisiyle, her geçen gün daha çok insan kentlerde yaşamakta, yani kısaca dünya hızla kentleşmektedir. Bu nedenle kentler, bu hızlı değişim sürecinde kendi kimliklerinin sürekliliğini nasıl sağlayacağı, geçmişlerinden gelen değerli öğelerin nasıl kullanacağı gibi sorulara yanıt vermek durumundadırlar. Şüphesiz bu gelişme kendi kendine gerçekleşmeyeceği gibi etkili bir sürdürülebilir kent politikası gerektirir.

Bu açıdan 1999 yılında İtalya’da uluslararası bir kent ağı olarak başlayan Cittaslow hareketi, ekonomik ve kültürel küreselleşmenin olumsuzluğuna karşı, yerel sürdürülebilirliğe dayanarak, çevre, ekonomi ve eşitliği temel alan, hayatın kentsel yaşanabilirliğini ve kalitesini korumayı zenginleştirmeyi hedefleyen alternatif bir sürdürülebilir kent modeli olarak ortaya konmaktadır.

Bu amaçla, çalışmanın ilk bölümünde, Yavaş Kent kavramının anlaşılabilmesini sağlamak için ilgili literatür taramasıyla Yavaş Şehirlerin özellikleri ortaya konulmuştur) .Daha sonra, yavaş Kent’in Türkiye’deki ilk temsilcisi olan Seferihisar, gerçekleştirdiği projeler kapsamında incelenmiştir. 2009 yılında üye olunmasından bu yana gelişen süreçte, Seferihisar’ın öncesinde ve sonrasında, halkın Yavaş Kent projesine olan algısı, beklentileri ve tutumunun nasıl değiştiğini, halkın bakış açısını (vizyonunu), nedenleriyle belirleyebilmektir.

ABSTRACT

Especially in recent years, with each passing day, more and more people live in cities due to economic transformation, which means, in brief, the world is rapidly urbanizing. For this reason, cities are required to respond to those questions such as how it will provide the continuity of their identities in the process of rapid change, how it will be possible to use the valuable items (factors/constituent) from the past. Definitely, this development cannot take place by itself, but it requires an effective sustainable urban policy.

In that respect, in Italy, Cittaslow movement was started as an international urban network in 1999, as an alternative model of sustainable urban against negative effect of economic and cultural globalization, basing on local sustainability where it basically focus on environment, economy and equity, aiming to maintain and enrich the quality and viability of urban life.

For this purpose, in the first part of my study, to ensure the understanding of Slow City concept, Slow City characteristics has been set forth by literature study. After that Seferihisar as the first Slow City representative of Turkey, carried out projects have been analysed. During the developing process of Seferihisar since being a member in 2009, perception of the residents, changing of attitudes and expectations, people's line of vision is going to be determined with their causes in relation to Slow City project.